
**PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
ILLYÉS GYULA GYAKORLÓ ÁLTALÁNOS
ISKOLA, ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA
ÉS GYAKORLÓÓVODA**

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2020. évi Pedagógiai Program alapján

módosítva:

2024.

Tartalom

<i>Az intézmény adatai</i>	4
<i>Intézményünk gyermekképe</i>	5
<i>Küldetésnyilatkozatunk</i>	5
1. Jövőképünk	6
2. Az intézmény nevelési programja	7
2.1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	7
2.1.1. A nevelő–oktató munka alapelvei	7
2.1.2. Intézményünk által vallott, fontosnak tartott értékek, kiemelt céljaink, a célok eléréséhez elvégzendő feladatok, támogató eszközök, sikerkritériumok	8
2.1.3. Alapfokú táncművészeti oktatás célrendszere és funkciói	14
2.1.4. Alapfokú képző- és iparművészeti oktatás célrendszere és funkciói	15
2.1.5. A kompetencia alapú oktatással kapcsolatos feladataink	16
2.2. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	22
2.2.1. Egészségfejlesztés intézményi feladatai	22
2.2.2. Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása	23
2.3. Személyiség- és közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	25
2.3.1. Gyermekek és tanulók személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink	25
2.3.2. A gyermek és tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos kiemelt preferenciájú pedagógiai feladatok.....	27
2.3.3. Intézményünk hagyományai a közösségfejlesztés tükrében.....	28
2.3.4. A foglalkozás/tanítási óra keretében megvalósítható személyiség- és közösségfejlesztő feladatok	29
2.3.5. A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai	31
2.3.6. Egyéb foglalkozások, rendezvények és szabadidős tevékenységek közösségfejlesztő feladatai	31
2.4. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai	32
2.4.1. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatai	32
2.4.2. Az osztályfőnök feladatai és hatásköre	33
2.4.3. Vezetőtanár (szakvezető tanító/ tanár/óvodapedagógus) feladatai	34
2.5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel kapcsolatos pedagógiai tevékenység	35
2.5.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	36
2.5.2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program	36
2.5.3. A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése	38

2.5.4. Sajátos nevelési igényű tanulók ellátása.....	38
2.5.5. A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátása.....	39
2.5.6. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység.....	41
2.6. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje	42
2.7. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel	43
2.7.1. Belső kapcsolatok.....	43
2.7.2. Kapcsolattartás az intézmény külső partnereivel	45
2.8. A tanulmányok alatti vizsga szabályzata	46
2.8.1. A vizsgaszabályzat célja	46
2.8.2. A vizsgaszabályzat hatálya	47
2.8.3. Vizsgaszervezés intézményi szabályai	47
2.8.4. Vizsgák letétele	47
2.9. A beiratkozás, az óvoda- és iskolaváltás, valamint a gyermek/tanuló átvételének szabályai	49
3. Az intézmény helyi tanterve	51
3.1. A Gyakorlóiskolában választott kerettanterv megnevezése	51
3.2. Az Alapfokú Művészeti Iskola helyi tanterve	53
3.3. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei	69
3.4. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása	69
3.4.1. Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	69
3.4.2. A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	70
3.4.3. Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	70
3.4.4. A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	71
3.5. Mindennapos testnevelés	72
3.6. A választható foglalkozások szabályai	72
3.7. Projektoktatás.....	72
3.8. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	73
3.9. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái	75
3.9.1. Teljesítmény ellenőrzése és értékelése	75
3.9.2. Magasabb évfolyamba lépés feltételei.....	78
3.10. A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei ..	79
3.10.1. A magatartás értékelésének elvei	79
3.10.2. A szorgalomjegyek megállapításának elvei	80
3.10.3. A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei	81

3.11. Az otthoni, napközi és tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása	84
3.12. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei	85
3.13. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek	85
3.14. Az iskola egészségnevelési, környezeti nevelési és a fogyasztóvédelmi elvei	86
3.14.1. Az iskolai egészségnevelési program	86
3.14.2. Az intézmény környezeti nevelési programja	92
3.14.3. A fogyasztóvédelemmel összefüggő intézményi feladatok	101
Záró rendelkezések	103
Legitimációs záradék.....	104
1. sz. melléklet Az alsó tagozat tantárgyi értékeléséhez	106
2. sz. melléklet A felső tagozat tantárgyi értékeléséhez	111
3. sz. melléklet Az osztályozóvizsga követelményei	111
A Gyakorlóóvoda pedagógiai programja.....	146
A pedagógiai program jogszabályi háttére	146
1. AZ INTÉZMÉNY ADATAI.....	149
2. Óvodánk jellemző sajátosságai.....	149
Gyermekképünk.....	151
Nevelési céljaink.....	152
Gyakorlati képzés:	152
3. a PROGRAM TARTALMA ÉS TEVÉKENYSÉGFORMÁI.....	153
3.1 nevelési feladataink.....	153
3.2 a gyermek tevékenységformái	164
4. Óvodánk kapcsolatrendszere	204
5. a program megvalósulását segítő ellenőrzési, értékelési rendszerünk	206
6. A program feltételrendszere	207
7. Legitimációs záradék.....	208
8. ZÁRADÉK.....	209
9. MELLÉKLETEK	210

Az intézmény adatai

Az intézmény neve: Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Gyakorló Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Gyakorlóóvoda

Típusa: Többcélú, közös igazgatású köznevelési intézmény

OM azonosító: 036282

Székhelye: 7100 Szekszárd, Mátyás király u. 5.

Telephelyei: 7100 Szekszárd, Mátyás király u. 1.

Telefon: 74/528-336, 74/528-338

Fax: 74/528-337

Működési területe: Körzettel nem rendelkezünk, de leginkább Tolna Vármegye települései, azon belül is Szekszárd város közigazgatási területe/városkörnyék települései.

Fenntartója: Pécsi Tudományegyetem

(székhelye: 7633 Pécs, Szántó Kovács János u.1./b)

Jogállása: az intézmény a Pécsi Tudományegyetem jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységként működő, szakmailag önálló intézmény.

Gazdálkodása: Az intézmény nem rendelkezik a fenntartótól elkülönült önálló költségvetéssel, éves költségvetési előirányzatait a Pécsi Tudományegyetem elemi költségvetése, valamint gazdálkodási terve tartalmazza. Az intézmény gazdálkodása során a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó szabályok alkalmazandók, a rendelkezésére bocsátott vagyont a működéséhez szükséges mértékben használhatja, felette rendelkezési joga nincs.

Alapítás éve: Intézménytörténeti szempontból: iskola 1977

óvoda 1984

művészeti iskola 2000

közös igazgatású intézmény 2004

Alapfeladata:

7100 Szekszárd, Mátyás király utca 5.

- általános iskolai nevelés-oktatás
- nemzetiséghez tartozók általános iskolai nevelése-oktatása
- a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelése-oktatása

7100 Szekszárd, Mátyás király utca 1.

- óvodai nevelés
- nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése
- a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése
- alapfokú művészetoktatás

Az intézmény ellátja az Egyetem hallgatóinak a fenntartó által meghatározott mértékű gyakorlati képzését.

Intézményünk gyermekképe

*„Ha a gyerekek toleráns légkörben élnek,
megtanulnak türelmesnek lenni.
Ha a gyerekek bátorítva élnek,
megtanulnak bízni.
Ha a gyerekek dicsérve élnek,
megbecsülve érzik magukat.
Ha a gyerekek méltányosságban élnek,
megtanulják az igazságot.
Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat,
megtanulnak hittel élni.
Ha a gyerekek megerősítve élnek,
megtanulják magukat szeretni.
Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek,
megtanulják megtalálni a szeretetet a világban.”
(Dorothy Law Holte: Egy élet a kezdedben részlet)*

Küldetésnyilatkozatunk

Intézményünk küldetésnyilatkozata:

Használható tudás, életre nevelés élménynyújtó, támogató környezetben.
Gyakorló, ahol lenni jó!

Intézményünk jelmondata:

Egyéniségekkel, élményekkel, tudással a jövő felé! Együtt.

Intézményünkben arra törekszünk, hogy a minket választó szülők gyermekeinek életre szóló élményeket, használható tudást nyújtsunk támogató légkörben.

A megye egyetlen gyakorlóóvodája és gyakorlóiskolájaként elköteleztük magunkat a minőségi munkavégzés mellett a nevelés-oktatás területén.

Az intézményhasználók (pedagógusok, diákok, szülők és hallgatók) igényeit, elvárásait a lehető legszélesebb körben igyekszünk megismerni és kielégíteni, ill. az eddigi elégedettséget megtartani, lehetőségeink függvényében folyamatosan növelni.

Ennek érdekében a dolgozói kollektíva arra törekszik, hogy a szolgáltatások tekintetében bennünket értékeljenek a legjobbnak a partneri igény- és elégedettségmérés keretében

megkérdozettek. Elvárjuk magunktól, pedagógusoktól, hogy folyamatosan megújuljunk, fejlődünk és törekedünk a tökéletességre.

Olyan intézményben kívánunk élni és dolgozni, ahol a tárgyi környezet és az emberi kapcsolatok minősége emberbarát. Odafigyelő, serkentő környezet megteremtésével biztosítani kívánjuk, hogy óvodásaink, tanítványaink érdeklődésük, ambíciójuk szerint a lehető legtöbbet hozhassák ki magukból, és felkészültségüknek megfelelően tanulhassanak tovább.

1. Jövőképünk

A fenntartó Pécsi Tudományegyetem szándékának megfelelően többcélú intézményként gyakorlóóvodát, nyolc évfolyamos általános iskolát, valamint alapfokú művészeti iskolát működtetünk. Színtere vagyunk a Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kar óvodapedagógus és tanítójelölt hallgatók gyakorlati képzésének.

A PTE Illyés Gyula Gyakorló Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Gyakorlóóvoda a jövőben megőrizze – az intézmény fennállása óta elért – jó színvonalú oktató-nevelő munkát.

Kiemelt célunk a jövőben, hogy a többcélú intézményünk megőrizze a fennállása óta Szekszárd városában / Szekszárdi járásban kivívott jó/kiváló színvonalú oktató-nevelő munkáját.

A szabadidő hasznos eltöltésének gazdag választékát kínáljuk helyben, és kihasználjuk a város lehetőségeiből adódó programokat (Gyermekkönyvtár, Művészetek Háza, Babits Művelődési Központ, Wosinsky Mór Múzeum, Német Színház: színház-, mozi-, koncert-, kiállításlátogatás).

Folytatjuk a jövőben is az alapfokú művészeti iskola meglétére épülő kiemelt esztétikai, művészeti, mozgáskultúrára nevelést.

Intézményünk tudatosan ápolja, őrzi és folyamatosan bővíti hagyományait. A tanévenként ismétlődő ünnepélyeink, évfordulókhöz kapcsolódó megemlékezéseink, rendezvényeink, a tudatosan kialakított szokások erősítik a „Gyakorlóhoz” tartozást.

Az eddig oktatott idegen nyelvek választási lehetőségét fenntartjuk, illetve igény esetén bővítjük.

Nyolcadik évfolyamon nyelvvizsga-előkészítőket tartunk, diákjainkat ösztönözzük alapfokú nyelvvizsga letételére, ECDL-vizsgára való felkészülésre.

A demográfiai hatások (csökkenő gyermeklétszám) mérséklése érdekében fokozzuk beóvodázási, beiskolázási tevékenységünket. „Versenyképes” csoport- és osztályprofilokkal jelenünk meg a szülők előtt. A gyakorlóóvoda és a gyakorlóiskola közötti átmenetet segítjük.

Komplex tehetséggondozó programot működtetünk, „kiváló tehetségpont” címünket megvédjük.

Alulteljesítő gyermekek fejlesztését, felzárkóztatását, a BTM-s és SNI-s tanulók segítségét, ösztönzését továbbra is kiemelt feladatként kezeljük.

Célunk, hogy javítsuk az országos kompetenciamérésben elért eddigi eredményeinket szövegértés és matematikai logika területén, az érintett munkaközösségek intézkedési tervein alapján.

Célunk a „játékosítás” és az informális tanulás lehetőségeinek bővítése, meghonosítása az intézményben.

A nevelési profilunkat igyekszünk megújítani új oktatásszervezési eljárások, módszerek bevezetésével.

A gyakorlóiskolában, továbbá a gyakorlóóvodában a magas főiskolai hallgatói létszám megtartása érdekében minőségi, korszerű tartalmú módszertani és gyakorlati képzést garantálunk.

A köznevelési gyakorló intézmények kritériumainak való folyamatos megfelelés biztosítása.

Támogatjuk a pedagógus posztgraduális képzés keretein belül további szakvizsgák - kiemelten a mentor pedagógus szakvizsga - megszerzését.

A pedagógusképzés kihívásaira jól felkészült mentortanárok, illetve szakvizsgázott vezetőtanárok megbízásával készültünk fel.

2. Az intézmény nevelési programja

2.1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

2.1.1. A nevelő-oktató munka alapelvei

Az intézmény alapvető céljainak megvalósításához az oktató-nevelő munkában szükség van az alábbi pedagógiai alapelvekre:

Didaktikai alapelvek:

- A tudatosság, fokozatosság elvére támaszkodva a személyes tapasztalatszerzés, és a gyermeki öntevékenység biztosítása, fejleszhető tudás kialakítása.
- A tananyag kiválasztásánál, sorrendiségének meghatározásánál, a különböző módszerek alkalmazásánál, az ellenőrzésnél figyelembe vesszük tanulóink, óvodásaink életkori sajátosságait. Figyelembe vesszük érzelmi, értelmi, pszichikai és szociális fejlődésüket.
- Kiforrott, tanulók, óvodások által is jól ismert alakítunk ki az órák és foglalkozások menetében, az intézményi szokásokban, amellyel stabilitást, kiszámíthatóságot eredményezünk, növeljük biztonságérzetüket.

Nevelési alapelvek:

- Minden gyermek számíthat a pedagógusok jóindulatú segítségére tanulmányi munkájában és életének egyéb problémáiban.
- A gyerekek személyiségének tiszteletben tartása.
- Felkeltjük tanulóinkban a megismerés, felidézési vágyat, hogy örömmel, kedvvel jussanak el az ismeretekig.
- A pedagógusok felelősek tanítványaiknak a tőlük telhető legmagasabb szintű oktatásáért és neveléséért. Példamutató magatartásukkal, a gyerekek döntésbe való bevonásával a felelősségtudatot átadják a gyerekeknek, megértetve velük, hogy vállalniuk kell tetteik következményeit.

Erkölcsei alapelvek:

- Érvényesítjük az egyenlő bánásmódot, küzdünk a hátrányos megkülönböztetés ellen.
- Az ismeretek, a vallási, világnézeti információk tárgyilagos, sokoldalú közvetítése, tiszteletben tartva a gyermek, a tanuló, a szülő, a pedagógus vallási, világnézeti meggyőződését.
- A partnerközpontúság mellett figyelünk a titoktartási kötelezettség érvényesülésére is.

2.1.2. Intézményünk által vallott, fontosnak tartott értékek, kiemelt céljaink, a célok eléréséhez elvégzendő feladatok, támogató eszközök, sikerkritériumok

Érték: többcélúság, egymásra épülés

Cél:

- Az intézmény többcélú működésének megerősítése azáltal, hogy hosszú távon fennmarad az óvodai, általános iskolai, továbbá alapfokú művészeti iskola hármas egysége.
- Egyfajta kiszámítható életút biztosítása azon családoknak, akik a kisgyermekkortól a középiskolás kor kezdetéig egységes nevelési elveket várnak el az intézménytől.

Feladat:

- Az intézményi egységek közötti kapcsolatok bővítése, hagyományok ápolása, megőrzése.

- Az óvoda és az iskola közötti átmenet segítése, az eljárásrendekben rögzített feladatok elvégzése.
- Az alsó és felső tagozat közötti átmenet segítése, az eljárásrendekben rögzített feladatok elvégzése.

Eszközök: egységes pedagógiai program, nevelési értekezletek, szakmai műhelyek, munkaközösségek, belső tudásmegosztás

Sikerkritérium: az óvodai intézményegységből évente „elballagó” kisgyermekek átlagban legalább 70%-a Gyakorlóiskolát választja.

Érték: intézményi sokszínűség, egyediség

Cél:

- A nevelési profil megújítása. Az életkornak megfelelő önfegyelem, felelősségérzet kialakítása.
- Fenntartói és szülői igényekhez igazodó versenyképes óvodai csoport és osztály profilok, szakkörök, kulturális és sportrendezvények biztosítása.

Feladat:

- Olyan élethelyzetek bemutatása, feltárása, amelyben a gyermekek pozitív társas kapcsolatait segítő erkölcsi tulajdonságaik fejlődnek (együttérzés, segítőkészség, figyelmesség, önállóság, önfegyelem, feladat- és szabálytudat).
- Olyan személyiségjegyek és magatartásformák kialakítása, amelynek birtokában a gyermekek képesek lesznek érdekeik felismerésére és érvényesítésére.
- A közösen elfogadott szabályok betartásához segítő légkör kialakítása.
- A Házirendben rögzített viselkedési normák betartatása a neveltekkel, személyes példamutatás a nevelők részéről.
- Szakkörök, felzárkóztató foglalkozások megszervezése, tanévenkénti meghirdetése.

Eszközök: szakkörök, felzárkóztató foglalkozások, kulturális és sportrendezvények, versenyek, különböző szervezetek által meghirdetett pályázatok

Sikerkritérium: Az intézményi önértékelési folyamatban születő eredmények a szülők, a tanulók, a fenntartó elégedettségét mutatják.

Érték: kiemelkedő szakmaiság, magas színvonalú nevelés-oktatás

Cél:

- Az intézmény átfogó célkitűzése a gyakorlatias, alkalmazható, önmegvalósítást szolgáló nevelési-oktatási tevékenység minden területen. Ennek megfelelően olyan intézmény működtetése, mely a társadalmi igényeknek megfelelő, modern, naprakész ismereteket nyújt.
- A gyermekek manipulatív és képi gondolkodásának megfelelően tapasztalati ismeretszerzés, tevékenységközpontú tanítási stratégia alkalmazása.

- A játékosítás és az informális tanulás lehetőségeinek bevezetése az intézményben.

Feladat:

- Átfogó kompetencia- és készségfejlesztés érdekében az óvodai nevelést, iskolai oktatást kiegészítő, ahhoz illeszkedő intézményen, tanórán kívüli programok fejlesztése, szervezése, kiemelten a művészeti nevelés, problémamegoldó gondolkodás, a vállalkozói és a kreatív készségek területén.
- A gyermekek ingeréhségének kielégítése érdekében érdekes tapasztalatokhoz, élményekhez juttató, cselekvésre, a probléma megértésére és feldolgozására ösztönző csoportfoglalkozások, tanórák szervezése.
- Versenyképes, magasan képzett, korszerű ismeretekkel, alkalmazható tudással rendelkező, továbbtanulásra, társadalmi beilleszkedésre is képes kreatív gyermekek nevelése.
- Olyan interaktív, játékalapú tevékenységek kidolgozása és alkalmazása, amelyek alkalmazkodnak a gyermekek, tanulók életkori sajátosságaihoz, és a „Z-generáció”, ill. az utánuk következő generációk motivációjában módszertani újdonságot jelentenek (EFOP 3.3.7.).
- Olyan informális és nem formális tanulási módszerek kidolgozása, alkalmazása, melyek iskolai projektmunkában fejlesztett tartalmakkal, bemutatókkal, vetélkedőkkel gazdagítják az informális és nem formális tanulási lehetőségeket (EFPO 3.3.7.).
- IKT-eszközök használatának általánossá válása csoportfoglalkozásokon, tanórákon, tanórán kívüli foglalkozásokon.
- 2020/21-es tanévben a Kiváló tehetségpont újbóli megerősítése.

Eszközök: csoportfoglalkozások, tanórák, tanórán kívüli szervezett programok, tematikus napok-hetek, projektek, pályázati lehetőségek, informális tanulási utak

Sikerkritérium: Végzett tanulóink legalább 80%-a érettségit adó középfokú iskolában folytatja tanulmányait.

Érték: integrált nevelés-oktatás

Cél:

- Minden gyermek az egyéni képességeinek és adottságainak megfelelően a lehető legoptimálisabban fejlődjön. Az egyéni képességeket figyelembe véve a leghatékonyabban, a legjobb eredményekkel tegyen eleget az iskolaérettség és az általános iskola követelményeinek.
- Az indulási hátrányok csökkentése, az esélyegyenlőség biztosítása, SNI-s, BTM-s gyermekek segítése, a szocializáció segítése, a hátrányos helyzetű gyerekek problémáinak orvoslása.
- Tehetséges tanulók, gyermekek támogatása.

Feladat:

- A gyermekek életkori sajátosságaihoz, értelmi képességeihez, fejlettségéhez igazodó módszerek, eljárások alkalmazása valamennyi intézményegységben.
- Külön figyelmet kell fordítani a differenciált foglalkozásokra, csoportbontásokra a hatékony tanulás-tanítás, nevelés érdekében.
- A nehézséggel küzdő tanulók, óvodások fejlesztése és felzárkóztatása szintén kiemelt feladat.
- A felzárkóztatásra szoruló gyermekek egyéni, kiscsoportos mentorálásának megszervezése csoport-, osztályszinten.
- Az indulási hátrányok csökkentése érdekében a tudás megszerzését és alkalmazását szolgáló pedagógiai eljárások alkalmazása mellett szükséges a részképesség-problémák gyors felismerése és preventív kezelése.
- Kiemelt feladatunk a tehetséggondozás, amely a tanórák, óvodai foglalkozások differenciált foglalkozásain, szakköri tehetséggondozó, versenyfelkészítő foglalkozásain és a művészeti iskola keretein belül valósul meg.
- Egyéni képességek maximális kihasználása: az egyéni készségek kibontakoztatása és fejlesztése. Valamilyen területen tehetséges gyermekek, tanulók felkutatása, szenzitív, korai fejlesztése.
- A komplex tehetséggondozó program újragondolása, működtetése és éves ütemezésének megvalósítása a tehetséggondozó pedagógusok egymás közötti együttműködésével. 2. évfolyamtól tanórán kívüli sávban működő csoportos tehetségfejlesztés (csoportonként 5-10 gyermek bevonásával) indítása.
- Tanulmányi, kulturális és sportversenyek helyi megszervezése, versenyek meghirdetésének figyelemmel kísérése, határidős nevezések leadása.

Eszközök: differenciált, egyénre szabott tanulásszervezés, egyéni fejlesztési tervek, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, fejlesztő foglalkozások, támogató szervezetek (Szakszolgálat, EGYMI).

Sikerkritérium: a sajátos nevelési igényű tanulók körében pozitív személyi változások figyelhetők meg (énkép erősödése, önbizalom és a tolerancia növekedése). Az ép diákok személyiségébe pedig beépül a másság tapasztalata, kialakulnak morális értékeik (empátia, segítőkészség, tolerancia). A tehetséggondozásban érintett tanulóink részt vesznek tanulmányi, művészeti és sportversenyeken.

Érték: sokoldalú kommunikáció

Cél:

- A személyiségnek legmegfelelőbb kommunikációs stílus, kultúra és stratégia kialakítása.
- Az idegen nyelvek tanulási igényének felkeltése, európai polgárokká nevelés érdekében diákok, óvodások, szülők körében.
- Végzős tanulóink informatikai ismereteink bővítése.

Feladat:

- Az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak közvetítése, kialakítása.
- Tiszteletteljes emberi kapcsolatok kialakítása gyerek-gyerek, gyermek-pedagógus, szülő-pedagógus, pedagógus-pedagógus között.
- Kommunikációs készségek fejlesztése a speciális eljárásokat alkalmazó intenzív képességfejlesztő óvodai programban.
- Kulturált, önálló véleményalkotás és -nyilvánítás (önmagáról, a társairól, környezetről, a világról) képességének megtanítása.
- Az idegen nyelvek tanulási igényének felkeltése óvodásaink, iskolásaink körében.
- Nemzetiségi német program működtetése, mellyel feladatunk megszerettetni a nyelvet, megismertetni a nemzetiségi kultúrát és szokásokat.
- Nyelvvizsgára és ECDL - vizsgára felkészítő foglalkozások tartása végzős diákjaink számára.
- A 8. évfolyamon nyelvvizsga-előkészítők szervezése.

Eszközök: idegen nyelvi foglalkozások, tanórák, szakkörök, nyelvvizsga – felkészítők, ECDL- tanfolyam, idegen nyelvi versenyek, pályázatok.

Sikerkritérium: A nyolcadik évfolyamos tanulók legalább 25%-a megszerzi az ECDL tanúsítványt.

Érték: hagyománytisztelet, egészségtudatosság

Cél:

- A nemzeti értékek, hagyományok tiszteletére, megőrzése nevelés.
- A társadalmi és természeti környezet értékeinek felismertetése, tisztelete, megóvása. Fogékonyság az élő és az élettelen természet szépsége iránt.
- Az egészséges életvitelre nevelés, amelynek eredményeként tanulóink a jelenlegi társadalmi átlagnál egészségtudatosabb polgárok lehetnek.

Feladat:

- A nemzeti múlt kiemelkedő eseményeinek megismertetése, nemzeti emlékhelyeink felkeresése, nemzeti, jelképeink tiszteletére nevelés.
- Szűkebb és tágabb környezetünk hagyományainak megbecsülése, megőrzése.
- Az óvodai nevelés, iskolai oktatás keretében megismertetni a gyerekekkel a szűkebb és tágabb környezetünk szellemi és tárgyi értékeit, szokásait, felkelteni érdeklődésüket ezek megismerése iránt. (Tolna Megyei Értéktár)
- A környezeti nevelés, a környezetvédelem lehetőségeinek megismertetése és gyakorlása csoportfoglalkozásokon, tanórákon és tanórán kívüli foglalkozásokon.
- Az egészséges életmód megalapozása, az egészségvédelem technikájának elsajátítása, a mindennapos testnevelés hatékony megvalósítása.
- Épített és természeti környezetünk (óvoda- és iskolaépület, udvarok, eszközök) megóvása.

- Hagományos ünnepeink, programjaink színvonalas megrendezése.

Eszközök: csoportfoglalkozások, tanórák, tanórán kívüli foglalkozások, jeles napok (egészségnap, egészség hét), témanapok és -hetek, projektek, szakkörök, óvodai és osztálykirándulások, hagyományok ünnepe, vetélkedők, helyi, megyei, regionális, országos versenyek, pályázatok, védőnői szolgáltatások, előadások, táborok

Sikerkritérium: valamennyi gyermek és tanuló nevelői irányítással bekapcsolódik a nevelési-oktatási év során a hagyományápolásba, egészségnevelési tevékenységbe.

Az óvodai évek alatt valamennyi kisgyermek megismerkedik néhány helyi természeti és épített értékünkkel (pl. Gemenc, Béla király tér...).

Az alsó tagozatos évek alatt valamennyi kisdiák osztály vagy közösségi program keretében megismeri Szekszárd természeti és kulturális értékeit pl. (Gemenc, Sötétvölgy, kulturális intézmények programjai...).

A felső tagozaton Szekszárd és Tolna megye történeti emlékhelyeit, irodalmi és hagyományőrző emlékhelyeit, természeti környezetét ismerik meg.

Valamennyi neveltünk esetében általánossá válik az étkezés előtti kézmosás, legalább a tanulóink fele a mindennapos testnevelés mellett bekapcsolódik valamilyen sportkörüli foglalkozás, táncsoport, szakosztály munkájába.

Érték: az intézmény keretein belül megvalósuló művészeti nevelés

Cél:

- Olyan művészeti nevelés megvalósítása, amelynek hatására a különböző művészeti ágakat befogadó és szerető polgárokká válnak neveltjeink.
- A művészetek iránt nyitott, érdeklődő, érzékeny, a művészeti értékeket felfedező és létrehozni képes, kreatív gyermekek nevelése.

Feladat:

- Az intézményünkbe lépő gyermekekkel, tanulókkal megismertetni a különböző művészeti ágakat, azok értékeit, szépségeit.
- A művészeti oktatásban résztvevő tanulók esetében a tantervben előírt követelmények lehető legjobb szinten való elsajátíttatása.
- A természeti és társadalmi környezet esztétikumával megismertetni az intézményünkbe járó gyerekeket, a vizuális műveltségüket és mozgáskultúrájukat kialakítani, fejleszteni.
- A művészeti képzés eszközeivel fejleszteni a növendékek akaratát, az ízlésüket, az állóképességüket, a mozgáskoordinációjukat, az alkalmazkodóképességüket és a személyiségüket.
- A művészeti gálakon és bemutatókon széles közönség előtt kibontakoztatni és megmutatni képességeiket, tehetségüket.
- Bemutatók, kiállítások, fellépések, versenyek szervezése, látogatása.

Eszközök: alapfokú művészeti iskola (AMI) működtetése, művésztanárok alkalmazása, központi tantervek, események, rendezvények, pályázatok, Mecénás- program.

Sikerkritérium: a kiválóra minősített AMI eredményeinek megőrzése, a neveltségi fok, a környezeti esztétika megtartása, az intézmény falain alkotások, elismerések megjelenítése, minősítő versenyeken való részvétel.

Érték: pedagógusjelöltek mentorálása (gyakorlóiskolai,-óvodai jelleg)

Cél:

- Elméleti ismereteiket alkalmazni tudó, alapvető pedagógiai érzékkel és felelősséggel rendelkező pedagógusjelöltek képzésének támogatása.
- A Kar elvárásainak és fejlesztési elképzeléseinek való megfelelés a pedagógusképzés területén.

Feladat (gyakorlóintézményi feladatok a pedagógusképzésben)

- A pedagóguspálya megismerésére, általános pedagógiai képességek fejlesztésére irányuló gyakorlatok során (pályaismeret, gyermek-és önismeret, konfliktuskezelési módszerek, iskolalátogatások, óramegfigyelések és elemzések, mikrotanítás, tanítás, tervezetek írása, óvodai foglalkozások tartása).
- A szakképzettséghez kapcsolódó gyakorlati ismeretek megszerzésének biztosítása, a munkahely, az óvoda és iskola világával való ismerkedés.
- A hallgatók megismertetése az óvodai-iskolai élet különböző területeivel, változatos nevelési-oktatói módszerekkel.
- A pedagógus kulcskompetenciák kialakításában való közreműködés a feladatunk.
- A pedagógusképzés területén a kimeneti követelményeknek való megfelelés elősegítése.
- Befogadó, elfogadó pedagógusértékek modellálása, nevelési tartalmak, módszerek közvetítése. Pedagógiai gondolkodásmódjuk gyermekközpontúvá formálása.
- A hallgatók képzése során együtt kell működni a Kar oktatóival, tantárgypedagógusaival. Segítő részvétel a Kar oktatóinak fejlesztési elképzeléseiben.

Eszközök: Gyakorlati képzés útmutatója, megfelelő számú szakvezető biztosítása

Sikerkritérium: A gyakorlatról szóló hallgatói elégedettségmérés átlagos eredménye legalább 70 %.

2.1.3. Alapfokú táncművészeti oktatás célrendszere és funkciói

- Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt a tanulók mozgásművészetének és mozgáskultúrájának sokirányú fejlesztésére, fizikai állóképességének, ügyességének, cselekvő biztonságának, ritmusérzékének, hallásának, tér- és formaérzékének fejlesztésére, gazdagítására.
- Egészséges életmódra, magabiztosságra, határozottságra, érzelmi nyitottságra nevelni.
- Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenység és a művészetek iránt.
- Kibontakoztatja a tanulók kreativitását, improvizációs képességét, készségét.

- A program keretében folyó táncművészeti nevelés alkalmat ad a táncművészet iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.
- Figyelembe veszi az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tapasztalataira, folyamatos technikai fejlődésére építve gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja készségeiket.
- Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon képességeiktől és a szorgalmuktól függően fejleszthetik tánctechnikai, előadói műveltségüket, és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.
- A táncművészeti oktatás a múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével és megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra és műveltség megszerzésére.
- Nem célja a hivatásos és versenytáncosok képzése, de célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára, ill. az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Feladatai:

- Fejlessze: a gyerekek és fiatalok mozgáskultúráját, testi-lelki állóképességét, kapcsolatteremtő képességét.
- Neveljen: egészséges, jó tartású, jó mozgású tanulókat, táncművészetet értő közönséget, táncot szerető fiatalokat.
- Készítsen fel: önkifejezésre, alkotásra, a tánc nyelvének megértésére, az életkornak megfelelő koreográfia tervezésére, a szakirányú továbbtanulásra.

2.1.4. Alapfokú képző- és iparművészeti oktatás célrendszere és funkciói

- Az alapfokú művészetoktatás célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a külvilág tudatos érzékeléséhez, tanulmányozásához, valamint a belső látás és a képzelet finomításához, tudatosításához.
- A tanulók belső világának gazdagítása teszi lehetővé, hogy egész személyiségük használni és hasznosítani tudja az összegyűjtött és egyre tudatosabban szelektált vizuális információkat.
- Az élményszerű tapasztalások és képzetek teremtik meg az önmeghatározások és önkifejezések egyre differenciáltabb formáit.
- Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság – alakítására, a látás kiművelésére és tudatosítására.
- A követelmény és tantervi program bővíti a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet.
- A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek gyakorlata finomítja a kezűgyességet, technikai érzékenységet, valamint erős érzelmi–motivációs bázist teremt, mely fejleszti a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének képességét is.

- A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képző- és iparművészeti tevékenységek iránt érdeklődő tanulók szellemi és gyakorlati képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését. A képzés nagymértékben elősegíti a tanulók személyiségfejlődését és biztosítja a tehetséggondozás lehetőségét.
- Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat; a tanulók érdeklődésére, a kézműves hagyományokra, valamint a klasszikus és kortárs képző- és iparművészeti, médiaművészeti értékekre építve gyarapítja ismereteiket, s alakítja készségeiket.
- Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon fejleszthetik vizuális műveltségüket, és különféle szakirányú területeken szerezhethetnek jártasságot.
- A vizuális művészeti oktatás megismerteti a tanulókkal az adott művészeti ág műfaji sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait.
- A képzés célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és továbbéltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében

Feladatai:

Készítse fel a tanulókat

- a látvány megfigyelésére, értelmezésére, analízisére,
- a vizuális információk, közlemények megértésére,
- a képi gondolkodásra, a vizuális absztrakcióra,
- a tapasztalat, képzelet, emlékezet utáni ábrázolásra,
- a legfontosabb kifejezési eszközök, kompozíciós eljárások ismeretére,
- a kifejezési eljárások használatára, élmények, gondolatok, érzelmek vizuális kifejezésére,
- a képi nyelv kifejezési szándék szerinti megválasztására,
- a média által közvetített üzenetek befogadására, értelmezésére,
- a vizuális önkifejezésre, alkotásra,
- tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek, modellek készítésére, - tervezésére, konstruálására,
- a kifejezési technikák, a tárgykultúra anyagainak ismeretére.

2.1.5. A kompetencia alapú oktatással kapcsolatos feladataink

Óvodai nevelés

Az óvodában komplex nevelés folyik. A komplexitás új típusú megközelítése olyan tudástartalmakat, képességeket és attitűd elemeket tartalmaz, amelyek használata szükségsszerűvé vált a nevelés továbbfejlesztése érdekében.

- Célok:
  - az óvoda-iskola átmenet zökkenőmentessé tétele
  - a befogadó pedagógia alkalmazása
  - az érzelmi-erkölcsi nevelés fontosságának erősítése
  - gyermekközpontúság előtérbe helyezése
  - a képességfejlesztés, komplexitás megvalósítása
- Feladatok:
  - a személyiség széleskörű fejlesztése

- a gyermek magával hozott tapasztalatainak, tudásának felhasználása a fejlesztésben
- tapasztalatba ágyazott képességfejlesztés
- sokszínű módszerkínálat
- rendszerszerű látásmód kialakítása

Iskolai nevelés

A kompetenciafejlesztés feladatait nem tanévekben, hanem folyamatokban értelmezzük, mely esélyt teremt a tanulók kulturális, képességbeli és tanulási különbségeinek kezelésében. Ez minőségi elmozdulást hoz, mellyel megelőzhető a lemorzsolódás és a szegregáció.

A tevékenységrendszer a tapasztalatszerzésre épülő megismerést, a kooperatív tanulási technikákat és az egyéni fejlettséghez igazodó differenciált fejlesztést preferálja.

Céljaink az egyes kompetenciaterületeken:

0. ALAPKOMPETENCIÁK

Ismeret

A tanuló ismeri a beszéd, olvasás, írás, szövegalkotás alapvető elemeit, tagolását, szerveződését és szabályait. Rendelkezik a számok nagyságának megállapításához, a mennyiségek azonosításához, az idő becsléséhez és méréséhez, az azonosságok és különbségek felismeréséhez, valamint azoknak a hétköznapi élethelyzetekben történő alkalmazásához szükséges ismeretekkel. Birtokában van a formák és a saját test téri elhelyezkedésének meghatározásához, az irányok megadásához, valamint az események időtartamának becsléséhez szükséges ismereteknek.

Képesség, készség

A tanuló olyan készségeket sajátít el, amelyek az információszerzéshez, a szövegértéshez és -alkotáshoz szükségesek. Képes a számok és mennyiségek világában eligazodni, valamint a saját testreferenciájához kötött személyes és a tágabb térben, időben tájékozódni, összerendezetten mozogni, illetve a különböző élethelyzetekben felismeri és végrehajtja az előbbi információkhoz kapcsolódó műveleteket és cselekvéseket. Mindezen tevékenységei során a tanuló képes a digitális technológia lehetőségeinek alapszintű felhasználására. A készségek elsajátítását együtt határozzák meg az egyéni képességek (képességprofil), a nevelési-oktatási környezet, és a pedagógiai módszerek.

Attitűd

A tanuló magabiztosan és nyitottan közelít az anyanyelvéhez, és sokoldalúan használja azt információszerzéshez, a nyelvi közlések megértéséhez, a vélemények, gondolatok kifejezéséhez, az alkotómunkához, az érveléshez és a kapcsolatteremtéshez. Pozitívan viszonyul azokhoz a feladatokhoz és élethelyzetekhez, amelyekben számokkal és mennyiségekkel kapcsolatos döntéseket kell hoznia, illetve térben és időben kell tájékozódnia. A tanuló örömet lel a testmozgásban, a fizikai erőfeszítést igénylő tevékenységekben, közösségi játékokban. Reális testképpel rendelkezik és motivált a mindennapos testedzéssel kapcsolatban.

1. A TANULÁS KOMPETENCIÁI

Ismeret

A tanuló tisztában van saját érdeklődési körével, tanulási preferenciáival. Többféle tanulási stílust és stratégiát ismer, tisztában van azok jellegzetességeivel, előnyeivel és hátrányaival. Tudja, hogy tanulási kompetenciái közül melyek az erősségei, és melyek szorulnak fejlesztésre.

Képesség, készség

A tanuló tanulási célokat tűz ki, tanulási stratégiákat és útvonalakat választ, tanulási terv szerint halad, felismerve a leghatékonyabban alkalmazható stratégiát, ellenőrzi és értékeli a tanulási célok elérését. Metakognitív készségeire támaszkodva, előzetes tapasztalatait hasznosítva alkalmazza a megszerzett tudást különböző helyzetekben és különböző problémák megoldásában. Tanulási tevékenysége során ellenőrzi, értékeli és elemzi önmagát a tanulás folyamatában.

Attitűd

A tanuló felismeri, hogy az adott tanulási feladatnak van érdekes, hasznos és/ vagy értékes eleme, ezért az esetleges tanulási akadályokat leküzdve nyitottan, érdeklődéssel és kíváncsisággal fordul a tanuláshoz. Kezdeményező a saját tanulási útvonalának kialakításában, felelősséget vállal saját tanulásáért, kitartóan halad tanulási céljai felé.

2. KOMMUNIKÁCIÓS KOMPETENCIÁK

Ismeret

A tanuló ismeri anyanyelvének és más nyelveknek a kommunikációhoz szükséges nyelvi és nem nyelvi elemeit, tisztában van a kommunikáció szabályszerűségeivel, illetve a kommunikációs helyzetek eltérő jellegzetességeivel. Rendelkezik az alapszókinccs, a funkcionális nyelvtan és stílusok, valamint a nyelvi funkciók ismeretével, azonosítja a verbális interakció különféle típusait és a különféle beszélt nyelvi stílusok és regiszterek fő jellemzőit. Érti a beszédhang minőségének, az intonációnak, az arckifejezésnek, a testbeszédnek és a gesztusoknak a kommunikációban betöltött szerepét.

Képesség, készség

A tanuló hatékonyan teremt kapcsolatot és vesz részt interakciókban, helyesen és tudatosan használja anyanyelvét és a tanult idegen nyelve(ke)t. Képes megérteni és megalkotni különböző típusú és stílusú szövegeket, az olvasás eltérő céljaihoz illeszkedő olvasási stratégiákat alkalmaz, és támaszkodik azokra a szövegalkotás folyamatában. Birtokában van az aktív meghallgatás készségeinek. Felismeri és a kontextusnak megfelelően értelmezi az üzenetküldő személy nonverbális jelzéseit a közvetlen és közvetett kommunikációban egyaránt. Meggyőzően érvel, figyelembe véve mások nézőpontjait. Médiatartalmakat, szövegeket és mozgóképes produktumokat alkot, valamint tudatosan használja a digitális technológia kínálta eszközöket, lehetőségeket.

Attitűd

A tanuló nyitottan, érzékenyen és kritikusan viszonyul mások véleményéhez és érveikhez, illetve konstruktív párbeszéd folytatására törekszik. Tapintatos

nyelvhasználó, és tekintettel van a nyelvi megfogalmazások másokra gyakorolt hatására. Fogékony a kulturális különbségekre, érdeklődést tanúsít azok iránt, valamint kíváncsi a különböző nyelvekre, és kiaknázza az interkulturális kommunikációs lehetőségeket. Tisztában van a digitális technológia kínálta eszközök etikus és felelősségteljes használatának jelentőségével. Elkötelezett a nyelvhelyesség iránt; törekszik a nyelv gazdagságát és szépségét érvényesítő igényes kifejezőmódra.

3. DIGITÁLIS KOMPETENCIÁK

Ismeret

A tanuló ismeri a legelterjedtebb operációs rendszereket és alkalmazói programokat, a digitális kommunikációs formákat, a problémamegoldáshoz szükséges algoritmusokat, valamint a digitális környezet lehetőségeit és veszélyeit. Tudja, hogyan lehet megvédeni a magánszférát, a személyes adatokat és a digitális identitást. Ismeri a különböző digitális eszközök és hálózatok alapvető funkcióit, figyelembe veszi a digitális technológiák alkalmazásának jogi és etikai alapelveit.

Képesség, készség A tanuló készségszinten alkalmazza az elterjedten használt operációs rendszereket, a szövegszerkesztő, bemutatókészítő, adatkezelő, adatfeldolgozó, grafikus-, hang-, videoszerkesztő, böngésző- és levelezőprogramokat. Ezek felhasználásával információkat keres, gyűjt, tárol, feldolgozást végez, illetve digitális tartalmakat hoz létre, digitális csatornákon keresztül kapcsolatot teremt, kommunikál és másokkal együttműködve dolgozik különböző feladatokon, a problémák megoldása során algoritmikusan gondolkodik.

Attitűd

A tanuló a digitális eszközökben lehetőségeket, a mindennapi tevékenységek támogatását, a jövő fejlődési irányát látja. Minden helyzetben felelősen és etikusan alkalmazza a digitális technológiát. Nyitott és fogékony a digitális eszközök, technológiák és tartalmak iránt, kiaknázza azok lehetőségeit, de kritikusan kezeli az online elérhető tartalmakat, az online kommunikációt és annak résztvevőit.

4. A GONDOLKODÁS KOMPETENCIÁI

Ismeret

A tanuló megismerkedik a matematika, a társadalomtudomány és a természettudomány modelljeivel, valamint adatgyűjtő, adatelemző eszközeivel, módszereivel, az empirikus megközelítés (például kísérlet, megfigyelés, modellezés) alapvető eljárásaival. Az egyes tanulási területeken belül elsajátítja azt a tudást, amelynek alapján azonosítani képes az adat, a tény és a bizonyíték jellemzőit, felismeri a tudományos szempontból helytálló megállapítások és áltudományos állítások közötti különbségeket. A problémamegoldás során alkalmazni tudja az analízis, szintetizáló és algoritmizáló gondolkodási formákat, valamint az induktív, deduktív és abduktív következtetések szabályait, alkalmazási területeit.

Képesség, készség

A tanuló a matematika, a társadalomtudomány és a természettudomány modelljeit és adatgyűjtő, adatelemző eszközeit, módszereit használva készségeket sajátít el a környező világ jelenségeinek megértéséhez. Gyakorolja az e jelenségek megértésére

irányuló kérdések megfogalmazását, a tényeken alapuló következtetések levonását és az azokra alapozott döntések meghozatalát. Összetett gondolatokat elemezve felismeri az összefüggéseket, ismeri az együttjárás és az oksági viszonyok közötti különbséget, a kölcsönhatásokat, az alkalmazandó stratégiai lépéseket; ezeket képes verbális és vizuális formában megjeleníteni, felhasználva az információs és kommunikációs technológiák (IKT) nyújtotta lehetőségeket is.

Attitűd

A tanuló érdeklődik a tudomány és a technológia különböző területei iránt, felelősen viszonyul ezek kritikai értékeléséhez, szem előtt tartja a biztonsággal, a fenntarthatósággal és a környezeti fejlődéssel kapcsolatos kérdéseket, valamint azok etikai vonatkozásait. Az érdeklődési körébe tartozó területeken motivált a problémák azonosítására, a kérdések megfogalmazására, a bizonyítékok keresésére és értékelésére, a logikus érvelés alkalmazására, a következtetések levonására. A mindennapi életét érintő kritikus helyzetekben megalapozott információkra, tényekre és bizonyítékokra támaszkodó döntésekre törekszik.

5. SZEMÉLYES ÉS TÁRSAS KOMPETENCIÁK

Ismeret

A tanuló azonosítja saját képességeit és érdeklődését, elsajátítja a testi, mentális és érzelmi egészség alapvető ismereteit, felismeri a kockázati és védőfaktorokat, a lehetséges baleseti forrásokat, az egészséget károsító, veszélyes szokásokat, tevékenységeket. Megérti a különböző társadalmakban és közegekben széles körűen elfogadott magatartási és kommunikációs szabályokat. Ismeri a társadalom értékeit és erkölcsi normáit, tisztában van alapvető jogaival és társadalmi felelősségével. Tudja, hogyan keressen tanulási, képzési és életpályatervezési információkat és támogatást. Felismeri a média befolyását az életmódra, a személyes, a csoport- és a nemzeti identitásra, valamint a közösségi normákra, a fogyasztói szokások irányítására.

Képesség, készség

A tanuló megszervezi saját és a társakkal együtt történő tanulását, azt értékeli, a saját vagy a közös tudást megosztja, ha szükséges, támogatást kér. Megtervezi saját életpályáját; tanulási, életpálya- és jólléti célokat tűz ki, valamint belső motivációját folyamatosan alakítja, fejleszti. Napirendet és hosszú távú cselekvési terveket készít, értékeli ezek megvalósulását. Követi a társadalom szabályait és erkölcsi normáit, felismeri az alapvető, illetve saját életével összefüggő társadalmi problémákat, továbbá életkori sajátosságainak megfelelő szinten gyakorolja a társadalmi felelősségvállalással kapcsolatos tevékenységeket. Társas helyzetekben felismeri feladatát, szerepét a csoportban, csoporttagként végez különböző tevékenységeket. Az akadályokból következő válsághelyzetekre megküzdéssel válaszol, alkalmazza az egyéni vagy közösségi krízis- és konfliktushelyzetek kezelésének módszereit, döntéseket hoz, és azok alapján jár el. Kritikus fogyasztói szemléletet és helyes táplálkozási szokásokat alakít ki.

Attitűd

A tanuló törekszik saját személyes, társas és testi jóllétének elérésére, valamint az egész életen át tartó tanulás megvalósítására. Élethosszig tartó tevékeny, testileg is

harmonikus szokásrendszert alakít ki, amelynek része az egészségügyi tudatosság, a nemek közötti különbségek tiszteletben tartása, a szexuális viselkedéskultúra és a környezet tisztelete. Értékesnek tekinti az együttműködést, az asszertív viselkedést, mások tiszteletét, a kompromisszumokra, lehetőség szerint konszenzusra való törekvést, gondolkodásbeli elfogultságának, előítéleteinek felismerését és megváltoztatását. Felelősséget érez szűkebb és tágabb környezetéért, elkötelezett hazája, a demokrácia és az emberi jogok tiszteletben tartása iránt. Saját tevékenységeire, élethelyzetére és visszajelzésekre reflektálva reálisan szemléli önmagát, önértékelése pozitív.

6. A KREATÍV ALKOTÁS, ÖNKIFEJEZÉS ÉS KULTURÁLIS TUDATOSSÁG KOMPETENCIÁI

Ismeret A tanuló ismeri Magyarországot, a magyar nemzet, Európa és a világ kulturális örökségének fő elemeit. Felismeri, hogy a nyelvek, a hagyományok és a kulturális produktumok miként befolyásolják mások gondolkodását és viselkedését, az egyénnek a világról alkotott elképzeléseit. A tanuló összefüggéseiben látja és értelmezi, hogy a kreatív találmányok, tudományos produktumok, sportolói teljesítmények és művészeti alkotások milyen módon járulnak hozzá a jelenkori mindennapi élet, valamint az életmód alakításához.

Képesség, készség

A tanuló olyan készségeket sajátít el, amelyek magukban foglalják a kultúra által felhalmozott tudományos, technikai és művészeti produktumok befogadását, és lehetőséget teremtenek a kreativitás aktív gyakorlására. A kreatív készségek fejlesztését különösképpen ösztönzik az olyan tanulási környezetek, ahol lehetőség nyílik tudományos kísérletek tervezésére és megvalósítására; modellek létrehozására; tények, források felkutatásához kapcsolódva jelenségek újszerű értelmezésére; elméleti és gyakorlati problémamegoldás folyamatában új utak keresésére; művészeti önkifejezésben – mozgásos, zenei, vizuális, nyelvi – aktív gyakorlással történő elmélyülésre, esszék írására, egyéni és csoportos projektfeladatokban történő részvételre, tanulást segítő digitális produktumok létrehozására.

Attitűd

A tanuló követendő és ápolandó értéknek tartja a magyar történelmi és kulturális hagyományokat, elismeri hazánk és az emberiség kiemelkedő személyiségeinek, feltalálójainak, tudósainak, sportolójainak és művészeinek eredményeit, alkotásait; elfogadóan viszonyul a kiemelkedő életművekhez, teljesítményekhez, és nyitott azok befogadására. Méltányolja a többségi kultúrától eltérő kultúrákat, árnyaltan gondolkodik a kreatív találmányok és művészeti alkotások értékteremtő és személyes életmódot befolyásoló szerepéről. Értékesnek tartja a kultúra sokféle kifejezőmódja iránti nyitottságot, tiszteletben tartja az alkotásokat, valamint a produktumok létrehozójainak szellemi tulajdonhoz fűződő jogait.

7. MUNKAVÁLLALÓI, INNOVÁCIÓS ÉS VÁLLALKOZÓI KOMPETENCIÁK

Ismeret

A tanuló olyan eltérő helyzetekben szerez tapasztalatokat, olyan eseményeket és lehetőségeket ismer meg a munka világából, amelyek módot adnak arra, hogy jövőjének alakítását, a tanulmányi feladatok során felmerült ötleteit személyes, társas és szakmai tevékenységekben valósítsa meg. Megérti, hogyan alakulnak ki a munkaerőpiaci lehetőségek, miben különböznek egymástól az egyes foglalkozások. Felismeri saját erősségeit és fejlesztendő területeit, tudatosulnak benne a munkavégzéssel kapcsolatos jogi és etikai alapelvek.

Képesség, készség

A tanuló olyan készségeket sajátít el, amelyek elősegítik, hogy alkalmazkodni tudjon a munka világát és saját munkakörét, valamint feladatait érintő változásokhoz. A munkavégzésre irányuló felkészülés érdekében az egyéni és csoportfeladatokban képes különböző szerepeket betölteni. Kreativitását, képzeletét, problémamegoldó és kritikai gondolkodását az innovációs folyamatokba történő bekapcsolódással fejleszti. Munkavégzéssel kapcsolatos feladatai során rövid és hosszú távú terveket készít, célokat tűz ki, a tervekben lefektetett feladatsorokat kivitelezzi, illetve, ha szükséges, új célokat keres.

Attitűd

A tanuló törekszik arra, hogy a változó szerepekhez újító módon és rugalmasan alkalmazkodjon, kritikusan, kreatívan és reflektíven gondolkodjon, megőrizze kíváncsiságát és nyitottságát, kezdeményezzen, és kitartó legyen céljai elérésében. A tanuló felelősséget érez munkavégzésének eredményéért és minőségéért, értékesnek tartja a másokkal való együttműködést, és bizakodva gondol saját jövőjére, az életpályája alakulására

2.2. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

2.2.1. Egészségfejlesztés intézményi feladatai

- Tanulóink, óvodásaink egészségének megóvása, a folyamatos egészségnevelési tevékenység intézményünk fontos célkitűzése.
- A teljes körű egészségfejlesztési program az intézmény közössége életminőségének, életfeltételeinek javítását szolgáló cselekvési program, melynek közvetlen és közvetett célja az életminőség, ezen keresztül az egészségi állapot javítása és a szenvedélybetegség elleni küzdelem.

Célunk, olyan ismeretek nyújtása és megküzdési stratégiák tanítása, melyek segítségével el tudják utasítani a testi-lelki egészségüket veszélyeztető szerek (drog, alkohol, dohányzás) és eszközök (játékgép, számítógép) használatát, és meg tudják őrizni egészségüket.

- Az egészségfejlesztés kulcsterületei:
  - dohányzás-, alkohol- és drogrevenió
  - egészséges táplálkozásra nevelés
  - aktív testmozgás, mindennapi testnevelés
  - mentális betegségek megelőzése
  - családi életre nevelés
  - az elsősegélynyújtás szabályainak elméleti és gyakorlati elsajátítása

- Fontosnak tartjuk az emberi szervezet működésével kapcsolatos és az anatómiai ismeretek bővítését. Ezen ismeretek elősegítik a prevenciós munkát.
- Az egészségnevelés lehetőségei: óvodai csoport foglalkozások és osztályfőnöki órák alkalmával, tanórán kívüli foglalkozások és Egészségnapok keretében, mentálhigiénés szakember bevonásával:
  - önmaguk és egészségi állapotuk ismerete
  - a testi higiénia kialakítása
  - a mozgás fontossága, helyes testtartás
  - az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
  - a szenvedélybetegségek elkerülése
  - a bűnmegelőzés
  - fogyasztóvédelem
  - értékek ismerte és felismerése
  - önismeret és önbizalom
  - barátság, kapcsolatok szerepe az egészségmegőrzésben
  - idővel való gazdálkodás
  - balesetmegelőzési és elsősegély-nyújtási ismeretek
  - a tanulás technikái
  - a tanulási környezet alakítása
  - a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége

Évente az egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, bűnmegelőzéssel, elsősegélynyújtással foglalkozó Egészség-napok szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára.

A teljes körű intézményi egészségfejlesztés várható hatásai:

- a) a tanulási eredményesség javítása
- b) az iskolai lemorzsolódás csökkenése
- c) a társadalmi befogadás és esélyegyenlőség elősegítése
- d) a dohányzás, az alkoholfogyasztás, a kábítószer-fogyasztás és egyéb szenvedélyek elsődleges megelőzése
- e) bűnmegelőzés
- f) a társadalmi kapcsolatok javulása a kortársakkal, szülőkkel, pedagógusokkal
- g) az önismeret és önbizalom javulása
- h) az alkalmazkodóképesség, a stresszkezelés, a problémamegoldás javulása
- i) érett, autonóm személyiség kialakulása
- j) a krónikus, nem fertőző megbetegedések (lelki betegségek, szív-érrendszeri, mozgásszervi és daganatos betegségek) elsődleges megelőzése
- k) a társadalmi tőke növelése

Egészségnevelési, környezeti nevelési programot lásd a helyi tantervi résznél.

2.2.2. Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az elsősegély-nyújtási ismeretek elsajátítása az Egészség-napok alkalmain, tanórán belül (osztályfőnöki-, biológia-, kémia-, fizika-, testnevelésórákon) és délutáni foglalkozások keretében valósul meg.

1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók
  - ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
  - ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat;
  - felkészíteni a veszélyhelyzetek egyéni és közösségi szintű megelőzésére;
  - ismerjék fel és kezeljék a vészhelyzeteket;
  - tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
  - sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegélynyújtási módokat;
  - ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
  - sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni;
  - ismerjék meg a környezet – elsősorban háztartási, iskolai, közlekedési környezet, veszélyes anyagok – egészséget, testi épséget veszélyeztető leggyakoribb tényezőit;
  - fejleszteni a beteg, sérült és fogyatékkal élő embertársaink iránti elfogadó és segítőkész magatartást.
2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:
  - a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek az elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
  - a tanulóknak bemutatjuk, és gyakoroltatjuk velük az elsősegélynyújtás alapismereteit;
  - a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten tanórai és a tanórán kívüli egyéb foglalkozások keretében foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.
3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái
  - ❖ Alsó tagozat, óvoda:
    - veszélyhelyzetek felismerése, megelőzése
    - egyszerűbb sérülések felismerése, ellátása
    - segítségkérés formái
    - elsősegélycsomag tartalmának megismerése
  - ❖ Felső tagozat:
    - az alsó tagozatos anyag kibővítése
    - teendők közlekedési baleset esetén
    - baleseti helyzet értékelése, segítségnyújtás
    - mentőszolgálat felépítése, mentőhívás helyes módja
    - újraélesztés megtanulása
  - ❖ Tanórai keretek között a következő témákat érintjük:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY–NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
Biológia	<ul style="list-style-type: none"> - rovarcsípések - légúti akadály - artériás és ütőeres vérzés - komplex újraélesztés
Kémia	<ul style="list-style-type: none"> - mérgezések - vegyszer okozta sérülések - savmarás - égési sérülések - forrázás

	- szén-monoxid-mérgezés
Fizika	- égési sérülések - forrázás
Testnevelés	- magasból esés

❖ Az Egészség-hét keretei belül:

Ez a hét jó alkalmat teremt a nagy számú tanulócsoport előtti szemléltető elsősegélynyújtó ismeretanyag bemutatására. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében az iskola kapcsolatot tart fenn az Országos Mentőszolgálat helyi képviselőjével.

2.3. Személyiség- és közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A gyakorlóintézmény pedagógiai gyakorlatában az értékek egyensúlyára törekedve öt csoportot határoztunk meg:

- A biológiai lét értékei: az élet tisztelete; a testi, lelki, szellemi egészség értéke
- Az „én” harmóniájára vonatkozó értékek: önismeret, önmegvalósítás, önművelés, önbizalom
- A társas kapcsolatokra vonatkozó értékek: tisztelet, szolidaritás, szeretet, tolerancia, bizalom, jóakarát, türelem, azonosulási képesség, különbözőség tisztelete, segítőkészség
- A társadalmi eredményességre vonatkozó értékek (tanulás, problémaérzékenység, kreativitás, szellemi igényesség)
- A humanizált társadalom- és világkép értékei (az emberi jogok, a hazai és egyetemes emberi kultúra értékeinek tiszteletben tartása)

2.3.1. Gyermek és tanulók személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink

Intézményünk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle óvodai/iskolai tevékenységek megszervezésével, azok által széleskörűen fejlessze. Intézményünk Pedagógiai programja ösztönzi a személyiségfejlesztő oktatást. Ez azonban csak akkor lehet eredményes, ha a tanítási-tanulási folyamat teret ad a színes, sokoldalú iskolai/óvodai életnek, a tanulásnak, a játéknak, a munkának; ha fejleszti a tanulók/gyermekek önismeretét, együttműködési készségét, edzi akarataikat; ha hozzájárul életmódjuk, motívumaik, szokásaik, az értékkel történő azonosulásuk fokozatos kialakításához, meggyökereztetéséhez. Mindezek azonban olyan pedagógiai munkát feltételeznek, amelyben a tanulók/gyermekek tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban, figyelembe véve, hogy az oktatás, a nevelés színtere nemcsak az iskola/óvoda, hanem a társadalmi élet és tevékenység számos egyéb fóruma is.

- Az intézmény kiemelt pedagógiai törekvése az alapvető erkölcsi, etikai értékek megismertetése, közvetítése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása, amelyek az énkép kialakításának nélkülözhetetlen eszközei (erkölcsi nevelés).

- Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása (értelmi nevelés).
- Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása. Az egymás iránti tolerancia fejlesztése közös programok alkalmával. A gyermekközösség sokirányú tevékenységének, a közösséghez tartozás felelősségének fejlesztése, a veszélyhelyzetek felismerése, a visszautasítás lehetőségeinek elsajátítása. A közösségi élethez szükséges készségek, szokások, értékek megtanulása. Mások helyzetébe történő beleélés képességének, az empátiának a fejlesztése, valamint kölcsönös elfogadás (önismeret és társas kultúra fejlesztése).
- A hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, segítő magatartás, önkéntes feladatvállalás kialakítása és megvalósítása (felelősségvállalás másokért).
- Az ember alapvető érzelmeinek megismerése, kezelése. Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása. A gyermekeket hozzá kell segíteni ahhoz, hogy képessé váljanak érzelmeiknek hiteles kifejezésére (érzelmi nevelés).
- Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A gyermekeket adottságaikhoz, képességeikhez és lehetőségeikhez mért feladatokkal segítjük önismeretük, önértékelésük kialakítása érdekében. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása (akarati nevelés).
- A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése. A nemzetiségek, a vallási-nyelvi etnikumok történelmének és jelenformáló szerepének megismertetése (nemzeti öntudat, hazafias nevelés).
- Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre (állampolgárságra nevelés).
- Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók/gyermekek önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása. A tanulók/gyermekek életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest átfogó képnyújtása a munka világáról (pályaorientáció, munkára nevelés).
- A tanulók/gyermekek testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása. A lelki egészség megőrzésére történő felkészítés, bűnmegelőzés, drogprevenció (testi és lelki egészségre nevelés).

- A harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. Felkészítés a családi életre. A felelős párkapcsolatok kialakítása, ismeretek közvetítése a családi életben felmerülő konfliktusok kezeléséről (családi életre nevelés).
- A közvetlen és tágabb környezet értékeinek megőrzésére, gazdagítására nevelés (környezeti nevelés).
- Felelősségtudat kialakítása az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. A banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok megismertetése (gazdasági és pénzügyi nevelés).
- Tudatos fogyasztóvá nevelés.

2.3.2. A gyermek és tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos kiemelt preferenciájú pedagógiai feladatok

Az egyén és a közösség fejlődése szoros összefüggésben áll egymással. A fejlett közösség pozitívan hat az egyén személyiségfejlődésére is. Egy csoportból csak akkor lehet közösség, ha tagjai szoros kapcsolatban vannak egymással, ha vannak közös céljaik, és az egyén saját céljait időről időre alá tudja rendelni a közösség magasabb rendű céljainak.

Feladataink:

- A különféle intézményi gyermek/tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítás
- Ennek keretében: Létrehozni, működtetni kell a közösségen belüli kölcsönhatások, a közvélemény irányításának speciális feltételrendszerét: az információs és értékelő fórumokat, szerveket, kereteket, valamint a perspektívákat és hagyományokat. Az óvodai/iskolai élet egyes területeihez (foglalkozásokhoz, tanórákhoz, tanórán kívüli és szabadidős tevékenységekhez) kapcsolódó gyermeki/tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.
- A gyermekek/tanulók életkori sajátosságainak, fejlettségének figyelembevétele a gyermeki/tanulói közösségek fejlesztésében
- Ennek keretében: A tanulói/óvodai közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a gyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig.
- Az önkormányzás képességének kialakítása
- Ennek keretében: A tanulói/gyermek közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréseért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.
- A gyermek/tanulói közösségek tevékenységének megszervezése
- Ennek keretében: A gyermek/tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos

megszervezése, hiszen a gyermek/tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a gyermekek/tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.

- Az óvodai/iskolai közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása
- Ennek keretében: A óvodai/tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

2.3.3. *Intézményünk hagyományai a közösségfejlesztés tükrében*

- A foglalkozásokon/tanítási órán kívül szervezett programok egyik csoportja - a képességfejlesztés, felzárkóztatás - szorosan kapcsolódik a tanórákon folyó oktató-nevelő munkához. Ezek különböző differenciált képességfejlesztő foglalkozások, ill. tantárgyakhoz kapcsolódó szakkörök.
- Az informális tanulási lehetőségek kialakításán keresztül a tanórán kívüli programok fejlesztése.
- A programok másik csoportja a hazánk és a szűkebb lakóhely megismerésével, a gyerekek/tanulók látókörének szélesítésével, kulturális és esztétikai nevelésével foglalkozik. Ilyenek a szervezett kerékpár- és gyalogtúrák, múzeum- és színházlátogatások, hangversenyek, valamint a téli, nyári és óvodai táborok.
- Minden második tanévben (2012-től) bemutatkozunk a tehetséggondozásban résztvevő tanulók kutatómunkáival a szülők, pedagógusok, szakemberek előtt.
- A farsangi szezonban kerül sor a gyerekek, valamint a szülők és pedagógusok közös báljára.
- Az „Ovi-Suli, Áthidaló és a „Lépegető” programja egész tanévben folyamatos. Ennek során az érdeklődő szülőket tájékoztatjuk az oktató-nevelő munka sajátosságairól. A gyerekeknek sport, manuális és játékos foglalkozásokat szervezünk, a szülőknek pedig szakmai előadásokat. Ilyen alkalmakkor megismerkednek az iskolai környezettel, az óvónőkkel és a leendő első osztályos tanítókkal.

<i>Hónap</i>	<i>Esemény</i>	<i>Érintett kör, felelős</i>
szeptember	Új ovisok érkezése, Állatos projekt az óvodában Tanévnyitó ünnepély Elsősök fogadása „OVI-SULI”, „LÉPEGETŐ” „ÁTHIDALÓ” program tanév során folyamatos	óvónők 4. osztályok elsős tanítók tantestület
október	Aradi vértanúkra emlékezünk Október 23. Szecskaavató	osztályonként iskolai ünnepély DÖK

november	Illyés - hét	humán munkaközösség
december	Óvodai télapó ünnepség Iskolai télapó ünnepség Óvodai karácsony Karácsonyi ünnepély Balett-karácsony	egész óvoda osztályonként minden csoport téli szünet előtti utolsó napon szünet előtti utolsó héten
február	Sítábor Farsang az óvodában Farsang az iskolában Iskolai szülők-nevelők bálja A kommunizmus és egyéb diktatúra áldozatainak emléknapja (febr. 25.)	jelentkezők számára óvónők 1-4., 5-8. osztályok tantestületi megbeszélés szerint osztályonként
március	Március 15. az oviban Március 15. az iskolában	óvónők rendezvénycsoport
április	Föld napja (április 22.) Magyar Nyelv hete rendezvényei a város-városkörnyék tanulóinak A költészet napja Holokauszt emléknap (ápr. 16.)	főiskolai hallgatók humán munkaközösség, tanítók osztályonként
május	Anyák napja Gyermeknap az oviban Gyermeknap az iskolában „GyakorJók” tehetségnap	csoportonként, osztálykeretben óvónők tanítók tehetséggondozásban résztvevő pedagógusok
június	Nemzeti összetartozás napja (jún. 4.) Gyakorlóiskolai napok Iskolai szintű sportnap Óvodai hagyományörző tábor Évzáró, ballagás Művészeti iskolások vizsgái	osztályonként DÖK testnevelők óvónők óvodások, diákok, 7. osztályosok művészeti vezetők
	nyári táborok	táborvezetők és kollégák

2.3.4. A foglalkozás/tanítási óra keretében megvalósítható személyiség- és közösségfejlesztő feladatok

Integrált nevelés

A fogyatékkal élő gyermek a törvény adta lehetőségek keretein belül 3 éves kortól 7 éves korig részesülhet alapfokú, speciális nevelésben. Fejlesztésének lehetőségeit nemcsak e célra szervezett óvodában, hanem a többi gyermekkel együtt, integrált nevelés keretében is érvényesítheti. A törvényi támogatás mellett erős társadalmi igény az együttnevelés, melyben a szülő a hajtóerő. Célunk, hogy figyelembe véve és megtartva az

együttnevelés alapértékeit, esélyt teremtsünk hallássérült, beszéd- és mozgásszervi fogyatékkal élő gyermekek számára. Pedagógusaink a pozitív magatartási minták közvetítésével igyekeznek formálni az ép gyermekek és a családok viszonyulását a mássághoz. Iskoláinkban beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézséggel küzdő tanulók mellett sajátos nevelési igényű tanulóink, enyhébb mozgássérült és hallássérült tanulóink is vannak. Segíteni kívánjuk, hogy a csoportokban/osztályokban kialakuljanak a helyes együttélés lehetőségei.

Integrált nevelésünk alapelve a másság elfogadása mellett olyan harmonikus személyiségfejlesztés, ami figyelembe veszi a gyermek/tanulók eredményeit, sikeres próbálkozásait. Az óvodába/iskolába járó, nehézséggel küzdő gyermekek kiemelt figyelemet kapnak, és gondozásuk mellett törekszünk a szociális készségek - alkalmazkodás, akaraterő, önállóság, együttműködés – megalapozására.

Csoportos és egyéni formában, a nehézség vagy sérülés típusának megfelelő specifikus módszereket, terápiákat és technikákat alkalmazunk. Az integrált nevelésben együttműködik a csoportban/osztályban dolgozó pedagógus, pedagógiai asszisztens, dajka és gyógypedagógus. A fejlesztés során arra törekszünk, hogy a sokoldalú, szenzoros hatás magába foglalja azokat a képességeket, amelyeknek szenzitivitása az óvodás/iskolás korra esik, és a nehézség vagy fogyatékoság típusának megfelelő terület hangsúlyt kapjon.

Óvodai csoportban/osztályokban történő fejlesztés

Az egyéni fejlődési ütemhez igazodó differenciált képességfejlesztés az óvodába érkezéstől az iskola elhagyásáig folyamatos.

A tanulási képességek kibontakozását elsősorban a gyermek/tanuló pszichikus teherbíró képessége befolyásolja. Differenciált nevelés/oktatás során azt a természetes utat járattjuk végig a gyermekkel/tanulóval, amelyet egészséges esetben a fejlődés során megtesz. Feladatunk az életkori és fejlődési sajátosságokhoz kapcsolódó, a pszichikus funkciók kibontakozását segítő fejlesztő és szociális környezet biztosítása. Fejlesztés során figyelembe vesszük a gyermek/tanuló motivációs bázisát, törekszünk a tevékenységéhez/tanuláshoz szükséges speciális eszközök, játékok alkalmazására, ahol lehet teret hagyva a gyermeki spontaneitásnak.

Kiemelt terület a motoros funkciók fejlesztése is. A mozgástevékenységek szabályozásai meghatározzák a perceptuális funkciók fejlődését, ami előfeltétele lesz a fogalmi gondolkodásnak. Célunk, olyan integratív kapcsolatok kiépítése, melyek lehetővé teszik a személyiség teljes képességprofiljának érését. Ezért feladatunk a motoros képességek mellett a különböző észlelési képességek fejlesztésén keresztül eljutni a szenzoros folyamatok integrációjához.

A fejlesztés lehetőségei a szabadidő keretében

A közös tevékenység, az együtt töltött szabadidő óriási lehetőséget ad egymás megismerésére, a sokoldalú kapcsolatrendszer kialakítására, a közösséggé formálódásra. A sokoldalú megismerés alapja, hogy a tanulók közötti kapcsolat kötetlen körülmények közé kerül, és az eddig túlnyomórészt tanuláson alapuló tanár-diák viszony sokoldalú, bizalmas emberi kapcsolattá alakul át. Az osztályban tanító nevelők/óvónők szoros

kapcsolatban vannak egymással, rendszeresen kicserélik a tapasztalatokat és az információkat. A közösségfejlesztés a pedagógusok céltudatos tevékenységétől függ. A gyerekek sokoldalú megismerése nagyon fontos. Nagy gondot kell fordítani személyiségük megismerésére, tudatosan kell a gyerekeket megismerni, mind az egyén, mind a közösség számára a legmegfelelőbb nevelési eljárást kell választani. A napközi is hozzájárul az iskolában folyó értelmi nevelés feladatainak megoldásához.

Lehetőségei:

- a) Beszélgetés kezdeményezése különböző szokásokról, életmódokról és a mászágról. A vélemények kicserélése, de a végeredmény a másik elfogadása legyen, hiszen ő is a közösség része.
- b) Segítségadás a konfliktusoknál, helyzetelemzés, a helyes út keresése, és a hibák feltárása.
- c) Beszélgetések környezetünkről, életünkről, vélemények kialakítása, egymás véleményének tisztelete.

2.3.5. A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai

Az osztályközösségek által delegált képviselők diákönkormányzatot alkotnak. Ők a diáktanács és az osztályközösségek közötti folyamatos kapcsolattartás felelősei. Önkormányzás képességének a kialakításában segít. A diákönkormányzat munkája és a közös rendezvények segítik a közösségfejlesztést, mert olyan lehetőséget és környezetet teremtenek, amelyben a közösség visszajelző mechanizmusai korrigálják a személyiségvonásokat, és erősítik a pozitívokat.

- A diákönkormányzat a tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviselőjét látja el.
- A diáktanács munkáját felnőtt vezető segíti.
- Tanulóinknak lehetőségük van, hogy véleményt nyilvánítsanak az őket érintő kérdésekben, javaslatot tegyenek iskolai közösségük programjára, észrevételt tegyenek az oktató-nevelő munkával összefüggésben a diákönkormányzat, a diáktanács, a diákparlament fórumain.
- Éves program alapján szervezik rendezvényeiket.
- Rendszeresen tartják üléseiket, ahol a diákélet aktuális feladatait, problémáit tárgyalják meg, kérdéseikre választ kapnak, javaslataikat a segítő tanár az igazgatótanácsnak továbbítja.
- A diákönkormányzat évente egy alkalommal diáknapot szervez, melynek programját összeállítja.

2.3.6. Egyéb foglalkozások, rendezvények és szabadidős tevékenységek közösségfejlesztő feladatai

- Az óvodai-iskolai környezet mint élettér a mindennapos testedzés lehetősége, a torna, a testnevelés és az úszás-oktatás biztosítja az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést.
- Kirándulások, táborok alkalmával erősödnek a gyermekek kapcsolatai, együttműködésük során pozitív viszonyulások alakulnak ki, amelyeket mintakövetés útján sajátítanak el. Közös megfigyelést, gyűjtést végzünk, közben meghallgatjuk a

társak véleményét, tapasztalatát, gondolatát. Kirándulások, táborok alkalmával törekszünk arra, hogy különböző tevékenységeket, munkafázisokat kapcsoljunk össze, ösztönözve a gyerekeket/tanulókat az együttműködésre. Ezeknek szolgálniuk kell az osztályközösség kialakulását.

- A tanulmányi, kulturális és sportversenyek eredményeinek iskolaközösség előtti ismertetése (iskolagyűlés) jól szolgálja a becsületes munkavégzés elismerését, s egyben ösztönzi a közösség minden tagját a munkára.
- Az iskolai ünnepélyeinkre és rendezvényeinkre való felkészülés, a feladatok közös megszervezése jól szolgálják a közösségi szellem fejlesztését, a kötelességtudat kialakulását. Nemzeti ünnepeinkről való iskolai megemlékezéseinkkel nagyban hozzájárulunk az ország múltjának, kudarcainak, sikereinek megismertetéséhez, ezzel is fejlesztve diákjainkban a „hovatarozás” érzését, hogy minél inkább magukénak érezzék kudarcaikat, eredményeit, s hogy felelősséget vállaljanak annak jövőjéért.
- Az eredendően természetkedvelő, a természet szépségeire, értékeire rácsodálkozó gyerekek könnyen válhatnak környezetszennyezővé, ha más értékrendet tanúsító gyermekek, ill. felnőttek negatív mintái érvényesülnek. Ezért nagyon fontosnak tartjuk a gyermekek figyelmét felhívni a fogyasztói társadalom környezeti ártalmaira, szemléletüket pozitív irányba formálni, és bevonni őket a környezetvédelmi munkába. Minderre azért van szükség, mert a modernizáció hatására kialakult életstílus az egyik legfőbb oka az ember által okozott környezetrombolásnak. A szűkebb környezet megóvására nevelés lehetővé teszi, hogy tanulóink felnőttként felelősségteljesen vegyenek részt a köz ügyeinek intézésében, és óvják, ápolják környezetüket.
- A tolerancia, a kölcsönös tisztelet fejlesztése és kialakítása megkívánja, hogy túllépjük a tantárgyi kereteket. Az óvodai-iskolai élet - mint a társadalom mikrostruktúrája - megtanítja a neveltek számára a demokratikus elvek tiszteletét, a konfliktusok hatékony elemzését és a különböző konszenzusteremtő technikák gyakorlását. A tanulók ezáltal képessé válnak a felelősségteljes gondolkodásra, a logikus érvelésre, melyek alapvető elemek a demokratikus attitűdök kialakítása szempontjából.

2.4. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

2.4.1. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatai

A pedagógus alapvető feladata a rábízott tanulók gyermekek nevelése, tanítása:

- nevelő és oktató tevékenység keretében az ismeretek tárgyilagos és többoldalú közvetítése
- nevelő és oktató tevékenysége során figyelembe veszi a gyermek, a tanuló
  - egyéni képességét, tehetségét
  - fejlődési ütemét
  - szociokulturális helyzetét és fejlettségét, fogyatékosságát
- a gyermekek segítése

- képességeinek, tehetségének kibontakozásában
- bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű gyermek felzárkóztatásában
- ha észleli, hogy a tanuló balesetet szenved, vagy ennek veszélye fennáll, a szükséges intézkedéseket megtegye
- közreműködés a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, szüntetésében
- a gyermekek emberi méltóságát és jogait tartsa tiszteletben
- a szülők és tanulók rendszeres tájékoztatása az őket érintő kérdésekről
- a tanítási órákra, foglalkozásokra való felkészülés
- a tanulók dolgozatainak javítása
- a tanulók, gyermekek munkájának irányítása, rendszeres értékelése
- a megtartott tanítási órák, foglalkozások dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése
- különbözeti, javító-, osztályozóvizsgák lebonyolítása
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása
- tehetséggondozás, a tanulók, gyermekek fejlesztésével kapcsolatos feladatok
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken
- intézményi kulturális és sportprogramok szervezése
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepségek és rendezvények megszervezése
- iskolai ünnepségeken és intézményi rendezvényeken való részvétel
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés
- intézményi dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása
- osztályterem, csoportszobák rendben tartása és dekorációjának kialakítása

Az osztályfőnököt – az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével konzultálva – az igazgató bízza meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

2.4.2. Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.

- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

2.4.3. Vezetőtanár (szakvezető tanító/ tanár/óvodapedagógus) feladatai

- Felkészíti a hallgatókat az iskolai/óvodai gyakorlatra, átadja a korszerű pedagógiai módszereket, mélyíti hivatástudatukat, erkölcsi fejlődésüket, biztosítja sokoldalú fejlődésük feltételeit. Közvetlenül irányítja, szervezi, ellenőrzi és értékeli a hallgatók munkáját, tapasztalatairól folyamatosan feljegyzéseket készít.
- A szorgalmi időszakban vezeti a csoportos iskolai/óvodai gyakorlat keretében az előkészítő, bemutató- és elemző órákat.
- Határidőre elkészíti az általa vezetett hallgatói csoport egyéni tanítási gyakorlatának beosztását.
- A szakvezető a csoportos tanítási gyakorlat során folyamatosan figyelemmel kíséri, ellenőrzi és értékeli a jelöltek tanári kompetenciájának fejlődését.
- Figyelemmel kíséri a hallgatók iskolai/óvodai jelenlétét, az igazolatlan hiányzásokat jelenti a gyakorlati képzésért felelős igazgatóhelyettesnek.
- Segíti a hallgatókat az óra/foglalkozás célirányos megfigyelések, feljegyzések, tervezetek, vázlatok elkészítésében, az iskolai/óvodai dokumentumok kezelésében.
- Segíti a jelölteket az önálló tanításra való felkészülésben, a tanórák/foglalkozások didaktikai, módszertani tervezésében.
- Az egyéni összefüggő gyakorlatok ideje alatt bevezeti a hallgatókat az iskolai/óvodai és az iskolán kívüli oktató- és nevelőmunkába (ügyelet, fogadóóra, korrepetálás, felzárkóztatás, kirándulás, egyéb iskolai/óvodai rendezvények) és adminisztratív teendőkbe.

- Folyamatosan ellenőrzi és értékeli a hallgató felkészülését az egyéni tanítási gyakorlat óráira/foglalkozásaira, különös tekintettel a hallgató tervezeteire, vázlataira, a tanítási órához szükséges eszközökre, felszerelésekre.
- A foglalkozások után elemző-értékelő megbeszéléseken a hallgatóval közösen feltárják a tanóra/foglalkozás szakmai-pedagógiai tapasztalatait.
- Közreműködik a hallgató zárótanításának lebonyolításában, értékelésében.
- A félévek végén a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatnak, valamint a gyakorlati képzés szabályzatainak megfelelően értékeli a hallgatók munkáját.
Kapcsolatot tart a szakvezető kollégákkal.
- A gyakorlati képzésért felelős igazgatóhelyettes által készített beosztás szerint bemutató foglalkozásokat tart a mindenkor érvényben lévő kari tanterv és az iskola pedagógiai programja szerint. A bemutató foglalkozásokat követő elemző megbeszéléseken szükség szerint közre működik.
- Kollégái bemutató foglalkozásainak előkészítését ötleteivel, építő kritikájával és tevékenységével segíti.
- Részt vesz a szakvezetői értekezleteken.
- Meghívás szerint részt vesz az egyes tanszékek vagy munkacsoportok ülésein.
- Folyamatos önképzésén kívül részt vesz továbbképzéseken.
- Törekszik a szaktanszékekkel szoros munkakapcsolatra, a szakmódszertanossal együttműködve végzi a hallgatók szakmai, módszertani, pedagógiai felkészítését.

2.5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Alapvető feladatunk az intézményi nevelő és oktató munkánk során a kiemelt figyelmet igénylő tanulók fejlesztése, melynek alapja a tanulók egyéni képességeinek, fejlettségének, ismereteinek figyelembe vétele, a differenciálás; valamint különféle egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazása a tanítási folyamatban.

Munkánk során kiemelten kezeljük

- a kiemelten tehetséges
- a tanulási kudarcokkal küzdők
- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő
- a sajátos nevelési igényű
- ifjúságvédelemben részesülő
- a szociális hátránnyal küzdő gyerekek és tanulók egyéni fejlesztését.

Az intézmény 2021-ben bekapcsolódott a Pécsi Tudományegyetem és konzorciumi partnerei által megvalósított *Köznevelés módszertani megújítása a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése céljából – EFOP-3.1.2-16-2016-00001* című pályázati program fejlesztő munkájába.

A projekt célja a differenciált, személyközpontú nevelést-oktatást lehetővé tevő módszertani kultúra megerősítése a köznevelési intézményekben, a nyitottságra ösztönző intézményi nevelés-oktatás pedagógiai eszköztárának fejlesztése, valamint a kidolgozott módszertan pedagógusok körében történő országos elterjesztése.

Az intézmény pedagógusai a projekt keretében pedagógus továbbképzéseken vettek részt, az intézmény a képzések során megismert, a program megvalósításához illeszkedő új módszertani fejlesztéseket, a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentését, ill. a lemorzsolódás megakadályozását támogató pedagógiai módszertani eszközöket beépíti az oktató-nevelő munkájába.

A Pécsi Tudományegyetemmel történő együttműködés alapja a projekt megvalósítása időszakában a fenntartóval megkötött együttműködési megállapodás. A Projekt megvalósítási időszaka 2017.01.01-2021.12.31.

2.5.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Célunk, hogy:

- felismerjük a tehetséget
- segítsünk a tehetségeseknek abban, hogy felismerjék és fejleszthessék a képességeiket
- kielégítsük a tehetséges gyermek szükségleteit
- ösztönözzük intellektusát és kreativitását
- erősítsük a tehetséget, hogy képes legyen vezető szerepet vállalni
- segítsük közösségi szerepvállalását
- felkészítsük a gyermeket arra, hogy kreatív és tehetséges felnőtté válhasson a jövőben.

Tevékenységek:

- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- Informális tanulási lehetőségek biztosítása
- A gondolkodás és a tanulás fejlesztésének beépítése a pedagógiai alapozó szakasz tevékenységeinek sorába
- A hatékony képességfejlesztés a foglalkozásokon differenciálással valósul meg
- Egyéni és csoportos tehetséggondozó program működtetése (iskolai sportkör, tehetséggondozó foglalkozások, szakkörök, versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális stb.), szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások); az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata; a továbbtanulás segítése
- Kíváncsiságot, érdeklődést, teljesítmény iránti motivációt, kreativitást felkeltő tevékenységek biztosítása
- A könyvtár mint pedagógiai eszköztár biztosítja a forrásokat az önálló ismeretszerzéshez, egyúttal lehetővé teszi az információhordozók hatékony és széleskörű használatát

2.5.2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program

- A kudarc okainak kiderítése gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, ill. a pedagógiai szakszolgálat segítségével.
- Részképesség probléma esetén egyéni foglalkozással oldjuk meg a fejlesztést pedagógus, logopédus, fejlesztő pedagógus bevonásával.
- Ismerethiány esetén felzárkóztató foglalkozásokat szervezünk.
- Lelki eredetű tanulási kudarcok leküzdésére elfogadó, megértő légkört biztosítunk, pszichológusunk segítséget nyújt ehhez.

- A felzárkóztatás elősegítése érdekében a rászoruló tanulók részére szükség esetén egyéni, ill. kiscsoportos foglalkozásokat, a szabadon választható órakeret terhére korrepetálást szervezünk.
- Tanköteles, a tanulmányi követelmények nem teljesítése miatt évfolyamot ismétlő tanuló részére foglalkozásokat szervezünk.

Fejlesztő pedagógia

Az óvodánkba/iskolába járó gyermekek kisebb hányada tanulási képességekben lemaradást mutat, nehézséggel küzd ép érzékszervek és ép intelligencia mellett is. A teljesítményben elért kudarc azonban torz, kompenzáló viselkedést eredményezhet, ezért gyakran válnak halmozottan hátrányos helyzetűvé a magatartási zavarok miatt.

Olyan gyermekek nevelése a célunk, akik a törvényes keretek adta lehetőségeken belül, szociális és értelmi fejlettségüknek leginkább megfelelő időpontban kerülnek az iskolába. Ezért fontosnak tartjuk, hogy az óvodánkba járó 5-6 éves gyermekek/tanulók fejlődését és fejlettségét a rászorultságnak megfelelően mérjük és elősegítsük. Lehetőség van arra, hogy a részképességeket az óvodai csoportban/osztályban és a csoporton/osztály kereten kívüli foglalkozásokon egyaránt fejlesszük.

A gyermekek/tanulók az életkori sajátosságoknak megfelelően játékosan sajátítják el az ismeretanyagot, és aktív részesei az önfejlesztésnek, az önmegvalósításnak. Ezek a fejlesztő foglalkozások megerősítik azokat a tanulási képességeket, amelyek elengedhetetlenek az óvoda/iskola sikeres elvégzéséhez.

A pszichopedagógus munkájának pedig egyik alappillére az alapos megismerés a fejlesztődiagnosztika eszközeivel.

Logopédia az intézményben

Normál beszédfejlődésű gyermeknél szoros kapcsolatban alakul az úgynevezett artikulációs és percepciós bázis. Az artikulációs bázis létrejötte teszi lehetővé, hogy a gyermek képessé válik a mások által kiejtett beszédhangok, hangsorok felismerésére, a szavak és a mondatok megértésére, és az anyanyelv meghatározott szabályai szerinti reprodukálásra.

Célunk az érthető, tiszta, kifejező, grammatikailag helyes beszéd kialakítása. A fejlesztés során kiküszöböljük a nyelvi zavarokból adódó kommunikációs problémákat, hogy a beszélt nyelv útján megszerezhető tapasztalatok körét ne akadályozza, és a pszichoszociális kapcsolatok fejlődését előmozdítsa. Alkalmassá kívánjuk tenni gyermekeinket arra, hogy az iskolában problémák nélkül elsajátíthassák a kommunikáció írott formáját.

Az óvodában törekszünk a modern logopédiai terápia elvének megvalósítására, amely elősegíti és támogatja a beszéd fejlődését, és figyelembe veszi a parakonstellációt, vagyis a gyermek nem választható el attól a szociális környezettől, ahonnan érkezett. A logopédiai tevékenységünk formái két nagy területet ölelnek fel: egyrészt a preventív tevékenységet, mely során igyekszünk kiszűrni a korai fejlesztésre szorulókat (megkésett beszédfejlődésűek) másrészt intenzív terápiás tevékenységgel törekszünk a beszédhiba specifikus korrekációjára. Fogadóórák keretében a logopédus a felvilágosító és tanácsadói tevékenységével igyekszik a környezet pozitív áthangolására a beszédhibás érdekeinek messzemenő figyelembevételével.

A beszéd és nyelvi terápia formái egyéni vagy kiscsoportos formában zajlanak, melyet mindig az adott beszéd- vagy nyelvi hiba súlyossága, az életkor és a beszédszervek állapota határozza meg.

Fontos feladatnak tartjuk a szülők aktív bevonását a logopédus által meghatározott feladatok gyakorlására, így érdekeltté, aktív részesévé kívánjuk tenni őket gyermekük fejlesztésében és fejlődésében.

2.5.3. A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése

- A család értékrendjének, az intézményhez való viszonyának és a gyerekével szembeni elvárásoknak a megismerése.
- A gyerek munkához, környezethez, önmagához való viszonyának megismerése.
- Információgyűjtés foglalkozásokon, szabadidőben. A viselkedési zavarok enyhítése érdekében az osztályfőnök a szaktanárokkal közösen próbálja feltárni a problémás tanulóknál az okokat, felveszi a kapcsolatot a szülőkkel, személyesen elbeszélget a gyerekekkel, barátaival, környezetével.
- Az adott szituációból és a személyiségből adódó okok feltárása.
- Magatartási probléma, tanulási nehézség esetén az azonos gyermekközösséggel foglalkozó nevelők a megbeszélés alapján egységes elveket képviselnek.
- Preferáljuk a nevelők ilyen irányú képzésen (mentálhigiénés, szorongáscsökkentő, tanulás tanítása tréningen) való részvételét.
- A pedagógusok munkáját fejlesztő pedagógus segíti ezen a téren.
- Az osztályfőnök/óvónő folyamatos kapcsolatot tart fenn a szülőkkel és szakemberekkel:
  - pszichológussal
  - az iskolaorvossal
  - az iskolai védőnővel
  - a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősökön keresztül a családsegítő szolgálattal
  - a gyermekjóléti szolgálat munkatársával
  - a helyi gyámügyi előadóval
- A nevelők az osztályfőnöki órákon/foglalkozásokon változatos módszereket alkalmaznak a tanulók személyiségének formálására. A védőnőkkel közösen mentálhigiénés foglalkozásokat is tartanak.
- Felzárkóztató csoportot szervezünk megfelelő létszám esetén.
- Gyermekpszichiáterhez, pszichológushoz, logopédushoz irányítjuk a beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő tanulókat/gyerekeket.

2.5.4. Sajátos nevelési igényű tanulók ellátása

A sajátos nevelési igényű tanulók ellátását a Szakértői Bizottság által kiadott szakvéleményben foglaltak alapján gyógypedagógus, logopédus és pszichológus szakemberekkel látjuk el. Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedését, a többi tanulóval való

együtthaladását tekintjük, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják intézményünkben:

- a szülők felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók elfogadására
- a Pedagógiai Szakszolgálat, valamint a Szakértői Bizottság szakvéleményében megfogalmazott feltételek biztosítása
- az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése
- a művészeti oktatásban rászorultság esetén tandíjmentességet és térítési díjkedvezményt biztosítunk
- nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló tevékenység, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai - esetenként egészségügyi - eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását

2.5.5. A gyermek- és ifjúságvédelemi feladatok ellátása

Elsődleges feladatunk a gyermeki jogok biztosítása, betartása, biztonságot és védelmet nyújtó környezet kialakítása.

A gyermek- és ifjúságvédelem a tantestület valamennyi tagjának, de különösen az osztályfőnököknek, az óvónőknek, az iskolapszichológusnak a feladata.

Jelzéseink megtételére az alábbi törvények jogosítanak fel, ill. írják elő, hogy a közoktatási intézménynek jelzési kötelezettsége van:

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról: 17. § (1). Az e törvényben szabályozott gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látják el – a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében – a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében, köznevelési intézmények.

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről: 69. § (1): A köznevelési intézmény vezetője a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért, a gyermekvédelmi jelzőrendszernek a köznevelési intézményhez kapcsolódó feladatai koordinálásáért.

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről: 62. § (1). A pedagógus alapvető feladata a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő – és szükség esetén más szakemberek – bevonásával.

A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet.

Az MKM rendelet 6.§ (1) - (2) bekezdései értelmében a nevelési-oktatási intézmények közreműködnek a gyermekek, tanulók veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködnek a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermek- és ifjúságvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

Ha a nevelési-oktatási intézmény a gyermeket, tanulót veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, vagy a gyermekközösség, illetve a tanulóközösség védelme érdekében indokolt, segítséget kérhet a gyermekjóléti szolgálattól, illetve az

oktatásügyi közvetítői szolgálattól vagy más, az ifjúságvédelmi, családjogi területen működő szolgálattól.

A Nkt-ben., a Gyvt-ben megjelenő veszélyeztettség definícióra utal vissza azzal, hogy a nevelési-oktatási intézményeket - feladatai ellátásának keretei között - felelőssé teszi a gyermekek, tanulók testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődéséért. Ezért ellátjuk a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat is; felderítjük a gyermekek és tanulók fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszünk a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek, tanuló érdekében jelzést teszünk, intézkedést kezdeményezünk.

- Az osztályfőnökök és az óvopedagógusok a gyermekek és tanulók veszélyeztettségének megelőzése, megszüntetése érdekében szoros kapcsolatot tartanak fenn a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel, valamint együttműködnek az óvodaorvossal, az iskolaorvossal, a védőnővel, a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálat munkatársaival, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal (pl. gyámhivatal).
- Elsődleges és meghatározó feladatunk a megelőzés, hogy a gyermek életkörülményeiben történt változásokat, problémákat mielőbb feltárjuk, és jelezzük az illetékeseknek.
- Pedagógiai eszközökkel – személyes odafordulás, beszélgetés, a közösség általi elfogadtatás, felzárkóztatás stb. – segítjük a szocializációt, a kudarcok csökkentését. A hátrányos helyzet, ill. a veszélyeztettség feltárása után intézkedésünk az okok megszüntetésére irányul.
- Igen lényeges a szülők, a közvetlen környezet meggyőzése és segítése a problémák megoldásában, hogy a „speciális” helyzetű gyermek meg tudja felelni a követelményeknek.

Jelzést teszünk az alábbi esetekben (kiemelt szövegrészek):

A Gyvt. (1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról):

- **A gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. Mindazon körülményeket és azok negatív hatásait, amelyek együttállása esetén megállapítható a gyermekvédelmi probléma, a veszélyeztettség.** Ezek azok helyzetek, melyekkel a gyermekvédelem foglalkozik. Ezek nem egy, hanem több különböző jelenségcsoportba tartoznak. Mindegyikük árthat a gyermeknek, de mindegyiknek más az oka, a lefolyása és a hatása.

A Módszertani Gyermekjóléti Szolgálatok Országos Egyesülete Gyermekvédelmi fogalomtárában leírtak alapján:

- **A gyermek családjában vagy környezetében, ismétlődő vagy tartós fizikai, lelki bántalmazásnak, szexuális zaklatásnak, erőszaknak, elhanyagolásnak van kitéve és/vagy fejlődésében családja, közvetlen környezete károsan befolyásolja. Testi vagy pszichés fejlődését ártalmas környezeti hatások, rossz interperszonális kapcsolatok akadályozzák, károsítják. Többek között, ha a gyermekben külső sérelmi nyomokat látunk, ha elhanyagolás nyomait (pl.: mosdatlanság, tartós ápolatlanság, rendezetlen**

felszerelés, stb...) érzékeljük, ha lelki bántalmazás merülne fel (esetleg falcolás nyomai), ha a gyermek jelez, segítséget kér, ha magatartásában változás áll be.

Mivel az Nkt. 45. § (5.) alapján a tankötelezettség iskolába járással teljesíthető, jelzést teszünk minden olyan esetben, amikor a gyermek nagyon sokat vagy hektikusan hiányzik, még akkor is, ha hiányzása igazolt. A gyermek iskolai előmenetelének biztosítása, ill. tanuláshoz való jog biztosítása miatt jelzünk.

Igazolatlan hiányzás esetén (a törvényben foglaltaknak megfelelően):

Ha a tanuló a tanítási órától távol marad, mulasztását igazolnia kell. Ha a távolmaradást nem igazolják, a mulasztás igazolatlan.

Az iskola köteles a szülőt értesíteni a tanköteles tanuló **első alkalommal** történt igazolatlan mulasztásakor. Az értesítésben fel kell hívni a szülő figyelmét az igazolatlan mulasztás következményeire. **Ha az iskola értesítése eredménytelen maradt**, és a tanuló ismételt igazolatlanul mulaszt, az iskola a gyermekjóléti szolgálat közreműködését igénybe véve megkeresi a tanuló szülőjét.

Ha a tanköteles tanuló igazolatlan mulasztása egy tanítási évben eléri a tíz órát, az iskola igazgatója - a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendeletben foglaltakkal összhangban - értesíti a gyermek tényleges tartózkodási helye szerint illetékes jegyzőt és a gyermekjóléti szolgálatot. Az értesítést követően a gyermekjóléti szolgálat az iskola bevonásával haladéktalanul intézkedési tervet készít, melyben a mulasztás okának feltárására figyelemmel meghatározza a tanulót veszélyeztető és az igazolatlan hiányzást kiváltó helyzet megszüntetésével, a tanulói tankötelezettség teljesítésével kapcsolatos, továbbá a tanuló érdekeit szolgáló feladatokat.

Ha a tanköteles tanuló igazolatlan mulasztása egy tanítási évben eléri a harminc órát, az iskola ismételt tájékoztatja a gyermekjóléti szolgálatot, amely közreműködik a tanuló szülőjének az értesítésében. Ha a tanköteles tanuló igazolatlan mulasztása egy tanítási évben eléri az ötven órát, az iskola igazgatója értesíti a gyermek tényleges tartózkodási helye szerint illetékes jegyzőt.

Ha a tanulónak egy tanítási évben az **igazolt és igazolatlan mulasztása** együttesen

- a) a közoktatási törvény 8. §-a (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott iskolai nevelés-oktatás általános műveltséget megalapozó szakaszában **a kettőszázötven tanítási órát**,
- d) **egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja.**

A veszélyeztettség nem akut helyzet, hanem veszélyeztető folyamat következtében kialakult állapot: a gyermek/ más személy által tanúsított magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amelyben a gyermek helyzete miatt azonnali intézkedés szükséges. Jelzést minden esetben a gyermek érdekében és jogainak védelmében teszünk.

2.5.6. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

- A szociális hátrányok felderítése elsősorban az óvónők, az osztályfőnökök feladata, segítséget kérhetnek a gyermekjóléti szolgálattól.
- Szociális rászorultság esetén a tanulók szociális hátrányai enyhítésének elősegítése érdekében az osztályfőnökök javaslatot tehetnek a

- gyermekjóléti szolgálatnál szociális juttatás (pl. rendszeres gyermekvédelmi támogatás, kiegészítő családi pótlék...) biztosítására,
- iskolai kereteken belül pedig pl. művészeti oktatás díjának, tanulmányi kirándulásának támogatására.
- Hátrányenyhítést segítő tevékenységek:
  - nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai
  - a szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése
  - a továbbtanulás irányítása, segítése
  - az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységet végző iskolapszichológus tevékenysége
- Napközit, tanulószobát, gyermekétkeztetést biztosítunk a szülői igényeknek megfelelően.

2.6. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje

Az intézmény legfontosabb döntéseinek meghozatalára – jogszabályban meghatározott esetekben – a nevelőtestület jogosult. Az egyéb döntések meghozása az intézményvezető jogköre.

A tanulók érdekeinek képviselője az iskolában diákönkormányzat működik. A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed, képviselik a tanulókat az intézményi döntési folyamatokban. A diákönkormányzat élén megbízott felnőtt vezető - akit a diákönkormányzat javaslatára az intézményvezető bíz meg ötéves időtartamra - és választott gyermekvezetők állnak. A diákönkormányzatot az iskola vezetőségével, a nevelőtestülettel, illetve más külső szervezetekkel való kapcsolattartásban (a tanulók véleményének továbbításában) a diákönkormányzatot segítő pedagógus képviseli. Azokban az ügyekben, amelyek az iskola tanulóinak jelentős részét érintik, a döntési folyamatban lehetőséget biztosítunk a diákság számára véleményük kifejezésére, a döntési folyamat befolyásolására. Biztosítjuk jogszabályok által a diákönkormányzat véleményezési jogának érvényesítését. Véleményük írásban kerül beszerzésre, ez az igazgató kötelezettsége.

A DÖK a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt:

- a nevelőtestület véleményének meghallgatásával saját közösségi élete tervezéséről, szervezéséről, tisztségviselői megválasztásáról
- a saját működéséről
- hatáskörének gyakorlásáról
- egy tanítás nélküli munkanap felhasználásáról
- tájékoztatási rendszer működtetéséről
- az intézmény által biztosított anyagi eszközök felhasználásáról.

A diákönkormányzat egyetértési jogot gyakorol a tanulókat érintő következő kérdésekben:

- a nevelési - oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben,
- az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,

- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása előtt.

A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- a tanulók nagyobb közösségét érintő kérdések meghozatalánál
- a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez
- az iskolai munkaterv elfogadása előtt
- az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához
- a tanórán kívüli tevékenység formáinak meghatározásához
- a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához.

2.7. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

2.7.1. Belső kapcsolatok

❖ Kapcsolattartás formái

- Az intézmény különböző közösségeinek tevékenységét az intézmény vezetője fogja össze. A kapcsolattartás formái: értekezletek, fórumok, tanácskozások, nyílt napok, programok, fogadóórák, szülői értekezletek, elektronikus napló, zárt csoportok.
- A vezető és a helyettesek az általunk kialakított munkamegosztás alapján személyes és állandó kapcsolatot tartanak a munkaközösségek és az egységek képviselőivel.
- A Vezetői Tanács az aktualitásoknak megfelelően, de lehetőség szerint kéthavonta ülészik, ahol az esedékes feladatokról konzultálnak és véleményt nyilvánítanak.
- A diákönkormányzat pedagógus vezetője tartja a kapcsolatot az iskolavezetéssel, s ő képviseli a diákok érdekeit.
- A gyakorlóóvoda és a gyakorlóiskola közötti átmenet segítése szülői tájékoztatás megszervezésével, az átmenetet segítő, legalább két alkalmat tartalmazó program működtetésével, pedagógusok közötti együttműködés szervezésével valósul meg.
- Beiskolázással kapcsolatos tájékoztató
- Az „Ovi-suli” és az „Áthidaló” program keretében: a nagycsoportos gyerekek megismerik az iskolai életet, sport-, technikai, számítástechnikai és irodalmi foglalkozások által.
- Óvodások meghívása mesebemutató programra, iskolai Gyereknapra, rendőrségi napra
- Iskolások mesemondása az óvodásoknak
- A művészeti iskola programjai:
  - a tánc világnapja
  - kiállítások
  - az iskola műsorainak, programjaink közös szervezése
  - városi rendezvényeken képviselik intézményünket
- A fenntartó és az intézmény közötti kapcsolattartás területei: információk átadása, egyeztetés szakmai, gazdasági kérdésekben, pályázatok, konferenciák közös megvalósítása. A színvonalas gyakorlati képzés érdekében együttműködik a

módszertant oktató tanárokkal, a tantárgypedagógusokkal és a szakfelelősökkel. Félévenként koordináljuk a feladatokat, melyeket a gyakorlati képzés programjában rögzítünk. A gyakorlati képzésért felelős igazgatóhelyettes rendszeresen részt vesz a bizottsági munkában (gyakorlati képzéssel kapcsolatban).

- Együttműködés gyakorló intézményekkel, konferenciák, pályázatok, problémamegoldás során.

❖ Szülők közösségét érintő kapcsolattartás formái

Szülői munkaközösség

A szülők a jogaik és kötelességeik gyakorlására munkaközösséget hozhatnak létre. Célja az intézménybe járó gyermekek legaktívabb szüleiből álló közösség megalkotása, mely átfogja az intézmény működésének egészét. Vezetőjét a szülői munkaközösség tagjai választják meg az intézménybe járó gyermekek szülei közül. A munka koordinálását az igazgató által megbízott pedagógus végzi. Véleményt nyilváníthat, információt kérhet az intézményt érintő kérdésekben. A képviselőivel az intézmény vezetője tartja a kapcsolatot. Évente (lehetőség szerint) legalább háromszor tanácskoznak.

A szülők és a pedagógusok kapcsolattartási lehetőségei:

- szülői értekezletek (évente 3-szor)
- fogadóórák (évente 2-szer)
- egyéni fogadóórák
- nyílt napok
- iskolai ünnepélyek, rendezvények
- információk a szülői faliújságon, honlapon, zárt levelezőcsoportokban
- elektronikus napló
- zárt csoportok
- gyermekvédelmi intézkedések kapcsán
- 8. osztályosok szüleinek pályaválasztási tájékoztatója
- leendő első osztályosok szüleinek az „Ovi-suli”- program
- leendő óvodásoknak a „Lépegető”, „Áthidaló”

Szülői értekezlet

A szülői értekezleteket az intézmény éves munkatervében ütemezzük. Az értekezletek feladata, hogy tájékoztassa a szülőket az osztály/csoport aktuális problémáiról, az osztályban/csoportban és az intézményben jelentkező feladatokról, gyermekek előmeneteléről, és nevelési kérdések is előkerülnek. Az igazgató rendkívüli szülői értekezletet hívhat össze, ha a csoport/osztály helyzete, problémái, a csoport előtt álló feladatok ezt indokolják.

Fogadóóra

Az iskola biztosítja, hogy a fogadóórán a szülő négyszemközt beszélhessen gyermeke pedagógusával. A fogadóóra célja, hogy a szülő egyénileg tájékoztatást kapjon gyermeke előmeneteléről, magatartásáról, a róla kialakult képről. Az éves munkatervben feltüntetett fogadóórákon kívül minden kolléga rendelkezik egyéni fogadóórai időpontokkal is, ezeket előzetes egyeztetés alapján lehet igénybe venni.

Szülők írásos tájékoztatása

A szülőket az ellenőrzőben vagy a digitális napló segítségével értesítjük gyermekük előrehaladásáról, hiányzásáról, a dicsérő és elmarasztaló intézkedésekről. A tanuló félévi és év végi eredményeiről a félévi értesítő és az év végi bizonyítvány révén kap tájékoztatást a szülő. Az intézmény minden jelentős intézkedését írásban közli.

❖ **A tanulók közösségét érintő kapcsolattartás formái**

A diákokkal való kapcsolattartás elsősorban a mindennapi érintkezés során történik a tanítási órákon, az óráközi szünetekben, a tanítás előtt és után. A diákok tanáraikat megkereshetik javaslataikkal, személyükről, illetve osztályközösségükről információt kérhetnek. Elsődlegesen az osztályfőnök és a szaktanárok foglalkoznak a diákokat érintő problémákkal.

A diákokat érintő információk közlésére az iskola és a diákönkormányzat a következő fórumokat működteti:

Iskolagyűlés

Az intézmény vezetői és tantestülete a diákokat rendszeresen tájékoztatják az iskolával kapcsolatos eseményekről és eredményekről az éves munkatervben meghatározott időpontokban.

Diákközgyűlés

A diákönkormányzat által évente kötelezően összehívott fórum, ahol a diákönkormányzat beszámol működéséről, valamint a tanulók jelentős részét érintő problémákat vehet fel. A diákközgyűlés a legmagasabb fórum, amelyen a diákönkormányzat és a tanulók olyan problémákat vehetnek fel, amelyek a tanulói jogok érvényesülésével kapcsolatosak.

Tanulók írásos tájékoztatása

A tanulók a rájuk vonatkozó érdemjegyeket, dicséreteket és elmarasztalásokat, valamint a hiányzásuk alakulását az ellenőrzőben vagy a digitális naplón keresztül kísérhetik figyelemmel.

2.7.2. Kapcsolattartás az intézmény külső partnereivel

- A városi alap- és középfokú oktatási intézményei: az általános iskolákkal elsősorban egymás rendezvényein, városi programokon, sportversenyeken, tanulmányi versenyeken találkoztak tanulóink. A középiskolákat a labor- látogatások alkalmával, nyílt napokon, tanulmányi versenyeken, felvételik alkalmával ismerhették meg a gyerekek.
- A középiskoláknak igény szerint lehetőséget adunk, hogy bemutatkozzanak tanulóinknak és szüleiknek, ill. ajánljuk az iskolák által nyújtott nyílt napok lehetőségét.
- A középiskolák tanulóinak közösségi szolgálat teljesítéséhez lehetőséget biztosít intézményünk.
- Tehetségsegítő szervezetekkel működünk együtt pályázatok, programok terén, tehetségkonferencián való részvétel, helyszín biztosítsa (pl: MATEHETSZ, Lakható Szekszárdért Egyesület).

- A Gyakorlóiskolák Szövetségével (Gyakorlóintézményeket érintő kérdések megbeszélése, érdekképviselőt érvényesítése, közös honlap működtetése, konferenciák tartása).
- Tolna Megyei Rendőrkapitányság (pl. DADA-program, iskolarendőr)
- Tolna Megyei Kereskedelmi és Iparkamara (pl. pályaorientáció)
- Pedagógiai Oktatási Központok által szervezett programokon, továbbképzéseken vesznek részt kollégáink. Élünk a szaktanácsadási lehetőségekkel. Szívesen biztosítunk helyszínt az általuk szervezett konferenciákhoz.
- Az Eötvös Pedagógiai Szolgáltató rendszeresen tájékoztat programjaikról, így bekapcsolódhatunk az általuk szervezett pedagógus továbbképzésekbe. Az intézmény vezetői és a szaktanácsadók tartják a kapcsolatot a munkatársakkal.
- Polip Ifjúsági Irodával - diákjaink számára készült programokon.
- A közművelődési intézményekkel elsősorban a szabadidő-szervező tartja a kapcsolatot. Informálja a kollégákat a lehetőségekről, ill. szervezi a részvételt a programokon.
- A Nemzetiségi, Kisebbségi Önkormányzatokkal a kapcsolattartás eseti, a kölcsönös tájékozódást és a tájékoztatást szolgálja.
- Szekszárd Város Önkormányzatával programokkal, rendezvényekkel, pályázatokkal kapcsolatban tartjuk a kapcsolatot.
- Sportegyesületekkel az iskola vezetője és a testnevelés munkaközösség vezetője tartja a kapcsolatot. Segítséget nyújtanak a gyermekek sportprogramjainak szervezésében, a sportversenyek lebonyolításában. Sportegyesületekkel együttműködési megállapodásunk van a tanulóink edzéséről.
- A Pedagógiai Szakszolgálat és a Szakértői Bizottság az iskola nevelési/oktatási feladatainak megoldásában segít, a kapcsolattartás eseti, az iskola kezdeményezésére jön létre.
- Egészségügyi ellátást az óvodaorvos, az iskolaorvos, óvodai/iskolai fogorvos és a védőnő biztosít. Az intézmény előzetes egyeztetés mellett megteremti a kötelező szűrővizsgálatok feltételeit. A kapcsolatot az intézmény vezetői és az iskolatitkár tartja.
- A gyermekjóléti szolgálattal és az önkormányzat szociális bizottságával ifjúságvédelmi felelősünk/igazgató tartja a kapcsolatot. Veszélyeztető tényező észlelése, ill. szociális hátrány miatt segítségnyújtást kezdeményez.

2.8.A tanulmányok alatti vizsga szabályzata

2.8.1. A vizsgaszabályzat célja

A vizsgaszabályzat célja a tanulók tanulmányok alatt tett vizsgák lebonyolítási rendjének szabályozása. A tanulmányok alatti vizsgák célja azon tanulók osztályzatainak megállapítása, akiknek félévi vagy év végi osztályzatait évközi teljesítményük és érdemjegyeik alapján nem lehet meghatározni. A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételtető.

2.8.2. A vizsgaszabályzat hatálya

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett *tanulmányok alatti vizsgákra*, azaz:

- osztályozóvizsgákra,
- pótló vizsgákra,
- javítóvizsgákra vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozóvizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozóvizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira,

- akik átvételüket kérik az intézménybe, és ennek feltétele az osztályozó- vagy pótló vizsga letétele.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

2.8.3. Vizsgaszervezés intézményi szabályai

A tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI-rendelet 65-70.§-ban előírt szabályok szerint kell megszervezni:

- a vizsgabeosztást a vezetőhelyettesek készítik el
- a tanulónak háromtagú bizottság előtt kell vizsgáznia
- a vizsgafeladatokat a szakmai munkaközösség állítja össze
- a tanuló vizsgaeredményét a vizsgabizottság állapítja meg
- a vizsga eredményének adminisztrálása (naplóba, törzslapra, bizonyítványba) az osztályfőnök feladata
- a tanuló egy nap legfeljebb 3 szóbeli és 3 írásbeli, 1 gyakorlati vizsgát tehet
- a vizsgák időpontját és követelményeit az érintett tanuló szüleivel
  - osztályozóvizsga esetén a vizsga időpontja előtt két hónappal írásban
  - javítóvizsga esetén a tanév végén közölni kell
  - a magántanuló félévi osztályozóvizsgájáról az osztályfőnök írásban tájékoztatja a szülőt/gondviselőt,
- az osztályozóvizsga egy adott évfolyam egy adott tantárgy követelményeire vonatkozik

2.8.4. Vizsgák letétele

Az iskolában

Osztályozóvizsgát kell tennie a tanulónak, ha

- a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól fel volt mentve
- egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének engedély alapján egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt akar eleget tenni

- egy tanítási évben a tanuló igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen meghaladja a 250 tanítási órát, és a nevelőtestület döntése alapján nem osztályozható, vizsgát tehet
- egy tanítási évben a tanuló igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen meghaladja egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozóvizsgát tehet

Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha

- valamely vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad,
- vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázó kérésére a megkezdett vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell a pótló vizsgán.

Javítóvizsgát az iskola intézményvezetője által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban kell szervezni.

Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha:

- a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott.

Követelmények:

- Az osztályozó- és javítóvizsgák követelményeit a 3. számú melléklet tartalmazza.
- A minimum követelmény az évfolyam tantárgyi követelményének 35%-a.
- A tanulmányok alatti vizsgákon az alábbi tantárgyakból kell írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgarészeket tenniük a tanulóknak:

Magyar nyelv: ÍRÁSBELI

Magyar irodalom: SZÓBELI

Idegen nyelvek: ÍRÁSBELI, SZÓBELI

Matematika: ÍRÁSBELI

Etika: ÍRÁSBELI

Történelem: ÍRÁSBELI, SZÓBELI

Környezetismeret/Természettudomány: ÍRÁSBELI, SZÓBELI

Fizika: ÍRÁSBELI, SZÓBELI

Kémia: ÍRÁSBELI, SZÓBELI

Biológia: ÍRÁSBELI, SZÓBELI

Földrajz: ÍRÁSBELI, SZÓBELI

Ének-zene: ÍRÁSBELI, SZÓBELI

Hon- és népismeret: ÍRÁSBELI

Dráma és színház: GYAKORLATI

Vizuális kultúra: GYAKORLATI

Digitális kultúra: SZÓBELI, GYAKORLATI

Technika és tervezés: GYAKORLATI

Testnevelés: GYAKORLATI

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga- tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá. Amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés:

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként, illetve párban – helyezést ért el, vagy a versenyfelhívásban meghatározott teljesítményi szintet teljesítette. Ha a tanuló már rendelkezik a képző- és iparművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett alapvizsga- vagy záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor felmentés adható a vizuális alkotógyakorlat főtantárgyból. A műhelygyakorlat vizsgarész alól felmentés nem adható. Ha a tanuló már rendelkezik a mozgás és tánc tantárgyakból megszerzett művészeti alapvizsga vagy záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése, értékelése:

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni. A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét azokban a tantárgyakban, ahol a tantárgy vizsgája több vizsgarészből áll, ott a tantárgy osztályzatát a vizsgarészek osztályzatának számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a vizsga tantárgy végső eredményének a meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő. Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette. Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga tartalmi követelményei, a minősítés szempontjai az egyes művészeti ágakon, tanszakokon a művészeti képzés helyi tantervében kerültek meghatározásra.

2.9.A beiratkozás, az óvoda- és iskolaváltás, valamint a gyermek/tanuló átvételének szabályai

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 8. § (2) bekezdése szerint a gyermeknek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson kell részt vennie.
- Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse, és az óvodai szakvélemény alapján

iskolaérett. A SNI-tanuló szakértői határozat alapján egy évig még óvodai ellátásban részesülhet, tehát hetedik életévében lesz tanköteles.

- Az óvodába/első évfolyamba történő beiratkozáskor be kell mutatni:
  - a gyermek születési anyakönyvi kivonatát vagy személyi igazolványát
  - a szülő személyi igazolványát
  - a gyermek és a szülő lakcímkártyáját
  - az iskolába lépéshez a szükséges fejlettség elérését tanúsító óvodai igazolást
  - orvosi igazolást a gyermekorvos felvételi javaslatával
  - szükség esetén a szakértői bizottság véleményét.
- Másik intézményből a szülő kérésére tanulót a tanulmányi eredménye és magatartása alapján, valamint az adott évfolyamra járó tanulók/óvodai csoportok létszámának figyelembe vételével veszünk át.
- Az intézményvezető a tanuló felvételéről szóló döntése előtt kikéri az igazgató-helyettesek, illetve az érintett évfolyam osztályfőnökeinek véleményét.
- A második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:
  - a tanuló anyakönyvi kivonatát
  - a szülő személyi igazolványát
  - az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt
  - az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot.
- Az iskolába beadott felvételi kérelmeket a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló rendeletben meghatározott sorrendben kell teljesíteni.
- A hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók felvételi, átvételi kérelmének teljesítése után sorsolás nélkül is felvehető az a tanuló, akinek ezt különleges helyzete indokolja.

Különleges helyzetnek minősül, ha a tanuló

  - szülője, testvére tartósan beteg vagy fogyatékkal élő, vagy
  - testvére az adott intézmény tanulója, vagy
  - munkáltatói igazolás alapján szülőjének munkahelye az iskola körzetében található, vagy
  - az iskola a lakóhelyétől, ennek hiányában tartózkodási helyétől egy kilométeren belül található.
- A felvételtől első fokon az iskola igazgatója dönt (az EMMI-rendeletben foglalt eljárásrend szerint). A jelentkezés elutasítása esetén a szülő az Nkt. 37. § (2)-(3) bekezdése értelmében jogszabálysértésre vagy érdeksérelemre hivatkozással nyújthat be fellebbezési kérelmet a kézhezvételtől számított 15 napon belül az adott intézmény fenntartójához.
- A második-nyolcadik évfolyamba jelentkező tanulónak – az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított – szintfelmérő vizsgát kell tennie azokból a tantárgyakból, amelyeket előző iskolájában – a bizonyítvány bejegyzése alapján – nem tanult, illetve alacsonyabb óraszámban tanulta.
- A szülő kötelezettségvállalása:

A szülő:

- tudomásul veszi az intézmény pedagógiai programjából a gyermekekre, szülőkre vonatkozó kötelezettségeket
- elfogadja, hogy gyermekét a gyakorlóiskolában az iskola jellegéből adódóan fokozott terhelésnek teszi ki
- vállalja, hogyha gyermekét felvették a szabadon választott tanítási órára, a művészeti iskola valamely tanszakára, gyermeke a tanév végéig azon részt is vesz (243/2003. (XII.17.) Korm. rendelet)
- vállalja az alapító okiratban meghatározott feladatok (alapfokú művészetoktatás) teljesítéséhez szükséges, törvény által meghatározott (nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény) térítési díj, tandíj, hozzájárulás stb. fizetési kötelezettséggel kapcsolatos teendőket.

3. Az intézmény helyi tanterve

3.1.A Gyakorlóiskolában választott kerettanterv megnevezése

Iskolánk helyi tanterve az **51/2012. (XII. 21.)** számú EMMI- rendelet és **110/2012.(VI.4.)** számú Kormányrendelet kerettanterveire épül.

A választott kerettanterv tantárgyait és kötelező minimális óraszámait az alábbi táblázatok tartalmazzák. A választott kerettantervek óraszámát a szabadon tervezhető órakeret és a gyermekek, tanulók finanszírozott heti foglalkoztatási időkerete terhére a következő évfolyamokon és tantárgyakban emeljük meg az alábbi óraszámokkal.

2024/2025-től évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	5,5	6	4	4	4	3,5
Matematika	4	4	4	4	4	4	4	3,5
Történelem					2	2	2	2
Állampolgári ismeretek								1
Hon- és népismeret						1		
Etika	1	1	1	1	1	1	1	1
Környezetismeret			1	1				
Természettudomány					2	2		
Kémia							1,5	1,5
Fizika							1,5	1,5
Biológia							1,5	1,5
Földrajz							1,5	1,5
Idegen nyelv	1	1,5	1,5	3	3	3	3	3
Ének-zene	2	2	2	2	2	1	1	1
Vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1	1
Dráma és színház								1
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Digitális kultúra			1	1	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki					1	1	1	1
Kötelező órakeret	23	23,5	24	25	27	27	30	30
Szabad keret	1	0,5	0	0	1	1	0	0
Maximális órakerete	24	24	24	25	28	28	30	30

Tantárgy megnevezése	Változat
Magyar nyelv és irodalom	A változat
Matematika	B változat
Fizika	B változat
Kémia	B változat
Biológia-egészségtan	A változat
Ének-zene felső tagozat	A változat

Az iskola helyi tantervét (tantárgyanként) külön dokumentum tartalmazza.

3.2. Az Alapfokú Művészeti Iskola helyi tanterve

• MODERN TÁNC

Az alapfokú moderntánc-oktatás célrendszere és funkciói

A XXI. század társadalmi elvárásainak következtében állandóan alakuló, formálódó tánckultúrák megjelenési formájának központi kérdése az önálló individuummal rendelkező ember. A testi, szellemi, valamint lelki folyamatokra épülő mozgás megnyilvánulási formái elősegítik az emberi kapcsolatok kialakulását, az értelmi és érzelmi képességek kibontakoztatását és az önfejlesztés lehetőségének megélését

A moderntánc oktatása megteremti a harmonikus, egészséges személyiséggel rendelkező, társas kapcsolatokban jártas embert. Nyitott és értő közönséget nevel, miközben biztosítja a hivatásos pályaeorientációt

A technikai képzés elősegíti az oktatási folyamatban résztvevők számára a saját adottságaik szerinti képességfejlesztést. Az évenként meghatározott fejlesztési feladatok és a tananyag spirális elrendeződése lehetővé teszi az összevont osztályokban történő oktatást és nagyobb szabadságot teremt a pedagógus számára az oktatási folyamat megszervezése során

Az EFOP a tanulók képességkibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben című projekt keretében, a Magyar Táncművészeti Egyetem partnerintézményeként az átvett szakmai programok tananyagát, módszertanát is alkalmazzuk a tanórai tevékenységekben (beleértve a fakultációkat, a projekt alapú és epochális tanulásszervezési formákat is), valamint a tanórák kívüli egyéb nevelő-oktató munkában, a helyi tantervi és tantárgyi programoknak megfelelően a szakkörökben, a szabadidős tevékenység során, nyári táborokban.

A képzés struktúrája

Tantárgyak

Főtárgy:

Berczik–technika (1–2. előképző évfolyamon, 1–2. alapfokú évfolyamon)

Jazz–technika (3–6. alapfokú évfolyamon és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelező tantárgy:

Kreatív gyermektánc (1–2. előképző évfolyamon, 1–2. alapfokú évfolyamon)

Limón–technika (5–6. alapfokú évfolyamon)

Tánc történet (9–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgy az összevont osztályokban:

Tánc történet

Limón–technika

Választható tantárgyak:

Kreatív gyerektánc (1–2. előképző évfolyamon, 1–2.. alapfokú évfolyamon)

Berczik–technika (1–2. előképző évfolyamon, 1–2. alapfokú évfolyamon)

Jazz–technika (3–6. alapfokú évfolyamon)

Kontakt improvizáció (5–6. alapfokú évfolyamon)

Lábán–technika (7–8. továbbképző évfolyamon)

Repertoár (7–10. továbbképző évfolyamon)

Graham–technika (9–10. továbbképző évfolyamon)

Improvizáció és kompozíció (9–10. továbbképző évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előkészítő		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	1	1	3	3	3–4	3–4	3–4	3–4	3–4	3–4	3	3
Kötelező tantárgy	1	1	1	1			1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy					1–2	1–2			1	1		
Választható tantárgy	2	2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra	2–4	2–4	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A fenti táblázat Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfok, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti.

A tanszak kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más tanszak, valamint más művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet

A tanítási órák időtartama: 45 perc

A tanszak tantárgyai

Az intézmény a moderntánc-oktatáson belül a saját lehetőségei szerint választ.

Az iskola profilját figyelembe véve az előképző I. és II. évfolyamában az alapfok I. és II. évfolyamában Berczik-technikát és kreatív gyermektáncot, az alapfok III. és IV. évfolyamában jazz-technikát, az alapfok V. és VI. évfolyamában jazz-technikát és Limón-technikát, a továbbképző VII. és VIII. évfolyamában jazz-technikát és Graham-technikát, a továbbképző IX. és X. évfolyamában jazz-technikát, repertoárt és tánc történetet tanulnak a gyermekek.

A modern tánc általános fejlesztési követelményei

Kiemelt kompetenciák a modern tánc területén

Szakmai kompetenciák:

- A táncos képességek, készségek, jártasságok, kialakítása és fejlesztése
- A tér, idő, energia rendszereinek, törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos alkalmazása
- A táncstílusok és technikák általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása
- A mozgásmemória fejlesztése és a stílusérzék kialakítása
- Az improvizációs készség kialakítása és fejlesztése
- A színpad és a színpadi jelenlét általános törvényszerűségeinek megismertetése
- Tudatos előadói, táncos magatartás kialakítása és fejlesztése az életkori sajátosságoknak és az előképzettségnek megfelelően
- A táncművészet legfontosabb irányzatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése és tudatos értelmezése
- A művészetek és társművészetek megismerése iránti igény kialakítása.

Személyes kompetenciák:

- Az esztétikai érzék kialakítása és fejlesztése
- A zenei ízlésformálás
- A tudatos és rendszeres munkára nevelés
- Nyitottságra és művészi alázatra nevelés
- Folyamatos ismeretbővítés, valamint analízáló és szintetizáló tudás kialakítása
- A vizuális memória fejlesztése, és a térben való tájékozódás képességének kialakítása

- A testi, lelki állóképesség fejlesztése, a személyiség kibontakoztatása
- A kommunikációs csatornák felismerése és alkalmazása

Társas kompetenciák:

- A csoport és a csoportnorma kialakítása
- A csoportos alkotásban való aktív részvétel öröme
- A szabálytudat kialakítása
- A közösség tagjainak elfogadása és a közösségi szemlélet kialakítása
- A társak felé irányuló aktív figyelem kialakítása és fejlesztése
- Az egészséges életmódra nevelés
- A szocializációs normák kialakítása, a viselkedéskultúra megalapozása
- A környezet megóvásának igénye

Módszerkompetenciák:

- A motivált ismeretbefogadás igényének kialakítása és képességének fejlesztése
- A testtudat kialakítása
- A hatékony ismeretbefogadásra nevelés és az önálló tanulás képességének kialakítása
- Az ok - okozati összefüggések megértése
- A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása
- A tehetséggondozás és pályorientáció
- Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más táncstílusokban és élethelyzetekben

A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbíráható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

Vizsgatantárgyak:

Művészeti alapvizsga:

- Jazz–technika
- Limón–technika

Művészeti záróvizsga:

- Jazz–technika
- Tánc történet

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként, illetve párban – helyezést ért el.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön - külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja (ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő).

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

- **KORTÁRS TÁNC**

Az alapfokú kortárástáncoktatás célrendszere és funkciói

A XXI. század társadalmi elvárásainak következtében állandóan alakuló, formálódó tánckultúrák megjelenési formájának központi kérdése az önálló individuummal rendelkező ember. A testi, szellemi valamint lelki folyamatokra épülő mozgás megnyilvánulási formái elősegítik az emberi kapcsolatok kialakulását, az értelmi és érzelmi képességek kibontakoztatását és az önfejlesztés lehetőségének megélését

A kortárs tánc oktatása megteremti a harmonikus, egészséges személyiséggel rendelkező, társas kapcsolatokban jártas embert. A kortárs művészetek befogadására nyitott és értő közönséget nevel, miközben biztosítja a hivatásos pályaaorientációt.

A technikai képzés elősegíti az oktatási folyamatban résztvevők számára a saját adottságaik szerinti képességfejlesztést. Az évenként meghatározott fejlesztési feladatok és a tananyag spirális elrendeződése lehetővé teszi az összevont osztályokban történő oktatást, és nagyobb szabadságot teremt a pedagógus számára az oktatási folyamat megszervezése során.

A képzés struktúrája

Tantárgyak

Főtárgy:

Kreatív gyerektánc (1. és 2. előképző évfolyamon, 1. és 2. alapfokú évfolyamon)

Kortárs tánc (3-6. alapfokú évfolyamokon, 7-10. továbbképző évfolyamokon)

Kötelező tantárgy:

Limón-technika (5-6. alapfokú évfolyamon)

Kontakt improvizáció (5-6. alapfokú évfolyamon)

Lábán-technika (7-8. továbbképző évfolyamon)

Tánc történet (9-10. továbbképző évfolyamon)

Repertoár (7-10. továbbképző évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgy az összevont osztályokban:

Tánc történet

Limón-technika

Választható tantárgyak:

Kreatív gyerektánc (1-2. előképző évfolyamon, 1-2. alapfokú évfolyamon)

Kortárs tánc (3-6. alapfokú évfolyamon, 7-10. továbbképző évfolyamon)

Graham-technika (9-10. továbbképző évfolyamon)

Improvizáció és kompozíció (9-10. továbbképző évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2	2	4	4	3-4	3-4	2	2	2-3	2-3	2	2
Kötelező tantárgy							2	2	1	1	2	2
Kötelezően választható tantárgy					1-2	1-2			1	1		
Választható tantárgy	2	2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A fenti táblázat Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak.

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)

Az első számjegy az előkészítő, a második számjegy az alapfok, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. A tanszak kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más tanszak, valamint más művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama: 45 perc

A tanszak tantárgyai

Az intézmény a kortárstáncoktatáson belül a saját lehetőségei szerint választ.

Az iskola profilját figyelembe véve az előkészítő I- II. évfolyamán és az alapfok I.- II. évfolyamán kreatív gyermektáncot, az alapfok III- IV. évfolyamán kortárs táncot, az alapfok V-VI. évfolyamán kortárs táncot, Limón- technikát és kontakt improvizációt, a továbbképző VII- VIII. évfolyamán kortárs táncot és repertoárt, a továbbképző IX- X. évfolyamán kortárs táncot, tánc történetet és repertoárt tanulnak a gyermekek.

A kortárs tánc általános fejlesztési követelménye

Kiemelt kompetenciák a kortárs tánc területén

Szakmai kompetenciák:

- A táncos képességek, készségek, jártasságok, kialakítása és fejlesztése
- A tér, idő, energia rendszereinek, törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos alkalmazása
- A táncstílusok és -technikák általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása
- A mozgásmemória fejlesztése és a stílusérzék kialakítása
- Az improvizációs készség kialakítása és fejlesztése
- A színpad és a színpadi jelenlét általános törvényszerűségeinek megismertetése
- Tudatos előadói, táncos magatartás kialakítása és fejlesztése az életkori sajátosságoknak és az előképzettségnek megfelelően
- A táncművészet legfontosabb irányzatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése és tudatos értelmezése
- Egészségmegőrzés, testi higiénia, egészséges életmód iránti igény kialakítása
- A kortárs művészetek és társzművészetek megismerése iránti igény kialakítása
- A komplex előadó-művészeti gondolkodásmód kialakítása

Személyes kompetenciák:

- Az esztétikai érzék kialakítása és fejlesztése
- A zenei ízlésformálás
- A tudatos és rendszeres munkára nevelés
- Fejlődőképesség
- Nyitottságra nevelés
- Elhivatottságra való igény kialakítása
- Folyamatos ismeretbővítés, valamint analízáló és szintetizáló tudás kialakítása
- A vizuális memória fejlesztése és a térben való tájékozódás képességének kialakítása
- A testi, lelki állóképesség fejlesztése, a személyiség kibontakoztatása
- A kommunikációs csatornák felismerése és alkalmazása
- Önreflexió és önálló véleményalkotás
- A kritikai gondolkodás fejlesztése

Társas kompetenciák:

- A csoport és a csoportnorma kialakítása
- A kooperáció, valamint együttműködési képesség fejlesztése
- A csoportos alkotásban való aktív részvétel öröme
- A szabálytudat kialakítása
- A konfliktusmegoldó készség fejlesztése
- Az empátikus készség fejlesztése, a társak felé irányuló bizalom kialakítása
- A társak felé irányuló aktív figyelem kialakítása és fejlesztése
- Az egészséges életmódra nevelés
- A szocializációs normák kialakítása, a viselkedéskultúra megalapozása
- A környezet megóvásának igénye

Módszerkompetenciák:

- A helyzetfelismerés fejlesztése, a figyelemmegosztás képességének kialakítása
- A flexibilitás, kezdeményezőkészség, kreativitás képességének fejlesztése
- A motivált ismeretbefogadás igényének kialakítása és képességének fejlesztése
- A testtudat kialakítása
- A hatékony ismeretbefogadásra nevelés és az önálló tanulás képességének kialakítása
- Az ok-okozati összefüggések megértése
- A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása
- A tehetséggondozás és pályaorientáció
- Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más táncstílusokban és élethelyzetekben

A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálnak legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

Vizsgatantárgyak

Művészeti alapvizsga:

Kortárs tánc

Limón-technika vagy Kontakt improvizáció

Művészeti záróvizsga:

Kortárs tánc

Tánc történet

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként illetve párban – helyezést ért el.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja (ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő).

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulóknak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

- **KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI KÉPZÉS**

A képzés struktúrája

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12 évfolyam

Óraterv

tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
vizuális alapismeretek	2	2										
rajz, festés, mintázás	2	2										
műhelyelőkészítő			2	2	2							
műhelygyakorlat			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
szabadon választható tárgy						2	2	2	2	2	2	2
szabad sáv					1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
összesen:	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés struktúrája

Tanszakok és tantárgyak

Képzőművészeti tanszak (előképző 1-2. évfolyam + 1-3. alapfokú évfolyam)

Főtárgy:

- Vizuális alapozó gyakorlatok (előképző 1-2. évfolyam)
- Grafika és festészet alapjai (1-3. alapfokú évfolyam)

Kötelező tantárgy:

- Vizuális alkotó gyakorlat (1-10. évfolyam)

Választható tantárgy:

- Vizuális alapozó gyakorlatok (előképző 1-2. évfolyam)
- Művészettörténet (3-10. évfolyam)

Tanszakok és főtárgyaik a 4. alapkú évfolyamtól a továbbképző 10. évfolyamáig

Grafika és festészet tanszak

- Grafika és festészet műhelygyakorlat

Szobrászat és kerámia tanszak

- Szobrászat és kerámia műhelygyakorlat

Kötelező tantárgy:

- Vizuális alkotó gyakorlat (1-10. évfolyam)

Választható tantárgyak:

- Művészettörténet (3-10. évfolyam)

A tantárgyak tartalma

Moduláris rendszer szerint alapmodul a vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai, egyedi szakmai modul a műhelygyakorlat.

A vizuális alapozó gyakorlatok az előképző első két évfolyamának komplex művészeti tantárgya. Sokszínű alkotó játékokra ad lehetőséget. A legkülönbözőbb anyagok, eszközök, technikák megismerése segíti a gyermekek kreativitásának kibontakozását és a tradicionális kézművesség értékeinek továbbadását.

A vizuális alkotó gyakorlat a képző- és iparművészeti ág, az ősi és kézműves tárgyformálás a médiaművészet sokféle tevékenységének megismertetésére szolgál. Feladata a vizuális eszköztár bővítése, a művészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása, változatos kreatív feladatsorokon keresztül.

A grafika és festészet alapjai tantárgy a képi kifejezés változatos módjainak elsajátítását és alkalmazását teremti meg.

Előkészíti és megalapozza a művészi igényű szakmai munkát.

A műhelygyakorlat lehetővé teszi az ősi, a hagyományos és a kortárs képző- és iparművészeti, valamint médiaművészeti szakirányú tevékenységek elsajátítását. A tanuló a helyi lehetőségektől függően a műhelygyakorlatok közül érdeklődésének és képességének megfelelően választ.

Bemeneti kompetenciák:

Iskolai előképzettség nem szükséges.

A szaktanár döntheti el a tanuló felvételekor az osztályba sorolását az adott tantárgyak követelményeit figyelembe véve.

Szakmai kompetenciák:

- A környezet által közvetített üzenetek befogadása
- A környezet által közvetített üzenetek értelmezése
- Tervezési készség
- Alkotói magatartás
- Kreativitás
- Vizuális gondolkodás
- Vizuális kifejezőkészség
- Eszközhasználati készség
- Anyaghasználati készség
- Komplex szemlélet
- Tudatos környezetformálás igénye
- Biztonságos munkavégzés képessége
- Az esztétikum iránti igény és befogadóképesség

- Problémaérzékenység
- Véleményformálási képesség

Személyes kompetenciák:

- Nyitottság
- Fejlődőképesség
- Önállóság
- Önkifejezés
- Rugalmasság
- Érzékenység
- Kísérletező kedv
- Interaktivitás (személyközi kapcsolatok aktivitása, kooperáció).
- Társas kompetenciák:
- Motiválhatóság
- Empatikus készség
- Együttműködési készség
- Kezdeményezőkézség
- Segítőkézség

Módszerkompetenciák:

- Figyelemösszpontosítás
- Gyakorlatias feladatértelmezés
- Ismeretek helyénvaló alkalmazása
- Következtetési képesség
- Kreativitás, ötletgazdagság
- Módszeres munkavégzés
- Nyitott hozzáállás
- Problémafelismerés, -megoldás
- Tervezési készség
- Új ötletek, megoldások kipróbálása
- A munkakörnyezet tisztán tartása

A főtárgyak képzési ideje:

2 előképző évfolyam: Vizuális alapozó gyakorlatok

3 alapfokú évfolyam: Grafika és festészet alapjai

3 alapfokú + 4 továbbképző évfolyam: Grafika és festészet műhelygyakorlat, Szobrászat és kerámia műhelygyakorlat, Művészettörténet

A tanítási órák ideje: 45 perc

Az előképzőt a tanulónak nem kötelező elvégeznie. Ha a rajzi tudása magasabb szintű, akkor a szaktanár dönti el, hogy melyik évfolyamba sorolja a tanítványt.

Az oktatás iskolánkban jellemzően összevont évfolyamokkal történhet, tehát az általános iskolai alsó tagozatos korosztály csoportjaiban előfordul előképző 1-2., ill. alapképző 1-2. évfolyamos tanuló is, a nagyobbaknál pedig alapképző 1-10. évfolyamos tanuló is. Tanárainknak tehát ennek az adottságnak megfelelően egyénre szabott odafigyeléssel kell dolgozniuk.

A képző- és iparművészeti oktatás általános fejlesztési követelményei, feladatai:

- Irányítsa a tanuló figyelmét az emberi és a természeti környezet esztétikumára, szépségére.
- Ismertesse meg az egyetemes emberi kultúra, az európai műveltség, a nemzeti hagyományok értékeit, az értékmegőrzés formáit.
- Ismertesse meg a kommunikáció művészi formáit, a képző- és iparművészet műfaji sajátosságait.
- Ösztönözze a tanulót az önkifejezés eszköztárának gazdagítására és készítse fel a tanult művészi kifejezőeszközök alkalmazására.

Készítse fel a tanulót:

- a látvány megfigyelésére, értelmezésére, analízisére
- a vizuális információk, közlemények megértésére
- a képi gondolkodásra, a vizuális absztrakcióra
- a tapasztalat, képzelet, emlékezet utáni ábrázolásra
- a legfontosabb kifejezési eszközök, kompozíciós eljárások ismeretére
- a kifejezési eljárások használatára
- az élmények, gondolatok, érzelmek vizuális kifejezésére
- a képi nyelv kifejezési szándék szerinti megválasztására
- a média által közvetített üzenetek befogadására, értelmezésére
- a vizuális önkifejezésre, alkotásra
- tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek, modellek készítésére
- tervezésre, konstruálásra
- a kifejezési technikák, a tárgykultúra anyagainak ismeretére
- eszközhasználatra, anyagalakításra
- a baleset- és munkavédelmi előírások betartására
- tárgykészítésre, környezetformálásra
- a kézműves tevékenységek gyakorlására
- a jelentés, az esztétikum felismerésére, értelmezésére

- a rendeltetés – a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggéseinek felfedezésére
- a mindennapok, a természet szépségének, a művészetek, a műalkotások befogadására
- a vizuális művészetek, a környezet- és tárgykultúra megismerésére
- a műelemzési eljárások alkalmazására

Tegye lehetővé:

- a néphagyomány, a népi kultúra élményszerű megismerését

Alakítsa ki a tanulóban:

- az esztétikum iránti igényt
- az esztétikai élményképességet
- az alkotó magatartást és ehhez tartozó pozitív beállítódásokat, szokásokat

Értékelés:

- a pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen (de legalább havonta) érdemjeggyel értékeli
- a félévi és év végi osztályzatokat az érdemjegyek alapján szükséges meghatározni
- a tanév során a bemutatókon, pályázatokon, kiállításokon való szereplés is értékelhető
- a művészettörténet esetében számonkérési módja szóbeli vagy írásbeli forma
- a tanév vizsgával zárul
- továbbhaladás feltétele az előző évfolyam követelményeinek teljesítése

Az alapfokú művészeti képző- és iparművészeti képzés helyi tantervét külön dokumentum tartalmazza.

3.3. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

Tankönyvet, munkafüzetet, taneszközt a hivatalos jegyzékben feltüntetettek közül választunk. Kiegészítő könyvet, munkafüzetet csak akkor kérünk, ha az érintett szülői közösség ezt elfogadja, és vállalja a többletköltséget.

A szülők által beszerzendő taneszközökről 1. osztályban lista készül.

A tankönyv kiválasztásánál az alábbiakat vesszük figyelembe:

- a tananyag elrendezése logikus, szemléletes legyen,
- a tanulók életkori sajátosságának megfelelő szövegezés jellemezze,
- a különböző tantárgyak sajátosságainak megfelelően segítse a tanulási technikák elsajátítását,
- esztétikus és átlátható szerkesztésű legyen,
- adjon lehetőséget az önálló tanulói munkáltatásra,
- adjon lehetőséget a differenciált foglalkoztatásra, fejlesztésre,
- segítse a megértést, az önellenőrzés képességének fejlesztését,
- a kornak megfelelő korszerű tartalmat szakszerűen közvetítse,
- alkalmas legyen a tanult ismeretek gyakorlására, alkalmazására,
- gondolkodtató, változatos feladatokat tartalmazzon.

A tanuló egyéb taneszközei: A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál a tanulóknak egyéb eszközökre is szükségük van. Ezek a testnevelés, a vizuális kultúra, valamint a technika, életvitel és gyakorlat.

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges egyéb tanulói taneszközöket a munkaközösségek, illetve az egyes szaktanárok határozzák meg.

3.4. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

3.4.1. Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható, különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése. A kisgyermek természetes érdeklődésének és nyitottságának megőrzése, orientálása és továbbfejlesztése mellett az iskolai szabályok megismertetése. A tanuláshoz, a közös játékokban és feladatokban való részvételhez szükséges koncentrációs képességek és akarati tulajdonságok tudatosítása és fejlesztése. A tanulás, az elsajátítás élményének és örömeinek megismertetése. A társakkal végzett közös tevékenységek élményének és örömeinek megerősítése.

- Fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe
- A tanulás iránti érdeklődés felkeltése

- A mozgásigény kielégítése, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztése; a koncentráció és a relaxáció képességének megalapozása
- A kreativitás fejlesztése, a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük
- Az olvasás, írás, számolás eszközszerének megtanítása, alkalmazásának gyakorlása
- A személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozása; helyes magatartásformák megismertetése és gyakoroltatása
- Az önállóság képességeinek kialakítása

3.4.2. A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott motiválási és tanítási-tanulási folyamatok. Fontos az önismeret fejlesztése. A megismerés, a megértés, a tanulás iránti érdeklődés és nyitottság megőrzése és továbbfejlesztése. Az önálló tanuláshoz szükséges motívumok kialakítása és megerősítése. A szóbeli és az írásbeli nyelvhasználathoz szükséges alapkészségek fejlesztése, gyakoroltatása. Elemi ismeretek közvetítése a természetről, a társadalomról, a művészetekről, az emberiség és a haza történelméről. Az egészséges életmód mindennapi feltételeinek és összetevőinek megismertetése. A környezettudatos viselkedés elveinek elsajátíttatása.

- A tanulás iránti érdeklődés fenntartása, a tanulók belső motiváltságának kialakítása
- A kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük
- A biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek (szövegértés, szövegalkotás, elemi számolási készség, írás, helyesírás) elsajátítása; a mentális képességek célirányos fejlesztése; az önálló tanulás és az önművelés alapozása
- Fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat
- A személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozása; a helyes magatartásformák megismertetése és gyakoroltatása
- Az egészséges életvitel kialakításához a környezetismeret gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni.
- A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása.

3.4.3. Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képességegyüttesek és

tudástartalmak megalapozásának folytatása. Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak az elsajátíttatása, gyakoroltatása. Az önálló tanulás és az önműveléshez szükséges ismeretek és képességek megalapozása. A problémamegoldó gondolkodás és a döntésképeség megalapozása. A közösségek demokratikus működésének megértését elősegítő alapelvek megismertetése. Az európai és a nemzeti azonosságtudat erősítése, ápolása. Más népek és kultúrák megismerése iránti igény és beállítódás kialakítása. A tanuláshoz, a feladatokban való részvételhez szükséges koncentrációs képességek és akarat tulajdonságok fejlesztése.

- A tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük
- Az önismeret alakításával, önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban
- Bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat
- Bővítjük a természet-és társadalomtudományi ismereteket
- Kompetenciafejlesztés, alkalmazható tudásszint elérése
- Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait
- A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása
- Az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani.

3.4.4. A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaaorientációra.

- Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait.
- A mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával.
- Az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni.
- Az önművelés megalapozására törekszünk a tanulási technikák megismertetésével.
- Gyakoroltatjuk a kritikai és kreatív olvasást.
- A problémamegoldó gondolkodást fejlesztjük életszerű feladatokkal.

A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása.

- Fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulószervezési módokat.

Az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani.

3.5. Mindennapos testnevelés

A mindennapos testnevelést a következő módon szervezzük meg:

Diákjaink számára minden évfolyamon heti öt testnevelés óra keretében kell megszervezni a mindennapos testnevelést. Heti három testnevelés óra kötelező felső tagozaton azoknak a diákoknak, akik (érvényes) igazolt versenysportolói engedéllyel rendelkeznek és azt tanév elején és félévkor leadják. A többi diák számára 5 óra kötelező hetente és előfordulhat, hogy a mindennapos testnevelési órákat (heti 2 óra) évfolyam szinten vonjuk össze több csoportban. Alsó tagozaton minden diák számára kötelező a heti öt testnevelés órán való részvétel, és a mindennapos testnevelés órák osztálykeretben zajlanak.

3.6. A választható foglalkozások szabályai

Alsó tagozaton:

Az „a” osztályos tanulók 1-4. évfolyamig az idegen nyelv oktatása mellett **mindennapos testnevelés** keretében hetente három alkalommal **úsznak**.

A „b” osztályos tanulók a művészeti osztályban az idegen nyelv mellett 1., 2. évfolyamon a **mindennapos testnevelés keretében tánc**, 3. osztályban választható báb, míg 4. évfolyamon választható drámaoktatásban részesülnek.

A „c” osztályos tanulók idegen nyelv-oktatás mellett a **mindennapos testnevelés keretében kosárlabdázhatnak**.

Alsó és felső tagozaton:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. CXCV. törvény értelmében minden tanulónak etika vagy hittan órán kell részt vennie. A szülőknek minden év május 20-ig kell írásban nyilatkozniuk, melyik oktatást kérik gyermekük számára. Ez a választás egy tanévre szól, változtatni tanév közben nem lehet.

Az alapfokú művészeti képzést választó növendékek szüleinek (törvényes képviselőinek) jelentkezési lapot kell kitölteniük. Ezek a képzések tandíj, illetve térítési díj ellenében vehetők igénybe.

3.7. Projektoktatás

- A témahét programjainak megvalósításában mind az oktatás, mind a nevelés területén óriási lehetőségeket látunk. A témahét lehetőséget ad arra, hogy a nevelés keretében megvalósítsuk a fokozatosság didaktikai alapelvét, vagyis a különböző életkorú gyermekeknek különböző tevékenységrendszereket dolgozunk ki.
- Tanórai keretek között alkalmazzuk a projektmódszert, mivel alapelvei (közös, együttműködve, belső indítatásból és valamely, a tágabb közösség érdekeit szolgáló produktum, termék létrehozása érdekében való tevékenység) olyan kulcskompetenciák (együttműködés, a problémamegoldás, konfliktuskezelés és a tolerancia) kialakítását tűzik ki célul, amelyek megfelelnek fejlesztési terveinknek.
- A kompetenciák fejlesztésénél az átvihetőség, a más helyzetekben való alkalmazhatóság, a transzfer hangsúlyos. Helyi tantervünket úgy állítottuk össze, hogy a szerzett ismeretek, a kialakított készségek a gyerekek kulcskompetenciáit erősítsék.
- Informális tanulás lehetősége: játékalapú oktatás:
Olyan interaktív, játékalapú tevékenységek kidolgozása, amelyek alkalmazkodnak a tanulók életkori sajátosságaihoz, és a „Z-generáció” motivációjában módszertani újdonságot jelentenek. A tanulók számára önmaguk, motivációik, képességeik mélyebb megismerését lehetővé tevő, átfogó kompetencia- és készségfejlesztés érdekében az iskolai oktatást kiegészítő, ahhoz illeszkedő tanórán kívüli programok biztosítása, kiemelten a problémamegoldó gondolkodás, a vállalkozói és a kreatív készségek fejlesztése.

3.8. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseinket részletesen az Intézményi Esélyegyenlőségi Intézkedési tervünk tartalmazza. Iskolánk alapvető célja az esélyegyenlőség megvalósítása: a szegregációmentesség, diszkriminációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű biztosítása. A hátrányos helyzetű tanulók, valamint az iskola minden diákja (hiszen ez a státusz családi események hatására hirtelen változhat) számára fontos az ifjúságvédelmi jelzőrendszer megléte. A jelzőrendszer kialakításának alapja az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi munka, illetve az intézményben dolgozó fejlesztő pedagógusi végzettséggel is rendelkező kollégák tapasztalatai. Az intézmény a szolgáltatásaihoz való hozzáférés egyenlőségét minden tanuló számára biztosítja.

Cél:

- olyan pedagógiai környezet kialakítása, mely tiszteletben tartja a sokszínűséget, mentes a hátrányos megkülönböztetéstől, jogellenes elkülönítéstől, biztosítja a közoktatáshoz való egyenlő esélyű hozzáférést
- elősegíteni a hátrányos helyzetű csoportok esélyteremtésének előmozdítását, szükség szerint egyének, társadalmi csoportok előnyben részesítése által, az esélyegyenlőtlenség felszámolásának érdekében az alábbi tevékenységek során:
  - a beiratkozásnál, felvételinél
  - tanításban, ismeretközvetítésben
  - a gyerekek egyéni fejlesztésében
  - az értékelés gyakorlatában

- tanulói előmenetelben
- a fegyelmezés, büntetés gyakorlatában
- az ismeretanyag kiválasztásában, alkalmazásában és fejlesztésében
- a humán erőforrás-fejlesztésben, pedagógusok szakmai továbbképzésében
- a partnerség-építésben és kapcsolattartásban a szülőkkel, segítőkkel, a szakmai és társadalmi környezettel

Lehetőségek köre:

Az eredmények javulása érdekében az alsó tagozatos osztályokban a tanítók a lemaradó gyerekekkel korrepetáláson foglalkoznak. Felső tagozaton felzárkóztató foglalkozásokat szervezünk a gyengébb képességű, ill. a nagyon gyengén teljesítő tanulóknak. A tanulási nehézséggel küzdő diákok munkáját fejlesztő pedagógusok segítik kiscsoportos foglalkozásokon, szükség esetén egyénileg is. Az SNI-diákok és a nehézséggel küzdő óvodások gyógypedagógusunktól kapnak segítséget. A gyermekek lelki fejlődésének segítségét iskolapszichológus végzi. A sikeres középiskolai felvételi érdekében sok-sok éve felvételi előkészítőt szervezünk a nyolcadikos tanulóknak matematikából és magyarból. Ezen a foglalkozáson minden tanuló részt vehet ingyenesen. Az intézmény minden tanuló számára biztosítja az alapfokú művészetoktatásban való részvétel lehetőségét is. A tanulmányi és egyéb jellegű versenyekről, pályázati lehetőségekről tájékoztatjuk a diákokat, az azokon való részvételt motiváljuk, felkészülésük során segítjük őket.

Továbbá:

- Diszlexiás, diszgráfiás, diszkalkuliás gyermekeknek fejlesztő foglalkozásokat tartunk évfolyamszinten.
- A művészeti oktatásban rászorultság esetén tandíjmentességet és térítési díj-kedvezményt biztosítunk.
- A versenyekre való felkészüléshez az anyagokat és eszközöket az iskola díjmentesen biztosítja.
- Az iskola számítógépein a tanulást segítő internetes hozzáférést biztosítjuk.
- A bejáró tanulók a hazautazás idejéig felügyelet melletti tanulószobát, illetve a könyvtárban lehetőséget kapnak a tanulásra.
- A hátrányos helyzetű tanulók a tanév befejezése után 2 hétre napközis ellátást vehetnek igénybe.
- A hátrányos helyzetű tanulók szüleinek az osztályfőnök segít a problémák megoldásában, a hivatali ügyek intézésében.
- 8. osztályos tanulóink részére ingyenes felvételi felkészítőt tartunk.
- Óvodába kerüléskor igyekszünk az indulási hátrányokat csökkenteni. Ebben a munkában fejlesztő pedagógus, iskolapszichológus segít.
- A gyermekeket veszélyeztető okok feltárására, megelőzésére, és korrigálására törekszünk szakemberek segítségével. (pl. önismereti, személyiségfejlesztő foglalkozások).

3.9. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

3.9.1. Teljesítmény ellenőrzése és értékelése

Munkánk során elengedhetetlen tevékenység az ellenőrzés. Szükségszerű tájékozódni arról, hogy a gyerekek hogyan teljesítették a kitűzött célokat, hiszen csak így lehet meghatározni a további feladatokat.

Az ellenőrzés célja:

Képet kapjunk:

- a tanulók ismereteiről
- tudásuk gyarapodásáról
- az elsajátított ismeretek szintjéről

Visszajelzést biztosít a pedagógus, a tanuló és a szülő részére.

Feladata:

- Következtetés a tanítás és a tanulás hatékonyságára.
- A követelmény teljesítésének szintje alapján a korrekció és a további gyakorlás témáinak kijelölése.
- A tanulók egyéni eredményeinek viszonyítása korábbi teljesítményükhöz.
- A tanulók tantervi követelményekhez viszonyított tényleges teljesítményének minősítése érdemjeggyel.

Az ellenőrzés alapelvei:

- kiterjed a tanítás-tanulás egész folyamatára és a tanulók sokoldalú tevékenységére,
- a pedagógus ellenőrző, értékelő munkáját az előrevivő, jobbító szándék vezérelje, fejtsen ki pozitív hatást a tanuló személyiségére,
- figyelembe veszi a tantárgyi sajátosságokat,
- tekintettel van a tanulók egyéni képességeire, életkori sajátosságaira,
- rendszeres, folyamatos és sokoldalú,
- kizárja a szubjektivitást.

Az ellenőrzés formái:

Szóbeli:

- az órai aktivitás megfigyelése
- a tanári kérdésekre adott válasz
- kiselőadás
- egyéni felelet
- fogalmazás szóban
- idegen nyelvi párbeszéd
- a szabályok reprodukálása

- szóismeret (idegen nyelv)
- felolvasás

Írásbeli

Mód	Forma	Alkalmazása	Gyakoriság
Diagnosztikus mérés	Év eleji felmérés	Általában a tanítási folyamat elején végezzük. A tanulók tudásának feltérképezése, a fejlesztési feladatok meghatározása. A tanuló félévi, év végi értékelésébe nem számít bele.	A PP Nevelési programjában a megfelelő területek tartalmazzák, valamint megtalálhatók a helyi tantervek és az ennek alapján készült tanmenetek, illetve a szakmai munkaközösségek egységes eljárásaiban.
Informatív mérések	röpdolgozat, kisdolgozat, nagydolgozat, önálló feladatmegoldás, tollbamondás, másolás, fogalmazás, kottázás, ritmusírás, témazáró felmérés, teszt, nyomtatás számítógéppel, füzetvezetés, írásbeli felelet, gyűjtőmunka, olvasónapló, órai munka, pályázat, műszaki rajz, tudáspróba, minimumszintmérő feladatlap, szorgalmi munka	A tanítási folyamat kisebb- nagyobb szakaszaira vonatkozik, valamint egy- egy tananyagegység lezárásakor írandó.	
Szummatív mérés	felmérések, írásbeli fogalmazás év végi felmérések	A tanítási folyamat, egység végén alkalmazzuk.	

Írásbeli számonkérés formáinak jelentése:

- írásbeli felelet (egy anyagrészből)
- beadandó, nagyobb elmélyülést igénylő házi dolgozat kitűzése
- röpdolgozat (bejelentés nélkül)
- kisdolgozat (bejelentés alapján, témakör közben belül)
- témazáró dolgozat (legalább egy héttel korábban bejelentett, összefoglalással előkészített, teljes témakört felölelő), témakörönként a tananyag feldolgozása és rendszerezése után
- házi feladat vagy füzetvezetés ellenőrzése (előre történt bejelentés alapján)

Az írásbeli beszámoltatások szabályai:

- A témazáró felmérés időpontját a nevelő köteles egy héttel korábban bejelenteni.
- Egy tanítási napon legfeljebb 2 témazáró dolgozatot és 1 cetlit, vagy 1 témazárót és legfeljebb 3 cetlit íratunk. Hiányzás esetén a tanuló egy hetet kap a tananyag pótlására. Félévi és év végi értékelésnél a témazárók jegye hangsúlyosan szerepel.

Gyakorlati

- A kísérletek, manuális tevékenységek elvégzésében elért gyakorlottság mérése, azoknál a tantárgyaknál és témakörökben, ahol a tanulóknak megfelelő lehetősége volt a gyakorlásra.
- A tanuló produktumának (pl.: informatikaórán előállított produktum, éneklés, rajz, technikaórán előállított tárgy, testneveléssel összefüggő mozgásforma előadása) ellenőrzése.

Az értékelés célja:

- a tanulók tudásának minősítése,
- visszajelzés a szülőknek, a szaktanárnak a tanulók tudásáról, az esetleges hiányosságokról
- az önértékelés képességének kialakítása
- a személyiség fejlesztése

Az értékelés alapelvei:

- Pedagógiaailag kifogástalan legyen.
- Folyamatosan, rendszeresen, tervszerűen és aktuális tananyagban végezzük.
- Objektív, igazságos, szükség esetén méltányos legyen.
- Vegye figyelembe a tantárgy jellegét, a tanuló egyéni sajátosságait, önmagához viszonyított fejlődését.
- Az értékelés során a fejlődést emelje ki. Az esetleges hiányosságokra hívja fel a figyelmet, és tegyen javaslatot a fejlesztésre.
- Természetes kísérője legyen a tanulási folyamatnak, ne keltsen túlzott feszültséget.
- Az osztályozás nem lehet fegyelmezési eszköz.

Értékelés

- A Köznevelési törvény alapján első osztályban és második osztály félévéig szóveges értékelést alkalmazunk. Alsó tagozaton a digitális kultúra tantárgy értékelése is szóveges. A bizonyítványba bekerülő kategóriák:
  - „kiválóan teljesített”
  - „jól teljesített”
  - „megfelelően teljesített”
  - „felzárkóztatásra szorul”
- Tantárgyi érdemjegyet a tanulók lehetőség szerint havonta legalább egyszer kapjanak, de félévente legalább három legyen ezek száma.
- Félévkor és tanév végén tantárgyanként egy osztályzattal történik a tanulók teljesítményének értékelése.

- Osztályzatok: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1)

Jeles (5)	Ha a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz. Ismeri, érti, tudja a tananyagot, mindazt önállóan alkalmazza. Pontosan szabatosan fogalmaz, saját szavaival is vissza tudja adni a szabályt.
Jó (4)	Ha a tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget. Apróbb bizonytalanságai vannak a tananyag önálló alkalmazásában. Szóbeli feleletében kisebb előadási hibákat vét.
Közepes (3)	Ha a tantervi követelményeket több hibával teljesíti, ismeretei felszínesek. Tudását csak nevelői segítséggel tudja alkalmazni. Szóbeli felelete nem összefüggő, csak kérdések segítségével tud beszámolni tudásáról.
Elégséges (2)	Ha a követelményeket súlyos hiányosságokkal sajátította el, de bír a továbbhaladáshoz szükséges ismeretekkel, jártasságokkal, készségekkel.
Elégtelen (1)	Ha a tantervi követelményeket a minimális szinten nem tudja teljesíteni.

Az **alsó tagozat** tantárgyi értékelését az **1. számú melléklet**, a **felső tagozat** tantárgyi értékelését a **2. sz. melléklet** tartalmazza.

Az érdemjegyek nem egyenértékűek.

Megkülönböztető színekkel jelöljük:

fekete (100%): feleletek, kisdolgozat, órai munka, mérések, tesztek
eredményeinek jelölésére, házi dolgozat

zöld (30%): röpdolgozat, gyűjtőmunkák, szorgalmi feladatok, füzetek rendje

barna(50%): házi feladat

piros(200%)= kétszeres súlyú jegyek, témazárók, félévi, év végi dolgozatok,
évfolyamszintű felmérések, évfolyamszintű (vagy ennél rangosabb)
tanulmányi versenyeken elért eredmények.

Dicséret - csak év végén - a tanuló minősítése akkor, ha jegyeinek átlaga 4,9 és versenyeken, pályázatokon eredményesen vesz részt, vagy kiselőadásokat, gyűjtőmunkát, ill. eredményes szakköri munkát végez.

Értékelésre használt dokumentumok: e-napló, bizonyítvány, törzslap.

Mérések az intézményben:

- bemeneti DIFER-mérés,
- országos mérések
- Netfit-mérés
- igény-elégedettség mérése

3.9.2. Magasabb évfolyamba lépés feltételei

- Magasabb évfolyamba akkor léphet a tanuló, ha valamennyi tantárgyból teljesítette a továbbhaladáshoz szükséges feltételeket.

- Legfeljebb három tárgyból elégtelen osztályzatot kapott tanuló javítóvizsgát tehet. A javítóvizsgáról való indokolatlan távolmaradás évismétlést von maga után, egyéb esetben új időpont kijelölése indokolt.
- Az első osztályban a szülőkkel való egyeztetés alapján a tanuló évet ismételhet úgy, hogy a tanévet előkészítő évnak tekintjük, és bizonyítványt nem adunk.
- Háromnál több tárgyból kapott elégtelen, ill. sikertelen javítóvizsga esetén a tanuló köteles osztályt ismételni.
- Ha a tanítási évben a tanuló igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen meghaladja a 250 tanítási órát, ill. egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgára mehet, és azt sikeresen letette, folytathatja tanulmányait magasabb évfolyamon.

3.10. A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

Az osztályban tanító pedagógusok félévkor és év végén az osztályok magatartási-szorgalmi lapján javaslatot tesznek az egyes tanulók magatartásának és szorgalmának minősítésére.

Az osztályfőnök összegzi az osztály és a kollégák javaslatait. Lényeges különbség esetén, a problémás esetekben az osztályban tanító tanárok megbeszélésén megvitatják azokat. Az értékelésbe az egyén és a közösség fejlettségi szintjén bevonjuk a tanulókat és a közösséget.

3.10.1. A magatartás értékelésének elvei

PÉLDÁS magatartású az a tanuló, aki-életkorának megfelelően-

- az iskola, ill. az osztály közösségéért önként feladatot vállal, s ezeket maradéktalanul elvégzi
- tevékenységét felelősséggel végzi, tetteit meggondolja
- a felnőttekkel, tanulótársaival való viselkedése, hangneme példaértékű
- tanítási órai magaviselete és a tanórán kívüli magatartása kifogástalan
- semmilyen szintű fegyelmi vétséget nem követett el

JÓ magatartású az a tanuló, aki-életkorának megfelelően-

- a rábízott feladatokat képességeinek megfelelően maradéktalanul elvégzi, de feladatot önként nem vállal
- tevékenységét általában felelősséggel végzi, tetteit meggondolja (nem vonható be negatív cselekvésbe)
- tanáraival, tanulótársaival való a viselkedése, hangneme nem kifogásolható
- tanórai magaviselete és tanórán kívüli magatartása ellen nem merül fel kifogás
- az adott időszakban az érdemjegy lezárásánál legfeljebb egy osztályfőnöki figyelmeztetése van

VÁLTOZÓ magatartású az a tanuló, aki-életkorának megfelelően-

- a rábízott feladatokat hiányosan végzi el, a feladatok vállalásától húzódozik
- tevékenységét nem a tőle elvárható felelősséggel, meggondoltsággal végzi, megnyilvánulásai alkalmanként meggondolatlanságot tükröznek

- tanáraival, tanulótársaival való viselkedése, hangneme időnként kifogásolható
- a tanítási órán kívüli tevékenységben nem vesz részt vagy csak erőteljes felszólításra
- büntetési fokozata legfeljebb osztályfőnöki rovóig bezárólag van (a nevelői figyelmeztetéstől)

ROSSZ magatartású az a tanuló, aki-életkorának megfelelően-

- a rábízott feladatokat nem végzi el
- tevékenységének alapvető jellemzője a meggondolatlanság
- tanáraival, tanulótársaival szemben több alkalommal, visszatérően tiszteletlen
- tanítási órán kívüli magatartása ellen súlyosabb kifogások merülnek fel
- súlyosabb fegyelmi vétséget követett el (az igazgatói figyelmeztetés bármely fokozatától)

3.10.2. A szorgalomjegyek megállapításának elvei

PÉLDÁS szorgalmú az a tanuló, aki-életkorának megfelelően-

- tanulmányi munkáját rendszeresen végzi, ellenőrzések alkalmával egyenletes teljesítményt mutat minden tárgyból
- tanulmányi munkáját a pontosság jellemzi, törekszik az esetleges hiányok pótlására
- az órai munkába aktívan bekapcsolódik (ez nem csak a jelentkezésben nyilvánulhat meg, pl. házi dolgozat, kiselőadás, csoportmunka...)

JÓ szorgalmú az a tanuló, aki-életkorának megfelelően-

- tanulmányi munkáját általában elvégzi, ellenőrzések alkalmával egyenletes teljesítményt mutat egyes tárgyakból
- tanulmányi munkáját a pontosság jellemzi, törekszik az esetleges hiányok pótlására
- az órai munkába csak tanári felszólításra kapcsolódik be, tudása megbízható
- időnként nem tanul minden tárgyat egyenletes teljesítménnyel

VÁLTOZÓ szorgalmú az a tanuló, aki-életkorának megfelelően-

- tanulmányi munkáját nem rendszeresen végzi, ellenőrzések alkalmával nem nyújt egyenletes teljesítményt
- tanulmányi munkájában helyenként nagyobb pontatlanságok mutatkoznak, önként törekszik a hiányok pótlására
- az órai munkába tanári felszólításra sem tud mindenkor bekapcsolódni
- az akarat időnkénti hiánya miatt nem tanul minden tárgyat egyenletesen
- legfeljebb egy elégtelen tantárgyi osztályzata van a félévi vagy az év végi értékeléskor

HANYAG szorgalmú az a tanuló, aki-életkorának megfelelően-

- tanulmányi munkáját rendszertelenül végzi, ill. elhanyagolja, ellenőrzések alkalmával általában nem tud elfogadható teljesítményt nyújtani
- tanulmányi munkáját a pontatlanság jellemzi, hiányait felszólításra sem pótolja, nem él a tanári segítséggel
- az órai munkába nem tud, és nem is akar bekapcsolódni

- az akarat hiánya miatt több tantárgyból nem tud elégséges teljesítményt sem nyújtani

3.10.3. A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei

A tanulók jutalmazásának formái, rendje

Az iskolában – tanév közben – elismerésként a következő dicsérek adhatók:

<i>Szaktanári dicséret</i>	<i>Napközis dicséret</i>	<i>Nevelői dicséret</i>	<i>Osztályfőnöki dicséret</i>	<i>Igazgatói dicséret</i>
Helyi versenyeken való részvétel, példás szorgalom kitartó tanulmányi munka	Folyamatos példamutató szorgalom, magatartás, közösségi munka	Az osztályban vállalt feladatok kiváló teljesítése, segítőkész magatartás társai és nevelői iránt, felelősi munka	Városi versenyeken elért 1-3. helyezés, a szaktanár javaslata alapján, megyei versenyen elért 4-6. helyezés, ünnepélyen való szereplés, szervezés, iskolai közösségi munka, a DÖK-vezető javaslatára, az osztályban vállalt közösségi munka, hetesi feladatok példás ellátása, osztályprogram szervezése, iskola, ill. osztály dekorálása	Megyei versenyen elért 1-3. helyezés, országos versenyen elért 1-10. helyezés, egyéni esetekben az iskola vezetése mérlegelhet, folyamatos magas szintű közösségi munka, szervezés, kiemelkedő, példaértékű magatartás, városi ünnepélyen való szereplés

Általános dicséret adható, ha a tanulónak legalább jó a magatartása és szorgalma és legfejlebb egy négyese van.

Nevelőtestületi dicséret: Az a 8. osztályos tanuló, aki a 8. évfolyam elvégzése során kiemelkedő tanulmányi eredményt ért el, maga-tartása mintaértékű volt, iskolai és iskolán kívüli eredményeivel hozzájárult iskolánk jó hírének megőrzéséhez. A nyolc év alatt minden tanév végén általános dicséretben részesült.

A DÖK és a Diáksportkör jutalomban részesítheti azon tanulókat, akik a közösségi munkában, a sportban folyamatosan kiemelkedő eredményeket értek el.

A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.

A dicséreteket írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

A tanulókkal szembeni fegyelmező intézkedések formái, rendje

Az a tanuló, aki tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti, vagy a tanulói házirendben foglaltakat megszegi, büntetésben részesül. A tanulót büntetésként az osztályból kiküldeni tilos (kivételek: Arizóna-program)

<i>Szaktanári figyelmeztetés</i>	<i>Nevelői figyelmeztetés</i>	<i>Osztályfőnöki fegyelmező intézkedések</i>	<i>Igazgatói fegyelmező intézkedések</i>
A felszerelés sorozatos hiánya esetén, a házi feladat rendszeres hiánya miatt adható	Ha a tanórán nem a tananyaggal, hanem mással foglalkozik, órai fegyelem rendszeres megzavarása esetén adható. A szünetekben történő fegyelmeztelen viselkedésért, a rendetlenkedőknek a diákügyeletesek jelzései alapján is adható.	figyelmeztetés: Három nevelői vagy szaktanári figyelmeztetés után adható. Szünetekben, órák előtt, az intézmény területén való nem megfelelő viselkedésért (a szaktanár, ügyeletes nevelők, stb. javaslatára). A tanári utasítások figyelmen kívül hagyása miatt. Durva viselkedésért, folyamatos trágár beszédért. Rongálásért. Rendszeresen nem megy le az udvarra. Hamisításért. intő: A fent felsorolt esetek fokozataiért, rendszerességükért, súlyosságukért adható. rovó: Az igazgató-	figyelmeztetés: Két roví után az osztályfőnök kezdeményezésére intő: 2 igazgatói figyelmeztetés után rovó: 2 igazgatói intő után

		helyettessel való egyeztetés után adható.	
--	--	---	--

Nevelőtestületi elmarasztalás

- Igazgatói megrovás után, illetve súlyos fegyelemsértés esetén adható.

Eltiltás

- Különböző rendezvényekről, kirándulásokról, versenyekről, stb. a szaktanár vagy az osztályfőnök javaslata alapján.

Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben a vétség súlyától függően el lehet térni.

Súlyos kötelességszegésnek minősülnek az alábbi esetek:

- az agresszió, társainak bántalmazása,
- az egészségre ártalmas szerek (dohány, szeszesital, drog, testi épségre veszélyes eszközök) iskolába hozatala, fogyasztása,
- a szándékos károkozás,
- az iskola nevelői és alkalmazottai emberi méltóságának megsértése,
- ezen túl mindazon cselekmények, melyek a büntető törvénykönyv alapján bűncselekménynek minősülnek

A tanuló súlyos kötelességszegése esetén a tanulóval szemben a magasabb jogszabályokban előírtak szerint fegyelmi eljárás indítható a Köznevelési törvény 58.§-a alapján.

Ha a tanuló a kötelességeit vétkesen és súlyosan megszegi, fegyelmi eljárás alapján, írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető. A fegyelmi eljárás megindítása és lefolytatása kötelező, ha a tanuló maga ellen kéri. Kiskorú tanuló esetén e jogot a szülő gyakorolja.

A fegyelmi büntetés lehet:

- a) megrovás,
- b) szigorú megrovás,
- c) meghatározott kedvezmények, juttatások csökkentése, megvonása,
- d) áthelyezés másik osztályba, tanulócsoportba vagy iskolába,
- e) eltiltás az adott iskolában a tanév folytatásától,
- f) kizárás az iskolából.

Tíz év alatti tanulóval szemben fegyelmi eljárás nem indítható.

A *c)* pontban meghatározott fegyelmi büntetés szociális kedvezményekre és juttatásokra nem terjed ki.

A *d)* pontban szabályozott fegyelmi büntetés akkor alkalmazható, ha az iskola igazgatója a tanuló átvételéről a másik iskola igazgatójával megállapodott.

Tanköteles tanulóval szemben az *e)* pontban meghatározott fegyelmi büntetés nem alkalmazható.

Tanköteles tanulóval szemben az *f*) pontban meghatározott fegyelmi büntetés pedig csak rendkívüli vagy ismétlődő fegyelmi vétség esetén alkalmazható, és nem hajtható végre az új tanulói jogviszony viszony létesítéséig. Az *f*) esetben a szülő köteles új iskolát keresni a tanulónak. A fegyelmi büntetést hozó iskola segítséget nyújt a szülőnek az új iskola megtalálásában. Abban az esetben, ha az iskola a fegyelmi büntetés megállapításáról szóló határozat véglegessé válásától számított nyolc napon belül a tanulót fogadó iskolától nem kap értesítést arról, hogy a tanuló más iskolában történő elhelyezése a szülő kezdeményezésére megtörtént, a fegyelmi büntetést hozó iskola három napon belül köteles megkeresni a köznevelési feladatot ellátó hatóságot, amely három munkanapon belül másik, az állami közfeladat-ellátásban résztvevő iskolát, kollégiumot jelöl ki a tanuló számára. Az iskolát úgy kell kijelölni, hogy a tanuló számára a kijelölt intézményben a nevelés-oktatás igénybevétele ne jelentsen aránytalan terhet.

A fegyelmi eljárás megindításáról az iskola igazgatója vagy a nevelőtestület dönt. Erről a szülőt értesíteni kell.

A büntetést írásba kell foglalni, s ezt a szülő tudomására kell hozni.

3.11. Az otthoni, napközi és tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

A tanórán szerzett ismeretek gyakorlására rendszeresen házi feladatot adunk. Az önálló tanulásra szánt tananyag csak az órán tanított és gyakorolt feladatokhoz hasonló lehet. Szóbeli tanulásra egy tantárgyból egyszerre csak egy új lecke adható fel. A tanulókat – versenyre készülőket, a tantárgy iránt aktívan érdeklődőket – egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk. A szóbeli és írásbeli házi feladat együttes mennyisége nem lehet túlzó.

Az otthoni írásbeli házi feladat adása

A házi feladat, az otthoni felkészülés célja:

- az egyes tantárgyi anyagok elsajátításának könnyítése, gyakorlása,
- segítség a tanórai munkához,
- a tantárgyakhoz kapcsolódó alapkészségek fejlesztése,
- fejlődjön a tanulók problémamegoldó képessége,
- a motiváció növelése,
- a tananyaghoz kapcsolódó információk bővítése (internet és könyvtárhasználat),
- az önművelés igényének kialakítása,
- a tanulói teljesítmény javítása,
- a pontosság, a kötelességtudat a rendszeres, önálló munkavégzés fejlesztése,
- a leszakadó, alulteljesítő tanulók felzárkóztatása,
- a tanulási technikák kiépítése,
- az önálló ismeretszerzés stratégiájának kialakítása, az élethosszig tartó tanulás eszközeinek megismerése.

A házi feladat-adás alapelvei:

- a szülők tanácsot kérhetnek abban, hogyan nyújtsanak segítséget gyermeküknek az otthoni munkában,
- a tanulóknak a házi feladat elkészítéséhez a pedagógus útmutatást ad,
- a házi feladatot ellenőrzik, megbeszélik a diákokkal a pedagógusok,
- a szorgalmi házi feladatot a pedagógusok jutalmazzák (piros pont, részjegy)
- a házi feladat megoldását a pedagógusok érdemjeggyel értékelhetik.

A házi feladat tartalmát tekintve:

- kapcsolódjon az órai munkához, a tantárgyi követelményrendszerhez,
- legyen differenciált, személyre szabott,
- legyen gyakorló jellegű, érdekes, érdeklődést felkeltő, esetleg szórakoztató,
- lehetőség szerint legyen választható,
- legyen megfelelően előkészített,
- az életkori sajátosságokat figyelembe vevő.

3.12. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Iskolánkban, ahol a létszám lehetővé teszi, csoportbontásban tanítjuk az idegen nyelvet, az informatikát, technikát. Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és tanulók tudásának megalapozására.

A választható foglalkozások esetében diákjaink és szüleik tudomásul veszik, hogy a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mintha kötelező tanórai foglalkozás lenne.

3.13. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

A tanulók fizikai állapotának mérése iskolánkban kétféle módon történik:

1. az iskolaorvosi vizsgálatok jogszabályokban meghatározott módszereivel
2. a testnevelési órákon az alábbiakban ismertetett módon:

A testnevelés helyi tanterveiben szerepeltetjük a tanulók fizikai állapotának évente legalább egyszer történő mérésének kötelezettségét. A mérést évi gyakorisággal végezzük el a testnevelésórákon a NetFit-rendszer alkalmazásával. A tanulók általános fizikai teherbíró-képességének értékeléséhez és minősítéséhez használt „NetFit” (fizikai fitness mérése) alapmérései az alábbiak:

- Aerob vagy alap-állóképesség mérése: 2000 m-es síkfutással
- Izomerő mérése és dinamikus ugróerő mérése helyből távolugrással páros lábbal
- Dinamikus dobóerő mérése: kétkezes labdadobás hátra fej fölött, tömött labdával

- Kar-, törzs-, és lábizmok együttes dinamikus erejének mérése: egykezes labdalökés helyből az ügyesebb kézzel, tömött labdával
- Dinamikus erő-állóképesség mérése: vállövi- és karizmok erő-állóképességének mérése: mellső fekvőtámaszban karhajlítás és -nyújtás folyamatosan kifáradásig
- Csípőhajlító- és a hasizom erő-állóképességének mérése: hanyattfekvésből felülés térdérintéssel, folyamatosan
- A hátizmok erő-állóképességének mérése: hason fekvésből törzsemelés és leengedés folyamatosan, kifáradásig
- Funkcionális sebesség, fürgeség mérése: ingafutással
- Kardio-respiratorikus állóképesség mérése: Cooper-teszttel

A felmérések a tanulók állapotának rögzítését célozzák, ezért azokra a diákok osztályzatot nem kaphatnak. A felmérést követő időszakban értékelhető azonban osztályzattal a tanulók mért eredményekhez képest felmutatott fejlődésének mértéke. A felmérések eredményeit a testnevelő tanárok kötelesek vezetni úgy, hogy az egyes osztályokban tanuló diákok fizikai állapotának követéséhez szükséges adatok évről évre követhetőek legyenek. Az adatbázis rendszeres vezetésének ellenőrzése a testnevelési munkaközösség vezetőjének feladatkörébe tartozik. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének mérését minden tanév januárjától ápriliséig bonyolítjuk le.

3.14. Az iskola egészségnevelési, környezeti nevelési és a fogyasztóvédelmi elvei

3.14.1. Az iskolai egészségnevelési program

*„Szeresd egészségedet, mert ez a jelen,
Védd a kisgyermeket, mert ő a jövő.
Őrizd szüleid egészségét-mert
a múltban épül fel a jelen és a jövő.”*

/Bárczi Gusztáv/

Miért van szükség iskolai egészségnevelési, egészségfejlesztési programra?

Az Alaptörvény alapvetései:

XX. cikk

(1) Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.

XXI. cikk

(1) Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.

IV. cikk

(1) Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

VI. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák.

XVI. cikk

(1) Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.

Az elmúlt évek népegészségügyi adatai, a WHO nemzetközi, illetve hazánkat érintő vizsgálatait, valamint a társtárca elemzése alapján szükségessé vált, hogy a közoktatási törvény módosításával az iskolai egészségnevelés, egészségfejlesztés jogszabályi feladatai a törvényben megjelenjenek.

Ezek alapján sor kerüljön a helyi feltételekre és adottságokra épülő egészségnevelési stratégia kidolgozására, megvalósítására. Az egészségfejlesztő iskola ismérve, hogy folyamatosan fejleszti környezetét, ami elősegíti azt, hogy az élet, a tanulás és a munka egészséges színtere legyen.

A gyerekek sok időt, éveket töltenek az iskolában, miközben személyiségük fejlődik. Erre a fejlődésre gyakorolhatunk hatást, mely nagyban meghatározhatja életmódjukat, szokásrendszerüket, értékrendjüket az iskolai rendszerből való kikerülésük utánra is. Az iskola a család mellett – annak szocializációs funkcióját részben átvállalva – olyan szocializációs színtér, melyben a gyerekeknek módjuk nyílik arra, hogy megismerkedjenek az egészséges életvitellel, begyakorolhassák a szükséges készségeket, magatartásmintákat.

A korszerű egészségnevelés az iskola minden használójára kiterjed, az egészségi állapot erősítésére, fejlesztésére irányul.

A program elméleti háttere

Egészség

Az egészség nem a betegség hiánya, hanem testi-lelki-szociális jólét: „jóllét”. Nem passzív állapot, hanem a résztvevők aktív közreműködésére építő folyamat. Pozitív fogalom, mely a társadalmi, közösségi, egyéni erőforrásokat, valamint a testi, lelki képességek egységét hangsúlyozza.

Egészségnevelés

Az egészségnevelés változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége. Egészséggel kapcsolatos ismereteket közvetít, illetve lehetőséget teremt az egészséges életmódra irányuló életkészségek kipróbálására, gyakorlására.

Egészségfejlesztés

Az egészségfejlesztés az összes nem terápiás egészségjavító módszer gyűjtőfogalma.

Magába foglalja az:

- egészségnevelést
- elsődleges megelőzést
- mentálhigiénét
- egészségfejlesztő szervezetfejlesztést
- önségítés feladatait, módszereit.

Az egészségfejlesztés olyan folyamat, mely során képessé válunk saját egészségünk felügyeletére, javítására. A fejlesztés az egyénen kívül környezete megváltoztatására is irányul. A fejlesztés az egyén aktív közreműködésével a különböző tudományterületek szakembereinek (oktatás, egészségügy, környezetvédelem, kultúra, gazdaság) összefogásával valósul meg.

A segítő kapcsolatok színterei és kapcsolódási pontok

Szülők (család)

A szülő, a család a legfontosabb társ a tanulók érdekében végzett munkában. A szülők megfelelő tájékoztatás és információátadás után aktív részvételükkel tudják támogatni az intézmény egészségfejlesztési programjait.

Szülői munkaközösség

Az intézményi egészségfejlesztési program kialakításába be kell vonni a szülői munkaközösséget, és szükséges megnyerni a támogatásukat is. Ez a „szövetség” garancia lehet arra, hogy a szülők lehetőségükhöz képest minden területen segítsék az iskolai program megvalósulását.

Iskolaorvos, házi orvos, védőnő

Az iskola egészségügyi ellátásról szóló jogszabály előírja, hogy minden intézménynek legyen kijelölt orvosa és védőnője, valamint fogorvosa, akik a jogszabályban foglalt feladatokat (az egészségügyről szóló törvény alapján) látják el. Bár a rendelet nem tér ki részletesen, de az iskolaorvos, és különösen a védőnő hagyományos feladatai közé tartozik az egészségnevelésben való részvétel.

Különösen a következő területeken tudnak ismeretek nyújtani:

- az életmód és betegségek összefüggései
- az iskola tanulójának egészségi állapota, megoldási javaslatok
- a serdülőkori változások ismerete, segítségnyújtás
- környezet-egészségügyi, közegészségügyi és táplálkozás egészségügyi kérdésekben
- az iskolát övező település olyan lehetőségeinek ismerete, amelyek segítségül hívhatók az iskolai egészségfejlesztésben.

Iskolapszichológus

A pszichológus a lelki eredetű problémák feldolgozásában segít a tantestületnek. Szakmai ismeretei révén olyan területeken adhat folyamatos segítséget a gyerekeknek, diákoknak, tanároknak, de akár a hozzáforduló szülőknek, amelyek felismerése, problémakezelése speciális szakmai felkészültséget követel, és amivel az iskola pedagógusai többnyire nem rendelkeznek. Ezért kívánatos bevonni a pszichológust a továbbképzések lebonyolításába is.

Gyermekjóléti szolgálatok, pedagógiai szakszolgálatok, családsegítők

A gyermekvédelmi munkában, valamint a konkrét államigazgatási ügyekben tudnak segítséget nyújtani a gyermekjóléti szolgálatok és a települési önkormányzatok más intézményeiben dolgozó, segítő foglalkozású szakemberek.

A hivatalos, jogszabályokhoz kötött kapcsolatok részleteit a különböző dokumentumok rögzítik, de a kooperációnak ezen túlmutató szakmai szerepe van.

Az Országos Közegészségügyi Intézet megyei intézetének egészségfejlesztési szakemberei és más egészségügyi intézmények, szervezetek

Egészségügyi szakellátást igénylő esetekben a területileg illetékes kórházak és intézmények jelentik a segítő kapcsolatok színterét.

Az egészségügyi intézmények és az Országos Közegészségügyi Intézet területileg illetékes intézetei, azon belül is különösen az egészségfejlesztési munkatársak, az Országos Gyermek-egészségügyi Intézet szakemberei konkrét segítséget jelenthetnek az iskolai egészségnevelési munkában.

Rendvédelmi szervek

A rendőrkapitányságok ifjúságvédelmi munkatársai a bűnmegelőzési programok közös kimunkálásában és végrehajtásában segítenek, a tanári továbbképzéseken jogi, gyermek- és ifjúságvédelmi, rendészeti foglalkozásokat tartanak, megszervezik a DADA- programot.

Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok

A kábítószerügyi egyeztető fórumok fontos szerepet tölthetnek be a települések életében, hiszen alapítójuk a helyi önkormányzat, így az iskolai egészségfejlesztési program megvalósításában is fontos szerepet játszanak. Az iskolás korosztály veszélyeztetett a kábítószer-fogyasztás tekintetében, ezért fontos a kapcsolattartás.

A megvalósulás feltételei

Tárgyi feltételek:

- az iskola, óvoda környezetének biztonsága, rendje, tisztasága
- az udvar biztonságos felszereltsége
- az iskola, óvoda belső terének berendezése, esztétikus dekorálása
- a mellékhelységek tisztasága
- a tornaterem, tornaszoba biztonságos használhatósága
- a konyha, ebédlő tisztasága, az ételek minősége
- az iskolai büfé megfelelő kínálata

Személyi feltételek:

- a vezetőség elkötelezettsége
- a tantestület minden egyes tagjának elkötelezettsége
- mentálhigiénés egészségfejlesztő végzettséggel rendelkező pedagógusok munkája: koordinálás, foglalkozások vezetése
- orvos, védőnő, szociális munkás: szakmai segítségnyújtás
- adminisztratív dolgozók: háttér biztosítása
- diákok aktív részesei a munkának
- szülők lehetőség szerint tevékeny részvétel

Az egészségnevelés területei, megvalósulása intézményünkben

Ahhoz, hogy megértsék a gyerekek az egészséges életvitel fontosságát, és aktív résztvevői legyenek az egészségnevelő, egészségfejlesztő tevékenységnek, az adott életkornak megfelelő ismeretekre, konkrét tevékenységekre van szükség.

Ezek az intézményi élet különböző területein jelennek meg.

Területei

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete
- az egészséges testtartás, a mozgás fontossága
- az értékek ismerete
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- a betegségek kialakulása és a gyógyulási folyamat
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben
- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete
- a tanulás és a tanulás technikái
- az idővel való gazdálkodás szerepe

- a rizikóvállalás és határai
- a szenvedélybetegségek elkerülése
- a tanulási környezet alakítása
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége

Az egészségfejlesztés kulcsterületei:

- dohányzás-, alkohol- és drogprevenció
- egészséges táplálkozásra nevelés
- aktív testmozgás, mindennapi testnevelés
- mentális betegségek megelőzése
- családi életre nevelés
- elsősegélynyújtás szabályainak elméleti és gyakorlati elsajátítása

Megjelenése

A fenti területek az intézményi tevékenységek különböző formáiban, különböző szervezeti keretek között zajlanak.

Megjelennek tanórákon, foglalkozásokon és szabadidős keretek között egyaránt, illetve más fő tevékenység kísérőjeként vagy önálló formában.

Kísérő tevékenységként

- tantárgyi anyag tartalmához kapcsolódva (pl.: anyanyelv, ének, rajz)
- tanulási tevékenységet, nevelési célt támogatva (pl.: igényes, tiszta környezet, lazítások, mozgások)

Tantárgyi témakörként, tantárgyi modulként

- környezetismeret-egészségtan
- technika
- biológia-egészségtan
- osztályfőnöki óra
- napközi

Önállóan

- testnevelés
- óvodában
- drogmegelőző program
- egészségnapok (témái: táplálkozás, mozgás, környezet védelem, drog megelőzés) (tanmenetek a helyi tantervben, ill. a pályázati anyagban megtekinthetők)

Megjelenési lehetőségek:

Évfolyam	Témakör
1.	Test, testápolás, öltözködés
2.	Egészséges táplálkozás, egészségmegőrzés
3.	Betegségmegelőzés, fertőzésveszély, vitaminok, egészséges életmód
4.	Egészségkárosító hatások, Érzelmi és társas kapcsolatok
5.	A serdülőkor higiénája. Egészséges otthon, egészséges iskola, család Környezetszennyezés
6.	Korszerű táplálkozás, Vitaminok jelentősége, káros szenvedélyek

7.	Serdülőkor problémái, párkapcsolat, Önismeret, Kapcsolatfajták
8.	Család, a korai szex, Szexuális felelősségtudat kialakítása

Az egészségnevelési, egészségfejlesztési program továbblépési lehetőségei

Az egészségfejlesztési, egészségnevelési program lehetséges továbbfejlesztési módja az iskola minőségbiztosítási rendszerébe történő beépítése. Ennek lépései a következők:

A szerepvállalás deklarációja

Az iskolavezetés megbízza az egészségfejlesztésben képzett pedagógust vagy más szakembert a munka irányításával.

Egészségfejlesztő team létrehozása

- Olyan csoport létrehozása, mely az iskolai egészségnevelési feladatokban közreműködik.

Javaslat a csoport összetételére:

- intézményvezető vagy megbízottja
- célirányos továbbképzésen részt vett pedagógus
- testnevelő
- osztályfőnöki-, alsós munkaközösség vezetője vagy képviselője
- szabadidő szervezését végző kolléga
- diákönkormányzatot segítő pedagógus
- gyermek- és ifjúságvédelmi felelős
- iskolaorvos, védőnő

A partneri csatornák feltérképezése, rögzítése

A külső kapcsolatok lehetőséget biztosítanak a munka kiszélesítésére, szakemberek, szakértők bevonására.

A belső közreműködők mind szélesebb körének partneri együttműködése a sikeresség egyik záloga.

Problémafeltárás, helyzetértékelés

Javasolt módszer: kérdőívek kitöltése, feldolgozása

Minimális mintavételi javaslat:

- intézményvezető
- az egészségfejlesztésért felelős koordinátor
- pedagógusok képviselői
- iskolaorvos
- védőnő
- évfolyamonként egy-egy szülő (szülői munkaközösség tagja)
- végzős évfolyam diákjainak képviselői

Optimális: A fent felsoroltak teljes létszámban.

Az elemzés alapján a program megtervezése, működtetése

Elősegíthetik a program sikeres megvalósulását, ha az:

- céljaiban konkrét, reális
- az életkori sajátosságokat figyelembe veszi
- a tantestület és a segítő kapcsolatok szakemberei által elfogadott
- megvalósítási lépéseiben figyelembe veszi az adott lehetőségeket

- a feladatokat tagoltan rögzíti
- tartalmazza a módszertani elemeket
- a szükséges forrásokat meghatározza
- kijelöli a határidőket és megnevezi a felelősöket
- meghatározott időszakonként értékeli
- szükség szerint beavatkozik, esetleg módosítja a célmeghatározásokat.

3.14.2. Az intézmény környezeti nevelési programja

„Azt a fát, amelynek két évszázadra volt szüksége ahhoz, hogy megnőjön, egy óra alatt ki lehet dönteni.”

/D. Attenborough/

Helyzetelemzés

Előélet, hagyományok

- Intézményünk a környezeti nevelés területén már rendelkezik hagyományokkal, melyekre alapozva elérheti azokat a célokat, amelyeket a tantestület, a tanulók véleményének kikérése után kitűzött maga elé.

Amire alapozni tudunk:

- Az intézmény- és környékének folyamatos gondozása, az „élhető” környezet alakítása. Sövényt ültettünk és játszórészeket alakítottunk ki. (homokozó, fajtátekók stb.)
- Papírgyűjtési akció szervezése lehetőség szerint.
- Szelektív hulladékgyűjtés.
- Országos és városi akciókban való részvétel. (pl.: használt elem-gyűjtés, szemétszedés Szekszárd városban, autómentes nap, TeSzedd!)
- Szervezett kirándulás ököcentrumokba lehetőség szerint. (Gemenc)
- Figyelemmel kísérjük az ez irányú városi-, megyei pályázati lehetőségeket.
- A partnerkapcsolatok programjainak alakítása során is kiemelt figyelmet fordítunk a környezeti nevelésre.
- „Megünnepeljük” a jeles napokat. A főiskolai hallgatókkal közösen játékos vetélkedőket, kiállításokat stb. szervezünk.
- Részt veszünk a meghirdetett környezetvédelmi vetélkedőkön.
- Társintézményekkel, a város egy-egy üzemével, az önkormányzati hivatal illetékeseivel a megalakult civil szervezetekkel tartjuk a kapcsolatot.
- Túra szakkört és vándortábort szervezünk diákjainknak.
- Lovas szakkört és tábor szervezünk..

Épület és berendezés:

- Az energiatakarékossági beruházások az iskolában s az óvodában is megtörténtek. (nyílászárók cseréje, szigetelés)

- 2018-ban az iskola egész épületében megvalósult a világítótestek és a fűtőtestek cseréje.
- A tantermek száma a jelenlegi gyermeklétszámhoz kevés, az óvodai csoportszobák száma megfelelő.
- A mosdók száma és minősége megfelelő az iskolában, az óvodában törekszünk a felújításra.
- Az iskola, óvoda belső terei (folyosók, aula, csoportszobák, tantermek stb.) folyamatosan, ízlésesen, a tanulók életkori sajátosságainak megfelelően dekoráltak. A tanulók munkáiból állandó és időszakos kiállításokat láthatunk az egyes szinteken, mindez barátságos légkört biztosít.
- Az óvodában az elavult ágyak cseréje 2018-ban megtörtént.
- Az iskolai folyosókon és néhány tanteremben a padlózat cseréje 2018-ban megvalósult.
- Az óvoda teteje beázott, szigetelése 2018-ban megtörtént.
- Az óvoda két blokkjának villamos felújítása 2020-ban és 2021-ben megtörtént.
- A szertárak felszereltsége folyamatos bővítést, fejlesztést igényel.
- Az iskolai tornaterem minden igényt kielégítően üzemel, 2018-ban szellőztető berendezés került beépítésre. Az óvoda tornaszobája jól felszerelt.
- 2023-ban villámvédelem mindkét telephelyen megújult.
- 2023-ban az iskolában sportpálya, játszóudvar, tantermek, tanári padlójának cseréje, festése, informatikai eszközök, hangosítás és bútorok beszerzése valósult meg.
- Az óvodában 2024-ig 2 csoport bútorainak cseréje történt meg és 2024-ben testnevelő tanári, két terem padlójának cseréje valósult meg.
- A tanulók felszereléseinek szekrényeket biztosítunk. Az osztályterekben lévő polcos és csukható szekrények, virágok, néhol élősarok teszi esztétikussá a környezetüket.
- Technikai eszközeink megfelelőek, korszerűek.
- A számítástechnika tanterem felszereltsége megfelel a jelen követelményeinek, az internet-hozzáférés folyamatosan biztosított. Az iskola hangosítása ünnepélyek esetén megoldott. A technika szaktanterem felszereltsége, valamint a szertárban lévő gépek megfelelően szolgálják a tárgy oktatását.

Étkezés:

- Az étkezést igénylő tanulóink az iskola éttermében étkeznek, önkiszolgáló rendszerben. Az iskola épületében melegítőkonyha van, a gyermekétkeztetés szolgáltatója által elkészített ételt tálalják fel.
- A tízórait és az uzsonnát a gyerekek egy része az ebédlőben, a többiek a tantermekben fogyasztják el.
- Az óvodában az étkezések a csoportszobákban történnek.

Az óvoda, iskola udvara

- Az óvoda, iskola udvara zárt, de nem őrzött, így sajnos hétvégén előfordulnak rongálások.
- Az iskola udvara két részre osztott. Az első udvar füvesített, fás, bokros. Itt az EU- szabványnak megfelelő játékok, homokozó, mozgatható padok szolgálják a szabadidő kellemes eltöltését. A hátsó bejárat mentén kialakított parkoló nem zavarja a gyermekeket, nem balesetveszélyes. E mögött, az udvartól sövénnel elválasztva található a zárt hulladéktároló. A szelektív hulladékgyűjtés megoldott. A másik udvarrész megosztott, sport- és pihenőterület is van. A bitumenes pályát felújítottuk. A két kézilabdakapu rögzített, valamint a felemelt kosárlabdapalánkok sem balesetveszélyesek. A megemelt drótkerítés megakadályozza a labdák útestre kerülését, ennek cseréje 2017 őszén megtörtént. A testnevelésórákon használt ugrógödör, s a rövid távú futásra szolgáló salakos pályarész felújításra szorul.
Ezen az udvaron is található játékok, parkosított rész, mozgatható padok. Így mindkét udvaron van lehetőség játékokra, sportolásra. Az épülettel összeköttetést betonlapokból kialakított járda biztosítja.
- Az óvoda udvara is füvesített, fás, bokros. EU- szabványnak megfelelő játékok, homokozó, mozgatható padok szolgálják a szabadidő kellemes eltöltését. A játékok felújítása 2017/18-as tanév során megvalósult.

Iskolai büfé

- Üzemeltetésére a fenntartó időszakosan pályázatot ír ki. Cél: az olcsó, egészséges, változatos étel-, italkínálat biztosítása lenne.

„A természet nagy, az ember parányi.”

/Szent-Györgyi Albert

Erőforrások

Belső erőforrások

<i>Humán erőforrások</i>	<i>Feladatok, szerepkör</i>	<i>Erősségek</i>
Iskolavezetőség	Támogatja a környezeti nevelési programokat. A minőségi munka részeként értékeli. Aktívan vesz részt az egyes programokban.	Hasznosítható kapcsolatrendszer
Tanítók-tanárok	Kidolgozták, s tantárgyakba beépítették az egyes környezeti tartalmakat.	Valamennyien belátják, hogy a környezeti nevelés együttes feladatot jelent.
Osztályfőnöki közösség	Évfolyamokra lebontva foglalkozik az egészségneveléshez is kötődő környezeti nevelési tartalmak feldolgozásával.	Lehetőség van az aktualitások megbeszélésére
Védőnő, szociális munkás	Előadásokat tartanak az egészséges életmódról, környezeti ártalmakról. Pályázatokat írnak, ezek elnyerése esetén a tartalomnak megfelelő önálló foglalkozásokat vezetnek kollégák bevonásával (pl. drogprevenció). Folyamatosan segítik a tanárok munkáját.	Szakmai kompetencia, személyes ráhatás.
Adminisztratív dolgozók	Támogatják a munkát az egyes programok háttérének biztosításával.	
Diákok	Az éves programok kidolgozásának aktív részesei (DÖK).	Fő hangsúly a szemléletformáláson van.

Külső erőforrások

Városi, város környéki közoktatási intézmények, egyetem, kar, közművelődési intézmények, ÁNTSZ, nemzeti parkok környezetvédelmi felügyelőségek, városi önkormányzat, nemzetközi kapcsolataink.

Jövőkép, alapelvek, célok

*„A Föld mely gyengéd,
kedves és mosolygó,
olyan lakót szül,
ki hozzád hasonló.”*

/Dante/

Általános, hosszú távú cél

- Elősegítjük az egyetemes „Természetnek” mint létező értéknek tiszteletét, megőrzését, beleértve az összes élő létezőt, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt.
- Hozzájárulunk a Föld egészséges (természetes ökológiai) folyamatainak visszaállításához, alakítjuk a környezettel való harmóniára való törekvést.
- Segítjük a bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzését.
- Elősegítjük a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulását annak érdekében, hogy tanulóink képesek legyenek megérteni a környezeti válság elmélyülésének okait, s amennyiben lehetőségük van, tegyenek meg mindent ezek megelőzésére, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntarthatóságát.
- Kialakítjuk a környezet ismeretén és a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartást, egyéni és közösségi szinten egyaránt, mely váljon a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelemmé.
- Érzékennyé tesszük a tanulókat a környezet állapota iránt.
- Bekapcsolódunk a közvetlen környezet értékeinek aktív megőrzésébe, gyarapításába.
- Madárbarát iskolaként tanulóink tanuljanak meg felelősségteljesen gondoskodni az őket körülvevő madarokról.
- Állatbarát iskolaként diákjaink érezzék felősséget az őket körülvevő élővilág iránt. Értsék meg, hogy a fauna megőrzése rajtuk is múlik.
- Kiemelt feladatnak tekintjük, hogy tanulóinkat képessé tegyük arra, hogy együtt tudjanak működni a környezeti konfliktusok közös kezelésében és megoldásában.

Alapelvek, értékek, szemlélet

- Az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése
- Fenntarthatóságra nevelés
- Környezetetika folyamatos fejlesztése
- Tapasztalatokon alapuló kreatív környezeti nevelés
- Környezettudatos magatartás és életvitel segítése
- Értelmi és érzelmi környezeti nevelés, szemléletformálás
- Tolerancia és segítő életmód
- Az állampolgári és egyéb közösségi felelősség kialakítása, fenntartása, gyakorlása, gyakoroltatása
- Az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése
- A problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség
- Az egészség és a környezet összefüggései
- Globális összefüggések keresése

Rövid távú célok, feladatok, sikerkritériumok

<i>Rövid táv</i>	<i>Feladatok</i>	<i>Sikerkritériumok</i>
A környezeti nevelést az oktatás és nevelés valamennyi területén megjelenítjük	A helyi tantervekben, tanmenetekben konkrétan megjelenítjük a feladatokat és az alkalmazni kívánt módszereket	Az iskolai, óvodai élet egészét átfogó környezeti nevelés valósul meg.
Erősítsük a tan-tárgyközi kapcsolatokot, hogy a tanulók egységesen lássák az egyes témákhoz kapcsolódó ismereteket.	Tanulmányi kirándulásokat szervezünk.	A széttagolt ismeretek összekapcsolódnak.
Az intézmény dolgozói és a szülők is személyes példájukkal legyenek a környezettudatos életvitel hiteles terjesztői!	Képzések, továbbképzések, szülői értekezletek tartása az adott témákban.	A felnőttek rendelkeznek mindazon ismeretekkel és személyiségvonásokkal, amelyek a környezettudatosság alakítása során mintaként szolgálnak.
Az iskola és az óvoda tisztaságának javítása, a szemét mennyiségének csökkentése.	Tisztasági verseny a tanulók aktív bekapcsolódásával. A szelektív hulladékgyűjtés első lépéseként a papír folyamatos gyűjtése, tárolása, elszállítása. A helyes vásárlási szokások kialakítása.	Javul az iskola tisztasága, kevesebb csomagolási hulladék keletkezik.
Takarékosság vízzel, villannyal.	Rendszeres, majd alkalmankénti ellenőrzések.	Nem lesznek nyitva felejtett csapok, égve felejtett villanyok.
Legyenek a tanulók, a gyerekek környezetük, szülőföldjük védelmezői.	„Örökbefogadási” akciók (fa, egy terület, patakszakasz), fa-, cserjeültetés, madáretetés. A tanulók számára szakköri lehetőségek, óvodában foglalkozások keretében.	Változik a gyermekek morálja, többször lesz téma a szülőföld értéke. A tanulók kötődnek környezetük egy darabjához, s átértékelik környezetük megővésének fontosságát.
A gyerekek, tanulók ismerjék meg szűkebb környezetüket, lássák az értékeket, problémákat, ápolják a hagyományokat.	Folyamatos részvétel a környezet megismerésében. Vizsgálatok, kutatások, kiállítások, vetélkedők, előadások szervezése a „Jeles napokra”. Projektek készítése évfolyamonként, ill. az óvodában.	Ha ismeri a környezetét, jobban szereti, kötődik hozzá, és megőrvi.
Fejlesztjük a tanulók,	„Zöld sarok” kialakítása az	Egyre több gyerek kér

gyerekek problémamegoldó gondolkodását, az önálló ismeretszerzés képességét.	osztályban, könyv-tárban, csoportszobában. Szakkönyvek, folyó-iratok, videóanyagok, CD-k beszerzése. Anyagok keresése a neten.	feladatot, tart kis-előadást, látogatja a könyvtárat.
--	--	---

Tanulásszervezési, tartalmi keretek

Helyi értékek és problémák megjelenítése a tanórai és tanórán kívüli tevékenység során

- Minden tantárgy helyi tantervében megjelenítjük a település és közvetlen környékének természeti és társadalmi környezeti értékeinek megismertetését.
- Egy kirándulási tervet készítünk ajánlasként, amely összhangban van a NAT célkitűzéseivel. Először a település környezeti értékeit ismerjük meg, majd közvetlen környezetüket: pl.: Sárköz, Gemenc, Sötétvölgy, Völgység.
- Megismerjük, megismertetjük a település környezeti programját, az ebben megfogalmazásra kerülő célokat segítjük a programjaink összeállítása során.

Környezeti nevelés módszerei

Játékok: szituációs játékok
 memória játékok
 érzékelést fejlesztő játékok
 egyéb didaktikai játékok (társasjáték, kincsvadászat)

Riportmódszer: kérdőíves felmérés
 direkt riportok

Projektmódszer: analízis-akcióprojektek

Terepgyakorlati módszerek:
 terepgyakorlatok
 táborok
 kirándulások, túrák
 térképkészítés
 egyszerű megfigyelések
 célzott megfigyelések mérése

Aktív, kreatív munka: természetvédelmi fenntartási munkák
 rekonstrukciós munkák
 közösségépítés, csoportszervezés

Művészeti kifejezés: műalkotások, rajz, film, zene
 balett
 színdarab, vers, próza

A fentiek segítségével olyan újfajta *készségek* kialakítására van lehetőség, mint

- a kritikai, kreatív rendszerben történő gondolkodás,

- a szóbeli, írásbeli, képi kommunikáció fejlesztése,
- együttműködés, társas készségek fejlesztése,
- válság, konfliktuskezelés,
- döntéshozatal, problémamegoldás és tervezés,
- társadalmi részvétel és cselekvés,
- elérhető technológia, média stb. alkalmazása.

Olyan újfajta *tudás* birtokába juthatunk, mint

- fenntartható fejlődés,
- emberi jogok, demokrácia,
- lokális, globális kapcsolatok,
- alapvető emberi szükségletek,
- biológiai sokféleség,
- ökológiai lábnyom,
- fajok tiszteletben tartása.

A közös tartalom keresése az érték a tudás és a viselkedés között.

Környezeti nevelés szakmai, anyagi támogatói

Szakmai támogatók: Eötvös Pedagógiai Szolgáltató
egyetemek, főiskolák
művelődési központok
civil szervezetek
megyei, városi önkormányzatok
nemzeti parkok munkatársai

Anyagi támogatók: szülői felajánlások, hozzájárulások
pályázatok
iskolai alapítvány

A helyi értékek feltárásának szakaszai:

- szakirodalom tanulmányozása
- tanulmányi séták, kirándulások
- túrák, helyszíni vizsgálatok
- az élettelen és az élő társadalmi értékek összegyűjtése
- helyismereti versenyen való részvétel

A régió természeti környezete

- a régió, a terület földtani felépítése, földrajzi helyzete, vízrajza
- a régió növény és állatvilága, társulások

A régió társadalmi helyzete

- a település története, népessége, foglalkozási megoszlása, szociális helyzete
- a település gazdasága: ipara, mezőgazdasága, közlekedése, kereskedelme régen és ma

- a régió kultúrája: vallási, művészeti, tudományos megjelenése, a település kiemelkedő személyiségei
- a gazdasági és természeti adottságok összhangja
- kitörési lehetőségek a természeti, környezeti, kulturális adottságokkal
- a helyi értékek jelentősége a nevelés-oktatás rendszerében.

A természeti-és környezeti neveléssel kapcsolatos jogi szabályozások

Alaptörvény:

P) cikk

(1) A természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.

IV. cikk

(1) Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

VI. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák.

XVI. cikk

(1) Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.

XX. cikk

(1) Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.

(2) Az (1) bekezdés szerinti jog érvényesülését Magyarország genetikailag módosított élőlényektől mentes mezőgazdasággal, az egészséges élelmiszerekhez és az ivóvízhez való hozzáférés biztosításával, a munkavédelem és az egészségügyi ellátás megszervezésével, a sportolás és a rendszeres testedzés támogatásával, valamint a környezet védelmének biztosításával segíti elő.

XXI. cikk

(1) Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.

(2) Aki a környezetben kárt okoz, köteles azt – törvényben meghatározottak szerint – helyreállítani vagy a helyreállítás költségét viselni.

XXXI. cikk

(1) Minden magyar állampolgár köteles a haza védelmére.

Környezetvédelmi tv. 1995. LIII. tv. a környezet védelmének általános szabályairól: 54.§ 1. szerint „minden állampolgárnak joga van a környezeti ismeretek megszerzésére és ismereteinek fejlesztésére”.

A Nemzeti Környezet-egészségügyi Akcióprogram

9.5. pontja részletesen foglalkozik a környezet-egészségügy oktatásával, nevelésével.

A környezetegészség kultúrája megelőzés alapelvű, célja a környezet és az egyén harmóniája a társadalom és a fenntartható fejlődés érdekében.

A **Természetvédelmi tv.** (1996. LIII.) kimondja, hogy a természeti értékeink védelme, a természetvédő szemlélet kialakítása elsődleges állami feladat. Kiemelt szerepet kell biztosítani a természet értékeinek megóvásában a civil szférának, az állampolgároknak,

hiszen a nemzeti kincsnek minősülő természeti értékeink megőrzése az állampolgárok és önszerveződő csoportjaik aktív részvétele nélkül nem lehetséges.

Az 1997. XLI. tv. a **halászatról és a horgászatról**.

A **géntechnológiai tevékenységről** szóló 1998. XXVII. tv. 30. 31.§-a.

Az **állatok védelméről és kíméletéről** szóló 1998. XXVIII. tv.

Nemzeti Környezetvédelmi program (38/2012. (III. 12.)) Korm. rendelet

A környezetvédelmi törvényben foglaltak alapján a Program az emberi egészség védelme, valamint a természeti erőforrások és értékek megőrzése és fenntartható használata érdekében a környezettel, annak védelmével, illetve a környezetet veszélyeztető tényezőkkel kapcsolatos átfogó környezetvédelmi terv.

Az 1990. LXV. tv. a **helyi önkormányzatokról**.

A 2000. évi Hulladékgyűjtésről szóló XLIII. tv. 54-55.§

3.14.3. A fogyasztóvédelemmel összefüggő intézményi feladatok

Cél

- A társadalmi beilleszkedéshez és együttműködéshez szükséges szociális és társadalmi kompetenciák kialakítása, fejlesztése.
- Jogaikat érvényesíteni tudó, a közéletben közreműködő fiatalok nevelése.
- Környezettudatos, fenntartható fogyasztásra nevelés.

Feladat

- Szociális tanulás során ismerjék meg a fogyasztási javakat és szolgáltatásokat, tanulják meg, hogyan viselkedjenek a piaci viszonyok között a természeti erőforrások védelme mellett.
- A fogyasztói mintáknak a fenntarthatóság irányába mutató ismereteit kell elsajátítani.
- A fogyasztás elemi meghatározója a család, ezért fontos a szülők bevonása a nevelési folyamatba.
- Tudatos, kritikus fogyasztói magatartás kialakítása, a fogyasztói szükségletek folyamatos mérlegelése.

Az értékek formálásában lényeges:

- A kívánság és a szükséglet fogalmának tisztázása és elkülönítése.
- Az egyéni és társadalmi jogok tiszteletben tartása.
- A természeti értékek védelme.
- A tájékozódás képessége.
- A döntési helyzet felismerése, és a döntésre való felkészülés.

A fogyasztóvédelem törvényi szabályozása

Alaptörvény:

M) cikk

- (1) Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik.
- (2) Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit. Magyarország fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, és védi a fogyasztók jogait.

Az Országgyűlés 1997. december 15-én fogadta el a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. Törvényt, melynek V. fejezet 17.§-a rendelkezik a fogyasztók oktatásáról. E törvény szerint a fogyasztók oktatása alapvetően állami feladat, amelyet az oktatási intézmények, a Fogyasztóvédelmi Felügyelőség és az érdekvédelmi szervezetek együttműködve teljesítenek. A Kormány 243/2003. sz. rendeletével hatályba lépett új NAT (2003) értelmében a helyi tanterveknek biztosítani kell, hogy az egyes tantárgyak sajátosságaihoz igazodva a tanulók elsajátíthassák a fogyasztóvédelemmel összefüggő ismereteket, felkészüljenek azok gyakorlati alkalmazására. Kiemelt fejlesztési feladat a NAT-ban a felkészülés a felnőtt életre, amelyben a fogyasztói kultúra kialakítása is szerepel.

Záró rendelkezések

1. A pedagógiai program módosítása történhet:

- Törvényi előírás következtében
- Fenntartói rendelet következtében
- Intézményi belső kezdeményezésre:
  - a nevelőtestület több mint 50%-a kezdeményez
  - az iskola vezetőségének több mint 50%-a kezdeményezi,
  - az iskola igazgatója kezdeményezi.
  - szülők és a tanulók a PP módosítását közvetlenül a szülői, illetve a DÖK képviselői útján javasolhatják.

2. A módosítás:

- A módosító javaslatok elfogadásához a nevelőtestület 75 %-ának igenlő szavazata szükséges
- A módosított programot a törvény által előírt közösségek jóváhagyása után a fenntartónak nyújtjuk be

3. A pedagógiai program felülvizsgálata:

- Évente össze kell vetni a törvényi változások módosító hatásával, és meg kell tenni a szükséges korrekciókat. Határidő: augusztus 31.
  - Átfogó értékelését és felülvizsgálatát - ha azt törvény előbb nem írja elő - minden igazgatói vezetői ciklus kezdetekor végezzük el.
  - Ez a pedagógiai program legfeljebb 2024. augusztus 31-ig érvényes.
4. A pedagógiai program a fenntartó jóváhagyása után a könyvtárban kerül elhelyezésre, ahol tanulók, szülők és alkalmazottak számára a nyitvatartási időn belül szabadon megtekinthető. A pedagógiai program az iskola honlapján olvasható.
5. Az intézmény ezen pedagógiai programja 2024. szeptember 1-től hatályos.

Szekszárd, 2024.09.01.

.....
Bucsányiné Gréczy Gabriella
igazgató

Legitimációs záradék

Alulírott Bucsányiné Gréczy Gabriella a Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Gyakorló Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Gyakorlóóvoda (7100 Szekszárd, Mátyás király u. 5.) igazgatója nyilatkozom, hogy (a tanulmányi kirándulások, programok fakultatívak, ezeken a részvétel önkéntes) az intézmény Pedagógiai programja többletköltséget nem jelent a fenntartó számára.

Szekszárd, 2024.09.01.

.....
Bucsányiné Gréczy Gabriella
igazgató

Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Gyakorló Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Gyakorlóóvoda fenntartójaként az intézmény Pedagógiai programját 2023.09.01-én jóváhagytam.

Szekszárd, 2024.09.01.

.....
Prof. Dr. Szécsi Gábor
dékán

Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Gyakorló Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Gyakorlóóvoda Szülői Munkaközössége képviseletében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a Pedagógiai program elfogadása során egyetértési és véleményezési jogunkat gyakoroltuk.

Szekszárd, 2024.09.01.

.....
Béndek Eszter
Szülői Közösség nevében
az SZMK-elnök

Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Gyakorló Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Gyakorlóóvoda Diákönkormányzata képviseletében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a Pedagógiai program elfogadása során egyetértési és véleményezési jogunkat gyakoroltuk.

Szekszárd, 2024.09.01.

.....
Ruff Dániel
Diákönkormányzat vezetője

Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Gyakorló Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Gyakorlóóvoda Pedagógiai programját a nevelőtestület véleményezte, és 2023. augusztus 30. napján tartott ülésen elfogadta.

Szekszárd, 2024.08.30.

.....
Bucsányiné Gréczy Gabriella
igazgató

Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Gyakorló Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Gyakorlóóvoda Pedagógiai programját 2023. szeptember 1. napján jóváhagytam.

Szekszárd, 2024.09.01.

.....
Bucsányiné Gréczy Gabriella
igazgató

1. sz. melléklet Az alsó tagozat tantárgyi értékeléséhez

Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor a tanulók teljesítményét, előmenetelét szöveges minősítéssel értékeljük.
A szöveges minősítés a tanuló teljesítményétől függően tantárgyanként a következő lehet:

- ***Kiválóan teljesített (Kt)***
- ***Jól teljesített (Jt)***
- ***Megfelelően teljesített (Mt)***
- ***Felzárkóztatásra szorul (F)***

A második évfolyam második félévében, harmadik és negyedik évfolyamon a tanulók teljesítményét, előmenetelét érdemjegyekkel, illetve év végén osztályzattal minősítjük.

1. osztály szöveges értékelésének meghatározása

A szülők tájékoztatása gyermekük **magatartásáról** és **szorgalmáról** félévkor és év végén írásban, illetve lehetőség szerint havonta, de félévente legalább 3-szor írásban.

Magyar nyelv és irodalom

A szülők tájékoztatása gyermekük haladásáról félévkor és év végén írásban történik az alábbi értékelési szempontok, illetve a témazáró felmérők %-os teljesítménye alapján.

Az értékelés szempontjai:

- órai aktivitás
- füzet vezetése
- olvasás pontossága, üteme
- választékos nyelvhasználat

A félév során a naplóba a felmérők és a témazárók %-át írjuk be.

Matematika

A szülők tájékoztatása gyermekük haladásáról félévkor és év végén írásban, negyedévente szóban történik az alábbi értékelési szempontok, illetve a témazáró felmérők %-os teljesítménye alapján.

Az értékelés szempontjai

- órai aktivitás
- füzet vezetése
- a matematikai szaknyelv életkorának megfelelő használata
- az eszközhasználat mértéke

A félév során a naplóba a felmérők és a témazárók %-át írjuk be.

Idegen nyelv

A szülők tájékoztatása gyermekük haladásáról félévkor és év végén írásban az alábbi szempontok figyelembevételével.

Az értékelés szempontjai

- beszédkésztsége
- hangképzése
- hanglejtése
- hangsúlya
- beszédritmusa
- hallás utáni szövegértése
- kommunikációs készsége
- szókinccse, lexikai tudása
- mondókák, dalok ismerete
- feladatvégzése

A félév során a naplóba a felmérők és a témazárók %-át írjuk be.

Készségtantárgyak

A szülők tájékoztatása gyermekük haladásáról félévkor és év végén írásban.

Félévente legalább 3 alkalommal a megadott szempontok alapján Kt, Jt, Mt, F kerül a naplóba.

Az értékelés szempontjai:

Testnevelés

- tanórai munkához való hozzáállása
- tanórai aktivitása
- társaihoz való viszonya
- mozgása
- a gyakorlatok végrehajtása
- a játékban, versenyekben való részvétel
- az őszi és a tavaszi fizikai állapotmérés eredményei
- felszerelésének rendje

Rajz és vizuális kultúra, Technika és tervezés

- tanórai munkához való hozzáállása
- tanórai aktivitása
- társakhoz való viszonya
- a tanult fogalmak ismerete, gyakorlati alkalmazása
- eszközhasználata
- egyéni kifejező ereje
- gyűjtőmunkában való részvétele
- felszerelésének rendje

Ének-zene

- tanórai munkához való hozzáállása
- tanórai aktivitása
- társakhoz való viszonya
- zenei készségek fejlődése alapján (dallami, ritmikai, zenei olvasás-írás, zenehallgatási)

- hangszerhasználat
- felszereléseinek rendje

Etika

A szülők tájékoztatása gyermekük haladásáról félévkor és év végén írásban.

2. osztály szöveges értékelésének meghatározása: 1. félév

A szülők tájékoztatása gyermekük **magatartásáról** és **szorgalmáról** félévkor és év végén írásban, illetve lehetőség szerint havonta, de félévente legalább 3-szor írásban.

A szöveges minősítés a tanuló teljesítményétől függően tantárgyanként a következő lehet:

- *Kiválóan teljesített (Kt)*
- *Jól teljesített (Jt)*
- *Megfelelően teljesített (Mt)*
- *Felzárkóztatásra szorul (F)*

Magyar nyelv és irodalom

A szülők tájékoztatása gyermekük haladásáról félévkor és év végén írásban történik az alábbi értékelési szempontok, illetve a témazáró felmérők %-os teljesítménye alapján:

Az értékelés szempontjai:

- órai aktivitás
- füzet vezetése
- olvasás pontossága, üteme
- választékos nyelvhasználat

A félév során a naplóba a felmérők és a témazárók %-át írjuk be.

Idegen nyelv

A szülők tájékoztatása gyermekük haladásáról félévkor írásban az alábbi szempontok figyelembe vételével:

Az értékelés szempontjai

- beszédképessége
- hangképzése
- hanglejtése
- hangsúlya
- beszédritmusa
- hallás utáni szövegértése
- kommunikációs készsége
- szóincse, lexikai tudása
- mondókák, dalok ismerete
- feladatvégzése

A félév során a naplóba a felmérők és a témazárók %-át írjuk be.

Matematika

A szülők tájékoztatása gyermekük haladásáról félévkor írásban történik az alábbi értékelési szempontok, illetve a témazáró felmérők %-os teljesítménye alapján:

Az értékelés szempontjai:

- órai aktivitás
- füzet vezetése
- a matematikai szaknyelv életkorának megfelelő használata
- az eszközhasználat mértéke

A félév során a naplóba a felmérők és a témazárók %-át írjuk be.

Készségtantárgyak

A szülők tájékoztatása gyermekük haladásáról félévkor írásban.

Az első félévben legalább 3 alkalommal a megadott szempontok alapján Kt, Jt, Mt, F kerül a naplóba.

Az értékelés szempontjai

Testnevelés

- tanórai munkához való hozzáállása
- tanórai aktivitása
- társaihoz való viszonya
- mozgása
- a gyakorlatok végrehajtása
- a játékban, versenyekben való részvétel
- az őszi és a tavaszi fizikai állapotmérés eredményei
- felszerelésének rendje
-

Rajz és vizuális kultúra, Technika és tervezés

- tanórai munkához való hozzáállása
- tanórai aktivitása
- társakhoz való viszonya
- a tanult fogalmak ismerete, gyakorlati alkalmazása
- eszközhasználat
- egyéni kifejező ereje
- gyűjtőmunkában való részvétele
- felszerelésének rendje

Ének-zene

- tanórai munkához való hozzáállása
- tanórai aktivitása
- társakhoz való viszonya
- ritmusérzéke
- zenei készségek fejlődése alapján (dallami, ritmikai, zenei olvasás-írás, zenehallgatási)

- hangszerhasználat

Etika

A szülők tájékoztatása gyermekük haladásáról félévkor írásban.

A témazárók %-os minősítése 1. évfolyam és 2. évfolyam első félévében:

92%-100 %	kiváló
82 % -91%	jó
65% - 81 %	megfelelt
0% - 64%	felzárkóztatásra szorul

2. osztály év végétől - 4. osztályig

A második évfolyam második félévben, harmadik és negyedik évfolyamon a tanulók teljesítményét, előmenetelét érdemjegyekkel, illetve év végén osztályzattal minősítjük.

Az írásbeli felmérők, témazárók százalékhataírai (legalább 40 pontos felmérő esetén):

90% - 100 %	5
80 %- 89%	4
65% - 79 %	3
50 % - 64 %	2
0% - 49 %	1

A félévi és évvégi értékelésnél az alábbi módon kerekítünk:

0,51-től felfelé kerekítünk.

2. sz. melléklet A felső tagozat tantárgyi értékeléséhez

A témazárók, felmérések, írásbeli munkák értékelése az alábbiakban meghatározottak szerint:

5-8. osztály: történelem, földrajz, biológia, állampolgári ismeretek, honismeret	5-8.osztály: magyar nyelv és irodalom, dráma
90-100 % jeles (5)	90-100 % jeles (5)
75-89 % jó (4)	80-89 % jó (4)
51-74 % közepes (3)	65-79 % közepes (3)
35-50 % elégséges (2)	50-64 % elégséges (2)
0-34 % elégtelen (1)	0-49 % elégtelen (1)

5-8.osztály: matematika, fizika, kémia, informatika	5-8.osztály: idegen nyelv
90-100 % jeles (5)	90-100 % jeles (5)
75-89 % jó (4)	80-89 % jó (4)
60-74 % közepes (3)	60-79 % közepes (3)
40-59 % elégséges (2)	50-59 % elégséges (2)
0-39 % elégtelen (1)	0-49 % elégtelen (1)

A félévi és évvégi értékelésnél az alábbi módon kerekítünk:

0,51-től felfelé kerekítünk.

A témazáró dolgozatok értékelésénél az egyéni fejlődés árnyaltabb tükröződése miatt az értékelő jegy mellett a %-os eredményt is fel kell a munkákon tüntetni!

3. sz. melléklet Az osztályozóvizsga követelményei

Alsó tagozat

Magyar nyelv és irodalom

1. évfolyam

A tanuló érthetően beszéljen, tudjon udvariasan köszönni, bemutatkozni. Törekedjen a helyes, változatos nyelvhasználatra. Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat. A kérdésekre tartalmilag megfelelő választ adjon.

Szöveghűen mondja el a memoritereket.

Ismerje az írott és nyomtatott betűket. Ismert és begyakorolt szöveget pontosságra törekvően olvasson fel. Tanítója, feladatok segítségével emelje ki az olvasottak lényegét.

Ismerje és használja a magyar ábécé betűinek írott alakjait. Írása legyen rendezett. A betűket olvashatóan alakítsa és kapcsolja egymáshoz. Írása során ne vagy kevés helyesírási hibát vétsen.

2. évfolyam

A tanuló érthetően beszéljen, tudjon udvariasan köszönni, bemutatkozni. Törekedjen a helyes, változatos nyelvhasználatra. Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat. A kérdésekre értelmesen válaszoljon.

Szöveghűen mondja el a memoritereket.

Ismert és begyakorolt szöveget folyamatosságra, pontosságra törekvően olvasson fel. Rövid szövegekből emelje ki az olvasottak lényegét. Legyen képes az írásbeli utasítások értelmezésére és az annak megfelelő feladatok végrehajtására.

Írása legyen rendezett, olvasható. Tudjon betűrendbe sorolni. Ismerje fel, és nevezze meg a tanult nyelvtani fogalmakat. Szükség szerint idézze fel, és alkalmazza a helyesírási szabályokat, jelölje helyesen a j hangot a begyakorolt szókészlet szavaiban. Helyesírását önellenőrzéssel vizsgálja felül, szükség esetén javítsa.

3. évfolyam

A tanuló érthetően beszéljen, tudjon udvariasan köszönni, bemutatkozni. Törekedjen a helyes, változatos nyelvhasználatra. Értse meg a magyarázatokat, utasításokat. A kérdésekre értelmesen válaszoljon. Mondanivalója folyamatos, de lényegre törő legyen.

Szöveghűen mondja el a memoritereket.

Felkészülés után folyamatosan, érthetően olvasson fel ismert szöveget. Felolvasása értelmező, az írásjelek szerint tagolt, hanglejtése és tempója az élőbeszédhez közelítő legyen. Életkorának megfelelő témájú és szövegnehézségű olvasmányt értsen meg néma olvasás útján.

Adott vagy választott témáról 6-8 mondatos elbeszélő fogalmazást készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával. A tartalmi egységek kezdetét bekezdéssel jelezze. Nevezze meg és jelölje megfelelően a tanult mondatfajtákat. Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat, és nevezze meg, használja azokat. A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek. Helyesírását önellenőrzéssel vizsgálja felül, szükség esetén javítsa.

4. évfolyam

A tanuló érthetően beszéljen, tudjon udvariasan köszönni, bemutatkozni. Törekedjen a helyes, változatos nyelvhasználatra. Értse meg a magyarázatokat, utasításokat. A kérdésekre értelmesen válaszoljon. Mondanivalója folyamatos, de lényegre törő legyen.

Szöveghűen mondja el a memoritereket.

Felkészülés után folyamatosan, érthetően és értelmezően olvasson fel ismert szöveget. Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján. Mondja el az olvasottak lényegét. Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. Legyen képes önálló feladatmegoldásra.

Adott vagy választott témáról 8-10 mondatos fogalmazást (elbeszélést, leírást, jellemzést) készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával. Ismerje a mindennapi tájékoztató szövegek főbb jellemzőit.

Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat (ige, főnév, melléknév, számnév, névelő, névutó, személyes névmás, kérdő névmás, mutató névmás), és nevezze meg, használja azokat szövegben is. A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek. Helyesírását önellenőrzéssel vizsgálja felül, szükség esetén javítsa.

Matematika

1. évfolyam

Ismerje és használja az irányokat.

Tudjon tárgyakat, elemeket, le- és megszámlálni, sorba rendezni, összehasonlítani, szétválogatni tulajdonságok alapján. Legyen képes halmazok számosságát megállapítani, összehasonlítani, képezzen halmazokat.

Állapítsa meg állítások igazságtartalmát, fogalmazzon meg állításokat. Használja helyesen a több, kevesebb, ugyanannyi jeleket.

20-as számkörben olvassa, írja a számokat. Tudja helyüket a számegyenesen, ismerje tulajdonságaikat, tudja összehasonlítani őket. Legyen képes a számok sorba rendezésére, bontására, képzésére.

A matematikai jeleket (+, -, =, <, >) ismerje, használja.

Értse a tanult műveletek fogalmát, legyen képes kevés hibával összeadásokat, kivonásokat, pótlásokat elvégezni.

Olvassa le a nyitott mondatokat, és tegye igazzá őket.

Alkalmazza a szóveges feladatok megoldásának menetét.

Ismerje az egyenes és görbe vonalakat, a háromszöget, a négyzetet és a kört.

Használja az ismert mértékegységeket.(dm, m, dl, l, kg, óra, nap, hét, hónap, év).

2. évfolyam

Ismerje és használja az irányokat.

Legyen képes halmazok tulajdonságát megállapítani, összehasonlítani, képezzen halmazokat.

Állapítsa meg állítások igazság tartalmát, fogalmazzon meg állításokat. Használja helyesen a relációs jeleket.

100-as számkörben olvassa, írja a számokat. Tudja helyüket a számegyenesen, ismerje tulajdonságaikat, tudja összehasonlítani őket. Legyen képes a számok sorba rendezésére, bontására, képzésére helyi érték alapján.

Ismerje és használja a megismert matematikai jeleket. (+, -, •, :, =, <, >.)

Olvassa és írja a megismert római számokat. (I, V, X, L, C)

Tudja értelmezni és elvégezni a tanult műveleteket, ismerje fel a köztük lévő kapcsolatokat.

Tudja a szorzó- és bennfoglaló táblákat.

Olvassa le a nyitott mondatokat és tegye igazzá őket.

Alkalmazza a szóveges feladatok megoldásának menetét.

Tudja megkülönböztetni a vonalakat, síkidomokat, testeket tanult tulajdonságaik alapján.

Használja az ismert mértékegységeket.(cm, dm, m, cl, dl, l, dkg, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év)

3. évfolyam

Legyen képes halmazok tulajdonságát megállapítani, összehasonlítani, képezzen halmazokat. Ismerje a részhalmaz, alaphalmaz fogalmát. Legyen képes összefüggések felismerésére, megfogalmazására.

Állapítsa meg állítások igazságtartalmát, fogalmazzon meg állításokat. Használja helyesen a relációs jeleket.

Tájékozódjon az 1000-es számkörben, olvassa, írja a számokat. Tudja elhelyezkedésüket a számegyenesen, ismerje tulajdonságaikat, tudja összehasonlítani őket. Legyen képes a számok sorba rendezésére, bontására, képzésére helyi érték alapján.

Ismerje és használja a megismert matematikai jeleket.

Olvassa és írja a megismert római számokat (I, V, X, L, C, D, M).

Tudja értelmezni és elvégezni a tanult műveleteket, ismerje fel a köztük lévő kapcsolatokat. Legyen jártas a becslésben, az írásbeli összeadásban, kivonásban, írásban egyjegyűvel szorzásban, osztásban ellenőrzésükkel együtt. Ismerje, alkalmazza a műveletek helyes sorrendjét.

Legyen képes nyitott mondatok értelmezésére, megoldására.

Alkalmazza a szöveges feladatok megoldásának menetét.

Tudjon megkülönböztetni, előállítani síkidomokat, felismerni testeket a tanult tulajdonságaik alapján.

Használja az ismert mértékegységeket (mm, cm, dm, m, km, ml, cl, dl, l, hl, g, dkg, kg, t, másodperc, perc, óra, nap, hét, hónap).

4. évfolyam

Legyen képes halmazok tulajdonságát megállapítani, összehasonlítani, képezzen halmazokat. Ismerje a részhalmaz, alaphalmaz fogalmát. Legyen képes összefüggések felismerésére, megfogalmazására.

Állapítsa meg állítások igazságtartalmát, fogalmazzon meg állításokat. Használja helyesen a relációs jeleket.

Tájékozódjon a 10000-es számkörben, olvassa, írja a számokat. Tudja elhelyezkedésüket a számegyenesen, ismerje tulajdonságaikat, tudja összehasonlítani őket. Legyen képes a számok sorba rendezésére, bontására, képzésére helyi érték alapján.

Helyesen olvassa, írja, alkalmazza a negatív számokat.

Ismerje fel, állítson elő törtalakokat.

Ismerje és használja a megismert matematikai jeleket.

Olvassa és írja a megismert római számokat (I, V, X, L, C, D, M).

Tudja értelmezni és elvégezni a tanult műveleteket, ismerje fel a köztük lévő kapcsolatokat. Legyen jártas a becslésben, az írásbeli összeadásban, kivonásban, írásban egyjegyűvel szorzásban, osztásban, kétjegyűvel szorzásban, ellenőrzésükkel együtt. Ismerje, alkalmazza a műveletek helyes sorrendjét.

Legyen képes nyitott mondatok értelmezésére, megoldására.

Alkalmazza a szöveges feladatok megoldásának menetét.

Tudjon megkülönböztetni, előállítani vonalakat, síkidomokat, felismerni testeket a tanult tulajdonságaik alapján. Tudja kiszámítani a téglalap és a négyzet területét, lefedéssel területüket. Ismerje fel a szimmetrikus alakzatokat.

Használja az ismert mértékegységeket. (mm, cm, dm, m, km, ml, cl, dl, l, hl, g, dkg, kg, t, másodperc, perc, óra, nap, hét, hónap)

Környezetismeret

3-4. évfolyam

Megismerési módszerek:

Ismerje fel az élőlényeken, élettelen dolgokon az érzékelhető tulajdonságokat.

Képes legyen adott szempontok alapján élettelen anyagokat összehasonlítani, csoportosítani.

Képes legyen adott szempontok alapján élőlényeket összehasonlítani, csoportosítani.

Ismerje fel az élettelen anyagokon és az élőlényeken a mérhető tulajdonságokat.

Válassza meg a méréshez az alkalmi vagy szabvány mérőeszközt.

Megfelelően használja az adott alkalmi vagy szabvány mérőeszközt.

Kísérje figyelemmel rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például a természet változásai, időjárási elemek).

Fogalmazza meg a vizsgálatok tapasztalatait, rajzban, írásban.

Legyen képes a tankönyvön kívül más ismerethordozókból a tananyaghoz kapcsolódó információkat gyűjteni.

Tájékozódás az időben:

Igazodjon el megfelelően az időbeli relációkban, ismerje és használja az életkorának megfelelő időbeli relációs szókincset.

Sorolja fel megfelelő sorrendben a napszakokat, a hét napjait, a hónapokat, az évszakokat, ismerje ezek időtartamát, relációit.

Kísérje figyelemmel a rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például víz körforgása, emberi élet szakaszai, növények csírázása, növekedése).

Ismerje a víz körforgását a természetben.

Tájékozódás a térben

Ismerje és használja az életkorának megfelelő térbeli relációs szókincset.

Nevezze meg és iránytű segítségével állapítsa meg a fő- és mellékvilágítójakat.

Adjon meg irányokat viszonyítással.

Ismerje fel és használja az alapvető térképjeleket: felszínformák, vizek, települések, útvonalak, államhatárok.

Ismerje fel a különböző domborzati formákat, felszíni vizeket, ismeri jellemzőiket.

Nevezze meg térkép segítségével saját megyéjét, megyeszékhelyét, lakóhelyét, az ország nagy tájegységeit, nagy tavait és folyóit, környezetének nagyobb településeit, hazánk fővárosát, és ezeket találja meg a térképen is.

Nevezze meg térkép segítségével Magyarország jellemző felszínformáit (síkság, hegy, hegység, domb, dombság), vizeit (patak, folyó, tó).

Mutassa meg térkép segítségével hazánk nagytájait, ismerje fel azok jellemző felszínformáit.

Élő környezet

Nevezze meg a megismert életközösségekre jellemző élőlényeket, használja az életközösségekhez kapcsolódó kifejezéseket.

Tudja, hogy a növények életben maradásához tápanyagokra, levegőre, vízre, megfelelő, hőmérsékletre, fényre van szükség.

Ismerje fel az életközösségek és az ott élő élőlények közötti különbségeket (pl. természetes – mesterséges életközösség, erdő – mező, rét – víz, vízpart – park, díszkert –zöldéses, gyümölcsöskert esetében).

Mutasson be egy ismert növényt, emlőst, madarat és gerinctelen állatot, ismerje az életükhöz szükséges környezeti feltételeket.

Példákkal mutassa be az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását, ismerje fel a természetvédelem jelentőségét.

Nevezze meg az ember életszakaszait.

Nevezze meg az emberi test részeit, fő szerveit, ismeri ezek működését, szerepét.

Tudja megkülönböztetni az egészséges és a betegállapotot.

Ismerje az egészséges életmód lehetőségeit, a mozgásszegény életmód káros hatásait, a gyakori gyermekbetegségek tüneteit.

Ismerje a betegségeket, ismerje fel a legjellemzőbb betegségtüneteket, a betegségek megelőzésének, alapvető módjait.

Legyen tisztában az egészséges életmód alapelveivel, összetevőivel, az emberi szervezet egészséges testi és lelki fejlődéséhez szükséges szokásokkal, azokat igyekezzen betartani.

Rendelkezzen felelősségtudattal a szűkebb, illetve tágabb környezetére iránt.

Rendelkezzen az életkorának megfelelő környezeti erkölccsel, társadalmi, természeti felelősséggel, együttműködő képességgel, a közös felelősségtudat alapjaival.

Fogadja el és segítse az érzékszervi és a mozgásszervi fogyatékkal élőket.

Anyagok és folyamatok

Ismerje fel az élőlényeken, élettelen anyagokon az érzékelhető és mérhető tulajdonságokat.

Hasonlítsa össze adott szempontok alapján élettelen anyagokat és élőlényeket, csoportosítsa a halmazállapot-változásokat: fagyás, olvadás, forrás, párolgás, lecsapódás.

Nevezze meg az időjárás fő elemeit, tegyen időjárási megfigyeléseket, végezzen méréseket.

Tudja az égés feltételeit, a tűz oltását, a mentők, a tűzoltók, a rendőrség, és az általános segélyhívó telefonszámát, értesítésük módját.

Ismerje a környezettudatosság, a tudatos fogyasztói viselkedés, a takarékoskodás, az elektromos készülékek energiatakarékos üzemeltetésének lehetőségeit.

Digitális kultúra

3. évfolyam

A tanuló legyen képes egy adott informatikai környezetben (mely nem kizárólag számítógépeket jelent, hanem pl. tabletet, mobiltelefont, stb.) egyszerű rajzos és szöveges dokumentumot létrehozni.

Legyen képes egyéni érdeklődésének megfelelő információk keresésére, feldolgozására.

Ismerjen fel néhány egyszerű hétköznapi adattípust, tudja ezeket csoportosítani, értelmezni.

Ismerjen fel egyszerű, hétköznapi algoritmust, legyen képes ezek eljátszására, valamilyen eszközzel történő megjelenítésre.

Rendelkezzen tapasztalattal kisiskolások számára fejlesztett kódolási környezetben végzett problémamegoldással kapcsolatban.

4. évfolyam

Ismerje az informatikai környezet összetevőit.

Az eszközöket biztonsággal, a balesetmegelőzés szabályait betartva használja.

Ismerje az operációs rendszerek feladatát, biztonsággal kezelje az életkorának megfelelő szoftvereket. (Játékprogramok, interaktív oktató programok, animációk, stb.)

Tudjon létrehozni néhány soros dokumentumot, rövidebb prezentációt önállóan és/vagy minta alapján.

Ismerje az Imagine Logo – program szerkezeti elemeit, használja a legfontosabb logo parancsokat, tudjon egyszerű eljárásokat készíteni.

Tudja, mire használhatjuk a világhálót, ismerje hasznát és veszélyeit, tudjon egyszerűbb kereséseket végezni, az információkat értelmezni, elrendezni, adott dokumentum készítésekor felhasználni.

Legyen tisztába alapvető jogi és etikai ismeretekkel, ismerje a személyes adat fogalmát és annak védelmével kapcsolatos egyszerű megoldásokat.

Testnevelés

1. évfolyam

Utastásnak megfelelően tudjon rendgyakorlatokat végrehajtani. Tudjon 3-4 percig megállás nélkül futni.

Legyen képes labdát, gurítani, feldobni és elkapni, célba dobni.

Legyen képes egyszerű egyensúlygyakorlatok végrehajtására talajon és padon.

A szabályokat betartva tudjon részt venni játékokban.

A kézi szerekkel utasítás szerint legyen képes feladatokat végrehajtani.

Legyen képes 2-4 ütemű gimnasztikai gyakorlatot ütemtartással végrehajtani.

2. évfolyam

Tudjon 2-4 ütemű gimnasztikai gyakorlatokat végezni bemutatott vagy a pedagógus által elmondott utasítások alapján. Legyen képes 4-5 perces folyamatos futásra.

Tudjon helyből és nekifutással összerendezett ugrásokat végrehajtani. Legyen képes 30 mp-ig folyamatosan ugrálókötelezni.

Legyen képes célba dobni zsámolyra, karikába 6 m-ről.

Legyen képes testtömegét függésben és támaszban megtartani.

Tudjon felfordított padon végigmenni egyensúlyozva.

Legyen képes az alábbi mozgásformákra: gurulóátfordulás előre és hátra, tarkónállás, kézállásba fellépés bordásfalnál.

Legyen képes feladatokat végrehajtani labdával: gurítások, dobások, elkapások, labdavezetés. Szerezzen vízbiztonságot, tudjon siklani hason, háton lábtempóval. Tudjon 25 métert hátúszásban teljesíteni.

3. évfolyam

Tudjon 2-4 ütemű gimnasztikai gyakorlatokat végezni bemutatott vagy a pedagógus által elmondott utasítások alapján. Legyen képes 6 perces folyamatos futásra.

Tudjon helyből és nekifutással összerendezett ugrásokat végrehajtani. Legyen képes 30 mp-ig folyamatosan ugrálókötelezni.

Tudja megválasztani a labda sajátosságainak megfelelő dobásmódot. Legyen képes célba dobni zsámolyra, karikába 8 m-ről.

Legyen képes az alábbi mozgásformákra: gurulóátfordulás előre és hátra, tarkónállás, kézállásba fellépés bordásfalnál, zsugor fejenállás.

Legyen képes feladatokat végrehajtani labdával: gurítások, dobások, elkapások, labdavezetés.

4. évfolyam

Tudjon 2-4 ütemű gimnasztikai gyakorlatokat végezni a pedagógus által elmondott utasítások alapján, majd önállóan. Legyen képes 6 perces folyamatos futásra.

Tudjon helyből és közepes lendületű nekifutással összerendezett ugrásokat végrehajtani.

Tudja megválasztani a labda sajátosságainak megfelelő dobásmódot. Legyen képes célba dobni zsámolyra, karikába 8 m-ről.

Tudjon két-három részes szekrényre felguggolni. Legyen képes az alábbi mozgásformákra: gurulóátfordulás előre és hátra, tarkónállás, kézállásba fellépés bordásfalnál, zsugor fejenállás.

Tudja elsajátítani a helyes labdavezetési és labdakezelési technikákat. Legyen képes feladatokat végrehajtani labdával: gurítások, dobások, elkapások, labdavezetés. A labdajátékokban a szabályok szerint használja az eszközöket.

Angol nyelv

1. évfolyam

Szóban történik ezen az évfolyamon a nyelvtanítás.

Elsajátítandó nyelvtani ismeretek: be – present form, there is / there are – present forms, expressing ability, have got – present forms, singular/plural forms of nouns, cardinal numbers 1-10, colours, can (ability), personal pronouns, articles.

Ismerje a Happy House 1. tankönyv szóanyagát.

Tudjon bemutatkozni a What's your name? kérdésre: I'm (name).

Tudjon köszönni találkozáskor és elköszönni távozáskor.

Legyen képes megnevezni iskolai tárgyakat, ruhadarabokat, testrészeket, használati tárgyakat és állatokat a What's this? kérdésre.

Tudjon megnevezni személyeket a Who's this? kérdésre.

Tudja megnevezni a színeket angolul.

2. évfolyam

Írásbeli:

Elsajátítandó nyelvtani ismeretek: be – present form, there is / there are – present forms, expressing ability (can), have got – present forms, singular/plural forms of nouns, cardinal numbers 1-10, personal pronouns, articles;

Ismerje fel és tudja lejegyezni a Happy House 2 tankönyv hét leckéjének alap szóanyagát.

Szóbeli:

Tudja használni az I can... I can't... and Can you..? szerkezeteket.

Értse meg és használja a my; your birtokos névmásokat.

Képes legyen használni a szín+főnév szerkezetet.

Tudja használni a tanult mellékneveket.

Használja az I like..., I don't like..., and Do you like...? szerkezeteket.

Tudja jellemezni magát az I've got... használatával.

Tudja használni az Is it a...? Is it in the...? kérdéseket.

Beszéljen az öltözködésről I'm wearing... Are you wearing...? és What are you wearing?

Tudjon megérteni és mondani mondatokat a present continuous igeidő használatával (I'm playing with a ball.).

3. évfolyam

Írásbeli:

Elsajátítandó nyelvtani ismeret: A Happy Street 1 könyvben található szójegyzék szavainak felismerése, írása. Rövid párbeszédekben való eligazodás, rövid szövegek alapján feladatok végrehajtása (színezés, sorszámozás, összekötés), gépi hang alapján képek színezése, sorszámozása, illetve számok számjegyekkel történő leírása.

Szóbeli:

Tudjon elolvasni és megérteni rövid szöveget.

Képes legyen rövid szöveget hallás után megérteni.

Tudjon egyszerű „Wh” kérdést feltenni. Tudjon rövid mondatban játékokat jellemezni.

Tudjon kérdést és állítást mondani ételekről.

Tudja jellemezni a szobáját egyszerű mondatokkal.

Tudja jellemezni az emberek külsejét melléknevek használatával.

Legyen képes kérdést és állítást mondani mérettel kapcsolatban.

Nevezze meg a testrészeket.

Fogalmazzon meg kérdéseket és állításokat megfogalmazni képességekkel kapcsolatban.

4. évfolyam

Írásbeli:

Elsajátítandó nyelvtani ismeret: A Happy Street 2. könyvben található szójegyzék szavainak felismerése és írása. Adjectives Comparison, Present Continuous Tense, Past Simple, Prepositions, Possessive pronouns, numbers 20-100, Whose? Possessive ...'s

Szóbeli:

Tudjon elolvasni és megérteni rövid szöveget.

Értsen meg rövid szöveget hallás után.

Legyen képes egyszerű „Wh” kérdést feltenni. Tudjon rövid mondatban játékokat jellemezni.

Tudjon kérdést és állítást mondani ételekről, mérettel és képességekkel kapcsolatban.

Tudja jellemezni a szobáját egyszerű mondatokkal.

Használja tanult mellékneveket az emberek külsejének jellemzésére.

Tudja megnevezni a testrészeket.

Ismerje az angol ábc-t, a számokat 100-ig. Tudjon betűzni ismert szavakat.

Tudjon rövid jellemzést adni a családtagokról.

Ismerjen ételneveket, gyakori foglalkozásokat, a hét napjait

Legyen képes összehasonlítani méretet és életkort.

Tudjon megnevezni városi épületeket.

Tudjon rövid mondatokat alkotni és ezekkel jellemezni az időjárást.

Használja az egyszerű múlt idejű mondat szerkezetet.

Német nyelv

1. évfolyam

Értsék meg a tanulók az óravezetéssel összefüggő, a tananyaghoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi szerkezetű és tartalmú kérdéseket, utasításokat.

Tudjanak a tanulók az anyanyelvi beszélő számára érthető kiejtéssel, helyes intonációval 4-5 mondatos párbeszédet folytatni.

Legyenek képesek a személyükkel összefüggő, környezetükkel kapcsolatos legfontosabb szóanyaggal kérdezni, és egyszerűbb gondolatokat közölni.

Ismerje a következő témakörök lexikai egységeit: Családtagok megnevezése, néhány tulajdonsággal történő bemutatása (alt- jung, dick-dünn); Otthonom, szűkebb környezetem, lakás helyiségeinek, berendezési tárgyainak megnevezése, színének, helyének meghatározása (oben-unten, rechts-links, vorne-hinten); Kedvenc játékaim; Napi étkezések, ételek, italok nevei, néhány tulajdonság megnevezése (warm, kalt); Idő, időjárás, évszakok és hónapok, a hét napjai, az óra; Számok 1-20; Öltözködés, évszakok és ruhadarabok; Testrészek; Iskolám, osztálytermünk, az osztályterem berendezési tárgyai, iskolai felszerelések megnevezése; Szabadidős tevékenységek; Állatok a ház körül, vadon élő és állatkerti állatok.

2. évfolyam

Tudja a tanuló a tankönyv feldolgozott szövegeit lassú tempóban, helyes kiejtéssel, folyamatosan olvasni.

A tanult szókinccs, mondatmodellek és társalgási fordulatok alapján a feldolgozott témákból tudjon egyszerű beszélgetést folytatni.

Legyen képes a tanuló önmagáról, otthoni környezetéről, iskolai életéről, élményeiről röviden beszámolni, a mindennapi élet témáiról rövid beszélgetést folytatni.

Írás: Tudja a tanuló az ismert, valamint az ismeretlen szavakat nem tartalmazó ismeretlen szöveget hiba nélkül lemásolni tiszta, rendezett külalakkal.

Ismerje a következő témakörök lexikai egységeit: Én és a családom; Tulajdonságok (Wie? kérdőszó, ist-sind használata); Családtagok hétköznapi tevékenységei (Was macht...? használata); Családtagok bemutatása (Er, sie, es használata); Otthonom, szűkebb környezetem (Wer?, was? kérdőszavak használata); Napi étkezések, egyszerű receptek és azok megértése, kedvenc étel, italom, egészséges táplálkozás; Idő, időjárás, évszakok és hónapok (Wann? kérdőszó, im April használata), a hét napjai és napszakok; Üdvözlések; Az óra, időjárás; Számok 100-ig; Öltözködés, évszakok és ruhadarabok (Főnevek egyes és többes száma); Kedvenc ruháim; Sport, testrészek és mozgás, kedvenc sportom; Iskolám, osztálytermünk (ein-kein használata), iskolai tevékenységek megnevezése (was macht....? was machen....? használata); Osztálytársaim, barátaim megnevezése, néhány tulajdonság; Szabadidős tevékenységek, napirend, napi tevékenységek (am Montag használata), kedvenc időtöltésem; Kedvenc állataim, állatok a ház körül, vadon élő és állatkerti állatok.

3. évfolyam

A tanuló ébredjen tudatára annak, hogy érzelmeit, gondolatait anyanyelvétől eltérő, idegen nyelven is ki tudja fejezni.

Értse meg az óravezetéssel kapcsolatos kifejezéseket, utasításokat.

Tudja helyes kiejtéssel mondani a tanult szavakat, helyes intonációval tudjon egyszerű témájú beszélgetést folytatni.

A megtanult és a fonetikus írásmódot tükröző szavakat, mondatokat tudja hiba nélkül tollbamondás után leírni.

Ismerje a következő témakörök lexikai egységeit: Én és a családom, személyes bemutatkozás, személlyel kapcsolatos kérdésekre válaszadás, más személyekkel kapcsolatos adatgyűjtés, üdvözlések, családtagok bemutatása; Otthonom, szűkebb környezetem, kedvenc játékaim; Lakóhelyem, tágabb környezetem; Napi étkezések; Idő, időjárás, évszakok és hónapok, a hét napjai és napszakok, az óra, negyed, fél, háromnegyed órák; Öltözködés, ruhadarabok, kedvenc ruháim; Iskola, barátok, osztálytermünk berendezései, helyük meghatározása, tantárgyaim, órarend; Bemutatás személyes információk megnevezése, néhány tulajdonsággal történő bemutatás; Szabadidős tevékenységek, vásárlás, mértékek, mennyiségek; Kedvenc állataim, állatok a ház körül, vadon élő és állatkerti állatok; Az én ünnepeim.

Tudja alkalmazni a következő nyelvtani tartalmakat: A haben, sein használata, igeragozás minden személyben és számban, alapvető tőhangzóváltós igék ragozása, számok, sorszámnevek, dátum, főnevek többes száma, tárgyeset, birtokos eset –s végződéssel, határozott és határozatlan névelők, kein használata, mondatok alkotása, egyenes szórend.

4. évfolyam

A tanuló ismerje meg és tudja használni a témakörökben körülötte nyelvileg kibővülő világ szavait és kifejezéseit.

Tudjon reagálni a spontán feltett kérdésekre.

Értse meg a normál beszédüteműnél valamivel lassabb szóbeli nyelvi közlést, ha az nem tartalmaz számára idegen szavakat, kifejezéseket.

A tanuló értse meg a tanult nyelvtani jelenségek keretei között a tanult tantervi témákban folytatott beszélgetést.

Tudjon kérni és adni információkat.

Tudja helyes hangsúlyozással és az anyanyelvi beszélő számára is érthető intonációval felolvasni az ismert és csak kevés ismeretlen szót tartalmazó rövid szövegeket.

Az ilyen jellegű szövegeket tudja tollbamondás alapján leírni.

Ismerje a következő témakörök lexikai egységeit: Én és a családom, személyes bemutatkozás, személylyel kapcsolatos kérdésekre válaszadás, más személyekkel kapcsolatos adatgyűjtés, üdvözlések, családtagok bemutatása; Otthonom, szűkebb környezetem, kedvenc játékaim; Lakóhelyem, tágabb környezetem; Napi étkezések; Idő, időjárás, évszakok és hónapok, a hét napjai és napszakok, az óra, negyed, fél, háromnegyed órák; Öltözködés, ruhadarabok, kedvenc ruháim; Iskola, barátok, osztálytermünk berendezései, helyük meghatározása, tantárgyaim, órarend; Bemutatás személyes információk megnevezése, néhány tulajdonsággal történő bemutatás; Szabadidős tevékenységek, vásárlás, mértékek, mennyiségek; Kedvenc állataim, állatok a ház körül, vadon élő és állatkerti állatok; Az én ünnepeim.

Tudja alkalmazni a következő nyelvtani tartalmakat: Haben, sein használata, igeragozás minden személyben és számban, alapvető tőhangzóváltós igék ragozása, felszólító mód, számok, sorszámnevek, dátum, főnevek többes száma, tárgyeset, birtokos eset –s végződéssel, határozott és határozatlan névelők, kein használata, birtokos névmás E/1,2,3, kötőszavak: aber, und, oder, sondern, előjárószavak: mit, für, ohne, in (wohin, wo), mondatok alkotása, egyenes szórend, szófajok (főnév, ige, számnév).

Ének zene

1. évfolyam

A tanuló 20 népdalt és gyermekdalt elő tud adni emlékezetből c’–d” hangterjedelemben. Érzékel az egyenletes lüktetést, tartja a tempót, érzékeli a tempóváltozást. A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismeri kottaképről (kézjel, betűkotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatja meg. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról szólaltatva énekl.

2. évfolyam

A tanuló 20 népdalt és gyermekdalt elő tud adni emlékezetből c’ – d” hangterjedelemben. Érzékel az egyenletes lüktetést, tartja a tempót, érzékeli a tempóváltozást. A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismeri kottaképről (kézjel, betűkotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatja meg. A tanult dalok

stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról szolmizálva énekl. Képes csendben zenét hallgatni, ismereteket szerezni a hangszerekről.

3. évfolyam

A tanuló 20 dalt (15 népzenei és 5 műzenei szemelvényt) el tud énekelni emlékezetből a – e” hangterjedelemben több versszakkal, bátran és zengő hangon jó hangmagasságban szövegtartalmat kifejező megszólaltatással. Képes ritmusvariációt, ritmussort alkotni. A 2/4-es és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozza. A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismeri kottaképről (kézjel, betűkotta). Az ismert dalokat olvassa kézjelről, betűkottáról. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatja meg. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizál. Megkülönbözteti, meg tudja nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszertípusokat. Figyelmesen hallgatja az életkori sajátosságainak megfelelő zenei részleteket.

4. évfolyam

A tanuló 40 dalt (30 népzenei és 10 műzenei szemelvényt) el tud énekelni emlékezetből a – e” hangterjedelemben több versszakkal, bátran és zengő hangon jó hangmagasságban szövegtartalmat kifejező megszólaltatással. Képes ritmusvariációt, ritmussort alkotni, a 3/4-es és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozni. A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismeri kottaképről (kézjel, betűkotta). Az ismert dalokat olvassa kézjelről, betűkottáról. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatja meg. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálja. Meg tudja nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszertípusokat. Figyelmesen hallgatja az életkori sajátosságainak megfelelő zenei részleteket. A negyedik évfolyam végére olyan gyakorlati tapasztalatokat szerez a zenehallgatásról, amelyre építve a zenei stílusérzék és zeneértés egyre árnyaltabbá válik.

Vizuális kultúra

1. évfolyam

Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése. A képalkotó tevékenységek közül személyes kifejező alkotások létrehozása. Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű anyag- és eszközhasználat. Alkotótevékenység és látványok szemlélése során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány felismerése, használata. Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése és azok kifejezése.

2. évfolyam

Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése. A képalkotó tevékenységek közül személyes kifejező alkotások létrehozása. Az alkotótevékenységnek megfelelő, biztonságos anyag- és eszközhasználat, a környezettudatosság szempontjainak egyre szélesebb körű figyelembevételével. Alkotótevékenység és látványok, műalkotások szemlélése során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány felismerése, használata. A szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbségek felismerése. Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése és azok kifejezése.

3. évfolyam

Élménykifejezés, illusztráció, síkbáb és egyszerű jelmez, jelek, ábrák készítése. Az újként megismert anyagok, eszközök és technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű használata. A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata. Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondása. Különböző típusú médiaszövegek felismerése, alapvető funkcióinak (tájékoztatás, szórakoztatás, ismeretszerzés) megismerése. A médiaszövegekhez használt egyszerű kódok, kreatív kifejezőeszközök és azok érzelmi hatásának felismerése. Az életkorhoz igazodó biztonságos internet- és mobilhasználat szabályainak ismerete, alkalmazása.

4. évfolyam

Élménykifejezés, illusztráció, síkbáb és egyszerű jelmez, jelek, ábrák készítése, tárgyak alkotása. A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata, látványok, műalkotások olvasásába is beépítve. Az újként megismert anyagok, eszközök és technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos használata. A szobrászati, festészeti, tárgyművészeti, építészeti területek közötti különbségek további differenciálása (pl. festészen belül: arckép, csendélet, tájkép). Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondása. Különböző típusú médiaszövegek felismerése, a médiatartalmak közötti tudatos választás. A médiaszövegekhez használt egyszerű kódok, kreatív kifejezőeszközök és azok érzelmi hatásának felismerése.

Technika és tervezés

1. évfolyam

A tanuló tudjon hosszúságot, nagyságot viszonyítani, összehasonlítani.

Alkosson képlékeny anyagból egyszerű formákat.

Tudjon papírt, faanyagot, szálas anyagot alakítani a tanult módokon.

Ismerje fel és nevezze meg a környezetében előforduló anyagfajtákat.

Legyen képes a legegyszerűbb eszközök helyes és balesetmentes használatára.

Legyen képes az úttesten biztonságosan átkelni irányítással és anélkül.

Ismerje az alapvető egészségügyi követelményeket, és azokat alkalmazza is a mindennapi életben.

Ismerje a célszerű takarékoság néhány szabályát.

Ismerje és alkalmazza a kulturált étkezés alapvető szabályait.

Tudjon építeni mintakövetéssel és önállóan.

2. évfolyam

Ismerje a kicsinyítés, nagyítás fogalmát.

Ismerje a képlékeny anyagok, papír, textil, fa legfontosabb tulajdonságait, tudja őket a tanult módokon alakítani.

Legyen képes az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközöket biztonságosan, balesetmentesen használni.

Ismerje a higiénés szokásokat, a helyes táplálkozási szokásokat, a célszerű öltözködést.

Ismerje a család szerepét, időbeosztását, a családon belüli egészséges munkamegosztást.

Ismerjen néhány hulladékhasznosítási módot a gyakorlatban.

Ismerje a gyalogos közlekedés szabályait és a kulturált, balesetmentes (tömegközlekedés és személygépkocsiban történő utazás) járműhasználat szabályait.

Alakuljon ki a háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet.

Tartsa rendben a munkahelyét.

Legyen takarékos anyagfelhasználó.

3. évfolyam

Tudatosan bővítse ismereteit az anyag tulajdonságainak területén.

Különböztesse meg a természetes, mesterséges anyagok tulajdonságait.

Ismerje fel az anyagok tulajdonságai és felhasználásuk közötti kapcsolatot.

Készítsen tárgyakat mintakövetéssel.

Tudjon megkülönböztetni a műszaki rajzban használatos vonalfajtákat, legyen képes rajzok elemzésére, készítésére mintakövetéssel.

Tudjon egyszerű makettet készíteni.

Összetett modellek építése térben – egyéni elképzelések kivitelezése.

Ismerje és alkalmazza a gyalogos és a kerékpáros közlekedés szabályait.

Ismerje néhány élelmiszer élettani hatását.

Ismerje a mindennapi életben nélkülözhetetlen praktikákat: háztartási praktikák, idő- és pénzbeosztás.

Vegyen részt aktívan a közös tárgykészítő tevékenységekben.

Használja megfelelően a munkaeszközöket.

4. évfolyam

Ismerje a háztartásban használatos eszközök és gépek rendeltetését és használatát.

Ismerje az egészséges életmód elemi szabályait.

Ismerje a családi ünnepeket, szokásokat, hagyományokat, készítsen dekorációt, ajándékot, csomagolást.

A műszaki rajz leolvasásának ismerete.

Készítsen önállóan alaprajzot, nézetrajzot.

Alkalmazza a célszerű és takarékos anyagfelhasználást. Takarékoság idővel, pénzzel, energiával.

Részvétel tárgykészítő tevékenységben – tárgykészítés saját ötlet alapján.

Válassza ki az eszközöket célszerűen és használja szakszerűen, balesetmentesen.

Tartson rendet, tisztaságot munka közben.

Jártasság a gyalogos és a kerékpáros közlekedés szabályainak alkalmazásában.

Felső tagozat

Természettudomány

5. évfolyam

Tudja felsorolni az anyagfajtákat, meg tudja különböztetni azokat. Mérések, mértékegységek. Tudja meghatározni, hogy mik a keverékek és az oldatok. A halmazállapot-változások: olvadás és fagyás, párolgás, forrás. A lassú és gyors égés meghatározása.

Ismerje meg a különböző térképeket és tudjon tájékozódni.

Tudja meghatározni a fő világtájakat, ismerje a térkép fogalmát és jelmagyarázatait.

Tudja megnevezni Magyarország nagy tájait és térképen elhelyezni.

Tudja meghatározni az időjárás fohalmát, az éghajlat és az időjárás különbségét. Ismerje az időjárás elemeit – napsugárzás, hőmérséklet, szél, páratartalom, csapadék –, hazánk éghajlatának jellemzőit.

Jellemezze a felszíni és felszín alatti vizeinket.

A tanuló ismerje a kerti növények felépítését.

Ismerje a zöldség- és gyümölcsfélék kártevőit, a védekezési módokat.

Tudja bemutatni a háziállatokat a tanult algoritmus szerint.

Tudja jellemezni az emberi test felépítését, működését, főbb életszakaszait.

Ismerje a mozgás és az egészséges táplálkozás jelentőségét a testi, lelki egészség megőrzésében. Ismerje az egészséget veszélyeztető hatásokat, ezek elkerülését, a betegségek megelőzését.

6. évfolyam

Jellemezze a Naprendszer, ismerje részeit, tudja a bolygók és a csillagok közti különbséget.

Tudjon tájékozódni a Földön a kontinensek és az óceánok egymáshoz viszonyított helyzetének meghatározásával, valamint a fokhálózat segítségével.

Ismerje a Föld gömb alakja és az éghajlati övezetek kialakulása közötti oksági összefüggést, jellemezze az éghajlati övezeteket.

Tudja a Hold jellemzőit, ismerje fényváltozásait.

Tudja megmagyarázni a Föld mozgásával összefüggésben a nappalok és éjszakák, valamint az évszakok váltakozását.

Ismerje az éghajlatmódosító tényezőket.

Helyezze el Magyarországot Európában, a Kárpát-medencében, a mérsékelt éghajlati övezetben.

Ismerje a nagytájak jellemzőit.

Mutassa be fővárosunkat, valamint hazánk természeti értékeit.

Tudja a hegységek keletkezésének folyamatát, jellemezze a vulkánikus hegységet.

Ismerje az alföld kialakulásának folyamatát.

Ismerje és jellemezze a kőzeteket.

Tudja a talaj kialakulását.

Nevezze meg a külső erőket, ismerje felszínformáló munkájukat.

Tudja megfogalmazni a mechanikus, a termikus, az elektromos és a mágneses kölcsönhatás fogalmát, 1-1 példával igazolja ezek gyakorlati alkalmazását.

Ismerje az ember környezetkárosító és védő szerepét.

A tanuló ismerje az életközösségek (erdő, mező, vízpart) területi elhelyezkedését, az élőlények környezeti tényezőit, életfeltételeit.

Tudja jellemezni az erdők, mezők és vizek, vízpartok életközösségében élő élőlények testfelépítését és életmódját.

Ismerje az élőlények életközösségben betöltött szerepét, rendszertani helyét.
Tudjon összeállítani egyszerű táplálékláncokat.

Földrajz

7. évfolyam

A tanuló tudja, hogy melyek a földet formáló erők. Ismerje a Föld belső szerkezetét, a kőzetlemezek mozgását, a kőzetek és ásványok fogalmát, a földtörténeti korbeosztást.

Tudja meghatározni a gazdasági ágakat, ismerje a pénz fogalmát.

Legyen képes megkülönböztetni az óceánokat és a tengereket, ismerje a hozzájuk kapcsolódó fogalmakat.

Tudja meghatározni Afrika földrajzi helyzetét, a felszín földtörténeti kialakulását, a földrajzi övezetességet, a népesség alakulását, a mezőgazdaság és ipar fejlődését. Tudja jellemezni Egyiptom gazdaságát és a Száhel-övezetet.

Ismerje Ausztrália és Óceánia és a Sarkvidékek főbb jellemzőit.

Tudja jellemezni Amerika felszín tagolását, éghajlatát, az USA, Mexikó és Közép-Amerika, Dél-Amerika országait.

Legyen képes ismertetni Ázsia változatos felszínét és éghajlatát, és néhány országát: India, Kína, Japán.

8. évfolyam

A tanuló tudja jellemezni az alábbi országok elhelyezkedését, földtörténetét, népességét, mezőgazdaságát, iparát: Nagy-Britannia, Franciaország, Norvégia, Finnország, Svédország, Dánia, Izland, Spanyolország, Olaszország, Balkán-térség.

Ismerje Kelet- és Közép-Európa országainak – Oroszország, Ukrajna, Németország, Lengyelország, Csehország, Ausztria, Szlovénia, Szlovákia, Románia – mezőgazdaságát és iparát.

Legyen képes jellemezni a térség magashegységeit.

Ismerje a Kárpát-medence és hazánk természeti viszonyait, éghajlatát, vízrajzát, népességét, a suvadás fogalmát.

Szerezzen ismereteket Magyarország társadalmi viszonyaival, a népesség változásaival, a településtípusokkal kapcsolatban.

Ismerje hazánk fővárosát, főbb nevezetességeit.

Tudja jellemezni hazánk mezőgazdaságát, iparát, régióit és azok főbb városait.

Biológia

7. évfolyam

A tanuló ismerje az éghajlati övezetek életközösségeinek helyét, élő- és élettelen környezeti tényezőit, kölcsönhatásait.

Legyen képes felismerni, megnevezni és jellemezni az életközösségek tipikus fajait.

Ismerje az élőlények életközösségbeli helyét és szerepét.

Tudjon táplálékláncokat összeállítani a megismert fajokból.

Ismerje a főbb rendszertani kategóriákat és azok jellemzőit. Legyen képes a megismert élőlények rendszerezésére.

Legyen tisztában az alapvető környezetvédelmi fogalmakkal és a környezetszennyezés megelőzésének módjaival.

8. évfolyam

A tanuló ismerje az emberi test szervrendszereinek (bőr, mozgás, emésztés, légzés, keringés, kiválasztás, szaporodás) felépítését és működését.

Ismerje az idegrendszer felépítését, értse az érzékszervek működését.

Ismerje a káros szenvedélyek szervezetre gyakorolt hatását.

Ismerje az emberi életszakaszok főbb testi és lelki jellemzőit.

Tudja, hogy mikor kell orvoshoz fordulni.

Fizika

7. évfolyam

A tanuló ismerje és magabiztosan alkalmazza számítási feladatokban az alábbi fogalmakat, szabályokat, törvényeket: mértékváltás; egyenletes mozgás, sebesség, lendület, tehetetlenség törvénye; tömeg, sűrűség; erő, erőfajták, hatás-ellenhatás, tömegvonzás; munka, teljesítmény, forgatónyomaték; nyomás, légnyomás, Arkhimédész törvénye, úszás, lebegés, merülés; hang; energia, energiafajták energiaforrások; hőmérséklet, halmazállapotok, halmazállapot-változások; hővezetés, hőáramlás, hőszigetelés.

8. évfolyam

A tanuló ismerje és magabiztosan alkalmazza számítási feladatokban az alábbi fogalmakat, szabályokat, törvényeket: mágneses kölcsönhatás; elektromos alapjelenségek, elektromos töltés, elektromos áramkör; elektromos áram, áramerősség, feszültség, ellenállás, elektromágnes és alkalmazásai; elektromosenergia-fogyasztás, az elektromos energia „előállítás”, szállítása, a fény terjedése, fényvisszaverődés és fénytörés: tükrök, lencsék; fényforrások.

Kémia

7. évfolyam

A tanuló ismerje a kémia alapfogalmait: balesetvédelmi szabályok, veszélyességi jelölések, kémiai és fizikai változások, halmazállapotok, hőtermelő és hőelnyelő folyamatok, égés (gyors, lassú), oxidáció, redukció, egyesülés, bomlás, elem, vegyület, keverék, oldat, oldószer, oldott anyag, sav, bázis, pH-skála, közömbösítés, atom, atommag, atomtörzs és vegyértékelektron, ion, ionos kötés, molekula, kovalens és fémes kötés, só.

Tudja, hogy a megismert anyagoknak, változásoknak mi a szerepük a mindennapi életben, ismerje helyes alkalmazásukat, környezet- és egészségkárosító hatásukat. Sajátítsa el az anyagok csoportosításának elvét és a legfontosabb csoportokat.

Értse az oldatkészítés lényegét, és ismerje az oldatok legjellemzőbb tulajdonságait.

Ismerje az egyszerű kémiai számításokat: tömegszázalék, anyagmennyiség.

Legyen képes a kémiai reakciók főbb típusainak megkülönböztetésére, egyszerű reakcióegyenletek felírására.

Ismerje a kémia sajátos jelrendszerét (vegyjel, képlet, kémiai egyenlet), a periódusos rendszer és a vegyértékelektron-szerkezet kapcsolatát, egyszerű vegyületek elektronszerkezeti képletét, a tanult modellek és a valóság kapcsolatát.

8. évfolyam

A tanuló ismerje fel a tanult elemek helyét a periódusos rendszerben.

Nevezze meg és jellemezze részletesen a tanult elemeket, vegyületeket, írja fel kémiai jelüket, ismerje környezeti, élettani hatásukat.

Értelmezze az egyszerű kémiai reakciókat a kémiai egyenletek alapján.

Sorolja be a megismert anyagokat a megfelelő anyagcsoportokba, a kísérleti úton is megismert változásait, reakcióikat a megfelelő típusba.

Megfigyelhető tulajdonságaik alapján azonosítsa a fontos szervetlen és szerves anyagokat.

Sorolja fel a természetes vizek összetevőit.

Jellemezze a tápanyagok kémiai összetételét.

Ismerje fel az egészségét, a környezet épségét veszélyeztető jelenségeket, problémákat saját környezetében.

Sorolja fel a levegő és a természetes vizek szennyezéseit.

Magyar nyelv és irodalom

5. évfolyam

Magyar nyelv

A tanuló ismerje fel a kommunikációs folyamat nyelvi és nem nyelvi tényezőit.

Tudjon írni elbeszélő, leíró fogalmazást, levelet.

Ismerje és tudja alkalmazni a különféle helyesírási alapelveket.

Ismerje az elválasztás szabályait.

Tudja megkülönböztetni a toldalékfajtákat.

Tudja csoportosítani a szavakat jelentésük alapján.

Ismerje fel és különítse el a szólásokat, közmondásokat.

Tudja megmagyarázni jelentésüket.

Ismerje a magánhangzók és mássalhangzók képzése közti különbséget.

Tudja a hangrend és az illeszkedés szabályait.

Ismerje fel a legalapvetőbb mássalhangzó-változásokat.

Irodalom

Tudja csoportosítani a különféle mesefajtákat.

Ismerje a mese jellegzetességeit, a meseformulákat és a mesealakokat.

Petőfi Sándor János vitéz c. műve kapcsán: Ismerje az elbeszélő költemény jellemzőit, ismerje fel az alapvető költői szóképeket és alakzatokat, rímeket, ritmusfajtákat.

Ismerje a tájleíró költemény főbb jellemzőit.

Ismerjen és tudjon elmondani néhány mitológiai és bibliai történetet.

Tudjon különbséget tenni az epikai alkotások között.

Molnár Ferenc A Pál utcai fiúk c. házi olvasmány kapcsán: Ismerje a regény cselekményét, szerkezetét, szereplőit. Ismerje fel az alapvető konfliktusokat. Tudja jellemezni a főbb szereplőket.

Memoriterek: Petősi Sándor János vitéz - részlet, Arany János Családi kör

6. évfolyam

Magyar nyelv

A tanuló ismerje a kommunikációs folyamat főbb tényezőit, tudja a kommunikáció főbb céljait.

Ismerje fel az egyes szóelemeket, tudja jellemezni a toldalékfajtákat.

Tudja a szófajok csoportosítását. Ismerje az alapszófajok jellemzőit.

Irodalom

Ismerje a ballada főbb műfaji sajátosságait.

Tudjon különbséget tenni az időmértékes és a hangsúlyos verselés között.

Ismerje a monda sajátosságait, tudja csoportosítani a mondákat témájuk alapján.

Arany János Toldi c. műve kapcsán: Ismerje a műhöz kapcsolódó irodalomelméleti fogalmakat, az elbeszélő költemény jellegzetességeit. Ismertesse a mű szerkezetét, szereplőinek jellemét. Mutassa be a lírai művek legfőbb formai és tartalmi jellegzetességeit.

Gárdonyi Géza: Egri csillagok c. házi olvasmány kapcsán: Ismerje a regény műfaji jellemzőit, a mű cselekményét, szerkezeti egységeit, főbb szereplőinek tulajdonságait.

Memoriter: Részletek az alábbi művekből: Arany János Toldi, A walesi bárdok; Kőmíves Kelemenné

7. évfolyam

Magyar nyelv

A tanuló ismerje a szótárhasználatot, tudjon adatokat kikeresni.

Tudja használni a központosítás szabályait.

Ismerje a mondatfajtákat, az egyszerű mondat típusait. Ismerje fel a különféle mondatrészeket, tudja azok kifejezőeszközait, alaptagjait.

Ismerje az összetett szavak csoportjait és fajtáit.

Irodalom

Ismerje a legfontosabb kisépikai műfajokat és azok jellemzőit.

Legyen tisztában a regény szerkezeti felépítésével. Tudja a tér és időviszonyokat, az előremutató és késleltető eseményeket.

Mutassa be a legfőbb lírai műfajokat.

Egy Jókai-regény és a romantikus korstílus kapcsán: ismerje fel a Jókai-regény cselekményében és szereplőiben a romantikára jellemző vonásokat. Ismerje a regény műfaji sajátosságait.

Memoriter: Kölcsey Ferenc: Himnusz, Vörösmarty Mihály: Szózat

8. évfolyam

Magyar nyelv

A tanuló ismerje a tömegkommunikáció legfontosabb műfajait. Ismerje fel a különféle sajtóműfajok közti különbségeket.

Tudja alkalmazni az idézés helyesírási szabályait.

Ismerje a mellé-és alárendelő összetett mondat jellemzőit, fajtáit.

Ismerje a magyar nyelv történetének főbb állomásait.

Irodalom

Ismerje a kisepikai műfajok (pl. novella, elbeszélés, kisregény, anekdota, karcolat, komikus eposz, ballada) főbb jellemzőit.

Ismerje a különféle regényfajták jellemzőit, tulajdonságait.

Tudja rendszerezni a megismert lírai műfajokat (óda, dal, epigramma, elégia, ekloga, életkép, tájlíra, hangulatlíra, gondolati líra) és azok tulajdonságait. Ismerje fel a költői szóképeket, alakzatokat.

Az ifjúsági és/vagy a szórakoztató irodalom kapcsán tudja jellemezni a szórakoztató irodalom különféle típusait.

Memoriter: egy-egy vers József Attila, Ady Endre, Radnóti Miklós költeményeiből

Matematika

5. évfolyam

A tanuló magabiztosan tudjon tájékozódni és műveleteket elvégezni a természetes számok körében: a természetes számok összeadása, kivonása, szorzása többjegyű szorzóval, osztása kétjegyű osztóval.

Legyen magabiztos a következő témakörökben: Egész számok összeadása, kivonása; Törtek kétféle értelmezése, törtrész, közönséges törtek, tizedes törtek összehasonlítása, összeadása, kivonása, szorzása, osztása természetes számmal; Műveleti sorrend, zárójelek használata; Szöveges feladatok megoldása.

Ismerje az alábbi geometriai alapfogalmakat és tudja a hozzájuk kapcsolódó számítási, szerkesztési feladatokat megoldani: Szögek; Téglalap (négyzet) kerülete, területe; A téglalest hálóját, felszíne, térfogata; Mértékváltás.

6. évfolyam

A tanuló tudja értelmezni és elvégezni a tanult műveleteket a racionális számok körében, ismerje fel a köztük lévő kapcsolatokat.

Az alábbi témakörökben tudjon magabiztosan tájékozódni, szám és szöveges feladatokat elvégezni: Műveleti sorrend, zárójelek használata, Szöveges feladatok megoldása, egyszerű arányossági feladatok megoldása következtetéssel; Törtrész, százalékkérték számítása; Oszthatósági szabályok (2, 3, 5, 9, 10, 100).

Ismerje az alábbi geometriai alapfogalmakat és tudja a hozzájuk kapcsolódó számítási, szerkesztési feladatokat megoldani: Alapszerkesztések; Alakzatok tengelyes tükrképének szerkesztése, tengelyesen szimmetrikus alakzatok; Téglalap, deltoid, szimmetrikus háromszög területe, A téglalest felszínének és térfogatának kiszámítása, Mértékváltás.

7. évfolyam

A tanuló tudja értelmezni és elvégezni a tanult műveleteket a racionális számok körében, ismerje fel a köztük lévő kapcsolatokat. Tudja kiszámítani az alábbi típusú feladatokat, legyen jártas az egyenletmegoldás és szöveges feladatok megoldásának lépéseiben: Arányossági következtetések, százalékszámítás; Hatványozás, prímtényező felbontás; Algebrai kifejezések; Elsőfokú egyenletek és egyenlőtlenségek, szöveges feladatok megoldása következtetéssel, egyenlettel; Lineáris függvény.

Ismerje az alábbi geometriai alapfogalmakat és tudja a hozzájuk kapcsolódó számítási, szerkesztési feladatokat megoldani: Tengelyes és középpontos tükrözés, Háromszögek, speciális négyszögek, kör tulajdonságai, kerülete, területe; Hasáb, henger felszíne, térfogata.

8. évfolyam

A tanuló teljes magabiztossággal és pontossággal végezze el a műveleteket racionális számokkal.

Ismerje és alkalmazza számítások során az alábbi fogalmakat, szabályokat: Műveleti sorrend, zárójelek használata; Arányossági következtetések, százalékszámítás, Négyzetre emelés, négyzetgyökvonás, hatványozás, prímtényező felbontás, Algebrai kifejezések; Elsőfokú egyenletek és egyenlőtlenségek, szöveges feladatok megoldása egyenlettel; Lineáris függvény, grafikonok vizsgálata.

Ismerje az alábbi geometriai alapfogalmakat és tudja a hozzájuk kapcsolódó számítási, szerkesztési feladatokat megoldani: Pitagorasz-tétel alkalmazása, Háromszögek, speciális négyszögek, kör tulajdonságai, kerülete, területe; Hasáb, henger felszíne, térfogata.

Testnevelés

5. évfolyam

A tanuló legyen képes az állórajt, a guggoló rajt helyes végrehajtására.

Tudja elvégezni az alábbi mozgásformákat: kislabda hajítás helyből, magasság átugrása lépő technikával.

Legyen képes 6 perc folyamatos futásra.

Tudja az eddig tanult tornaelemek helyes technikai végrehajtását. Legyen képes az alábbi mozgásformák helyes végrehajtására: bátorugrás és gurulóátfordulás 2-3 részes szekrényen.

Ismerje az alapkosár érintés és alkarérintés helyes végrehajtását a röplabda sportágban, illetve az alapmozgásokat és az alapvető labdakezelési gyakorlatokat a kosárlabda sportágban.

Ismerje és tudja végrehajtani az alábbiakat: Labdavezetés irányváltoztatással, labdaátadások, kapura lövés (labdarúgás).

Teljesítse a NETFIT- méréseket.

Legyen képes a választott úszásnemben 50 méter teljesítésére (hát, mell, vagy gyors úzás).

6. évfolyam

A tanuló legyen képes az állórajt, a guggoló rajt helyes végrehajtására.

Tudja elvégezni az alábbi mozgásformákat: kislabdahajítás beszőkkenésből, magasság átugrása lépő technikával.

Legyen képes 6 perc folyamatos futásra.

Tudja az eddig tanult tornaelemek helyes technikai végrehajtását. Legyen képes az alábbi mozgásformák helyes végrehajtására: felguggolás 3-4 részes szekrényre, majd állásból függőleges repülés.

Ismerje az alapkosár-érintés és alkarérintés helyes végrehajtását a röplabda sportágban.

A kosárlabda sportágban tudja végrehajtani az alapmozgásokat és átadásokat. Ismerje az indulás-megállás, sarkazás hibátlan végrehajtását, a fektetett dobást egy leütés után.

Ismerje és tudja végrehajtani az alábbiakat a labdarúgás sportágban: labdavezetés irányváltoztatással, labdaátadások, kapura lövés.

Teljesítse a NETFIT- méréseket.

7. évfolyam

A tanuló ismerjen és tudjon bemutatni 5 bemelegítő szabadgyakorlat.

Legyen képes 6 perc folyamatos futásra.

Tudja elvégezni az alábbi mozgásformákat: távolugrás folyamatosan gyorsuló nekifutásból, súlylökés helyből.

Tudja az eddig tanult torna gyakorlatelemeket biztonságosan végrehajtani. Legyen képes gyűrű, ill. gerendagyakorlat bemutatására.

Ismerje a kosárlabda alapvető szabályait, tudja elvégezni a kosárra dobást egy és két kézzel, a ziccerdobást.

Tudja végrehajtani a felső egyenes nyitást; saját magának feldobott labda leütését a röplabda hálónál.

A labdarúgás sportágban tudja végrehajtani a labdaátadásokat mozgás közben, kapura lövéseket mozgás közben, kapott labdából.

Teljesítse a NETFIT- méréseket.

8. évfolyam

A tanuló ismerjen és tudjon bemutatni 10 bemelegítő szabadgyakorlat.

Legyen képes 6 perc folyamatos futásra.

Tudja elvégezni az alábbi mozgásformákat: súlylökés lendületszerzésből, távolugrás guggoló technikával.

Tudja végrehajtani a felguggolást és gurulóátfordulást 4-5 részes szekrényen ugródeszka használatával. Legyen képes az eddig tanult talajgyakorlati elemek bemutatására összefüggő gyakorlatként.

Ismerje az alábbi mozgásformákat kosárlabdából: fektetett dobás és tempódobás labdavezetésből, labdavezetés irányváltással, megfelelő kézzel; labdaátadások és átvételek biztonságos végrehajtása mozgás közben. Ismerje a kosárlabda alapvető szabályait.

Ismerje a röplabda alapvető szabályait. Tudja végrehajtani a feladott labda leütését a hálónál; a nyitás fogadását.

Ismerje a labdarúgás alapvető szabályait. Tudja végrehajtani az alábbiakat: labdavezetés irányváltoztatással, labdaátadások mozgás közben, kapura lövés mozgás közben.

Teljesítse a NETFIT- méréseket.

Történelem

5. évfolyam

A tanuló tudjon különbséget tenni a történelem forrásai (tárgyi, írásos, szóbeli) között.

Tudja időrendbe helyezni az eseményeket, melyik történt előbb, melyik később.

Tudja hozzákapcsolni a személyeket, fogalmakat, eseményeket a tanult történelmi koroknak megfelelően.

Tudjon tanult történetet elmondani kérdések alapján a kerettantervben megjelölt fogalmak felhasználásával.

Tudja a tanult helyszíneket térképen megmutatni.

Tudja megkülönböztetni a mesés és a valóságos eseményeket.

Tudja kiszámolni két esemény közötti időintervallumot.

6. évfolyam

A tanuló tudjon a korszakra jellemző képeket, tárgyakat, épületeket felismerni.

Tudjon információkat gyűjteni a tanult koroknak megfelelően

Tudjon a kerettantervben megjelölt fogalmak segítségével a tanult témákról önállóan beszélni.

Tudja a tanult anyagokhoz kapcsolódó forrásokból a lényegyet kiemelni, egyszerűbb forrásokat tanári segítséggel elemezni.

Tudja felismerni az ok-okozat-következmény láncolatát tanári segítséggel.

7. évfolyam

A tanuló ismerje meg a vázlatkészítés alapjait. (sorrend, bekezdések, fontos információk kiemelése)

Tudjon beszámolót, kiselőadást tartani adott történelmi témáról, megadott ismeretterjesztő irodalom alapján.

Tudjon egyszerű történelmi tárgyú táblázatokat, grafikonokat, diagramokat értelmezni néhány mondatban.

Ismerje az egyes történelmi korok, korszakok nevét és sorrendjét, ismerje egy-egy korszak fontosabb jellemzőit.

Tudja, hogy a kerettantervben szereplő személyeknek mi volt a jelentőségük az adott időszakban.

Tudja térben és időben elhelyezni az egyes korszakok fontosabb eseményeit.

Tudja egy-egy ország területváltozásait térképről leolvasni.

Tudja megállapítani, hogy a magyar és egyetemes történelem megjelölt személyei közül kik voltak kortársak.

Életkorának megfelelő szinten legyen képes különböző forrásokból ismeretek összegyűjtésére, osztályozására, elemzésére, a köztük lévő összefüggések keresésére és azokból következtetések levonására.

8. évfolyam

A tanuló tudjon önálló könyvtári munka alapján kiselőadást tartani.

Tudja, mi történt Európa más régióiban a magyar történelem egy-egy kiemelkedő eseménye idején.

Tudjon összefüggéseket találni a történelmi események és a technikai-gazdasági fejlődés legfontosabb állomásai között.

Tudja a XX. századi magyar és egyetemes történelem fontos fordulópontjait, idejét.

Tudja ismertetni a demokráciák és diktatúrák legjellemzőbb vonásait.

Legyen képes néhány jelentős eseményhez kapcsolódó forrást összehasonlítani.

Ismerje a mai Magyarország közjogi és politikai rendszerének alapelemeit.

Helytörténeti ismeretek birtokában környezetének, lakóhelyének fontos történelmi eseményeit tudja elhelyezni a megismert történeti folyamatokban.

Hon- és népismeret

5. évfolyam

A tanuló ismerje a különféle rokonsági fokokat, ismerje azok elnevezését.

Tudjon különbséget tenni az egyes településfajták között.

Ismerje a különféle ősi házfajtákat és azok jellegzetességeit.

Tudjon beszélni a régi paraszti játékokról.

Ismerjen néhány népi mesterséget.

Ismerje a földművelés évszakokhoz kötött munkáit.

Tudjon különbséget tenni a hétköznapi és az ünnepi viselet között.

Tudjon beszélni a hagyományos paraszti étrend jellemzőiről.

Ismerje az egyes ünnepekörökhöz kapcsolódó népszokásokat, azok jellegzetességeit, és helyét a paraszti életben.

Ismerje hazánk nemzetiségeit.

Tudja bemutatni a legfontosabb néprajzi tájegységeket.

Tudja térképen megmutatni a határainkon túl élő magyarság lakóhelyeit.

Angol nyelv

5. évfolyam:

Írásbeli:

Melléknevek, ellentétpárok, családtagok nevei, ünnepekkel kapcsolatos igék, tanulással kapcsolatos igék. Nyelvtani ismeretek: 'be' tagadó és kérdő mondatokban; 'there is/ there are'; 'have got'- kijelentő, tagadó é kérdő mondatokban; 'Present Simple' és igeidő kijelentő, tagadó és kérdő mondatokban.

Szóbeli:

A tanuló be tudja mutatni kedvenc dolgait, vásárlási szituációban részt tud venni, jellemezni tud embereket, be tudja mutatni a családját, tud röviden beszélni különleges napokról, ünnepekről, röviden tud beszélni az iskolájáról, kedvenc tantárgyairól.

6. évfolyam:

Írásbeli:

Szabadidős tevékenységek, városi épületek, országok, nemzetiségek, nyelvek, állatvilággal kapcsolatos kifejezések, iskolai és iskolán kívüli tevékenységek, foglalkozások. Nyelvtani ismeretek: 'Present Continuous' igeidő kijelentő, tagadó és kérdő mondatokban; kérdőszavak használata; 'there is/there are'+ some/any'; melléknév fokozás; 'Present Simple' és 'Present Continuous' használata; 'can'- ability or permission; megszámlálható és megszámlálhatatlan főnevek használata.

Szóbeli:

Tud beszélni a hobbijáról, arról, hogy mivel tölti a szabadidejét, be tudja mutatni a várost röviden, el tudja mondani, milyen épületek találhatóak a városban, el tudja mondani a napirendjét. Jellemezni tud egy állatot, iskolai és iskolán kívüli tevékenységekről tud beszélni.

7. évfolyam

Írásbeli:

Mindennapos tárgyaink, bútorok, érzelmeket kifejező melléknevek, mozgással kapcsolatos előljárószavak, foglalkozások. Nyelvtani ismeretek: tudja használni a Present simple állító, tagadó, kérdő formáit; a Present continuous állító, kérdő, tagadó formáit; was/were-t tartalmazó mondatokat; a Past Simple állító, kérdő, tagadó formáit; a Past continuous állító, kérdő, tagadó formáit; a can/could; will/won't, first conditional

Szóbeli:

Tudja jellemezni az otthonát, tud beszélni egy múltbeli eseményről, pl. nyaralásról, ill. el tud mesélni egy múlt idejű történetet, belső tulajdonságai szerint tud jellemezni valakit; tud beszélni egy már nem élő híres emberről.

8. évfolyam

Írásbeli:

Sporttal kapcsolatos kifejezések, érzelmek kifejezése, televíziózással kapcsolatos szavak, újrahasznosítható és nem újrahasznosítható tárgyak. Nyelvtani ismeretek: tudja használni Present perfect állító, tagadó, kérdő formáit; a will és be going to- jövő idő; Past simple; a rendhagyó igéket; Relative pronouns; Present Perfect + since/for

Szóbeli:

Tudjon beszélni sportokról, tudjon jövő időt használva beszélni a terveiről (nyár, továbbtanulás); tudja bemutatni a kedvenc tv műsorát, boldoguljon egy segítséget kérő szituációban, tudjon jellemezni egy személyt külső és belső tulajdonságokkal.

Német nyelv

5. évfolyam

A tanuló ismerje meg és tudja használni a témakörökben körülötte nyelvileg bővülő világ szavait és kifejezéseit.

Tudjon reagálni a spontán feltett kérdésekre.

Amennyiben ezt anyanyelvi nyelvtani ismeretei lehetővé teszik, tudjon párhuzamot vonni és ellentéteket keresni az anyanyelv és az idegen nyelv között.

Értse meg a normál beszédtempónál valamivel lassabb szöveget, ha az számára csak kevés ismeretlen szót vagy kifejezést tartalmaz

Tudja bemutatni iskolai, otthoni környezetét, egy átlagos nap tennivalóit legyen képes ismertetni.

Tudjon elmesélni egy szokványos iskolai kirándulást, szabadidős programot.

Az anyanyelvi olvasástempót megközelítő tempóban, helyes kiejtéssel és intonációval legyen képes felolvasni ismert és ismeretlen szövegeket.

Tudja helyesen leírni tollbamondás után is a tanult szavakat, a nem fonetikus írásmódúakat is. Ismerje a következő témakörök lexikai egységeit: Én és a családom, családtagok bemutatása, családi események, közös programok, családi ünnepek; Napirend; Személyes adatok, azok használata (pl. igazolványok), személyek jellemzése külső és belső tulajdonságokkal; Otthonom, szűkebb környezetem, lakóhelyiségek, bútorok, berendezési tárgyak, lakóhelyem, tágabb környezetem; Idő, időjárás; Az óra, évszakok és hónapok, a hét napjai és a napszakok; Öltözködés, évszakok és ruhadarabok; Iskolám, osztálytermünk, tantárgyaim, tanárain, osztálytársaim, barátaim; Szabadidős tevékenységek; Állatok a ház körül; Az én ünnepeim;

Város, bevásárlás, tájékozódás, útbaigazítás, üzletek, bevásárlóközpontok, piac; Vakáció, nyaralás.

Tudja alkalmazni a következő nyelvtani tartalmakat: Steigerung der Adjektive; Das Modalverb „können“, Das Verb „haben“, „gern haben“ Ausdruck des Besitzes Die Possessivpronomen; Die Jahreszahlen, Das Modalverb „müssen“ „es gibt“ + Akkusativ; Modalverben mit „man“. Gebrauch von „man“ Dativ der Substantive; Personalpronomen im Dativ; Gegensätze der Adjektive, Bildung der Adjektive, Temporaladverbien; Imperfekt, Die Wechselpräpositionen, Gebrauch der geographischen Namen.

6. évfolyam

Tudjon a tanuló kérdésekre válaszolni és önállóan elmondani egy átélt eseményt.

Tudja kifejezni a következő beszédzándékokat: vélemény, kötelezettség, tiltás, engedély, akarat, szándék, öröm, bánat, elégedettség, elégedetlenség, bocsánatkérés, megbocsátás, rosszallás, elismerés, közömbösség, javaslat, tanácsolás, figyelmeztetés, segítség felajánlása és elfogadása, utasítás, jókívánságok.

Tudja elmesélni iskolai és iskolán kívüli napirendjét, tudjon beszélni étkezési szokásokról, öltözködésről, tudjon jellemezni személyeket külső és néhány belső tulajdonságuk alapján.

Tudjon reagálni valós élethelyzetekben, hallott vagy látott jelenségekkel kapcsolatban.

Tudjon képről önállóan néhány mondatot mondani (képleírás).

Tudjon szöveget néma olvasással feldolgozni.

Tudjon több mondatos összefüggő szöveget önállóan írásban megfogalmazni, tudjon üdvözlőlapot írni és megcímezni.

Ismerje a következő témakörök lexikai egységeit: Én és a családom, családtagok bemutatása. családi események, közös programok, családi ünnepek; Napirend; Étkezés, kedvenc étel, italom, egészséges táplálkozás; Étkezés étteremben; Idő, időjárás; Az óra, évszakok és hónapok, a hét napjai és a napszakok; Iskolám, osztálytermünk, tantárgyaim, tanárain, osztálytársaim, barátaim; Iskolai szabályok, házirend; Tanórán kívüli közös programjaink, szabadidő, szórakozás, szabadidős tevékenységek, kedvenc időtöltésem; Internet, interaktív játékok; Ünnepek és szokások; az én ünnepeim; Város, bevásárlás, épületek, utcák, tájékozódás, útbaigazítás; üzletek, bevásárlóközpontok, piac, vásárlás; Az én városom/falum; Utazás, pihenés, vakáció, nyaralás, táborok, osztálykirándulás; Közlekedési eszközök; Kedvenc zeném, együttesem; Egészséges életmód, a rendszeres testedzés, a helyes táplálkozás.

Tudja alkalmazni a következő nyelvtani tartalmakat: Verben mit untrennbaren Vorsilben; Das Modalverb „mögen“; Das Modalverb „dürfen“; Verben mit trennbaren Vorsilben; Die Wechselpräpositionen; Das Modalverb „sollen“; Das Perfekt, Perfekt mit dem Hilfsverb „sein“; Die „sich“-Verben; Die nebenordnenden Konjunktionen.

7. évfolyam

Tudjon a tanuló információt kérni és adni, tudjon kifejezni figyelmeztetést, ígéretet, kíváncsiságot és sajnálkozást.

A tanuló a témakörök alapján bővítse információs anyagát.

Az árnyaltabb kifejezésekhez tartozó nyelvtani anyagot sajátítsa el, hogy a közlésben aktív módon használhassa.

Értsék meg a tanulók a beszélt és írott szövegben található információkat, ha azok csak viszonylag kis százalékban tartalmaznak ismeretlen szavakat.

Ismerjék a tanulók az idegen nyelvű levelezés hivatalos formáját, magánlevelezésükben tudják is alkalmazni azt.

Tudjanak a tanulók rövidebb szöveget szótár segítségével önállóan is feldolgozni.

Ismerje a következő témakörök lexikai egységeit: Én és a családom, családtagok bemutatása, családfa, családi események, közös programok, családi ünnepek; Nagyszüleim világa; Az óra, évszakok és hónapok, a hét napjai és a napszakok, időjárás, időjárési rekordok, időjárési jelenségek, természeti katasztrófák, időjárás jelentés, előrejelzés; Sport, testrészek és mozgás, kedvenc sportom, sportfelszerelések, extrém sportok; Iskolám, osztálytermünk, tantárgyaim, tanárain, osztálytársaim, barátaim; Tanórán kívüli közös programjaink; Levelezés – e-mail, telefonálás – mobiltelefonok; Szabadidő, szórakozás, szabadidős tevékenységek, kedvenc időtöltésem, internet, interaktív játékok; Mozi, színház, zenehallgatás, kiállítások; Ünnepek és szokások, az én ünnepeim; Városok, települések, falvak, épületek, utcák, tájékozódás, útbaigazítás, üzletek, bevásárlóközpontok, piac, vásárlás; Látnivalók, nevezetességek a lakóhelyemen, híres városok és nevezetességeik, hazám nevezetességei, látnivalók; Utazás, pihenés, vakáció, nyaralás, táborok, osztálykirándulás; Közlekedési eszközök; Kedvenc zeném, együttesem; film- és színházi élményeim; Egészséges életmód, a rendszeres testedzés, a helyes táplálkozás; Betegségek és megelőzésük, orvosnál, kórházban; Média, kommunikáció, internet, interaktív játékok, közösségi oldalak, infokommunikációs eszközök a mindennapokban, a média szerepe a hétköznapokban.

Tudja alkalmazni a következő nyelvtani tartalmakat: Zeitangaben: Zeitraum und Zeitpunkt, die unterordnenden Konjunktionen: wenn, weil, dass. Modalverb: sollen. Präpositionen: gegen, bei und Präpositionen mit Dativ. Schwache, starke, gemischte Adjektivdeklinationen, indirekte Fragesätze, Futur.

8. évfolyam

Tudja a tanuló kifejezni a következő beszédzándékokat: emlékeztetés, szándék, terv, előrejelzés, bizonyosság, bizonytalanság, meglepetés, remény, együttérzés

Tudjon a tanuló megérteni az életkori sajátosságainak megfelelő nyelvi szintű szöveget élőbeszédben és hanganyagról.

Tudjon kérdésekre magyarázó jellegű válaszokat adni, képeket, képsorokat leírni, értelmezni.

Tudjon beszélgetést folytatni a hétköznapi élet tanult témaköreiben.

Legyen képes a tanuló ismeretlen szöveget önállóan, szótár segítségével feldolgozni, egyszerű, autentikus szöveget megérteni, tartalmát saját szavaival összefoglalni.

Legyen képes a tanuló ismert és ismeretlen szöveget hangosan felolvasni normál tempóban, helyes intonációval.

Tudjon a tanuló embereket és jelenségeket röviden jellemezni, mindennapi életével kapcsolatos eseményekről fogalmazást írni.

Szótár segítségével tudjon szövegeket németről magyarra és magyarról németre fordítani.

Ismerje a következő témakörök lexikai egységeit: Én és a családom, családtagok bemutatása, családfa, családi események, közös programok, családi ünnepek, nagyszüleim világa; Otthonom, szűkebb környezetem, lakóhelyiségek, bútorok, berendezési tárgyak, tágabb környezetem; Házimunkák, otthoni segítség; Étkezés, napi étkezések, kedvenc étel, italom,

egészséges táplálkozás; Az óra, évszakok és hónapok, a hét napjai és a napszakok, időjárás, időjárás rekordok, időjárás jelenségek, természeti katasztrófák; Öltözködés, ruhadarabok; Iskola, barátok, osztálytermünk, tantárgyaim, tanárain; osztálytársaim, barátaim; Tanórán kívüli közös programjaink; diákképviselő; Továbbtanulás, pályaválasztás; Szabadidős tevékenységek, kedvenc időtöltésem, internet, interaktív játékok, mozi, színház, zenehallgatás, kiállítások; Természet, állatok; Kontinensek, tájegységek; Hazánk és más országok, más kontinensek élővilága; Kedvenc zeném, együttesem, film- és színházi élményeim, kedvenc múzeumom, kiállítások, rendezvények, koncertek; Környezetünk védelme, szelektív hulladékgyűjtés, környezettudatos viselkedés; Egészséges életmód, a rendszeres testedzés, a helyes táplálkozás, betegségek és megelőzésük; Felfedezések, nagy földrajzi felfedezések.

Tudja alkalmazni a következő nyelvtani tartalmakat: Zahlwörter, Jahreszahlen. Städtenamen als Adjektive, lassen. Die Satzarten. Die Fragewörter. Zweigliedrige Konjunktionen, Indefinitpronomen, Konjunktiv, Präpositionen mit Genitiv. Konjunktiv. Konjunktiv der Modalverben, Passiv Präsens, Passiv Imperfekt, Apposition. Zusammengesetzte Substantive Verben mit Rektionen.

Etika

5. évfolyam

A tanuló ismerje a legfontosabb testi és lelki tulajdonságokat.

Tudja megfogalmazni, mi jellemzi az egészséges embert. Tudjon különbséget tenni a szándék és a döntés között.

Tudjon beszélni az emberi kapcsolatokat alakító legfőbb tényezőkről.

Ismerje a különféle kortársi csoportok szerveződésének fajtáit, jellegzetességeit.

Tudja, milyen következményekkel jár az előítélet, a kirekesztés.

6. évfolyam

A tanuló ismerjen és mutasson be olyan kommunikációs technikákat, amelyek segíthetnek a barátság ápolásában és az esetleges konfliktusok feloldásában.

Ismerje a csoporttagok közötti összetartozás érzését kiváltó legfontosabb tényezőket.

Ismerje a csoporton belüli konfliktuskezelés néhány gyakorlati technikáját.

A tanulóknak legyenek ismeretei különféle népekről, vallásokról és a társadalmi egyenlőtlenségekről.

Ismerje az internet használatával és a virtuális közösségekkel kapcsolatos veszélyeket.

Tudja az ember és a természet közötti kapcsolatra vonatkozó általános ismereteket.

Ismerje a modern technika mindennapi életet érintő pozitív és negatív hatásait.

Tudja rendszerezni a vallások sokszínűségével és közös jellemzőivel kapcsolatos ismereteit.

7. évfolyam

Tudja a nemi éréssel és a szaporodással kapcsolatos biológiai ismereteket.

Ismerje az iskolai és iskolán kívüli közösségek jellemzőit, jellegzetességeit.

Mutassa be az Európáról, a globalizációról és a multikulturális társadalmakról szerzett történelmi és földrajzi ismereteit.

Ismerje az alkohol, a cigaretta és a drogok káros hatásait.

Mutassa be a különböző vallásokhoz kapcsolódó ismereteit.

8. évfolyam

Ismerje a szexuális visszaélések veszélyeit.

Ismerje az egyén szerepét a csoporton belül.

Ismerje a legfontosabb általános társadalmi normák funkcióit és formáit.

Tudja az egyéni és közösségi boldogulást támogató értékek jellemzőit.

Ismerje a nagy világvallások legfontosabb tanításait.

Ének-zene

5. évfolyam

A tanuló ismer 5 magyar népdalt és néhány dalt a barokk zenei korszakból. El tud énekelni 4 dalt emlékezetből. Felismeri a tanult zenei elemeket és tud könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálni. Felismeri a zeneművek tartalmát közvetítő kifejező eszközöket (tempo, karakter, dallam, hangszín, dinamika). Figyelmesen hallgatja az életkori sajátosságainak megfelelő zenei részleteket. Felismeri az adott zenetörténeti korszak zeneszerzőinek (Lassus, Palestrina, Purcell, J.S.Bach, A.Vivaldi, F. Handel) 1-1 művét és ismeri életrajzukat.

6. évfolyam

A tanuló 10 dalt (5 magyar népdal, 3 történeti ének, 2 műdal) el tud énekelni emlékezetből egyénileg és csoportosan. Tud az adott zenei korhoz tartozó kánont vagy többszólamú dalt énekelni. Felismeri a tanult zenei elemeket és képes könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálni. Felismeri a zeneművek tartalmát közvetítő kifejező eszközöket (tempo, karakter, dallam, hangszín, dinamika). Felismeri a zenehallgatási anyag részleteit. Ismeri a bécsi klasszicista korszak zeneszerzőinek - J.Haydn, W.A.Mozart, L.v.Beethoven - életrajzát és 1-1 művét.

7. évfolyam

A tanuló 15 dalt (magyar népdal, magyar dal, népies dal, 4 műdal, 1 többszólamú ének, 2 zenemű főtémája) el tud énekelni emlékezetből. Felismeri az új zenei elemeket kottaképről. Tud zenei részleteket olvasni szolmizálva és ABC-s nevekkal. Képes a zeneművek adekvát befogadására funkcióhoz, stílushoz, műfajhoz mérten. Ismeri a romantika zenei korszakának kiemelkedő zeneszerzőinek életrajzát és műveit. (F. Schubert, Erkel Ferenc, M.P. Muszorgszkij, P. Csajkovszkij, F. Mendelssohn)

8. évfolyam

A tanuló 15 szemelvényt (8 népdal, 4 történeti ének, 1 műdal, 2 XX. századi zenemű főtémája) el tud énekelni emlékezetből. Felismeri az új zenei elemeket kottaképről. Tud zenei részleteket olvasni szolmizálva és ABC-s nevekkal első látásra. Képes a zeneművek adekvát befogadására funkcióhoz, stílushoz, műfajhoz mérten. Ismeri a XX. századi zenetörténet zeneszerzőinek, életrajzának és műveinek legfőbb jellemzőit. (C. Debussy, I. Sztavinszkij, A. Honegger, C. Orff, B. Britten, E. L. Webber)

Vizuális kultúra

5. évfolyam

A tér tagolása: előtér, középtér, háttér. Kiemelés színnel, mérettel, részletezettséggel. Eseménysorok megjelenítése.

Eseménysorok megjelenítése. Képregény készítése. Óskori, ókori műalkotások felismerése a Tér-forma-szín tankönyv képanyagából: szobrászat, festészet, építészet.

Tanulmányrajz készítése papír hengerek különböző összekapcsolódásáról. Térbeli helyzetek, arányok, színviszonyok ábrázolása. Természeti és mesterséges formák elemző rajzi ábrázolása. Színvázlat készítése: csendélet, őszi vagy téli tájkép festése. Főszínek, mellékszínek ismerete. Farsangi álarcok, dekorációk tervezése a formák leredukálásával. Állatábrázolás a legjellemzőbb nézetekből. Formaredukció, a formák leegyszerűsítése, átalakítása. Díszítő elemek tervezése.

6. évfolyam

Eseménysor megjelenítése képsorozattal. Négy képből álló sorozat készítése egy növény elhervadásáról, ráközelítéssel. Ókeresztény, román, gótikus, reneszánsz műalkotások felismerése: a Tér-forma-szín tankönyv képanyagából: szobrászat, festészet, építészet.

Tagoltabb formák, testek megjelenítése. Formaelemzés, tónusfokozatok, önárnyék, vetett árnyék. Beállítások grafikus ábrázolása. Az emberi alak. Az alak vázolása, arányai, térbeli helyzetének és mozgásának felismerése.

Illusztrációk készítése. Mozgásábrázolás. Figurális kompozíciók készítése: álló, ülő és fekvő formák. Forma tervezés. Egy adott tárgy elemzése forma és funkció szempontjából. Az egész és a rész kapcsolata. Új forma tervezése. Színezetkontraszt festése. Dekoratív, absztrakt színek kompozíciók készítése szabályos formák felhasználásával. A színek dekoratív hatásának ismerete.

7. évfolyam

Emberi arc, elemző rajzi tanulmányozása: vázolása, arányai, térbeli helyzetek felismerése.

Emberi arc, elemző rajzi tanulmányozása: vázolása, arányai, térbeli helyzetek felismerése. A barokk, a klasszicizmus, a romantika, a realizmus, az impresszionizmus korszakának ismerete, műalkotások felismerése a Tér-forma-szín tankönyv képanyagából: szobrászat, festészet, építészet.

Szögletes testek vetületi ábrázolása. Rálátás, alálátás, szemmagasság. Kocka szabásrajzának (palást) elkészítése. A forma (kocka) rajzi értelmezése.

8. évfolyam

Perspektivikus ábrázolás. Belső terek perspektivikus ábrázolása. Horizontvonal, látóhatár. Rálátás, alálátás, szemmagasság. Térhatású betűk tervezése.

A tér illúzióját keltő ábrázolás. OP-ART kompozíciók tervezése grafikusan és színesen. XX. sz. művészeti irányzatai, a Tér-forma-szín tankönyv képanyagának felismerése. Kortárs művészet alapvető ismerete. Kollázs, montázs készítése. Gyűjtött képek kompozícióvá rendezése ragasztásos technikával.

Technika és tervezés

5. évfolyam

A tanuló tudja rendszerezni az élelmiszereket. Ismerje a korszerű és egészséges táplálkozás alapelveit. Ismerje az étkezéshez, ételkészítéshez kapcsolódó higiéniai követelményeket, étkezési szokásokat, ételkészítéshez kapcsolódó utómunkálatokat.

Ismerje fel a mesterséges és épített környezet jellemzőit. Legyen alapvető ismerete a növények gondozása terén.

Alkalmazza a gyalogos és kerékpáros közlekedés KRESZ szerinti szabályait, valamint a tömegközlekedés szabályait. Ismerje a közúti közlekedési jelzéseket, a városi, közúti és légi közlekedés jellemzőit.

6. évfolyam

A tanuló tudja rendszerezni az élelmiszereket. Ismerje a korszerű és egészséges táplálkozás alapelveit. Ismerje az étkezéshez, ételkészítéshez kapcsolódó higiéniai követelményeket, étkezési szokásokat, ételkészítéshez kapcsolódó utómunkálatokat.

Ismerje fel a mesterséges és épített környezet jellemzőit. Legyen alapvető ismerete a növények gondozása terén.

Biztonságosan alkalmazza a gyalogos és kerékpáros közlekedés KRESZ szerinti szabályait, valamint a tömegközlekedés szabályait. Ismerje a kerékpár karbantartásához szükséges eszközöket, módokat. Tudjon tájékozódni a közúti és vasúti menetrendekben, útvonalterképeken.

7. évfolyam

A tanuló tudja az egészséges, biztonságos, környezettudatos otthon működtetéséhez szükséges életvezetési ismereteket. Ismerje a háztartás elektromos, víz-, szennyvíz-, gáz- és más tüzelőberendezéseinek biztonságos, takarékos és felelős használatát, a használattal járó veszélyeket és a környezeti hatásokat. Ismerje fel a hibákat, működési zavarokat. Legyen környezettudatos a háztartási hulladékok kezelése során.

Tudatosan alkalmazza a kerékpárosokra vonatkozó közlekedési szabályokat. Legyen tájékozott a közlekedési környezetben.

Legyen minél több információja a továbbtanulási lehetőségekről.

Digitális kultúra

5. évfolyam

A tanuló ismerje és használja a programozási környezet alapvető eszközeit, tudjon egyszerű problémákat megoldani a tanult blokkprogramozási nyelven.

Kezelje önállóan az operációs rendszer mappáit, fájljait, és felhőszolgáltatásait.

Tudjon önállóan szöveges dokumentumot létrehozni, formázni, a témának megfelelő képet beilleszteni, formázni.

Ismerje a prezentációkészítés és a bittérképes rajzolóprogram használatának alapszabályait, és alkalmazza azokat. Legyen képes egyszerű multimédiás tartalmak létrehozására.

Legyen tisztában az alapvető etikai és jogi szabályokkal, melyek az online kommunikációra vonatkoznak, és munkája során tartsa be azokat.

Ismerje a böngészőprogram főbb funkcióinak használatát, legyen képes információt keresni megadott szempontok szerint. Védekezzen az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén kérjen segítséget.

6. évfolyam

Az informatikai eszközöket önállóan használja, ismerje alapvető működési elvüket, a tipikus felhasználói hibákat kerülje el.

A probléma megoldásához ismerjen vezérlési szerkezeteket (szekvencia, elágazás és ciklus), alkalmazza ezeket blokkprogramozási nyelven. Tudjon egyszerű animációkat, grafikát készíteni adott programozási környezetben. Ismerje a robotvezérlés alapfogalmait.

Ismerje az online identitás védelmében teendő lépéseket.

Ismerje az adattárolás és – megosztás lehetőségeit felhőszolgáltatásokon keresztül.

Tudjon adott tanórai, iskolai, hétköznapi problémához hosszabb (1-2 oldalas) dokumentumot készíteni. (képek, ábrák, karakterformázás, bekezdésformázás)

Ismerje és hosszabb bemutató elkészítése során alkalmazza a prezentáció készítés alapelveit, ismerje az adott szoftver funkcióit, tudjon multimédiás, interaktív tartalmakat létrehozni.

Ismerje a digitalizációs eszközök használatát (kép, hang video digitális rögzítése, szerkesztése).

Önállóan értelmezze az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról tudjon beszámolni.

7. évfolyam

Ismerje az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériáit, a háttértárak csoportjait, továbbá a kommunikációs eszközöket, a felhasználás szempontjából fontos működési elveket és paramétereiket.

Ismerje és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit. Tudjon a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmazni a tanult blokkprogramozási nyelven;

Ismerje és önállóan használja az online kommunikációs csatornákat. Tartsa be az etikus és hatékony kommunikációs szabályokat.

Ismerje a táblázatkezelő alapvető funkcióit, ismerje a táblázatkezelés alapfogalmait. (cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, adattípus)

Tudjon szöveget, képet és táblázatot is tartalmazó dokumentumot minta vagy leírás alapján elkészíteni, képes legyen egyszerű táblázatot létrehozni, valamint tudjon megtalálni és kigyűjteni kívánt információkat az internet segítségével.

Ismerje az információkeresés technikáját, stratégiáját és több keresési szempont egyidejű érvényesítésének lehetőségét.

8. évfolyam

Ismerje az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobileszközökre fejlesztett alkalmazásokat, tudja azokat felelősen, etikusan alkalmazni.

Tudjon összetettebb algoritmust kódolni. (változók, értékadások, eljárások, függvények alkalmazása, tesztelés, elemzés)

Tudja a mások által készített alkalmazások paramétereinek programra gyakorolt hatását vizsgálni, értelmezni.

Ismerje és alkalmazza az online identitás védelmében teendő lépéseket, módszereket, eszközöket.

Ismerje a szövegszerkesztési alapelveket. Tudjon kész minta alapján szöveges dokumentumot készíteni. Tudjon a tartalomnak megfelelően önállóan szöveges vagy multimédiás dokumentumokat létrehozni, objektumokat beilleszteni, az élőfej és élőláb funkcióját alkalmazni. Tudjon menteni többféle formátumban. Tudjon táblázatot beilleszteni a szövegbe. Tudjon bemutatót készíteni projektmunkában, a megfelelő szerkezet kialakításával (automatikusan ismétlődő, animált, interaktív ppt).

Ismerje a táblázatkezelő program funkcióit, az adatok grafikus ábrázolási lehetőségeit, az adatok feldolgozását segítő számítási műveleteket.

Ismerje az információs technológia fejlődésének gazdasági, környezeti, kulturális hatásait.

Dráma és színház

8. évfolyam

A tanuló ismerje meg a dráma és színház eszközeit és kreatív módon alkalmazza azokat.

Adekvát módon alkalmazza a verbális és nonverbális kifejezés eszközeit.

Ismerje fel és azonosítsa a dramatikus szituációk alapelemeit (szereplők, hely, idő, viszonyrendszer, probléma).

Ismerje fel és azonosítsa a dramatikus szituációk jellemzőit (szereplők, viszonyrendszer, cél, szándék, akarat, konfliktus, feloldás).

Tudja megvitatni és értelmezni a közösen látott színházi előadást.

Állampolgári ismeretek

8. évfolyam

A gyermek ismerje fel a családi szocializációnak az ember életútját befolyásoló jelentőségét. Tudja értelmezni a családi kohézió alapelemeit, jellemzőit: együttműködés, szeretetközösség, kölcsönösség, tisztelet.

Tudja értelmezni a család mint a társadalom alapvető intézményének szerepét és jellemzőit. Ismerje fel a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát. Ismerje fel a családi háztartás összetevőit, értelmezni a család gazdálkodását meghatározó és befolyásoló tényezőket.

Felismeri a családi háztartás gazdasági-pénzügyi fenntarthatóságának és a környezettudatos életvitel kialakításának társadalmi jelentőségét.

Felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát. Arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse. Önállóan vagy társaival együttműködve javaslatokat fogalmaz meg, tervet, tervezetet készít.

Társaival megvitatja a nemzetek, nemzetállamok helyét és szerepét a globális világban. Tudja értelmezni és társaival megbeszélni a honvédelem jelentőségét a globalizáció korában. Arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse.

Beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.

Felismeri a jogok és kötelességek közötti egyensúly kialakításának és fenntartásának fontosságát. Felismeri a közteherviselés társadalmi és erkölcsi jelentőségét, kiemeli az adómorál javításának fontosságát.

A Gyakorlóóvoda pedagógiai programja

A pedagógiai program jogszabályi háttere

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. törvény
- A kormány 363./2012.(XII.17.) kormányrendelete az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 137./2018. (VIII.25.) ÓNOAP szóló 363./2012. (XII.17.) kormányrendelet módosítás
- 20./2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2011.évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 17./2013.(III:1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- A 32./2012.(X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai nevelésének irányelvééről
- 2003.évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

Tartalomjegyzék

1. Az intézmény meghatározása, főbb adatai

2. Óvodánk jellemző sajátosságai

Óvodaképünk

Gyermekképünk

Nevelési céljaink

3. A program tartalma és tevékenységformái

3.1 *Nevelési feladataink*

3.1.1 Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

3.1.2 Egészséges életmódra nevelés

3.1.3 Anyanyelvi és értelmi nevelés

3.1.3.1 Környezeti nevelés

3.1.3.2 Művészeti nevelés

3.1.4. Nemzetiségi kisebbségi nevelés

3.1.5 Gyakorlati képzés

3.2 *A gyermek tevékenységformái*

3.2.1 Játék

3.2.2 A külső világ tevékeny megismerése

3.2.3 Verselés, mesélés

3.2.4 Ének – zene, énekes játék, gyermektánc

3.2.5 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

3.2.6 Mozgás

3.2.7 Munka jellegű tevékenységek

3.2.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

3.2.9 Integrált/inkluzív nevelés

3.2.10 Gyermekvédelmi feladatok

3.2.11 Az óvodai élet megszervezése

4. Óvodánk kapcsolatrendszere

4.1 *Nevelőtestület együttműködése*

4.2 *Óvoda – család*

4.3 *Óvoda – fenntartó*

4.4 *Óvoda – iskola*

4.5 *Egészségvédelmi kapcsolatok*

4.6 *Önkormányzatok – szakmai szolgáltató*

4.7 Egyéb kapcsolatok

5. A program megvalósulását segítő ellenőrzések, értékelési rendszerünk

5.1 Minőségellenőrzés

5.1.1 Dokumentumok ellenőrzése

5.1.2 A munka feltételeinek ellenőrzése

5.1.3 A nevelőmunka ellenőrzése

5.1.4 A szakvezetői feladatok ellenőrzése

5.2 Minőségértékelés

5.3 Intézményi önértékelés

6. A program feltételrendszere

6.1 Személyi feltételeink

6.2 Tárgyi feltételeink

7. Érvényességi rendelkezések

8. Legitimációs záradék

9. Mellékletek

1. AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Az intézmény neve: Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Gyakorló Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Gyakorlóóvoda

Típusa: Többcélú, közös igazgatású közoktatási intézmény

Működési engedély száma: 1218-1/2009

OM azonosító: 036282

Székhely címe: 7100 Szekszárd, Mátyás király u. 5.

Feladat ellátási hely címe: 7100 Szekszárd, Mátyás király u. 1.

Telefon: 74/528-326

Működési területe: Szekszárd város közigazgatási területe/városkörnyék települései

Fenntartója: Pécsi Tudományegyetem (székhelye: 7633 Pécs, Szántó Kovács János u.1./b)

Jogállása: Pécsi Tudományegyetem önálló szervezeteként működő, szakmailag önálló intézmény, jogi személy

Gazdálkodása: Pécsi Tudományegyetem éves gazdálkodási tervében meghatározott intézményi előirányzatok felett teljes jogkörrel rendelkezik

Alapítás éve intézménytörténeti szempontból: óvoda 1984

közös igazgatású intézmény 2004

Alaptevékenysége: -óvodai nevelés, iskolai életmódra felkészítés
-német kisebbségi kétnyelvű óvodai nevelés
-fogyatékkal élő gyermekek óvodai nevelése, iskolai életmódra felkészítése (mozgásszervi-, érzékszervi, beszéd fogyatékoság, és egyéb pszichés fejlődési zavar)

Kiegészítő tevékenysége: -intézményi étkeztetés
- óvodapedagógiai szakos hallgatók képzése

2. Óvodánk jellemző sajátosságai

Óvodaképünk

Óvodánk Szekszárdon, a Pécsi Tudományegyetem Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kar gyakorlóóvodájaként működik. Városunk a Szekszárdi Domság lábánál, a Mezőföld és az Alföld találkozásánál fekszik. Az óvoda a hajdani város szélén épült a szekszárdi Séd patak partján, de ma már központnak számít. Egyik oldalról a családi házak,

mint kertváros, a másik oldalról az urbanizáció által létrehozott lakótelep övezi. A megyeszékhelyen és környékén többféle nemzetiség él, melyek őrzik múltbéli gyökereiket.

Tekintettel arra, hogy Szekszárd - mint megyeszékhely - a megye oktatási, kulturális életében a német kisebbségi területen is meghatározó szerepet tölt be, - a lakosság mintegy 20 -30 %-a a német kisebbséghez tartozónak vallja magát, ill. támogatója- így a német nyelv tanulása, a kulturális hagyományok megismerése, ápolása már az óvodás korú gyermekek beíratásánál is igényként jelentkezik. E csoport(ok) megfelelő gyakorlóterepet igyekeznek biztosítani az Egyetemi Kar részére a német nemzetiségi óvóképzésben is.

Óvodánk 6 csoporttal működik, vegyes életkorú gyerekekkel szerveződött csoportokkal. Feladatunk a 3 - 7 éves gyermekek gondozása, fejlesztése, nevelése mellett az óvodapedagógus hallgatók számára gyakorlóterep biztosítása, olyan példaértékű modell nyújtása, amely elősegíti pedagógiai képességeik fejlődését, alkalmassá teszi őket egyetemes és nemzeti értékek közvetítésére, a nemzeti tudat formálására.

Pedagógiai munkánkban eddig is arra törekedtünk, hogy óvodánk profilja sokoldalú legyen. Ebben a munkában fontos szempont volt, hogy az óvónők megkeressék, megtalálják azt a speciális területet, amelyben szakmailag elmélyülve, tudásukat folyamatosan bővítve tartalmasabbá és egyben hatékonyabbá tudják tenni óvónői tevékenységüket. E törekvésünk eredményeként működnek jelenleg olyan sajátos arculatú csoportjaink, melyek a gyakorlati képzésben és a gyermekek nevelésében is speciálisan többet képesek nyújtani (hagyományőrző csoport, német nemzetiségi csoport, léleképítő csoport zenei csoport, környezetismereti és környezetvédő csoport, intenzív személyiségfejlesztő csoport...). Csoport profiljaink a személyi változás, illetve az óvodapedagógus erőssége által változhatnak.

Célunk megvalósítása érdekében feltétlenül fontosnak tartjuk egy olyan helyi program kidolgozását, mely egységbe foglalja óvodánk sokoldalúságát, sokszínűségét. A változatos csoportokban a nevelőmunkát egy közös rendező elv uralja: a természet körforgása, az ünnepekhez, jeles napokhoz kapcsolódó tevékenységek, környezet érzékeny és környezettudatos magatartás formálása.

A társadalmi változásokat érzékeljük az óvodánkban is. Egyre több gyermek egyik szülője munkanélküli: segélyekből, családi pótlékból élnek, mely feszültséget okoz a családokban. Tapasztaljuk, hogy nő a hátrányosan és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma. Óvodánkba sajátos nevelést igénylő gyermekek és beilleszkedési-,tanulási- és magatartászavaros gyermekek integrációját/inkluzív nevelését is elősegítjük. Törekszünk az integrációt/inklúziót elősegítő csoportok alakítására. Esélyt adunk arra, hogy a gyermekek

képességeiknek megfelelően fejlődjenek, megismertetjük a gyermekeket azzal, hogyan éljenek a közösségben, és értékorientált közösségi nevelésben részesüljenek.

Mivel a gyermek és környezete egyensúlyának megbomlása és ennek következményei beóvodázási környezetünkben is hatnak, a célok rendszerének kialakításában általunk értéknek vélt elemek megfogalmazására törekedtünk. Nevelési gyakorlatunkba egyre több olyan tartalom és hozzá kapcsolódó tevékenység épült be, amely a személyiségfejlődés szempontjából fontos értékek elsajátítását célozták meg (egészséges életmód, Én harmóniája, környezet védelme, hagyományápolás, művészeti nevelés..)

Nevelésünk irányultsága tapasztalataink szerint megfelel a gyermek sajátosságainak, és találkozik a szülők egyetértő támogatásával. A törvényi előírásoknak megfelelően esélyegyenlőséget biztosítunk, és minden gyermeket befogadunk.

Helyzetelemzésünk eredményeként az az álláspontunk, hogy nevelési programunkban meg kell őrizni eddigi értékeinket és az egyes nevelési területekben hangsúlyosan kell megjeleníteni azoknak a tartalmaknak és tevékenységeknek, amelyek a nevelés során értékeket teremtenek.

Gyermekképünk

Programunkban azt fogalmazzuk meg, hogy a környezeti lehetőségeinkhez és a gyermekek egyéni adottságaihoz képest milyen úton és milyen tartalmakkal kívánjuk a gyermekeket hozzásegíteni ahhoz, hogy képességeik és tevékenységeik egyensúlyban legyenek egymással, és kiegyensúlyozott, harmonikus személyiséggé váljanak.

Azt szeretnénk elérni, hogy a gyermek félelem nélkül legyen képes kapcsolatokat kezdeményezni és fenntartani. Tudjon együttműködni, másokkal törődni, a máságot elfogadni. Rendelkezzen a kifejezés, megértés és kapcsolatteremtés képességével. Megfelelő beszédbátorsággal tudjon saját szintjén kötetlenül társalogni.

Legyenek tapasztalatai a környezetéről, annak hagyományairól, szokásairól. Aktív, megismerő tapasztalatszerzés közben élje át a szabad önkifejezés és örömezés élményét. Legyen képes a strukturált egész felfogására, összefüggések felismerésére. Pozitív érzelmekkel forduljon a környezete felé, törekedjen arra, hogy önmagával és környezetével harmóniában éljen.

Minden neveltünknek lehetőséget biztosítunk arra, hogy megélhesse, megőrizhesse saját kultúráját, megismerhessen más kultúrákat.

Jellemezze nyitottság, befogadó készség az életkori szinten közvetített művészeti alkotások iránt, legyen késztetése a kreatív újraalkotásra.

Arra törekszünk, hogy jó teherbírású, összerendezett mozgású, biztos lateralitással rendelkező gyerekeket neveljünk, akik megalapozott finommotorikával rendelkeznek, térben és időben sikeresen tudnak tájékozódni.

Nevelési céljaink

Általános nevelési célok:

- A gyermeki személyiség egyénenként és életkoronként változó testi és lelki szükségleteinek kielégítése, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- Érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése, melyben a gyermeket tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi.
- Az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységeken keresztül olyan műveltség tartalmak közvetítése, melyek hozzájárulnak az ember és környezete közötti egyensúlyvesztések megelőzéséhez és helyreállításához.
- A gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges személyi és tárgyi környezet biztosítása.
- Olyan gyermekek nevelése, akik segítségünkkel kiegyensúlyozott, érzelmekben gazdag gyermekkort élnek meg, nyitottak környezetükre, a helyi emberek életére és azok tevékenységére, tárgyi és kulturális értékeire. Egyéni sajátosságaikhoz mértén megfelelő tanulási képességekkel rendelkeznek, magatartásuk a környezet számára tolerálható.
- Az egyéniség elfogadása, tiszteletben tartása mellett a közösségbe való beilleszkedés.

Gyakorlati képzés:

Célja az óvodapedagógus hallgatóknak olyan befogadó, elfogadó pedagógus értékek modellálása, nevelési tartalmak és módszerek közvetítése, amelyek által hitelesen megvalósulhat a gyermekek egészséges és egyenletes személyiségfejlődése.

3. a PROGRAM TARTALMA ÉS TEVÉKENYSÉGFORMÁI

3.1 nevelési feladataink

3.1.1. ÉRZELMI, ERKÖLCSI ÉS ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Cél:

Emocionális alapon fokozatosan kifejleszteni azokat a mechanizmusokat, amelyek segítségével a gyermek képes együttműködni és másokkal törődni, képes elfogadni a neki nem tetsző tárgyat, élőlényt, annak létezését, másságát.

A megvalósítás elvei:

- Érzelmek döntően befolyásolják kapcsolataink minőségét. A felnőtt közösség érzelmi életének belső rendje meghatározza a gyermek felé irányuló hangulatok minőségét.
- Stabil szokásrend, értékrend kialakítására törekszünk, mely a felnőttek közös munkáján alapszik: szülő – óvónő, óvónő – óvónő, óvónő – dajka, óvónő – hallgató, dajka – hallgató.
- Az óvoda gyermek érzelmei uralma alatt él, azok befolyásolják gondolkodását, viselkedését. Szeretetre, biztonságra vágyik, pozitív kapcsolatokra van szüksége ahhoz, hogy megnyíljon, megismerhető és fejleszthető legyen.
- Már a beszoktatás idején fontos, hogy az elsődleges szocializációs közeget minél pontosabban megismerjük és folyamatos legyen a kapcsolattartásunk. A már kialakult szokásainak ismerete és elfogadása megkönnyíti számunkra a gyermek befogadását, a családi nevelés folytatását, a másodlagos szocializációs hatások elindítását. A nyitás a környezet felé mindig érzelmi alapon történik. Elsődleges célunk az elfogadtatás. Ez az alapja egy magasabb szintű érzelem kialakulásának, mely az óvás, védelem szándékát alapozza meg.
- Törekszünk arra, hogy az óvoda tárgyi és személyi környezete a gyermekben pozitív benyomásokat váltson ki és a bizalmi légkör kialakulását segítse elő.
- Feladatunk az érzékenység, éntudat, énérvényesítés hármasságának harmonikus segítése. Megfelelően megalapozott érzelmi kötődéssel segítjük a pozitív attitűdök kialakítását, a belső egyensúly megteremtését, az ízlés, értékrend formálását. A szeretetkapcsolat feltétele a belső motívum megteremtésének (utánzás, azonosulás), és feltétele annak a bizalmi légkörnek is, melynek eredménye a pozitív kompetenciakészítés, a másság elfogadása.

- Elfogadjuk és toleráljuk az életkori sajátosságokból adódó érzelmi megnyilvánulásokat, fokozatosan törekszünk a pozitív gátlások kiépítésére. Olyan élethelyzeteket teremtünk, amiben pozitív társas kapcsolatokat segítő erkölcsi tulajdonságai is fejlődnek (együttérzés, segítőkészség, figyelmesség, önállóság, önfegyelem, feladat- és szabálytudat). Arra törekszünk, hogy felhalmozott tapasztalatai és a nevelési körülmények hatására érzelmei és viselkedése a lehető legoptimálisabb mértékben egyensúlyba kerüljenek, szociális kapcsolatai kiteljesedjenek.
- A gyermek érzelmi fejlődése és szocializációs szintje környezetfüggő, ezért munkánkat áthatja a modell szerepből adódó felelősségérzet. A viselkedési minták, pozitív értékek, szokások mintaadással, utánzással történő beépítése olyan számunkra értékes pedagógiai helyzetekben, tevékenységekben történik, ahol a gyermekek szabadon választhatják meg az együttműködési formákat és konkrét élethelyzetben történhet a belátáson alapuló elfogadás, melyben a kulcsszerepet az anyanyelv kapja.
- Segítjük a gyermekekben az önmaga és mások iránt érzett felelősségének alakulását, szociális érzékenységének fejlődését. Alapvető feladatnak tekintjük az interperszonális kapcsolatok új formáinak alakítását.

3.1.2 EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS

Cél:

A gyermek testi szükségleteinek kielégítése, testi képességek fejlesztése, az egészséges életvitel megalapozása, a testi, lelki és mentális fejlődéshez szükséges biztonságos környezet megteremtése, a pozitív óvónői beállítódás megőrzése és erősítése.

A megvalósítás elvei:

a) *Testi szükségletek, személyi higiénia*

A nevelés hatékonysága szempontjából kiemelt jelentőséggel kezeljük az egészséges életmód szokásait, melyek az emberi létezéshez szükséges egészséges környezet fenntartását is szolgálják. Úgy gondoljuk már kisgyermekkorban szükséges a környezet állapotának megőrzésére, javítására, a kedvezőtlen tendenciák megelőzésére, korrigálására ráhangolni a gyermeket.

A szokások alakítása a gyakorlásra alkalmas életkörülmények megszervezésével történik, és a hatékonyság érdekében mozgósítjuk a gyermek érzelmi, akarati képességeit. A felnőtt modellszerepe meghatározó, követelményeiben pedig a személyiséghez igazodó fokozatosságnak kell dominálnia. A szokások ellenőrzésében a

rendszeresség és következetesség mellett a konkrét helyzethez igazodó elemzéssel segítjük a belátáson alapuló szokásalakítást, a társadalmi nyelvi szokások formálását. A rossz szokások kioltására a pozitív példák elismerését alkalmazzuk. A szokásalakítás az óvoda és a szülők közös feladata, csak azonos elvárások esetén lehet eredményes, így hatékony együttműködésre törekszünk.

Kialakítandó szokások: kulturált étkezés, szükség szerinti alapos kézmosás, fogmosás, szájöblítés, a WC használat higiénája és intimitása, hajápolás, a ruházat rendezettsége, pihenési szokások, takarékosági és környezetvédelmi szokások.

A gondozási feladatok közé tartozik a helyes étkezés. Az étrend összeállításába sajnos kevés a beleszólási jogunk, de a rostos anyagok, vitaminok pótlására minden csoportban bevezettük a gyümölcs - és zöldségnapot. Arra törekszünk, hogy a szükségletek kielégítése és ne a pazarlás domináljon.

b) Testi képességek, testedzés

A testi képességek fejlesztésében meghatározó jelentőségű a mozgásos tevékenységek mennyisége és minősége. A tervszerű foglalkozásvezetés (kötelező foglalkozás, mindennapos testnevelés) tudatosan felépített gyakorlataival segítjük elő az egészséges csont- és izomrendszer kialakulását, az erő, ügyesség, állóképesség, koordinált mozgás fejlesztését, a nyelvi prevenciót.

Megfelelő koordinációval tesszük lehetővé, hogy minden csoport heti rendszerességgel használhassa a tornaszobát és a Kar tornatermét.

Minél több lehetőséget biztosítunk a szabad mozgásra az egész nap folyamán. A csoportszobák méretei korlátozottak, de a tágas udvar számtalan lehetőséget kínál. Verseny és szabályjátékok, népi és sport játékok, dalos játékok évszakokhoz igazodó válogatásával tesszük színesebbé a szabad mozgás lehetőségeit. Az alkalmakat bővítjük kirándulásokkal és erdei szabad tevékenységekkel. A kirándulások szervezésekor figyelünk arra, hogy a megtett út hossza és időtartama igazodjék a gyermekek sajátosságaihoz.

Óvodánk számára biztosított fakultatív lehetőség a Kar testnevelési csoportja által heti rendszerességgel szervezett gyermektorna, és a képzés aktualitásához igazodóan az úszás, vízhez szoktatás.

A gyermekek ellenálló képességének fokozása érdekében hangsúlyossá tesszük mindennapi életünkben az edzési alkalmakat, a környezet elemeinek aktív kihasználásával. A szabad levegőn való tartózkodás alkalmait minden évszakban a lehető legnagyobb időegységben használjuk ki, az évszak által kínált tevékenységek

szervezésével. A naphoz szoktatást kora tavasztól fokozatosan végezzük. Erős napsütés esetén a gyerekeknek félárnyékos helyeket kínálunk fel, tudatosítva bennük a tűző nap ártalmas hatásait. A megfelelő edzést elősegítjük az öltözék helyes megválasztására szoktatással. Megteremtjük a feltételeket ahhoz, hogy a gyermek szükségletei szerint bármikor ivóvízhez juthasson.

c) Egészséges környezet biztosítása

A kulturált környezet folyamatos tisztaságot, rendet feltételez, ezért a gyermekek szokásaiban is törekszünk ennek alakítására. A belső környezet alakítása során környezetbarát, természetes anyagokat használunk fel, tárgyi eszközeinkkel a gyermekek méreteihez való igazodásra törekszünk. Egészségük védelme érdekében megfelelő fényerejű, energiatakarékos, helyi fényforrások alkalmazására van szükség. Az erős külső fénytől való védelem, a pihenés nyugalmanak biztosítása érdekében fényvédő függönyök használata szükséges. A csoportszobák levegőcseréjéről a környezeti szükségletekhez igazodva, rendszeresen gondoskodunk. Kerüljük a helyiségek túlfűtését mind egészségvédő, mind energiatakarékos szempontokat figyelembe véve. Óvodánk udvarának kialakításában törekedtünk és fokozatosan törekszünk az EU-s szabványnak megfelelő eszközök beszerzésére, amelyek változatos mozgásformák gyakorlására, testi képességek fejlesztésére, testedzésre adnak lehetőséget. A növényzet tudatos telepítésével árnyékos és napos helyek megfelelő arányának alakítása a célunk.

d) Mentálhigiénés egészség

Megfelelően megalapozott érzelmi kötődés segíti elő a társak iránti érdeklődést, a közös élményeket jelentő tevékenységek elfogadását, alapvető akarati tulajdonságok alakulását. Mindebben meghatározó a pedagógus személyisége, elfogadó és probléma érzékeny irányítási stílusa.

Törekszünk arra, hogy a gyermek biztonságérzetét a számára elfogadható életritmus kialakításával, a rendszeresen ismétlődő tevékenységekben való eligazodás képességének fejlesztésével segítsük elő. A teljesítmény centrikus irányítás kiküszöbölésével, a gyermekhez igazodó teljesítmény és tempó elfogadásával, a gyermek önértékelésének segítségével igyekszünk az óvoda életében a frusztráló stresszhelyzeteket elkerülni. A gyermek én-érvényesítési törekvéseiben a megfelelő szabadság és önállóság biztosítása mellett olyan felnőtt segítséget adunk, amely által a környezetével való kapcsolata értelmes rendben fejeződhet ki és harmonikusan bontakozhat a kommunikatív beszéd fejlődése.

A negatív környezeti hatásokat ellensúlyozó preventív tevékenység fontos óvónői feladat: kiegyensúlyozott, családi légkör, szeretetteljes törődés biztosítása, érzelmi kapcsolatok erősítése, alapvető testi szükségletek kielégítése, nyugodt élettempó biztosítása, az ártalmas hatások kiküszöbölése, a nyelvi hátrányos helyzet korrekciója, a köznyelvi beszéd, a kidolgozott kód építése a szülőkkel közösen..

3.1.3 ANYANYELVI ÉS ÉRTELMI NEVELÉS

Cél:

Az anyanyelvi nevelés folyamatát a beszéd percepció és beszéd produkció fogja át. A fejlesztő munka az elemi nyelvi tudatosságra, az analizáló, szintetizáló képesség fejlesztésére irányul.

A képességek és tevékenységek egyensúlyának megteremtése a perceptuális tanulás keretei között. A gyermek természetes aktivitására alapozva, szemléletes, cselekvő helyzetek megteremtésével történik a beszédkedv és kommunikációs képességek alakítása. A gondolkodás fejlesztése mellett a kreativitás életkori és egyéni lehetőségeinek hatékony megvalósítására, tehetség kibontakoztatására törekszünk.

Elveink és feladataink:

Az értelmi nevelés helyzeteinek megtervezése során figyelembe kell venni az értelmi képességek óvodáskori jellemzőit:

- A gyermek gondolkodása érzelemvezérelt, viszonyai, benyomásai meghatározzák az ismerethordozó környezeti elemekhez és a pedagógushoz fűződő kapcsolat minőségét.
- A gyermek természetes aktivitása a megismerés és cselekvés egységét feltételezi, mely a gyermeket aktív befogadóvá, a fejlesztést hatékonyra teszi. Törekedni kell a természetes manipulációs érdeklődés és kíváncsiság kielégítésére.
- A gyermeket intuitív (közvetlen meglátáson alapuló) értelem jellemzi. Meglátásait nem tudja megfordítani, logikájában a közvetlen tapasztalat működik, szorosan a tevékenységhez kapcsolódik, tagolatlan, globális jellegű.

Az értelmi képességfejlesztés folyamatának irányító szempontjai:

Észlelés: Mivel a tanulási helyzetekben a szemléletes cselekvő gondolkodásra építünk, hangsúlyozott kell, legyen a perceptuális tanulás, amely egyben segíti a környezethez való alkalmazkodást és a lényeges kiválasztásának képességét fejleszti. A környezet, a természet körforgásával kapcsolatos változásokra való érzékenység egyaránt jelenti a fizikai és szociális észlelést.

Figyelem: Fejlesztésének feltétele, hogy minél több érzékszervből érkező információ feldolgozását segítsük a gyermekben. Ezáltal azokat a mentális erőfeszítéseket támogatjuk, amelyek a belső motiváltság kialakulását indítják el. Olyan tevékenységláncolat birtokába juttatjuk a gyermeket, amely biztosítja az emlékek rögzülését és amely hasonló szituációban már elősegíti, hogy a figyelem a környezettel kapcsolatos ismeretekre irányuljon.

Emlékezet: A sokoldalú információ-feldolgozással bővíteni akarjuk az emlékezet szenzoros táráát, mely a későbbiekben az ismeretek nagyobb tömegének befogadására teszi képessé a gyermeket. Figyelembe véve az egyéni befogadási képességet, időt hagyunk a feldolgozásra. Állandóan visszatérő gyakorlati lehetőségekkel biztosítjuk a környezetével összefüggő pozitív és negatív benyomásokra való érzékenység (megszeretés, elfogadás, elutasítás, tudatosítás) lehetőségét.

Gondolkodás és beszéd egysége, anyanyelvi nevelés:

Tanulási helyzetekben aktiváljuk a gyerekeket arra, hogy fogalmazzák meg a problémahelyzeteket, hiszen a beszéd életbevágó emberi szükséglet, önmagunk megmutatásának kényszere. A nyelvi kifejezés olyan logikai összefüggéseket tartalmaz, ami csiszolja az általános gondolkodási képességeket /analizál, szintetizál/, a műveleti képességeket /elemi oksági összefüggéseket vesz észre/. Az óvodánkba járó gyermekek sokat tudnak, széleskörű ismeretekkel rendelkeznek. Feladatunk, hogy ezeket helyes tartalommal töltsük meg és újakat közvetítsünk számukra, hogy az aktuális megismerési szintjük szabta kereteken belül a lehető legjobban közelítsék meg a környezetükben rejlő értékeket.

Kreativitás: Játékos helyzetekben, bizalmi légkör kialakításával igyekszünk csökkenteni a hibáktól való félelmet. Úgy gondoljuk, hogy óvodánkban az alkotáson és az egyéni képességhez mért eredményen legyen a hangsúly.

3.1.3.1 KÖRNYEZETI NEVELÉS

Cél:

Önmagával és a természettel harmóniában élő, tevékenységeiben aktív személyiség alakítása, kötődés a szülőföldhöz, környezet érzékeny és környezettudatos magatartás megalapozása. Szemléletváltozás elősegítése, a környezeti kultúra alakítása.

Elveink és feladataink:

- A környezet közös életünk, közgondolkodásunk tükré. Megmutatja, mi milyenek vagyunk, hogy megtanultunk-e már önmagunkban és magunk körül rendet tenni. Ennek kifejezésére kommunikációs jelrendszereket sajátítunk el (beszéd, vizuális- zenei- magatartás-, testkultúra).
- Környezettudatos magatartásunk és környezetbarát életvitelünk modellálásával olyan szokásrendszereket, viselkedési formákat szeretnénk alakítani a gyermekben, melyek gyakorlás folytán magatartásmintákká válnak és az "élő" tiszteletében fejlődnek ki.
- Észlelési tapasztalatokhoz juttatjuk a gyermekeket, ezek alkotják meg azokat a kereteket, melyekben későbbi világképe megjelenik. A környezet által kiváltott élmények - színek, formák, hangok, ízek, illatok, jelenségek, személyek - érzelmeket váltanak ki, hangulatokat keltenek, tevékenységre ösztönöznek, harmóniát hoznak létre. A természet felfedezése közben pozitív attitűdöket alakítunk, ízlést, értékrendet formálunk.
- Arra törekszünk, hogy a bennünket körülvevő világ a gyermek számára ne csak esztétikai élmény, hanem kedvet adó erőforrás is legyen, meghatározza életének nyugalmát, mentális higiéniáját.
- A természethez fűződő érzelmeink, kapcsolataink szebbé, színesebbé, érzelmileg gazdagabbá teszik életünket, és segítik a magyarság tudat alatti elemeinek lassú kifejlesztését.
- Mintakövető tanulással olyan szokásrendszereket, magatartási, viselkedési formákat alakítunk a gyermekben, melyek segítik saját személyével kapcsolatos szükségleteinek, illetve környezetével kapcsolatos viszonyainak alakulását.
- Mintát adunk, cselekvéses tapasztalatokat nyújtunk: a környezet állapotának megőrzésére, javítására, az emberi munka által létrehozott alkotások, értékek felfedezésére, újrahasznosítható hulladék kampányszerű gyűjtésére, közvetlen környezetünk értékeinek megismerésére, múltunk és jelenünk hagyományainak megismerésére, a hovatartozás erősítésére.
- Pozitív attitűdök alakítására, belső egyensúly, ízlés, értékrend formálására törekszünk.
- Városunk és környékének növény- és állatvilágának közvetlen megismerését előtérbe helyezzük, melyet „jó gyakorlatunk” megvalósítása is támogat.
- Fő feladatunk a magyar szellemi és tárgyi kultúra iránti érdeklődés felkeltése, kielégítése, a múlt értékei iránti tisztelet erősítése.
- Feladatunk a magyar zenei anyanyelv és kultúra alapozása a környezetünkben fellelhető népzenei hagyományok és természetes anyagokból készült népi hangszerek segítségével.

3.1.3.2 MŰVÉSZETI NEVELÉS

Cél:

A művészetek iránt nyitott, érdeklődő, érzékeny, önálló gondolatokkal rendelkező, művészeti értékeket felfedező és létrehozni képes, kreatív gyermekek nevelése a művészetek eszközeivel.

Elveink és feladataink:

- Közös tevékenységbe ágyazva készítjük elő és alapozzuk meg a belső világkép megteremtését. Arra törekszünk, hogy kellő hangsúly kapjon a természeti "szép" és az emberi munka által létrehozott alkotások értéként való szemlélete. Tapasztalati, esztétikai és nyelvészeti élményhez juttatjuk a gyermeket, hogy örömet jelentsen számára az önkifejezés lehetősége az egyes művészeti ágakban.
- Elősegítjük értelmi, érzelmi, etikai fejlődését, felkeltjük esztétikai fogékonyságát. A különböző érzelmi viszonyok és viselkedésformák megismerésén keresztül megalapozzuk a pozitív személyiségjegyek alakulását.
- Fogékonnyá, nyitottá tesszük a különböző művészeti ágak iránt. Arra törekszünk, hogy mindabban, amit megmutatunk - mint művészi miniatűrben - tükröződjön valamilyen érzelem a valóság egy-egy darabja iránt.
- Életkornak és az adott korcsoportnak megfelelő művészi értékű alkotásokat gyűjtünk, saját néphagyományból merítkező anyagokat válogatunk. Lehetőséget biztosítunk az etnikai, migráns kultúra művészeti értékeinek bemutatására. Arra törekszünk, hogy a kiválasztott alkotások esztétikai értéke, erkölcsi mondanivalója, tartalma igazodjon az életkorhoz kapcsolható érzelmi-etikai-szociális elvárásokhoz, segítse azok alakulását.
- Zenei-anyanyelvi-vizuális anyag és eszközválasztás céltudatosságára és tervszerűségére törekszünk. Előtérbe helyezzük a magyar kultúra értékeinek közvetítését.
Az évszakokhoz és a magyarsághoz kötődő ünnepkörök és jeles napok figyelembevételével kiválasztott anyaghoz megfelelő eszközöket biztosítunk, a természetes anyagok előtérbe helyezésével.
- Az életkori sajátosságok és egyéni képességek figyelembevételével választjuk meg a legmegfelelőbb szervezeti keretet, amely biztosítja a cél-feladat-tartalom egységét és lehetőség szerint minél hosszabb időn keresztül lehetővé teszi a kötetlen, belülről fakadó igények kielégítését.

- Elsősorban azokkal a technikai alapelemekkel ismertetjük meg a gyerekeket, amelyekben biztos tudással rendelkezünk, de folyamatos gondot fordítunk saját önképzésünkre, ismereteink gyarapítására.
- A művészeti nevelés céljainak eléréséhez szükséges anyagok, eszközök rendszeres, a gyerekek számára elérhető jelenlétét biztosítjuk a csoportokban.
- Közvetlen környezetünk kialakítása során előtérbe helyezzük az ízléses, esztétikus eszközök, anyagok, tárgyak, a magyar népi motívumok és jelképek (pl. tulipán, madár...) alkalmazását.
- A művészeti nevelés tartalmait megismertetjük a szülőkkel.
- A közművelődési intézmények kínálatából azokat a lehetőségeket helyezzük előtérbe, melyek elősegítik a művészeti nevelés feladatainak megvalósítását (múzeum, színház, kiállítás, gyermekkönyvtár...).
- Igény kialakítása az alkotásra, önkifejezésre, az újraalkotások segítése az egyéni képességek figyelembevételével.
- A magyar népművészettel, folklórral való foglalkozás segítse az alkotó és alakító készségek kibontakozását a kézművességben, nyelvben, dalban, játékos kifejezésekben, táncos mozgásokban.

3.1.4 NEMZETISÉGI KISEBBSÉGI NEVELÉS

Cél:

A különböző interakciókban a kommunikációs helyzet felismerése, beszédbátorság a szerepnek megfelelő nyelvhasználatban. A kisebbség nyelvén az artikulációs bázis erősítése, szókincs és fogalomkörök bővítése, a mondataalkotó készség kialakulásának elősegítése.

Elveink és feladataink:

- A kétnyelvű csoportban a szókincsfejlesztés, hagyományápolás, kiejtéstanulás, válaszadó szerepének gyakorlása, a beszéd megértés, a hallásutáni megértés elérése, és a kétnyelvű identitástudat alapozása alkotják a nyelvi nevelő munka céljait.
- Az óvodai élet mindennapjait jellemeze a nyelvtanulásra ösztönző légkör, melyet az óvónő tudatosan alakít ki a kisebbség nyelvének gyakori és változatos helyzetekben történő alkalmazásában.

- Az irányított nyelvelsajátítás mindig cselekvéshez, mozgáshoz, játékos tevékenységhez kötött, ami felkelti a gyermekek kíváncsiságát. Életkori sajátosságainak megfelelő módon teremt lehetőséget a nyelv elsajátítására.
- A nyelvi fejlesztés mellett a nyelvhez tartozó kultúra, szokások és hagyományok ápolása szintén feladatunk. A hagyományok és szokások közül azokat ápoljuk, amelyek a gyermekek környezetében ma is élők és ismertek.
- A nemzetiségi csoportban a kisebbség nyelvét anyanyelvi szinten kell ismerni.
- Az állandó nyelvi önképzés, továbbképzés követelmény.
- A kisebbségi nevelést végző óvónő(k) beszédstílusa mindkét nyelven példamutató, modell értékű legyen.
- Minden ünnep, csoportrendezvény kétnyelvű.
- A gyermekeket gondozó, nevelő felnőttek minden reakciójukban a máság elfogadását, toleráns magatartást kell, hogy közvetítsenek. Származás, nyelvhasználat alapján semmiféle megkülönböztetés nem lehetséges.
- A partnerkapcsolatokon alapuló nevelési stílus megvalósítása kívánatos, melyben szükséges mindkét (magyar-német) óvónő jó összmunkája, egymás és a gyermekek véleményének tiszteletben tartása.
- Tartalmi munkában, szervezeti keretekben fokozottan figyelembe kell venni az egyéni fejlődési ütemet, törekedni az egyéni bánásmód érvényesítésére.
- A felnőttek nevelői magatartásukban a nemzetiségi identitást (elfogadó, értékelő magatartás) közvetítsék.
- Ugyanezek a követelmények jellemezzék a karon belüli kisebbségi nevelési, oktatási feladatokat végző intézményekkel, a családokkal, nemzetiségi szervezetekkel történő kapcsolattartásukat.

3.1.5 GYAKORLATI KÉPZÉS

Cél:

A hallgató nevelői attitűdjének (gyermekhez, nevelőmunkához való kognitív, emocionális és viselkedéses viszonyulásának) formálása. A képzésben a lehető legteljesebb mértékben érvényesítjük a mindennapi óvodai gyakorlatunk követelményeit. Szeretnénk kifejleszteni a hallgatókban azokat a kompetenciákat: készségeket, képességeket, amelyek

hivatássá teszik óvodai munkájukat. Törekszünk arra, hogy pozitív élményei, tapasztalatai legyenek a meghatározók.

Elveink és feladataink:

- A hallgatót a gyakorlási idő, a gyakorlandó feladatok nehézségi foka, összetettsége, a felkészülés irányítottsága, a teljesítmény minősége, az önállóság szempontjából fokozatosan vezetjük a kevesebbtől a több felé, a könnyebbtől a bonyolultabb felé. Szeretnénk elérni, hogy amilyen mértékben fokozatosan gyarapodik a tudásuk, olyan mértékben szélesedjen és mélyüljön a tevékenységük.
- Fenti követelmények csak akkor teljesíthetők, ha a képzés egész folyamatában aktívan vesznek részt a gyakorlati képzési feladatokban. Jelenlétük folyamatosságát nem a felszínes érdeklődés, hanem a fejlettség szerinti aktív gyakorlás szempontjából tartjuk fontosnak.
- A gyakorlati képzési folyamatban minden olyan feladatra szeretnénk felkészíteni az óvodapedagógus jelölteket, amely az óvónői munkakörrel összefügg. (kapcsolatépítés, kapcsolattartás, viselkedéskultúra, együttműködés).
- Törekszünk arra, hogy a gyakorlati képzés folyamata tervszerű, szervezett legyen. A Gyakorlati képzési program szerint megjelölt célok, tartalmak és feladatok körében a szakvezetők és a hallgatók egyaránt pontosan tudják a szerepüket.
- A gyakorlati képzés feladatait a hallgatókkal való közvetlen személyi kapcsolatban valósítjuk meg. Operatív irányítással a hallgató tevékenységének a célokkal történő összehangolására törekszünk. Segíteni kívánjuk a kreatív gondolkodás alakulását, szorgalmazzuk a célirányos egyéni megoldásokat. Olyan személyi kapcsolatok kialakítására törekszünk, amelyben szabadon feltárulnak a hallgató személyiségjegyei, megfelelő intenzitással érvényesülhetnek modellhatásaink és érvényesíteni tudjuk az egyéni bánásmód elvét.
- Megismertetjük hallgatóinkat a mai kor és az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának elvárásaival és annak óvodára gyakorolt hatásával, új pedagógiai módszerek, eljárások, technikák alkalmazásával.

A gyakorlati képzés szervezeti formái óvodánkban:

Komplex óvodai gyakorlatok során segíteni kívánjuk a közös élmény és tapasztalatgyűjtést, nézetek, vélemények, értékítéletek ütköztetését, az óvónői munka fogásainak elsajátítását, munkakultúra megtapasztalását. Törekedni szeretnénk arra, hogy a megfigyelést végző

hallgatók aktivitási szándékát fokozzuk, és a megbeszéléseken az időkeret határai között is fokozzuk aktivitási mutatóikat.

Óvodai gyakorlatok során segíteni kívánjuk az egyéni erők kipróbálását, az egyéni fejlődést, a saját stílus alakítását, formálását. A hallgatót aktivitásba kényszerítő helyzetet teremtünk azzal, hogy elvárjuk a felkészülésben az önálló gondolatokat, hogy önállóan dolgozik a gyerekekkel és önmagát elemeznie, értékelnie kell. Ösztönözzük őket arra, hogy a feladatok megoldásához elméleti ismereteiket felidézzék. Lehetőséget teremtünk arra, hogy szükség szerint megismételhessék gyakorlatukat.

(I. sz. Melléklet)

3.2 a gyermek tevékenységformái

3.2.1 JÁTÉK

Mottó:

"Ő azt hiszi, csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy vele. Arra, hogy a világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle."

Varga Domokos

Cél:

Olyan gyermekek nevelése, akik a játékban aktív, megismerő tapasztalatszerzésre, alkotásra képesek, tevékenységüket szabad önkifejezés és örömezés kíséri, képesek szabályokat alkotni és elfogadni, mások sikereinek örülni.

A játék a gyermek szabad elhatározásából származó önmegvalósítása, vágyai, elképzelései, érzelmei önkifejezése. A gyermeki életvezetés, viselkedés sajátos formája, személyes érintettség, teljes átélés, énközelség valósul meg benne. Játékában a valóság tükröződik, a megismerés mechanizmusai érvényesülnek, a problémamegoldás mozgatja. Fontos feladatunk, hogy teret engedjünk a gyermek tevékenységi vágyának, cselekvési szükségleteinek, önállósági törekvéseinek.

A gyermek ingeréhségének kielégítése érdekében érdekes tapasztalatokhoz, élményekhez juttatjuk, amelyek cselekvésre, a probléma megértésére és feldolgozására ösztönzik, vagyis

játszásra készítetik. Mivel a játéköröm újabb és újabb tevékenységre ösztönöz, feladatunk a minél teljesebb átélés elősegítése, a szélsőséges érzelmi megnyilvánulások tolerálása.

A játék a valóság megismerésének folyamata, egyben sajátos tanulás, mert a megismerés és alkalmazás egyéni változataira ad lehetőséget. Lényegi eleme az ismételhetőség. Ennek teret engedve segítjük elő, hogy a tapasztalatok, ismeretek, viselkedési módok gyakorlás útján megerősödjenek, rögzüljenek, elrendeződjenek, és közben fejlődjön a gyermek verbális készsége, pszichikus funkciói (részekre bontás, összerakás, ismeretek felidézése, tapasztalás, újra értékelés, elvonatkoztatás, következtetések levonása).

Meggyőződésünk, hogy a játék a tanulás legfontosabb színtere. Ezért a gyermek fejlettségének sajátosságait figyelembe véve szervezzük meg, segítjük, vezetjük tevékenységeit. Mivel az érzelmek uralkodó szerepe dominál, arra törekszünk, hogy kellemes érzések keltésével bátorítsuk, cselekvésre ösztönözzük. A tevékenységek irányítása közben figyelembe vesszük a gyermek játéktudatát, tiszteletben tartjuk, hogy azonosul a tevékenységgel, melyben a valóság és a képzeleti kép keveredik. A játékos utánpótlás a szociális tanulás fontos eszköze, ez értékeket, normákat átadó pozitív modell-szerepre készít bennünket. Mintát adunk és segítjük a kommunikációs kapcsolatokat, a megértés és megértetés képességének fejlődését, a társak felé fordulás és eredményes együttműködés érvényesülését.

A fejlesztés területei és tartalma

a) Gyakorló-funkciós játék:

A gyermek ismétlések révén a különböző képességeit gyakorolja. Mozgásos és tárgyakkal végzett játékok során sajátítja el az egyszerű tárgyak használatát, alakul mozgáskoordinációja. Az öröm forrása maga a manipuláció, amit felidéző emléknymok színeznék.

b) Szerepjáték:

A gyermek fiktív vagy valóságos élményeket sajátos játékkörülmények között, "mintha" helyzetben, képzelete segítségével újraalkot. Döntő eleme a szerep. Felvételét megelőzi a cselekvés gondolata, amely konkrét tapasztalatokon, elgondoláson alapul. Forrása lehet a felnőtt minden tevékenysége, az állatok megszemélyesítése, a természeti erők ábrázolása. Ahogy bővül az általa felfedezett környezet köre, úgy jelennek meg játékában a tágabb környezetből vett témák.

Fő ismérve a szerepbeélés, a szereppel együtt járó kötelezettségek felvállalása, az érzelmi megnyilvánulások, viselkedések utánpótlás. Fontos fejlődési állomása a játékelgondolások egyeztetése és a szerepegyeztetés, amely a játék tartalmában azonban lehetővé teszi az improvizálást és az új elgondolások felvetését is.

A szerepjátékban intenzíven fejlődik a gyermek képzelete, a kapcsolatteremtés és együttes cselekvés képessége, a szervezőképesség. A társakkal átélt élményeknek közösségformáló hatása van. A gyermekek megtanulnak egymástól kérni, egymást megbecsülni, átérzik az egymásra utaltság érzését. Megtapasztalják, hogy az alkalmazkodás elmulasztása esetén kívül rekedhetnek a közös játékon.

c) Bábjáték, dramatikus játék

A gyermeki történetek, mesék, népmesék elemei és fordulatai megfelelnek azoknak a gondolati, indulati és szemléleti vonásoknak, amelyek a gyermeki lelki fejlődés korai szakaszaiban jellegzetesek. A bábjáték csodálatos világa mindezt adekvátan tükrözi műfaji sajátosságaiban. Azt gondoljuk, hogy a gyermek életkori sajátosságai, a mesék elemei és fordulatai, illetve a báb műfaji sajátosságai közös motívumokat mutatnak. Ezek közül mi lényegesnek tartjuk az átváltozás, az ellentétek, az ismétlés, a kompenzálás és a vágyteljesítés dinamikájának közös értelmezését.

A dramatikus játék események, életszerű helyzetek, mesék színműszerű megjelenítése. Forrása a mese. A gyermek a mese kapcsán keletkezett feszültségek egyik levezetési formájaként választja a dramatikus játékot, amely kapcsolatban van meseélményével és játékbeli megjelenésének igényével. Célja a beleélés, átélés, a különböző helyzetekben lévő alakok megjelenítése, utánzása, a párbeszéd formájának alkalmazása. Élményhátterét a valóság és a mese világa adja. A gyermek a képzeleti képekből jut el a cselekmény elgondolásáig és megalkotásáig. Előkészítésében nagy jelentősége van a bábozásnak, amelyben a gyermek példát kap a monológok, párbeszéd nyelvi fordulatairól, az érzelemkeltés különböző eszközeiről. A dramatikus játék örömforrása a feszültségkeltő és csökkentő hatás, az utánzás és átváltozás, a ceremóniák, a csodák átélése. Olyan társszükségletű játékforma, amely egyben közösségi élmény hordozója. A bábjátékot a személyiség megismerése eszközének tartjuk, hiszen ez a gyermeki személyiség totális megnyilvánulására ad lehetőséget. Módszerként alkalmazzuk a különböző pedagógiai szituációkban.

d) Konstruáló játék

Eszközök segítségével létrehozott új alkotások, játékeszközök. Több változata van. Építő játék során a gyerekek valamilyen kapcsolódási móddal egyszerű elemekből minta vagy saját elgondolás alapján alkotnak, építenek valamit. Barkácsolás során kisméretű kéziszerszámok igénybevételével, különböző anyagokból új tárgyakat, új alkotást készítenek elsősorban játékuhoz vagy csak a játékos alkotás örömeért.

Konstruktív játékelemekre épülő játék során tárgyakat készítenek egymásba illeszkedő elemek felhasználásával, rajz, ábra vagy önálló elgondolás alapján.

A gyermek képzelete intenzíven működik, mozgékonyá válik a fantáziája. Ezt segítjük azzal, hogy félkész elemeket, alapanyagokat biztosítunk számukra. Domináns az egyéni elképzelések önálló megvalósítása, de közben működik a kölcsönös segítségadás, az alkotás közbeni tapasztalatok kicserélése, a verbális kommunikáció. Mintaadással segítjük a ráhangolódást a konstruáló-alkotó tevékenységre. Szükség szerinti együttműködéssel segítjük a gyermeket sikerélményhez, hiszen az a cél, hogy mindenki érezze meg az alkotás örömét, az alkotó játék nagyszerűségét. A mozgásrendszer fejlettsége, a finommozgások összerendezettség, a technikai jártasság gyakorlás útján fejlődik és az alkotások kidolgozottságát, sikerélményt eredményez.

e) Szabályjáték

Különböző mozgásokat, mozgásformákat és értelmi funkciókat aktivizáló játék. Legjellemzőbb tulajdonsága a szabály dominanciája, előre meghatározott, pontos szabályok szerint folyik. A játék örömforrása a szabály betartásában van, amely próbára teszi leleményességüket, ügyességüket, biztosítja az önmegvalósítás lehetőségét, a versenyszellemet. A játék komolyságát is a szabály adja. Betartása a társak között olyan együttműködés, amely egyszerre igényli a társat és a társ legyőzését. A győzni akarás igénye és a szabályok tiszteletben tartása bonyolult viselkedési és gondolkodási stratégia kialakulását feltételezi, ami csak gyakorlás közben fejlődhet.

f) Népi játékok

A magyar nép kulturális hagyományai közé tartoznak. Egyaránt kötődnek a mozgásos-, a szerep-, a dramatikus-, a konstruáló-alkotó játékokhoz. A népi játékoknak és a hozzájuk tartozó eszközöknek hagyománymentő funkciójuk van, szoros összefüggésben vannak a népi alkotó tevékenység olyan ágával, mint a népművészet, népzene, népi táncok, népszokások. Eszközei mindazok a tárgyak, amelyek anyagukat, elkészítésüket, tematikájukat tekintve a nép hagyományaiból, mindennapi életéből, jeles napjainak eseményeiből táplálkoznak. Anyagát a gyermek természetes környezete adja. A közös gyűjtés élménye, a közös játékkészítés lehetősége a gyermek számára az utánpótlás, az alkotás örömét, a felnőttel való együttműködés élményét jelentette.

Az irányítás általános elvei:

- Folyamatosan bővítjük, mélyítjük a világról szerzett tapasztalatait, élményeket nyújtó pozitív érzelmeket keltünk.

- Elősegítjük, hogy elképzeléseik, ötleteik megvalósulhassanak a játékban, biztosítjuk mindazokat a feltételeket, amelyek a játékra optimális hatással vannak.
- A belső motivációk működését segítjük elő a realisztikus tárgyi eszközök visszafogott adagolásával, a tárgykészítés feltételeinek megteremtésével, a természetes környezet eszközként való alkalmazásával.
- Elősegítjük az eszközök és a társak szabad megválasztását (vagy nem választását), időt hagyunk arra, hogy nézelődjön, válogasson, töprengjen és a számára legvonzóbb játéktevékenységbe kezdjen.
- Biztosítjuk a csoportszobában való szabad rendezkedést, kreatív tárgyhasználatot, elősegítjük a tevékenységek felfedezésének, a kitartás felerősödésének lehetőségét. Mozgásos játékokat lehetőség szerint természetes környezetben szervezünk.
- Törekszünk a gyermeki kíváncsiság kielégítésére, a gyermeki kérdések megválaszolására, a szabályismeret gyakorlására, viselkedés tudatosítására.
- Megengedő irányítással biztosítjuk a szabad játék lehetőségét, modellnyújtó szerepünkkel értékeket, normákat közvetítünk.
- Helyzeteket teremtünk az akusztikus beszédre nevelésre: légző-, hangadási-, artikulációs-, tempó-, dallam-, szünet-, magasság-, fekvés-, váltásgyakorlatokra.
- Hangsúlyozzuk az egyes gyermek egyéni érettségét, fejlettségét, fejlődésbeli tempójának különbségét megismerő, mérlegelő pedagógus attitűd jelenlétét.
- A játékot, mint a magyar nép vizuális és szellemi kultúrájának alapját próbáljuk visszaadni a gyerekeknek. Feladatunk, hogy ezen örökséget a magyarságtudat kialakításának, megerősítésének eszközeként kezeljük. Ősi népi gyermekjátékeszközök készítése, a nagyszülők, dédszülők játékeszközeinek megismertetése, aktív használata a játék színesítését, gazdagabbá tételét szolgálják. Feladatunk továbbá a népszokásokhoz kapcsolódó események, élmények feldolgozása (leképezése), a gyermeki világkép megjelenítése a szerep és dramatikus játékokban.
- Rendszeresen gyűjtjük és felhasználjuk a Sárköz népi szokásait, játékait és az ezekhez kapcsolódó eszközöket, dalokat, mondókákat, csúfolókat.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Képes elfogadni a játék szabályait és azt alkalmazza új szituációkban
- A játék helyzetben kapcsolatok teremtésére képes, egyeztetni az elképzeléseit.
- A tér és eszköz újra alkotásával képes a saját elképzeléseit megvalósítani.

- Játékokban igényli a társakat, illetve bekapcsolódik a közös tevékenységbe.
- A megkezdett játékfolyamatokat végigjátssza.
- Nemzetiségi csoportban természetessé válik a német nyelv használata, értik a kérdéseket, kéréseket, és életkoruknak megfelelően használják is a nyelvet a szabad játék során.

Elvárások az óvodapedagógus felé:

- Biztosítja a gyermekek szabad és önkéntes játékának lehetőségét.
- A napirend kialakításában a legtöbb időt a játékokra szánja.
- A játékeszközök biztosításának szempontjai között elsődlegesnek tekinti a gyermekekre gyakorolt fejlesztő hatást.
- Kialakítja a játék alapvető szokásait, szabályait és normáit.
- Segítő szándékkal vesz részt a játékokban, ahol segíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását.
- Német nemzetiségi nevelésben a játéktevékenység irányítása során egynyelvű tevékenységvezetésre törekszik, ami segíti a gyerekek játékos és spontán nyelvi fejlesztését

3.2.2 A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Mottó:

"A környező világ iránti érdeklődés velünk születik. Születésünk pillanatától egy bonyolult és elkápráztató világ felfedezői vagyunk. Vannak emberek, akikben ez a szenvedély az idő múlásával, vagy az élet megpróbáltatásai közepette kihűl, de vannak olyan szerencsések, akiket életük végéig elkísér."

Gerald Durrell

Cél:

Olyan gyermekek nevelése, akik életkori szinten megfelelő tapasztalatokkal rendelkeznek a közvetlen és tágabb természeti - emberi - tárgyi világ formái, mennyiségi, téri viszonyiról, megfelelően eligazodnak környezetükben. Pozitív érzélemmel fordulnak a természet, az emberi alkotások felé, tapasztalatuk van azok védelméről, az értékek megőrzéséről. Ismeretekkel rendelkeznek a szülőföldről, az ott élő emberek életéről, hagyományairól, szokásairól, a tárgyi kultúra értékeiről, azok védelméről.

Az ember eredendően tevékeny lény. Ez serkenti új felfedezésre, a világ megismerésére. A gyermek fejlődésében, érdeklődésében fontos szerepet játszik a tevékenység. Minden gyakorlat valami új befogadását, elrendeződését jelenti.

Az óvodai élet élményszerűségével és a környezet élménnyé válásával biztosítjuk az érdeklődés, kíváncsiság állandó ébrentartását, kielégítését, hogy a gyermek élményei újraélésére vágyjon. A tevékenységek szervezésében gondot fordítunk a tartalmak komplex értelmezésére és megvalósítására.

Arra törekszünk, hogy a gyermek érdeklődését tiszteletben tartsuk, gondolkodását tevékenység irányítsa, és saját tapasztalatain mérje le elképzeléseinek értékét. Helyt adunk a gondolatok szabad áramlásának, a fantáziának, az intuíciónak és az esztétikumnak.

Az ingerek és a reakciók megerősítését biztosítjuk azzal, hogy a gyermeket érzelmi viszonyba hozzuk önmagával és környezetével, tapasztalatok rendszerének kialakítására törekszünk..

A tevékenységek szervezésében fontos elvként tartjuk szem előtt, hogy az egész óvodai életet átszöve, folyamatosan teremtsünk megismerési és gyakorlási lehetőségeket. Arra törekszünk, hogy a tevékenységet kísérő örömezés ösztönözze a gyermeket az aktív részvételre. Elősegítjük, hogy - képességei szerint - észrevehesse, láthassa, felismerhesse a környezet törvényszerűségeit és összefüggéseit.

Nevelőmunkánk által szeretnénk elérni a gyermekben a környezettudatosság fejlődését, a környezetérzékenység javítását, segíteni a saját természetkép kialakulását. Céljaink megvalósulása érdekében tevékenységrendszerek szervezésére törekszünk. Tevékenységtervünket a természet nagy körforgásának rendszere, az évszakok koordinálják. Nagy hangsúlyt kap a természet elemeivel való ismerkedés, az aktualitás, a természet ünnepei, jeles napok, ünnepkörök kínálta tevékenységek beépítése. A tevékenységek tartalmában a tárgyi koncentráció mellett a környezeti nevelés témaköreinek komplex megjelenítésére törekszünk.

A fejlesztés témakörei:

Természeti környezet

A fejlesztés tartalma:

Ismerkedés a természet elemeivel, hatásuk emberre, állatra, növényre.

- Víz, levegő, talaj:

halmazállapot-változás, mennyiség, minőség, irányok, arányok, kiterjedések, hőmérséklet, szín, illat, szerkezeti változások, mozgás, erő, szerepük az élet fennmaradásában, szükségletek és pazarlás.

- A növények életében bekövetkező változások folyamatos megfigyelése:
rügyezés, virágba borulás, termőre fordulás, lombhullás, pihenési szakasz, gyűjtőmunka, feldolgozás, felhasználás, óvodakert, természetsarok gondozása, halmazok, téri irányok, kiterjedések, relációk.
- Állatok életében bekövetkezett változások folyamatos figyelemmel kísérése:
állatok életkörülményei, viselkedésmódjuk, alkalmazkodás az évszakhoz, tápláléklánc megértetése, kisállatok gondozása.

Társadalmi környezet

A fejlesztés tartalma:

- Óvoda és környéke
- Család
lakótér, életmód, tevékenységek, kapcsolatok, szokások, hagyományok
- Épített környezetünk
lakóházak, középületek, művészeti alkotások, parkok
- Technika világa
komforttechnikák, gépek, közlekedés
- Emberi tevékenységek
munka, szabadidős tevékenységek, pihenés
- Ünnepek, jeles napok
Mikulás, Karácsony, Farsang, március 15, Húsvét, Anyák napja, ,
Gyermeknap, Évzáró.

Tapasztalatok mennyiségi viszonyokról és térformákról a környezet megismerése során:

A fejlesztés tartalma

- a rendezési és következtetési képességek fejlesztése halmazalkotással, osztályozással
- problémamegoldó és kombinatív képesség fejlesztése rendezéssel
- a természetes szám fogalmának alapozása
- tér- sík és mennyiségsszemlélet fejlesztése

Én-kép fejlesztés

A fejlesztés tartalma

- testrészek és gondozása
- érzékszervek és gondozása

- érzékelő játékok, tükörjátékok, társas kapcsolatokat építő játékok
- testbeszéd, szemkontaktus játékok
- téri tájékozódás

Természetvédelmi, környezetvédelmi törekvéseink

- takarékosági szokások alakítása
- környezet tisztaságának megóvása
- növények, állatok védelme
- gyűjtőmunka, újrahasznosítás
- a birtoklási vágy átformálása

Az irányítás általános elvei

- érzelmi megközelítés
- természetes helyszínek igénybevétele
- tevékenységbe ágyazott ismeretnyújtás
- tudományos módszerek alkalmazása (megfigyelés, kutatás, kísérletezés, mérések, leírás, összehasonlítás)
- megfelelő idő biztosítása a tapasztalatszerzésre
- a környezeti harmónia és diszharmónia megláttatása
- stabil szokás, normarendszeren alapuló magatartásformálás
- együttműködés a családdal

A hagyományos óvodai ünnepek mellett megjelennek a népszokásokban megőrzött ünnepek, jeles napok. A jeles napokat időjárás megfigyelésekkel, időjósításokkal kötjük össze. A természet megismerését segítjük a népi megfigyelésekkel, tapasztalatokkal. A különféle összehasonlításoknál, becsléseknél fontosnak tartjuk a nép által a múltban használt mértékek (arasz, lábnyi, ameddig a szem ellát) alkalmazását. Fontosnak tartjuk földrajzi, felszíni formák népi nevének való megnevezését, meghatározását. (hegy lába, gyomra, üstöke)

Hangsúlyosan kezeljük a természet ünnepeit, amelyek kiemelik számunkra a környezet fontosságát, odafigyelésre készítetnek. (Állatok világnapja: okt.4., Víz világnapja: márc.22., Föld világnapja: ápr.22., Madarak, fák napja: máj.10., Környezetvédelmi világnap: jún.5.)

(II. sz. Melléklet)

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Ismeri önmagát és közvetlen környezetét

- Képes környezete átalakítására, megóvására.
- A kialakult képességei alkalmassá teszik arra, hogy a különféle helyzeteket értelmezzék, ok-okozatokat összefüggéseket felfedezzenek és megfogalmazzanak
- Nemzetiségi csoportban a gyerekek német nyelven is ismerjék az őket körülvevő tárgyi és élő környezetet. A kezdeményezéseken aktívan és együttműködően vegyenek részt. Az idegen nyelven vezetett tevékenységekben képességeiknek megfelelően használják a tanult kifejezéseket, vegyenek részt egyszerű párbeszédés helyzetekben.

Elvárások az óvodapedagógus felé:

- Játékos tapasztalatszerzéssel, személyes példaadással elősegíti a környezettudatos magatartás kialakulását.
- A tevékenységek során kihasználja a spontán helyzeteket, a gyermekeket sikerélményhez juttatja.
- Ösztönzi a gyermekeket a problémahelyzetek sokoldalú megközelítésére

3.2.3 VERSELÉS, MESÉLÉS

Mottó:

" Óvodás korban a magyarság tudatalatti elemeinek a beültetése, lassú kifejlesztése a feladatunk. Magyar mivoltunk épületének mintegy földalatti alapjait kell itt lerakni. Minél mélyebbre épül a fundamentum, annál szilárdabb az épület."

Kodály

Cél:

A kifejezés, megértés és kapcsolatteremtés képességével rendelkező gyerekek nevelése, akik az irodalmi alkotások iránt fogékonyak, szívesen mesélnek, verselnek, el tudnak fogadni erkölcsi, esztétikai normákat és képesek a magyar és más nemzetek kultúrájának értékeit saját szintjükön befogadni.

Az óvodáskor meghatározó irodalmi műfajai a vers és a mese. A vers és a mese az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését. Életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait és egyben feloldást és megoldást kínál.

A gyermek életkorának, nyelvi fejlettségének megfelelő irodalmi művek igényes közvetítésével segítjük a gyermek értelmi, érzelmi, etikai fejlődését, esztétikai érzékének, nyelvi képességeinek megalapozását. Fontos feladatunk a magyar és kortárs kulturkincs átadása, népi hagyományok, népköltészet megőrzése, továbbadása, környezetünk által gyakran használt közmondások tolmácsolása, ünnepeink hangulatának fokozása alkalmi versekkel.

Azért, hogy a gyermeket fogékonyra tegyük az irodalom iránt és fogékonyságát megőrizzük, a nap folyamán minél több olyan helyzetet, szituációt, pillanatot használunk ki, amikor mesélhetünk, verselhetünk. Már a beszoktatás ideje alatt törekszünk testközeli ringatók, höcöggetők, lovagoltatók, arcsimogató, tenyérsimogató, ujjszámoló hangutánzó népi mondókák alkalmazására. Mindennapos gyakorlattá tesszük a pihenés előtti mese, vagy más irodalmi mű közvetítését.

Mesehallgatáshoz megfelelő légkör kialakítására és élményszerű előadás megvalósítására törekszünk. A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztését segítjük elő a nyelvtanilag tiszta beszéd, jó artikuláció és színes előadásmód (hangerő, hangszín, hanglejtés..) modellálásával.

Helyzeteket teremtünk a produktív beszéd gyakorlására, hogy a gyerekek ismételgethessék a verseket, rímusokat, maguk is találhassanak ki mesét, elbeszélést, azt mozgással, *zenével* megjeleníthessék, érzelmeiket kifejezhessék. Segítjük, hogy a csoport könyvespolcán eligazodjanak, ösztönözzük őket, hogy szívesen forgassák a könyveket, alkalmazzák a képolvasás módszerét, ezáltal is fejlődjön nyelvi kifejezőképességük, kreativitásuk. Közös látogatásokat szervezünk a gyermekkönyvtárba, irodalmi tartalmú kiállításokra, színházba.

A fejlesztés tartalma

a) Magyar népmesék

A magyar népmese teljes tisztaságában tükrözi azt az ősi tudást és tapasztalatot, melyet elődeink felhalmoztak. A mesék gyakorlati tapasztalatokat rejtenek, a mesehős példáján keresztül útmutatást adnak arra, hogyan lehet helytállni nehéz helyzetekben. A mesében a legbecsületesebb törvények uralkodnak, a jótett fáradsága mindig megtérül. A népmesékben az igazság törvényei vezérlik a mesehősöket. A mesehallgatás során alakulnak a gyermekek erkölcsi értékei, ezáltal a népmese nem csak szórakoztat, hanem nevel is (állatmesék láncmesék, tündérmesék, tréfás mesék, elbeszélések, anekdoták, népszokásokhoz fűződő mesék).

b) Dramatikus játékok

Szerepeket tanítanak, leendő felnőtt szerepeket vetítenek elő. Gyermeklelket megragadó esztétikumuk megőrződik és ezáltal, átörökítő funkciót is teljesítenek. A játékok valós élethelyzeteket teremtenek az eszközök segítségével, készségalkotás, szokásalkotás történik. Szövegében a környező világ, a természet, a magyar hagyomány tükröződik.

c) Népi szólások

Megfontoltságra, bölcsességre, őszinteségre, bizalomra tanítanak. Fontos a stilisztikai értékük. Nyelvi képekkel fejezik ki a mondanivalót. Aktuális szituációkban, helyzetben alkalmazva tesszük érthetővé a gyermek számára a tartalmakat, érdekes, különös hangulatot keltve általa. Hosszas megfigyelés eredményeként jöttek létre. Népi bölcsességek, melyek a nép természeti és társadalmi környezetéből veszik a példákat, azzal szoros kapcsolatban vannak.

d) Mondókák, kiolvasók, halandzsák

A mondóka ritmikus, színes mondatok egymásutánja, melyeknek hanglejtésük és ritmusuk van. Ezért könnyű a tanulása, könnyen mozog rá a gyermek. Konkrét cselekményhez vagy szándékhoz, alkalomhoz kapcsolódik. Fontos a szöveg és a mozdulat összetartozása. Feladata, hogy a felnőttek világából vett tevékenységeket közvetítse, a hozzá kapcsolódó mozgás pedig egy értelmes cselekvéssor részeként legyen felfogható. Értelmileg és érzelmileg gazdagítja a mozgásos gyakorlást.

A halandzsák szövegeket régmúlt időkben varázslásra, gyógyításra használták. Ma elsősorban a hangképzés, beszédfejlesztés szempontjából van jelentősége. A gyermek nem keresi az értelmét, jó játékot jelent a számára.

e) Irodalmi alkotások

A műalkotások lehetővé teszik a gyermek számára a világ sokoldalú megismerését, gyönyörködtetnek szavaikkal, aktivizálnak mondandóikkal.

A gyermekvers esztétikai örömet kiváltó műalkotás, befolyásolja a gyermek érzelmi világát. Jellemzője, hogy képzelet gazdag, hozzásegíti a gyermeket a belelátás, beleélés élményéhez, empátiás készséget alapoz. Az élet igazságaira, az emberi érzélemvilág reális tükrözésére hivatott. Pontos megfigyeléseket tesz és hiteles élményeket ad a természeti, társadalmi környezetről. Nem magyaráz, hanem ábrázol, az élet egy-egy darabját vetíti a gyermek elé.

A mese fejleszti a beszéd-készséget, nyelvetudományi élményt nyújt, magatartási normákat közvetít. Világosan beszél a társadalmi konfliktusokról, azok helyi, egyszeri problémáiról, és az általánosítható társadalmi ellentétekről. Azt közvetíti, hogy a valóság nem csak pozitív élményekkel veszi körül az embert, hanem kudarcokkal is, de a pozitív emberi értékek segítenek megtalálni a megoldásokat.

Az irányítás általános elvei:

- Arra törekszünk, hogy a mese, a vers a gyermek mindennapi, örömteli élménye legyen.
- Az életkornak megfelelő, nyelvtanilag tiszta, értékes irodalmi műveket válogatunk, elsősorban a magyar kulturális eszköztárából és a más nemzetek kulturális értékeiből.
- Feladatunk a megfelelő érzelmi légkör, az azonosulást, átélést segítő atmoszféra megteremtése.
- Az irodalmi alkotások bemutatásánál modellértékű, művészi kivitelezésre törekszünk, a tartalom és az érzelmek kifejezését metakommunikációs eszközök használatával erősítjük. Gyakori ismétlésükkel az én-erősítő hatás fokozására törekszünk.
- Anyanyelvi szempontból elősegítjük, hogy a szavak, szóképek, nyelvi fordulatok tartalmát megismerjék, helyesen használják a gyerekek, erősödjön nyelvi emlékezetük.
- Az élő mese kiegészítő eszközeiként használjuk a bábozást, dramatizálást, drámajátékot. A tevékenységeket rendszeres színházlátogatással, könyvtár látogatással, vendéglőadók meghívásával színesítjük.
- Esztétikus, főként természetes anyagokból készült eszközöket használunk.
- Fontosnak tartjuk a szülők meggyőzését a rendszeres, meghitt együttlét, az élő mese pozitív személyiségfejlesztő hatásáról, a TV, video erkölcsi értékítéleteket romboló hatásairól.
- Feladatunk a népi szokásokhoz kapcsolódó dramatikus játékokkal való megismerkedés, népi csúfolódók, felelgetős játékok alkalmazása, mellyel mintát adunk hasonló alkotások létrehozására.
- Alkalmazzuk az elbeszélés, az igaz történet műfaját, amelyek érzékletesen írnak le egy-egy természeti jelenséget, tárgyilagosan ugyan, de képeket tárnak a gyerekek elé. Felhasználjuk a találós kérdést, mert beszéltet, cselekedtet és újabb ismeretszerzésre ad lehetőséget. A nagyobbakat találós kérdések alkotására ösztönzi.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szereti és érti az irodalmi alkotásokat.
- Szívesen vesz részt az óvónő által kezdeményezett irodalmi művek feldolgozásában.
- Mindennapi életében használja a mesében megismert szófordulatokat, kifejezéseket.
- A mesék erkölcsi normáit érti és képes azok megfogalmazására.
- Nemzetiségi csoportban szívesen hallgatják az irodalmi műveket német nyelven is, többszöri ismétlés után elsajátítják azokat. Szívesen vesznek részt németnyelvű

előadásokon, ahol megtanulják értelmezni és élvezni a nagyobb lélegzetű irodalmi alkotásokat is. Nagycsoportra önállóan is képesek német nyelven a dramatizálásra, verselésre.

Elvárások az óvodapedagógus felé:

- Lehetőséget biztosít a minden napi mesélésre, verselésre, a hozzátartozó feltételeket biztosítja.
- A kiválasztás során figyelembe veszi az év körforgását, a magyar kultúra értékeinek megtámogatását és a gyermekek életkori sajátosságait.
- Az irodalmi mű közvetítése során élményszerű előadást biztosít, segíti a katartikus élmények befogadását és átélését.

3.2.4 ÉNEK-ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Mottó:

" A tudatalatti magyarság első talpköve a nyelv, ... második talpköve a zene. Óvodában talán még fontosabb a nyelvnél is. Anyanyelve csak egy lehet az embernek, zeneileg is."

Kodály

CÉL:

A zenei tevékenységekre nyitott, befogadó gyermekek nevelése, akik a különböző zenei tevékenységekben felszabadultan, vidáman, belső szükségletből fakadóan szívesen vesznek részt, ezáltal fejlődik éneklési-, ritmus és halláskészségük, formálódik egész személyiségük, megalapozódik zenei anyanyelvük.

A művészeti ágak közül kiemelt szerepet kap a zenei nevelés, mely a legkomplexebben, legsokoldalúbban kapcsolható bármely gyermeki tevékenységhez, hozzájárul az esztétikai élménynyújtáshoz és segíti az esztétikai fogékonyság alakulását, a zenei ízlésformálást.

Feladatunk, hogy felkutassuk a hagyományos életvitel szokásait, ünnepeit, az ezekhez kapcsolódó dal és mondóka anyagot. A hagyományok tisztelete értékeket közvetít a zenén keresztül a magyar kultúra és tudat formálása érdekében és így alapozódik meg a zenei anyanyelv.

A kiválasztott anyagok által elősegítjük a természet megismerését, megszerettetését, a természet hangulati változásaira irányítjuk a gyermekek figyelmét. Arra törekszünk, hogy a

zenei művek segítségével maradandóvá tesszük a vizuális élményt, elősegítjük a belső képi felidézést, erősítjük a zenei emlékezetet. Úgy gondoljuk, hogy érzelm gazdag környezetben végzett tevékenységek hatására elraktározott zenei emlékképekből, játékos kedvből születhetnek meg a zenei alkotókedv gyermeki megnyilvánulásai.

Fejlesztési feladatainkat a ritmus- hallás-mozgás hármas egysége koordinálja. Olyan mondókák válogatására törekszünk, hogy legyen benne halandzsa szöveg, nyelvtörő, s a mindennapi életet tükröző szöveg egyaránt, így próbálunk lehetőséget nyújtani az egyre nagyobb számban előforduló beszédhibás gyermeknek is a helyes kiejtés, beszédtempó, hanglejtés elsajátítására és gyakorlására.

A mondókák mozgással egybekötött nyelvi játékok gyakorlását jelentik, melyek lassan kialakítják a gyermekben a legkisebb zenei formát, a motívumegységet. Ez az alapja annak, hogy később ritmushangszereket használva is képesek legyenek megoldani ezt a zenei feladatot.

A mondókák és dalok a magyar nyelv sajátosságait tükrözik. A ritmus, a szótagok által lüktetésük, hangsúlyuk, szövegük, és mozgásuk van. Abban térnek el, hogy a mondókáknak hanglejtésük van és a ritmus-mozgás egysége jelenik meg dallam nélkül, a daloknak dallamuk van, a ritmus- mozgás-dallam hármas egysége érvényesül. Mindezen tulajdonságoknak a figyelembevételével válogatjuk össze a zenei hallásfejlesztés feladatait, amit elsősorban a néphagyományokból átörökített dalok és népi gyermekjátékok biztosítanak.

A hallásfejlesztés magába foglalja a ritmusérzék fejlesztésének lehetőségét. Feladatunk a metrum érzék fejlesztése mellett a különböző ritmusformák megismertetése is. A néphagyományok a maguk sajátos eszközeivel segítenek ebben. A dalokkal és gyermekjátékokkal biztosítjuk a legkisebb zenei forma, a motívum megéreztetését is.

Az ének-zenei tevékenységekkel a gyermekek motorikus, vizuális és akusztikus irányba való egyidejű foglalkoztatására törekszünk, de elősegítjük a testi fejlődést is. Fejlesztő munkánk által egyre több sikeres mozgás jön létre, melyeknek többszöri gyakorlásával biztosítjuk a mozgástempó gyorsulását, mozgásuk folyamatossá válását, a tempóváltás képességének kialakulását.

Zenehallgatási anyagunk alapja a magyar, nemzeti és etnikai népdalkincs és azok feldolgozásai, valamint válogatások a zeneirodalom klasszikusainak műveiből. Arra törekszünk, hogy a zenei anyag előadása abban a hangnemben történjen, amelyben a kotta íródott. Az általunk énekelt, hangszeren játszott anyaggal, élő zenével pozitív és negatív érzelmeket közvetítünk a gyerekek felé.

Az élőzene által nyújtott élmények biztosítására külső kapcsolatinkat is bevonjuk: Zeneiskolások előadásai, hangversenyek, népzenei-, klasszikus zenei koncertek, hangszeres bemutatók...

A fejlesztés területei:

a) hallásfejlesztés:

A gyermekek játék közben zenei élményekhez jutnak, zenei alapfogalmakat hallanak. Megismerkednek mondókákkal, gyermekdalokkal, népi játékokkal, szívesen énekelnek. Többszöri gyakorlással segítjük elő a tiszta éneklést, a kezdőhang pontos átvételét. Tapasztalatot szereznek környezetük hangjairól, felismernek finomabb zörejeket, különböző hangszíneket. Megismerkednek a különböző népi hangszerek hangjával. A zenei képességek fejlesztése során tapasztalatot szereznek a halk-hangos, magas-mély különbségről, fejlődik zenei emlékezetük, belső hallásuk. Alakul a zene iránti fogékonyságuk, hatására szívesen hallgatják a különböző zenehallgatási műveket, elsősorban az óvónő énekét.

b) ritmusfejlesztés:

A zenei tapasztalatok során megismerkednek különböző ritmusokkal, tempókkal. Többszöri gyakorlás biztosításával képessé válnak a különböző tempók tartására, átvételére. Játékos, utánzó mozgásokkal, járással elsajátítják az egyenletes lüktetést. Zenei képességfejlesztés során tapasztalatot szereznek a gyors-lassú különbségről, megérik a motívumegységet, motívumhangsúlyt. Ismerkednek a szünettel, annak érzékeltetésével. Gyakorolják a mondóka és dalritmus kiemelését, egyenletes lüktetéssel történő összekapcsolását. Megismernek különböző népi eredetű ritmushangszereket, az elsajátított zenei ismereteket alkalmazzák a hangszereken. Ritmusvisszhang-játék gyakorlása közben fejlődik zenei alkotóképességük, kreativitásuk. Hagyományokon keresztül megismerik a népi ritmusok, csúfolók jellegzetességeit.

c) mozgásfejlesztés

Az énekes játékokon keresztül különböző mozgásformákat sajátítanak el. Az énekes játékok és zenei feladatok mozgásanyaga közben fejlődik egyensúlyérzékük, a testséma ismerete egyaránt.

Különböző utánzásos mozgások közben erősödnek alapmozgás-készségeik.

Változatos járásmódok, irányválttatás, különböző térformák lemozgása közben fejlődik téri tájékozódásuk.

Ismerkednek a népi játékok jellegzetes mozgásformáival, különböző tánclépésekkel.

Alakul igényük az esztétikus mozgás iránt.

d)beszéd fejlesztés

Változatos mondóka és dalszöveg alkalmazása közben fejlődik beszédképességük, szókincsük.

A zenei anyag elősegíti a helyes kiejtés, beszédtempó, hanglejtés elsajátítását.

A zenei játékok természetessé válnak a gyermekek mindennapi tevékenységében, ezáltal rendszeres gyakorlási lehetőséget biztosít a beszédfejlesztéshez.

Az irányítás általános elvei:

- Abból indulunk ki, hogy minden gyermekben alapvetően megvan a zenei kíváncsiság, érdeklődés és fogékonyság, amely később alkalmassá teszi őt a zene befogadására, zenei képességek fejlesztésére.
- A tudatalatti nemzeti vonások legjobb talajának a néphagyományt, a népi gyermekjátékokat, és népi gyermekdalokat tartjuk. Az anyagkiválasztás szempontja ezért, hogy a dalok, mondókák, játékok kapcsolódjanak a hagyományos életvitel és környezet szokásaihoz, a természet ünnepeihez.
- Elsődlegesen olyan gyermekdalok, játékok, mondókák gyűjtésére, átörökítésére törekszünk, melyek közvetlenül váltják ki a legkülönbözőbb érzelmeket a gyermekekben.(örömet, bánatot, szomorúságot, vidámságot, stb.)
- A dalanyag kiválasztásánál fontos szempont a fejlesztés tartalma, a hagyományok, ünnepek és jeles napok, valamint az egyszerű hangkészlet, hangterjedelem és hangközök.
- Törekszünk a ritmus- hallás-mozgás hármas egységének érvényesítésére.
- Kötetlen formában, játéksituációhoz igazodva, lehetőleg az egész nap folyamán szerepeljenek dalos játékok, dalok.
- Kihasználjuk az éneklés lehetőségét a különböző tevékenységek kiegészítéseként hangulatkeltésre, motivációra.

- Megkeressük azokat a külső lehetőségeket, kapcsolatokat, amelyek elősegítik a gyermekek zenei fejlődését. A gyermekek számára lehetőséget biztosítunk hangversenyen, élő zene hallgatásán való részvételhez.
- A napi tevékenységben elősegítjük a fonémahallás, az emberi-, környezeti- és zenei hang gyors differenciálásának fejlődését.
- Az egyéni adottságok, képességek tükrében törekszünk arra, hogy érvényesüljön a differenciálás, az egyéni bánásmód elve.
- A zenei anyagot úgy választjuk ki, hogy kapcsolódjon a néphagyományokhoz, jeles napokhoz.
- Tapasztalatot nyújtunk saját hangjának változtatási lehetőségeiről, utánzás útján hozzásegítjük a tiszta intonációhoz, majd a ritmus és dallamkreáláshoz. Tapasztalathoz juttatjuk a 2/4-es lüktetésű, pontos, azonos tempójú, minőségi kivitelezésű makacs ritmus hangoztatásáról. Pontos, esztétikus, minőségi kivitelezésű mintát adunk a fejlesztési feladatokhoz, a mozgáskreációhoz. Használjuk az egyszerű zenei kifejezéseket. Fontosnak tartjuk a mozdulatok és a metrikus lüktetés összhangját, segítjük a motívumváltások formai szempontból kívánatos pontos megoldását. Arra törekszünk, hogy a párokhoz való odalépés egy kapcsolat felvételét jelentse, amely mozgás közben is élő maradjon.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Önként és szívesen énekel, szereti az énekes gyermekjátékokat.
- Ismerik a népi gyermekjátékok jellegzetes mozgásformáit, különböző tánclépéseket.
- Igénye van az esztétikus mozgás iránt
- Nyitott a zenei művek iránt
- Nemzetiségi csoportban szívesen ismerkednek a kisebbségi kultúra zenei alkotásaival a kezdeményezéseken és aktívan vesznek részt. Megismerik a kisebbségi kultúra dalos játékait, tánclépéseit, zenei formavilágát. A készségfejlesztés feladatait német nyelven is végre tudják hajtani.

Elvárások az óvodapedagógus felé:

- Megismerteti a gyermekeket a zenei anyanyelvvel, értéket közvetít.

- Az egyéni képességek figyelembevételével támogatja a gyermekek zenei képességeinek fejlődését
- Zenei élménynyújtással ösztönzőleg hat a befogadására, az alkalmazásra és a zenei kreativitásra.

3.2.5 RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

Mottó:

"Az embernek nemcsak a világban már megvalósult lehetőségeket kell megcsodálnia, hanem a benne még ott lappangókat előhívnia,..."

Németh László

Cél:

Vizuális érzékenységgel és tapasztalattal rendelkező gyermekek nevelése, akik a környezetről szerzett benyomásait vizuális memóriájuk segítségével felidézni, a megismert technikai eljárások alkalmazásával kreatív módon újraalkotni képesek.

A vizuális nevelés komplex, összetett nevelési terület, amely látásra és manualitásra épülő képességcsoportok fejlesztését kezdi meg.

A gyerekeket sokféle anyaggal, eszközzel, technikai eljárással ismertetjük meg, anyagismereti tapasztalatokat nyújtunk számukra. Közvetítésünkkel megismerkednek az alakíthatóság lehetőségeivel és korlátaival, fejlesztjük technikai bátorságukat, önállóságukat.

Saját ügyeskedésük, manipulációjuk következtében alkotó folyamatokat élhetnek meg, problémamegoldó képességük hatékonyan fejlődik. Azzal, hogy lehetőségeket teremtünk a természetes anyagok gyakorlatias megtapasztalására, megmunkálására, fejlesztjük a gyermekek természetszemléletét, esztétikai értékítéletét, ízlést formálunk.

Tapasztalataink szerint azokban a helyzetekben, amikor a gyerekek szabadságot élveznek a cél, anyagok és technikák megválasztásában, eredetibb alkotások jönnek létre. Ezért változatos anyag- és eszközkészlet biztosítására törekszünk.

Különös hangsúlyt kap munkánkban a motiváció, melynek során az értelmi és érzelmi erők aktivizálása, a tevékenység iránti pozitív viszonyulás kialakítása a cél. Számunkra nem az alkotás a fontos, hanem a tevékenység öröme, az önálló elképzelések, próbálkozások megjelenése.

A gyermekek kíváncsiságára, tudásvágyára alapozva többféle alak, forma, méret, szín, alapvető téri irányok, viszonyok megismerésének helyzetait teremtjük meg az észlelési képességek, valamint a tér- szín és formaképzetük fejlődése érdekében.

A gyermekek aktivitásának hullámzó periódusaira tekintettel, a szabad önkifejezés változatos lehetőségeit az egész nap folyamán biztosítjuk számukra, elegendő időt hagyva a vizuális képességek kibontakozásához.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekeknél sok időt és lehetőséget adunk a technikák begyakorlására, pontosítására, mely során lehetősége nyílik az önkifejezésre.

Az olvasás és írás jelrendszerének elsajátítását készítjük elő a szemfixációk, térbeli orientációk és relációk fejlődésének leghatékonyabb területeként a vizuális nevelés során.

A fejlesztés tartalma:

Építés

a) Tájékozódás térben

közelebb - távolabb, mellett - mögött, kívül - belül, fent - lent, formák egymáson körbe, sorba, utána, elkerített és lefedett tér
térrészletek összefüggése, összekapcsolása átjárókkal, alagúttal, úttal
statikai tapasztalatok: stabilitás, labilitás, alátámasztás, befedés

b) Formák térbeli helyzete

fekvő - álló
rendetlenség - rend és létrehozása

c) Arányviszonyok

d) Soralkotás térben

kanyarog, visszafordul, csigavonal...

e) Ritmusképzés

szín - forma, ismétlődés, változtatás

f) Irányok

vízszintes, függőleges, ferde, labirintus

Plasztikai munkák

a) Anyagok tulajdonságai

puha, kemény, ragadós, nyírható, hajtogatható, fonható, kötözhető
megmunkálás módjai

b) Formák

a forma és a tulajdonság alapvető összefüggései

c) Felület

sima, érdes szabályos - szabálytalan, testes...

d) Arányviszonyok

részekre osztás

tükrözés

Képalakítás

a) Tájékozódás a kép síkján

térkitöltés: szélén -közepén, fent - lent.

b) Térkifejezés a kép síkján

egymás mellett, alatt, fölött

átlátszóság

c) Színkeverés

d) Anyagok viselkedése

hajlik, törik, ragad, alakítható

e) Környezetalakítás:

gyűjtés, anyagok rendezése, elhelyezése

áttekinthetőség, zsúfoltság

színbeli, formai rend

környezet díszítés

f) Találkozás műalkotásokkal:

képnézés, képolvasás, képválogatás

múzeumi tárlatlátogatás,

köztéri szobrok, épületek, parkok, utcarészek megtekintése

az élmények verbális kifejezése, véleményalkotás

Az irányítás általános elvei

- Élményalapú motivációval ébresztjük fel a gyermek alkotó vágyát.
- Az egész nap folyamán sokféle technikai lehetőséget biztosítunk a tevékenységhez.
- Elegendő időt hagyunk a technikák gyakorlására, a jártasság kialakulására.
- Anyagtakarékosságra szoktatjuk a gyerekeket, hogy minél kevesebb legyen a hulladék és a maradék anyag minél jobban felhasználható legyen.
- Gondot fordítunk a hulladék megfelelő tárolására, az eszközök rendben tartására, a tisztálkodási szokások alakítására.

- Erősítjük a kezdeményező, kreatív magatartást, elősegítjük a képi, plasztikai kifejezőképesség, komponáló képesség, tájékozódó, rendező képesség fejlődését.
- Pozitív megerősítésekkel önálló elképzelések vizuális kifejezésére ösztönözzük a gyermekeket.
- Törekszünk a komplexitás megvalósítására.
- Célunk az együttműködés arányainak optimális megválasztása, a modellszerep hatékonyságának fokozása.
- Nevelőeszközként alkalmazzuk a gyermek alkotásainak értéként való kezelését.
- Közvetlen környezetünk esztétikus megjelenítésére és formálása törekszünk.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Élményeit, tapasztalatait, érzelmeit vizuálisan képes megjeleníteni, szívesen kezd változatos technikájú alkotásokba.
- A megszerzett anyagismereteit, és technikai tapasztalatait képes új helyzetekben kreatív módon alkalmazni.
- Igénye az alkotás
- Nemzetiségi csoportban az alkotási folyamat során megismerik és használni is tudják a technikák és eszközök nevét német nyelven is. Képesé válnak arra, hogy alkotásaikról beszéljenek és igényeiket megfogalmazzák. Megismerik a kisebbségi kultúra jellegzetes motívumait, színeit, formáit.

Elvárások az óvodapedagógus felé:

- Minden napi lehetőséget biztosít az ábrázoló tevékenységek számára
- Változatos technikák kipróbálására ösztönzi a gyermekeket.
- A gyermeki alkotásokat értéknek és az önkifejezés eszközének tekinti.
- Segíti a gyermekek egyéni ötleteinek kiteljesítését.
- Segíti a vizuális kultúra értékeinek a befogadását.

3.2.6 MOZGÁS

Mottó:

"...3-10 éves korig a legkedvezőbbek a biológiai adottságok a testformáláshoz, valamint az ehhez szükséges készségek fejlesztéséhez. Viszont nagyon lényeges, hogy ebben a zseni korban mit és hogyan tanítunk a gyermekeknek. A jó alapokra biztosan lehet építkezni, de az

elrontott alkatot, mozgást kijavítani majdnem lehetetlen, akárcsak a félrenevelt ízlést."

Berczik Sára

Cél:

A környezetváltozásokhoz alkalmazkodni tudó, szomatikusan és pszichésen érett gyermekek nevelése, akik testi képességeikben jó teherbírással rendelkeznek és célszerűen összerendezetten végrehajtott, esztétikus nagy- és finommotoros mozgások összekapcsolására képesek.

Minden gyermek lételeme a mozgás, a motorikum pedig az alakuló értelmi képességek meghatározója. Ez a belső és elsődleges motiváció végigkíséri a fejlődést a születés előtti időszakról a személyiség kiteljesedéséig.

A mozgás a gyermekkel született igény, fejlődése az idegrendszer programozott differenciálódása mellett a környezettől is függ, ami lehetőséget ad a képességek kibontakoztatására. Olyan környezet kialakítására törekszünk, ahol a gyermek sok mozgásingernek van kitéve, s ez alatt sikerélményt él át. Így biztosítjuk azt az emocionális töltést, amely felkelti a többszöri megismétlés vágyát. Ezáltal korábbi ismeretei megszilárdulnak és alapot adnak az újak beépülésére. Feladatunk, hogy ezen az úton az ösztönös mozgástól vigyük a gyermeket a kontrolált, tudatos mozgás, az alkalmazás felé.

Fejlesztani kívánjuk a gyermekmozgató funkcióit, valamint az észlelés és mozgás térbeli és időbeli integrációját, ezáltal javítva a mozgásos ismeretszerzés lehetőségeit. A tevékenységek szervezése során a tervszerűen összeállított mozgásos játékokat helyezzük előtérbe, mert jól illeszkednek az életkori sajátosságokhoz és általuk a gyermekek élményeiket, vágyaikat dolgozzák fel. Eszközként használhatjuk a mozgásigény kielégítésére, képességfejlesztésre, ismeretszerzésre, a feladatmegoldó képesség és észlelési funkciók tökéletesítésére.

A rendszeres mozgáslehetőség biztosítása által megalapozzuk a lelki harmóniát. A csoportosan átélt mozgásöröm erősíti a közös élményt, javul a csoportok összetartó ereje.

Bővítjük a szenzomotoros ismeretszerzés lehetőségeit, csökkentve ezzel a megismerő funkciók fejlődési lemaradását. A mozgásos tevékenységek során növeljük a nyelvi aktivitást (testrészek, cselekvések, tárgyak, viszonyok megnevezése), így várható a beszéd tartalmának mennyiségi, minőségi fejlődése.

A fejlesztés területei:

a) Egészségmegőrző funkció

- A mozgásos tevékenységek által erősíteni kívánjuk a gyermek szomatikus fejlődését (váz-, izomrendszer), egyensúlyban kívánjuk tartani az élettani működéseket (immun-, keringési rendszer, teljesítőképesség).

b) Mozgáskultúra

- Tudatos, összerendezett izomtevékenységek által segítjük a jó ritmusú, jó tempójú mozgásformák alakulását
- Sok lehetőséget biztosítunk a motoros önkifejezésnek, szabad teret adunk a kreativitásnak.

c) Szociális képességek

- A mozgás folyamán átélt öröm és a belső motiváció megélésének biztosításával segítjük az érzelmi, akarati élet harmonikus fejlődését.
- Helyzeteket teremtünk ahhoz, hogy gyakorolhassa a környezethez és annak körülményeihez való alkalmazkodást. Ezáltal növeljük biztonságérzetét, hogy később magasabb követelményeknek is eleget tudjon tenni.
- Az egyéni képességek figyelembevételével arra ösztönözzük, hogy a mozgásos tevékenységeket ismételve önmaga fejlesztőjévé, gyógyítójává váljon.

d) Értelmi képességek

- Korai motoros fejlesztés által lehetőséget biztosítunk a mozgásos sémák kiépülésére, így elősegítjük a gondolkodási produktumok létrehozását, a fogalomalkotást.
- Spontán vagy szervezeten alakuló mozgásfejlesztéssel segítjük a kisebb hatósugarú motoros tevékenységek fejlődését.

e) Testi képességek

A testi képességek fejlődésében három fő irányt tartunk szem előtt:

teljesítmény

mozgásvégrehajtás minősége

ismert mozgások első kombinációi

Ezeknek a területeknek az alakításában eszközként használjuk fel a kondicionális (erő, gyorsaság, állóképesség) és a koordinációs képességek (alapmozgás, egyensúly, téri orientáció, finommotorika) fejlesztését.

A fejlesztés tartalma

a) Alapmozgások

A fejlesztőmunkát ezzel a területtel kezdjük. Ezeket a mozgásokat (járás, ugrás, futás, kúszás, mászás) a gyerekek már használják. Meglévő mozgásmintáikat gyakorolva továbbfejlesztjük

a mozgás iránya szerint (előre, hátra, oldalra), a mozgás típusa szerint (élőlények, élethelyzetek utánzása).

b) Egyensúlyérzék

A statikus és dinamikus egyensúly fejlesztésével harmonikusabbá, koordináltabbá tesszük a gyerek mozgását. A statikus egyensúly az alaphelyzetek (fekvés, térdelés ülés, állás és passzív mozgással létrejött egyensúlygyakorlatok) egyensúlyi állapotát, a dinamikus egyensúly az alapmozgások (gurulás, mászás, járás, futás, ugrás) egyensúlyát jelenti.

c) Testséma

Fejlődése összekapcsolódik a mozgásfejlődéssel. Mozgásos utánzó játékokat szervezünk a testkép, a térfogalom, a testséma fejlesztésére.

d) Két testfél mozgásának összehangolása

Előfeltétele a jók koordinált nagy- és finommozgások létrejötte. Ha a gyermek egy-egy testrészét együttmozgás nélkül képes mozgatni, akkor gyakoroljuk a páros testrészek egyidejű, majd a négy végtag egyszerre történő mozgatását. Ezt követi a szimmetrikus végtagok aszinkron mozgása (biciklizés, bokszolás). A test középvonalát átlépő feladatokat utánzó mozgásokkal fejlesztjük.

e) Térérzékelés, téri tájékozódás

A saját test az a viszonyítási pont, amelynek segítségével a téri relációk értelmet nyernek. A térészlelés lényege a mozgás, a sebesség és az irány érzékelése.

f) Szem-kéz, szem-láb koordináció

A feladatra labdajátékok egyéni és társas helyzeteit alkalmazzuk (labdavezetés, dobásfajták, válogatások, szedegetések, kiemelések).

Az irányítás általános elvei:

- rendszeresség és fokozatosság a mozgásos helyzetek tervezésében és vezetésében
- játékos foglalkozásvezetés biztosítása
- változatos mozgásformákkal az érdeklődés és aktivitás ébrentartása
- eszközhasználatlaltal a minőségi gyakorlatvégzés megkönnyítése
- aktualitás, évszakokhoz igazodó mozgásformák
- lehetőség szerint a szabad levegőn szervezett mozgások
- fokozott figyelem fordítása az egyéni bánásmódot igénylő gyermekek mozgásfejlesztésére és differenciálására

- A gyógytestnevelés gyakorlati elemeit beépítjük a mindennapos testnevelés és a heti rendszeres testnevelés foglalkozás felépítésébe is, valamint a csoportszobában, játékidőben is rendszeres gyakorlási lehetőséget biztosítunk.
- Lehetőségeinkhez mérten további, szervezett mozgásformákat biztosítunk a gyerekek számára(kosárlabda, foci...)

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szereti és igényli a mozgást
- Egyéni testi képességeinek megfelelően törekszik a célszerűen összerendezett esztétikus nagy- és finommozgásokra.
- Szükség esetén kellő önfegyellemmel képes visszatartani a belső mozgásigényét.
- Nemzetiségi csoportban a kisebbség nyelvén is megtanulják a testrészeiket, az azokkal végezhető mozgások kifejezéseit, és a használt eszközök nevét. Egyszerű német nyelvű utasításokat végre tudnak hajtani.

Elvárások az óvodapedagógus felé:

- Biztosítja a rendszeres mozgás lehetőségét, minden lehetőséget megragad a mozgásfejlesztésre.
- Kihhasználja mozgásban rejlő lehetőségeket a szomatikus és pszichés fejlesztésre.

3.2.7 MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Mottó

*„ Aki szorgoskodik,
aki jól dolgozik,
arra néz mindenki,
legelől tisztelik. „*

Weöres Sándor

Cél

Olyan gyermekek nevelése, akik természetesnek veszik, sőt igénylik az erejükhöz mért munkajellegű tevékenységeket. E folyamatban jönnek rá arra, hogy mire képesek, mennyire önállóak és jó érzés másoknak is segíteni.

A munka jellegű tevékenység a személyiségfejlesztés fontos eszköze, mert e közben körvonalazódik önismerete, önbecsülése, Én-képe.

E tevékenység szabad és önkéntes vállalással történik, kapcsolatban van a játékkal, és a természeti és társadalmi környezet megismerésével.

A munka során megtapasztalhatják képességeiket, és azok korlátait. A tapasztalatszerzés folyamatában ráébrednek arra, hogy próbálkozásaiknak eredménye van. Ez a pozitív visszajelzés motiválttá teszi a gyerekeket és újbóli tevékenységre készíti. A folyamat eredményeként a külső késztetés igénnyé, azaz belsővé válik, melynek eredménye a szokásszabályok megjelenése és alakulása.

Magatartásukban dominál majd az Én és a közösség, illetve az ott betöltött helye és szerepe. Munkájuk eredménye pozitív érzéseket vált ki, ezért dolgoznak szívesen magukért, társaikért, a felnőttekért, gondoznak növényeket, állatokat, gondozzák a kertet és az udvart. Megismerkednek különböző anyagokkal, azok egyedi sajátosságaival és takarékos használatukkal.

Meggyőződésünk, hogy a közös cél érdekében képessé válnak másokra figyelni, különbségeket észrevenni, elfogadni, együttműködni.

Ez segíti őket abban, hogy a munkát értéként kezeljék.

A fejlesztés területei és tartalma:

a) Önkiszolgáló munka

Természetes módon reagáljanak szükségleteikre, segítsenek önmagukon, illetve kérjenek segítséget, ha szükséges. A cselekvéssorok ismétlésével tapasztalatokat, ismereteket szereznek, és ez pozitívan hat Én-képük fejlődésére. Az ismert és begyakorolt mozdulatok biztonságot jelentenek, és az így megteremtett komfortérzet örömet okoz.

Területei:

- Személyi higiénia
- Étkezés
- Öltözés
- Testápolás
- Önkiszolgálás

b) Közösségért végzett munka

A gyermekek szeretik a közösen végzett munkát, szeretnek közösen dolgozni. A gyerekeknek valamit teljesíteni kell, munkájuk eredményét ő és mások egyaránt tapasztalhatják. Ez sokoldalúan formálja személyiségüket, fejleszti képességeiket, erősíti együttműködésüket. Kötelezettségek vállalására és teljesítésére készíteti őket. Saját és mások elismerésére, rendszerességre nevel és szoktat.

Területei:

- Naposi munka
- Környezet rendjének megóvása
- Növény- és állatgondozás
- Kert és udvar ápolása
- Alkalomszerű munkák óvónői megbízások alapján

Az irányítás elvei:

- Tiszteletben tartjuk, hogy fő tevékenységük a játék, így játékos elemekkel átszótt munka várható el Tőlük.
- Céltudatos és fokozatos terheléssel érhető el, hogy a gyerekek megfigyeléseket végezzenek, tapasztalatokat és ismereteket szerezzenek a mindennapi élet munkaszokásairól, annak folyamatáról, és a felnőttek munkájáról.
- Csoportjainkban a munka jellegű tevékenységek egyénekhez igazított lebontása, differenciált módszerek alkalmazásával történik.
- Biztosítjuk gyermekeink számára a megfelelő eszközöket, megismertetjük azok szakszerű használatát. Folyamatos lehetőséget biztosítunk a gyakorlásra.
- Munkájukat az egyéni képességek figyelembevételével pozitív visszajelzésekkel értékeljük, erősítjük.
- Dicsérjük az eszközhasználatot, technikai bátorságot, buzdítjuk a próbálkozást.
- Pozitívan emeljük ki a problémák újszerű megoldását.
- Értékként kezeljük az önkéntességet, tudatosságot, mások ötletének elfogadását, és a felelősségvállalást az egyéni és közösen végzett tevékenységekben.
- A népszokások jelentős része a naptári évhez fűződik, az évszakok változásaihoz, napfordulóhoz, a mezőgazdasági munkákhoz, ezekhez kapcsoljuk az óvodai tevékenységet, munkát. Felébred bennük a dolgozó emberek iránti tisztelet, megbecsülés. Hagyományos munkaformák: sütések, főzések, takarítások, növény- és állatgondozás, termények betakarítása.
- Az óvónőnek, dajkának egyaránt nagy a felelőssége a gyermekek munkára nevelésében, hiszen a gyerekek előtt végzik munkájukat mintát adva számukra. Fokozatosan juttatjuk el oda a gyermekeket, hogy maguktól ismerjék fel adott szituációkban a munka elvégzésének szükségességét. Kihasználjuk a megtervezett munkák mellett a váratlanul adódó lehetőségeket pl.: a különböző tevékenységek utáni összetakarítást. Ilyen esetben rendelkezésre állnak a gyermekek számára megfelelő

eszközök, lehetőséget adunk a bekapcsolódásra, a probléma megoldására. Ezzel is segítjük az Én csináltam, mi csináltuk sikerélmény átélését.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A különböző munkafolyamatokat örömmel és hatékonyan végezze
- Szívesen vállaljon szerepet az egyéni és közösségért végzett munkákban.
- A munka céljának megfelelő cselekvési folyamatokban vegyen részt.
- Nemzetiségi csoportban a kisebbség nyelvén történő tevékenységvezetéssel is képesek végrehajtani munka jellegű tevékenységeket. Megtanulják a munkafolyamatok és a hozzájuk tartozó eszközök nevét, és használják is azokat.

Elvárások az óvodapedagógus felé:

- Biztosítson változatos lehetőséget a rendszeresen és alkalomszerűen végzett munkához.
- Értékként kezelje az önkéntes és a társakért végzett munkát.
- Tudatosan alkalmazza a pedagógus a munkát a gyermekek személyiségfejlesztésére örömteli munka lehetőségek biztosításával.

3.2.8 A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Mottó:

"Tudás, használható, működőképes tudás csak a tapasztalásból, az átélt tapasztalásból, az élményalappal is bíró tudásból származhat."

T Gordon

Cél

A gyermeki személyiség fokozatos és folyamatos mozgásba lendítésével, sokoldalú formálásával megfelelő szociális-, kognitív-, kommunikatív- és mozgásképességekkel rendelkező gyermekek nevelése az óvodai nevelési folyamat végére, az iskoláskor elejére.

Az óvodai nevelési folyamatot egyre inkább a komplexitás jellemzi. Egy-egy feldolgozandó témát nem lehet nevelési egységekre, foglalkozásokra bontani, egy-egy téma nem korlátozódhat meghatározott napra. A gyermek kíváncsiságának kielégítése a cél, érdeklődését tiszteletben kell tartani. Úgy gondoljuk, hogy amit erőltetünk, amit nem szívesen végzünk, amit nem kísér pozitív érzélem, az felületes, hamar elfelejtődik.

A gyermek a környezetében szerzett tapasztalatokat, benyomásokat elsősorban érzelmileg értékeli. Ezért fontos feladatunk az érzelmi nyitás a környezet felé, melynek megvalósulása sokoldalú tapasztalatszerzéssel párosul. Pozitív érzelmi viszonyulások kiépítésére törekszünk, de a negatív érzélemmel kapcsolt tapasztalatokat is igyekszünk felhasználható ismeretként funkcionáltatni. A gyermek életkorának, fejlettségi szintjének megfelelő magyarázattal (beszéddel) segítjük az alapvető, konkrét összefüggések megértését.

Az ok-okozati kapcsolatok megláttatását szemléletes, cselekvő módon végezzük, pozitív érzelmeket keltő helyzetekben, hogy a gyermek az élmény felidézése során ismereteit újra és újra felhasználja. Ismétlésekkel átélt tapasztalatok és pozitív érzelmi megerősítések által segítjük elő, hogy a gyermek egyre közelebb kerüljön a tanulási tartalmakhoz, és értékszemplélete alapozható legyen.

Gondot fordítunk a tevékenységek eredményes elvégzését segítő alapképességek fejlesztésére:

Szociális képességek

- A tanulási helyzet, a környezet, a tartalmak, a közvetítő személye, a társak eltérő érzelmeket váltanak ki a gyermekben. Közvetlenül tetten érhető a motivációs elfogultsága (szimpátia, antipátia), amely meghatározza viszonyát a tanulási tevékenységhez és az abban közreműködőkhöz.. Mivel az érzelem minőségét a személyhez, szituációhoz kötött emlékkép minősége határozza meg, fontos feladatunk a motivációs helyzetek tudatos átgondolása, minél több élményalapú tevékenység és társas élmény biztosítása.

Kognitív képességek

- Az intellektuális képességek rendszere (észlelési, emlékezeti, képzeleti, tanulási, alkotó, kreatív), a világ megismerésében, helyes észlelésében, a jelenségek értelmes felfogásában, az eredményes tájékozódásban és alkalmazkodásban nyilvánul meg. Arra törekszünk, hogy a gyermeket érdeklődése, kíváncsisága, tudásvágya, nyitottsága által elindítsuk a felfedező úton, megismerő tevékenységét pozitív érzélemmel társuló eredmények aktivizálják.

Kommunikatív képességek

- Segítségükkel történik a környezet összes információjának a felvétele és átadása. Szerepet játszanak a személyek közti interakciók kezdeményezésében, lefolyásában és megtartásában. Óvodában a társas érintkezés első lépése a beszéd. A meleg, szeretetteljes légkör nagyobb aktivitásra mozgósító erejét kihasználva segítjük a gyermeket abban, hogy a beszéd eszköze lehessen a másokkal való kapcsolatba kerülésnek, az együtt tevékenykedésnek, a közös élmény létrehozásának, átélésének. Egyértelmű, pontos, röviden és konkrétan megfogalmazott, a közvetlenül érzékelt helyzetekhez igazodó

kérdésekkel segítjük a tanulási folyamatot, megteremtjük a kommunikációs funkciók gyakorlásának feltételeit.

Mozgásképeségek

- A különböző cselekvések alapjai a mozgások. A jól összehangolt, rendezett mozgások segítik elő a sikeres tevékenységek, alkotások létrejöttét, a megismerő funkciókra fejlesztő hatást gyakorolnak. Ezért különösen gondot fordítunk a kézügyesség, szem-kéz koordináció fejlesztésére, mozdulatok, mozdulatsorok, mozgások gyakorlására. (Lásd: mozgás fejezet)

A tanulás szervezeti keretei: kötött és kötetlen foglalkozások és kezdeményezések

A tanulás helyzetei:

Játékban tanulás:

A spontán játék során kíváncsiság ébred a gyermekben. Belső készletésre szemlélődik, próbálkozik.

Játékba ágyazott tanulás:

A gyermek tevékenysége közben a spontán adódó tanulási helyzeteket kihasználjuk. Azzal, hogy kíváncsiságot ébresztünk, a gyermek belső készletésére külső készletést adunk és a gyermek azonosul vele.

Játékba integrált tanulás:

Feltételeket biztosítunk, megvárjuk, elősegítjük a lehetőséget. Kérdéseinkkel segítjük a tanulási folyamat kibontakozását, vizsgálódásra, problémamegoldásra készítjük a gyermeket.

Játékra épülő tanulás:

A játéktevékenység tartalmi továbbfejlesztése által teremtjük meg a tanulási helyzetet, amelyben a gyermek elmélyedhet, tárgyakra, eszközökre, műveletekre koncentrálhat.

Játékos tanulás:

Megtervezzük és megszervezzük a tanulás folyamatát. A gyermeket külső készletéssel hozzuk tanulási helyzetbe, hogy intellektuális tevékenységét erőfeszítés, tanulási akarás jellemezze.

Úgy gondoljuk, hogy a játéktevékenység fokozatosan válik tanulásélménnyé a gyermekben. A spontán tanulás szándékos tanulássá alakul át tevékenységei során. Tanulásirányító szerepünket fokozatosan alakítjuk ki a gyermek egyéni fejlettségi mutatói szerint. A fejlődési folyamatban megmutatkozó egyéni szintek és készletések határozzák meg a megközelítés módszereit, a szervezeti kereteket a tevékenység során.

Az irányítás általános elvei:

- A gyermek mozgásszükségletének, tevékenységi vágyának kielégítése, a játékoság dominanciájának érvényesítése, örömezés elősegítése.
- Konkrét érzéklethez, észlelethez, emlékezethez kötött tapasztalatok közvetítése.
- Tapasztalatokra épülő, elvont gondolkodást igénylő ismeretnyújtás.
- Elemi gondolkodási műveletek (analízis, szintézis, általánosítás, konkretizálás, absztrakció, fogalomalkotás, következtetés) alkalmazása az ok-okozati összefüggések feltárásában.
- Problémaszituációk felvetése, felfedezés örömeinek biztosítása.
- Érzelmekkel kísért élmények által a kedvező bevézés, maradandó tárolás, könnyebb felidézés elősegítése.
- Önállóságot, kíváncsiságot, szellemi aktivitást biztosító szabad légkörben a gyermeki megnyilvánulások kiteljesítése.
- Egyéni fejlettségnek megfelelő optimális tanulási helyzetek alkalmazása.
- A tanulási tartalmak komplex megközelítése, aktualitás figyelembevétele (évszakok, ünnepekörök, jeles napok).
- Spontán és szervezett módon változatos együttműködési technikák és formák alkalmazására törekszünk.
- A tanulásértelmezésünk szerint minden tevékenység magában hordozza a tanulás lehetőségét, minden tanulás tevékenységben nyilvánul meg. Nevelő tevékenységünkbe mindig tudatosan próbáljuk beépíteni a még élő és már elfelejtett hagyományokat. A tanulás tartalmi lehetőségeire előre készülünk fel, de hogy milyen ütemben és mélységben kerül sor az ismeretek átadására, azt a gyerekek közreműködésével létrejött helyzet dönti el.
- A személyiség egészének fejlődését a tanulási képességek fejlesztése, s ezzel a szociális képességek fejlődésének egysége szolgálja.
- A tanulási képességeket meghatározó pszichikus funkciók fejlesztése kiemelt feladatunk. Az iskolára való előkészítés során a feladatok megvalósításában döntő szerepe van a mozgásnak, a testsémával kapcsolatos feladatoknak, az észlelésnek és a beszédnek.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Nyitott a világ dolgaira, képes előhívni a meglévő ismereteit.
- Kialakult az önfegyelme és a beszédgyelme
- Fontos számára a felfedezés öröme

- Belső kíváncsiság hajtja a megismerés során.
- Nemzetiségi csoportban szívesen és aktívan vesznek részt a szervezett tanulási tevékenységekben. A német nyelvi utasításokat végrehajtják, ismereteiket gyakorolják és alkalmazzák német nyelven is. Kéréseiket és kérdéseiket röviden megfogalmazzák.

Elvárások az óvodapedagógus felé:

- Biztosítja az életkori sajátosságokhoz és egyéni képességekhez igazodó játékos tanulási helyzetek teremtését.
- Előtérbe helyezi a játékos tanulást és a játékban megvalósuló tanulást.
- Felkelti a gyermekek érdeklődését a tanulás iránt. Probléma felvetésekkel, ok-okozati összefüggések megláttatásával támogatja gondolkodás fejlődését.
- a gyermekek egyéni képességeinek megfelelően differenciálja az ismeretszerzési és feldolgozási folyamatot.

3.2.9 INTEGRÁLT /INKLUZÍV NEVELÉS

3.2.9.1 A GYERMEKEK DIFFERENCIÁLT FEJLESZTÉSE

Óvodai csoportban történő fejlesztés

Az egyéni fejlődési ütemhez igazodó differenciált képességfejlesztés az óvodába érkezéstől az óvoda elhagyásáig folyamatos.

Tanulási képességek kibontakozását elsősorban a gyermek pszichikus teherbíró képessége befolyásolja. Differenciált nevelés során azt a természetes utat járjuk végig a gyermekkel, amelyet egészséges esetben a fejlődés során megtesz. Feladatunk az életkori és fejlődési sajátosságokhoz kapcsolódó, a pszichikusfunkciók kibontakozását segítő fejlesztő és szociális környezet biztosítása. Fejlesztés során figyelembe vesszük a gyermek motivációs bázisát, törekszünk a tevékenységéhez szükséges speciális eszközök, játékok alkalmazására, teret hagyva a gyermeki spontaneitásnak.

Kiemelt terület a motoros funkciók fejlesztése. A mozgástevékenységek szabályozásai meghatározzák a perceptuális funkciók fejlődését, ami előfeltétele lesz a fogalmi gondolkodásnak. Célunk, olyan integratív kapcsolatok kiépítése, melyek lehetővé teszik a személyiség teljes képességprofiljának érését. Ezért feladatunk a motoros képességek mellett

a különböző észlelési képességek diszkriminációjának fejlesztésén keresztül eljutni a szenzoros folyamatok integrációjához.

A gyerekek fejlettségi állapotát a csoportban végzett megfigyelésekkel végezzük, melyek eredményeit egyéni fejlődési naplóban rögzítjük.

(III. sz. Melléklet)

A csoporton belüli tehetségazonosításra a megfigyelés módszerét alkalmazzuk. A megvalósítás a csoportokban történik, melynek eredményét az egyéni fejlődési naplóban rögzítjük. A tehetséggondozás megvalósításának csoporton kívüli lehetőségei kidolgozás alatt állnak. Partneri kapcsolatok keretében látogatásokat teszünk más intézményekbe a lehetőségek és tapasztalatok feltárására, megismerésre.

Csoporton kívüli helyzetben történő fejlesztés

Az óvodánkba járó gyermekek kisebb hányada tanulási képességekben lemaradást mutat, ép érzékszervek és ép intelligencia mellett. A teljesítményben elért kudarc azonban torz, kompenzáló viselkedést eredményez, ezért gyakran válnak halmozottan hátrányos helyzetűvé a magatartási zavarok miatt.

Olyan gyermekek nevelése a célunk, akik a törvényes keretek adta lehetőségeken belül, szociális és értelmi fejlettségüknek leginkább megfelelő időpontban kerülnek az iskolába. Ezért fontosnak tartjuk, hogy az óvodánkba járó 5-6 éves gyermekek fejlődését és fejlettségét a rászorultságnak megfelelően mérjük és elősegítsük. Így mindannyian objektív képet kapunk a gyermek fejlettségéről, és lehetőség van arra, hogy a részképességeket az óvodai csoportban és a csoporton kívüli foglalkozásokon egyaránt fejlesszük. A fejlesztő foglalkozások nyitottak, betekintésre lehetőségük van az óvónőknek és a szülőknek egyaránt. A gyermekek az életkori sajátosságoknak megfelelően játékosan sajátítják el az ismeretanyagot, és aktív részesei az önfejlesztésnek, az önmegvalósításnak. Ezek a fejlesztő foglalkozások megerősítik azokat a tanulási képességeket, amelyek elengedhetetlenek a sikeres iskolakezdéshez, biztos alapot nyújtanak ahhoz, hogy minden gyermek akkor menjen iskolába, amikor erre éretté válik.

A tanköteles korú gyermekek felmérését csoportos és egyéni formában az intézmény gyógypedagógusa és a TSMT terapeuta végzi. A vizsgálat az iskolára való alkalmasság megállapítására irányul, az eredmények kiértékelése, elemzése az óvodapedagógusok, pszichológus bevonásával történik.

A szülőket tájékoztatja a szűrés eredményéről, javaslatot tesz a gyermek iskolába meneteléről vagy egy év további óvodai fejlesztéséről. A törvényben megjelölt esetekben az iskolaérettség megállapításához bevonja a Szakszolgálatot is.

A gyermekek egyéni képességekre alapozott korrekcióját és kompenzációját, a szakértői véleményekre alapozott egyéni fejlesztési tervek alapján végzi, egyéni és kiscsoportos formában. Sajátos nevelési igényű gyermekek számára gyógypedagógiai rehabilitációs/rehabilitációs foglalkozásokat tart és TSMT tornát.

Az elért eredmények integrációja érdekében együttműködik az óvodában dolgozó szakemberekkel. Folyamatos konzultációt tart az óvodapedagógusokkal a gyermekek fejlődéséről. Ha igény van rá esetmegbeszélés formájában segíti a csoportban felmerülő nehézségek megoldását.

Óvodánkban a logopédiai ellátást külső logopédus szakember végzi a törvényi előírásoknak megfelelően. A logopédiai tevékenység formái két nagy területet ölelnek fel: egyrészt a preventív tevékenységet, mely során igyekszik kiszűrni a korai fejlesztésre szorulókat (megkésett beszédfejlődésűek), másrészt intenzív terápiás tevékenységgel törekszik a beszédhiba specifikus korrekciójára.

Rendszeresen méri és szűri a gyermekek beszédfejlettségét, és szükség esetén kellő fejlesztésben részesíti gyermekeinket (első sorban nagycsoportosokat). A beszéd és nyelvi terápiák formái egyéni, vagy kiscsoportos formában zajlanak, melyeket mindig az adott beszéd, vagy nyelvi hiba súlyossága, az életkor és a beszédszervek állapota határoz meg.

Fogadóórák keretében a logopédus a felvilágosító és tanácsadói tevékenységével igyekszik a környezet pozitív áthangolására a beszédhibás gyermekek érdekeinek messzemenő figyelembevételével.

Fontos feladatnak tartjuk az óvodapedagógus –logopédus közötti kétirányú együttműködést, és a szülők aktív bevonását a logopédus által meghatározott feladatok gyakorlására. Így érdekeltté, aktív részesévé kívánjuk tenni őket gyermekük fejlesztésében és fejlődésében.

Fejlesztés eredményeinek integrálásával igyekszünk kiküszöbölni a nyelvi zavarokból adódó kommunikációs problémákat, hogy az a beszélt nyelv útján megszerezhető tapasztalatok körét ne akadályozza, és a pszicho szociális kapcsolatok fejlődését előmozdítsa. Alkalmassá kívánjuk tenni gyermekeinket arra, hogy az iskolában problémák nélkül elsajátíthassák a kommunikáció írott formáját.

Az óvodában törekszünk a modern logopédiai terápia elvének megvalósítására, amely elősegíti és támogatja a beszéd fejlődését, és figyelembe veszi azt a szociális környezetet, ahonnan a gyermek érkezett.

Az óvodában dolgozó iskolapszichológus feladata a gyermek-szülő-óvodapedagógus közti interakcióban realizálódik. Feladata elsősorban a primer prevenció, mely során közvetve illetve közvetlenül segíti a gyermek személyiségfejlődését, kognitív és érzelmi fejlődésének biztonságát. Segíti az óvoda-pedagógiai folyamatban megjelenő problémák, akadályok megértését, okainak feltárását, és szükség esetén a problémák korrekciójában segít saját eszközeivel. Preventív eszközökkel csökkenti a lehetséges problémák számát.

Életkorát figyelembe véve segítséget nyújt a gyermekeknek abban, hogy saját magukat és problémájukat alaposabban megértsék, és tanácsot ad abban, hogy ők maguk mit tudnak tenni a probléma megoldásáért. Segítséget ad a szülőknek gyermekük pontosabb megértéséhez, és tanácsot ad abban, hogy hogyan vehetnek részt a probléma megoldásában. Támogatást nyújt az óvodapedagógusoknak a probléma alaposabb megértéséhez, ötleteket, eszközöket ad a megoldáshoz. A problémák feltárásakor szem előtt tartja, hogy elfogulatlan maradjon, megkeresse azokat az ok-okozati összefüggéseket, melyek a probléma gyökerét adják és azok megoldásához adekvát tanácsot nyújtson.

Felmerülő probléma esetén az óvodapedagógus, valamint a szülő is kérheti segítségét, melynek során a problémafeltárást és segítségnyújtást konzultációs (tanácsadói) keretek közt végzi. Gyermekkel történő foglalkozásokat kizárólag szülői beleegyezéssel, illetve a szülővel folytatott első konzultációt követően végzi.

A konzultációs kereteken túlmutató problémák (pl.: pszichiátriai, pszichoterápiás, gyógypedagógiai, családterápiás problémák) esetén javaslatot tesz a megfelelő szakemberhez történő irányítás javaslatával. Krízishelyzet fennállása esetén (pl. szülő halála) pszichés támogatást nyújt a segítséget igénylő másik szülőnek, felméri a gyermek pszichés státuszát, s ennek megfelelően foglalkozik a gyermekkel.

Az iskolapszichológusnak titoktartási kötelezettsége van, kizárólag akkor beszélhet a feltárt problémákról az óvodapedagógussal, ha ez a gyermek óvodai jól-léte szempontjából nélkülözhetetlen és a szülő kifejezetten felhatalmazza.

A kezdődő mozgásszervi elváltozásban szenvedő, valamint a mozgásfejlődésben elmaradt gyerekeknek gyógytestnevelő együttműködésével biztosítunk szakszerű foglalkozásokat. A foglalkozások célja, hogy speciális, valamint preventív mozgásanyaggal megelőzze, illetve gyógyítsa a már kialakult elváltozásokat. A mozgásfejlődésben lemaradt, vagy részképeség zavaros gyermekek fejlesztése is feladatként jelentkezik, természetesen mindezt életkori sajátosságaiknak megfelelő játékos módszerekkel.

A mozgásszervi elváltozások felmérése, szűrése külső szakember (A Kar Testnevelési Tanszékének mesteroktatója, ortopédorvos...) bevonásával történik. Erre minden nevelési év

szeptemberében kerül sor. A gyógytestnevelő a feltárt problémák alapján mozgásállapot vizsgálatot végez, fejlesztési tervet készít, tájékoztatja az óvodapedagógusokat és a szülőket, komolyabb eltéréseknél javaslatot tesz a szülőknek ortopédiai szakrendelés felkeresésére.

A foglalkozások kiemelt feladata a kiszűrt gyerekek állapotának aktív testgyakorlatokkal történő javítása, testi képességek /erő, állóképesség, gyorsaság/ fejlesztése, mozgáskoordináció-, mozgásműveltség fejlesztése. Mindezek mellett lehetőséget teremt a sportolási igény felkeltésére és kielégítésére, hogy a későbbiekben is életmódja szerves része és igénye legyen a testmozgás.

3.2.9.2. FOGYATÉKKAL ÉLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

A fogyatékos gyermek a törvény adta lehetőségek keretein belül 3 éves kortól 7 éves korig részesülhet alapfokú, speciális nevelésben. Fejlesztésének lehetőségeit nemcsak e célra szervezett óvodában, hanem a többi gyermekkel együtt, integrált nevelés keretében is érvényesítheti. A törvényi támogatás mellett erős a társadalmi igény is az együttnevelésre, melyben a szülő az elsődleges hajtóerő.

Az integrált/inkluzív nevelés célja a sajátos nevelést igénylő gyermekek egyénre szabott differenciált fejlesztésben való részesítése, fejlesztésük a számukra megfelelő területeken. Az elvárások igazodnak az adott gyermek fejlődésének üteméhez.

Célunk, hogy figyelembe véve és megtartva az együttnevelés alapértékeit, esélyt teremtsünk hallás, beszéd és értelmi fogyatékos gyermekek számára. Nevelőink a pozitív magatartási minták közvetítésével igyekeznek formálni az ép gyermekek és a családok viszonyulását a mássághoz. Segíteni kívánjuk, hogy a csoportokban kialakuljanak a helyes együttélés lehetőségei.

Integrált/inkluzív nevelésünk alapelve a fogyatékos elfogadása mellett olyan harmonikus személyiségfejlesztés, ami figyelembe veszi a gyermek eredményeit, sikeres próbálkozásait. Az óvodába járó fogyatékos gyermekek kiemelt gondozása mellett törekszünk a szociális készségek, mint alkalmazkodás, akaraterő, önállóság, együttműködés megalapozására.

A megvalósítás során külső szakember a gyermek eddig elért fejlettségi szintjéről indulva egyénre szabott fejlesztési tervet készít, mely alapján végzi a fejlesztést. Együttműködik az óvodapedagógussal és segítséget nyújt a gyermekkel való speciális bánásmódhoz, fejlesztéséhez.

Az integrált/inkluzív nevelés megvalósításának szervezeti kerete óvodánkban az osztatlan óvodai csoportokban 1-1 fő speciális bánásmódot igénylő gyermek nevelése, melyre fokozottan figyelünk a csoportok létszámának elosztásánál.

Az integrált/inkluzív nevelésben együttműködik a csoportban dolgozó óvónő, a nevelést támogató személyek, a gyógypedagógus, pszichológus, fejlesztőpedagógus, logopédus és a TSMT terapeuta. Fejlesztés során arra törekszünk, hogy a sokoldalú szenzoros hatás magába foglalja azokat a képességeket, amelyeknek szenzitivitása az óvodáskorra esik, és a fogyatékoság típusának megfelelő terület hangsúlyt kapjon.

3.2.10 GYERMEKVÉDELMI FELADATOK

Az utóbbi évtizedek gazdasági, politikai, társadalmi változásai nyomán az óvodák új kihívásokkal találták szemben magukat. Ezzel párhuzamosan a családok életvitele és nevelésben betöltött szerepe átalakult, így a köznevelési intézményekben folyó nevelő-oktató munkában évről-évre egyre nagyobb kihívásokkal kell szembenéznük a pedagógusoknak. A problémával küzdő gyermekek számának váratlan és drasztikus emelkedése, az egyébként is leterhelt pedagógus társadalomra további feladatokat ró. Az óvodai szociális tevékenységet a járási székhely önkormányzat által fenntartott család- és gyermekjóléti központok a speciális szolgáltatásaik keretében kötelező jelleggel biztosítják az óvoda gyermekvédelmi felelősének (szociális szakember) segítségével, akiknek a feladata a prevenció, a gyermekvédelmi problémák megelőzése. A segítők célja, hogy a gyermek veszélyeztetettségét megakadályozzák, a gyermek családban való nevelkedését segítsék, egyéni és csoportos foglalkozásokat biztosítsanak számukra. Természetesen nem csak a gyermekek, de a szülők, pedagógusok irányába is segítséget nyújtanak a központ emberei. A szociális segítő a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel dolgozik össze, ám a pedagógusok nem mentesülnek a jelzőrendszerben betöltött fontos szerepkörük alól. Az intézményt érintő gyermekvédelmi feladatokat az óvodai szociális segítő a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel együttműködésben látja el. Az óvodában dolgozó szociális szakember a Szakmai ajánlásban összegyűjtött tevékenységeket az intézményben megjelenő szükségletek alapján nyújtja, tehát a helyileg feltárt szükségletek alapján kerülnek kiválasztásra az adekvát tevékenységek, és az azok nyújtásához szükséges eszközök. Ezen tevékenységeket a szociális szakember saját kompetenciájának mértékében önmaga nyújtja, illetve az adott tevékenység nyújtását szükség szerint szakemberek bevonásával – család- és gyermekjóléti központból, köznevelési intézményből, egyéb szolgáltatótól biztosítja. Az

óvodában végzett szociális szolgáltatás, gyermekvédelmi tevékenység preventív jellegű segítő tevékenység, amely a gyermekek képességeinek, lehetőségeinek legoptimálisabb kibontakozását támogatja szociális kapcsolataik, társadalmi integrációjuk javításával. Az óvodai gyermekvédelmi munka keretében kiemelt feladat a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, a családban történő egészséges nevelésének az elősegítése. Meghatározó a különböző rendszerekben lévő problémák (gyermek, család, gyermekek csoportjai, közösség) komplex módon, a szociális munka eszközeivel történő kezelése. A szakember csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat lát el.

Az óvodai szociális munka célja, hogy a gyermekek, pedagógusok és a szülők részére megfelelő adekvát szakmai segítséget nyújtson, hogy képesek legyenek felismerni és jelezni a gyermekeknél észlelt változások alapján a háttérben rejlő problémákat. Elsődlegesen prevenciós programokat működtet, segít a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és segítséget nyújt a megszüntetésében. Segíti és megerősíti a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök munkáját, elősegíti az észlelő-jelzőrendszer működtetését.

A szociális szakember segíti a gyermekeket a szociális kompetenciái növelésében és az őt körülvevő környezet minőségének javításában (családi, intézményi). Szükség esetén segíti óvodai beilleszkedésüket, és családjukat a gyermek óvodai életét érintő kérdésekben, nevelési problémái esetén. Segít feloldani a gyermek és családja között, valamint az intézmény és a gyermek családja között kialakult konfliktusokat. Prevenciós eszközök alkalmazásával és az észlelő- és jelzőrendszer hatékony működésének segítségével kiszűri a gyermek veszélyeztetettségét. Javítja a szülőkkel való kapcsolat minőségét és mennyiségét, valamint aktivizálja az óvodát körülvevő intézményrendszerrel való kapcsolati hálót.

Információt nyújt a szülők számára, hogy hol, mikor, kitől kaphatnak segítséget problémáik megoldásához, a család- és gyermekjóléti központ munkájáról, szolgáltatásairól, működéséről, a gyermekvédelemről és az ehhez kapcsolódó jogszabályokról és köteleességekről, különböző szociális juttatásokról.

Tanácsadással támogatja a pedagógus-gyermek, pedagógus-szülő konfliktusok megoldását, szociális problémák rendezéséhez nyújt segítséget. Nevelőtestület tagjaival biztosítja a kapcsolattartást, folyamatos konzultációs lehetőséget biztosít. Az óvodapedagógus kérésére megfigyeléseket végez csoporthelyzetben, igény szerint részt vesz nevelőtestületi

értekezleten, szülői értekezleten, szülőcsoportot szervez, és irányít. Szükség esetén segíti az óvodapedagógusok tudásának bővítését.

Az óvodapedagógussal folytatott együttműködés során feltárt problémákat és a megszüntetésükre-, javításukra irányuló eljárásokat - a csoportnaplót kiegészítő- táblázatban rögzítjük. (IV. sz. Melléklet)

3.2.11 AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Napirend:

Tág időkerettel, rugalmas napirenddel, a gyermeki szükségletekhez igazodva.

7 ⁰⁰ -10 ¹⁵	Játék, folyamatos étkezés, a tanulási folyamat szervezése, mindennapos testnevelés.
10 ¹⁵ -13 ⁰⁰	Levegőzés, séta, étkezés, gondozási tevékenységek
13 ⁰⁰ -14 ³⁰	Pihenés
14 ³⁰ -17 ⁰⁰	Folyamatos ébredés, étkezés, játék, szabadon választott tevékenység.

A napirend szervezés elvei:

A körülményekhez képest a tevékenységeket nem választjuk el egymástól, a játékkal szoros egységet alkotnak. A részben folyamatos étkezést önkiszolgálással és naposi munka szervezésével oldjuk meg. Ez a rugalmas napirend teszi lehetővé, hogy egyéni tempóban igény szerint végezzék a gyerekek a mindennapi gondozási tevékenységüket. A napot nagy időegységekre bontjuk így biztosítva a folyamatosságot. A gyerek jó közérzete adhat alapot az összes óvodai tevékenységhez.

Hetirend:

A hetirend alakítása a gyerekek tevékenységformái és a gyakorlati képzés alapján a csoportokban dolgozó óvodapedagógusok tudatos tevékenységén alapul.

A hetirend szervezési elvei:

A tevékenységek szervezésénél komplexitásokra törekszünk, melynek alapja a környező világ tevékeny megismerésének aktuális tartalma. Elsődleges elvként szem előtt tartjuk a szabad játékot, a gyermeki önkéntességet, és belső motiváltságot. A játék tartalmát tudatosan

átgondoljuk és a tanulási tevékenységhez igazítva tervezzük. A tervezési folyamatokat 3-4 hetes intervallumokban valósítjuk meg.

Kirándulások:

Kirándulásokat a szülők kérésére, kezdeményezésére, és a segítségükkel szervezünk. Az óvodán kívül szervezett tevékenységekről a szülőt előzetesen tájékoztatjuk, az adott napirendet a kirándulás körülményeihez igazítjuk.

Ünnepek, hagyományok:

Az ünnepek, hagyományok tartalma a nemzeti és keresztény kultúra értékeivel összhangban valósul meg. Az ünnepek a csoportok sajátosságainak megfelelően szerveződnek, illeszkedve az összintézményi elvárásokhoz.

Közös ünnepeink

- Mikulás napja
- Gyermeknap
- Évzáró
- Állatok világnapja (III.sz.Melléklet)
- Népmese napja
- Zene világnapja

Csoportok ünnepei

- Születésnapok, névnapok
- Karácsony
- Farsang
- Március 15.
- Húsvét

4. Óvodánk kapcsolatrendszere

4.1. Nevelőtestület együttműködése

- információs értekezleteket szervezünk havi rendszerességgel
- munkaközösségi értekezleteket szervezünk az éves munkaterv alapján
- munkatársi megbeszélésekkel segítjük a csoportmunka összehangolását
- igényt tartunk esetmegbeszélésekre az intézmény pszichológusának irányításával
- folyamatosan tartjuk a kapcsolatot az intézmény gyermekvédelmi felelősével

4.2. Óvoda - család

- segítjük a szülői képviselőt megszervezését
- megismertetjük a szülőket pedagógiai programunk tartalmával

- folyamatosan igényt tartunk észrevételeikre, javaslataikra
- a kapcsolattartás és tájékoztatás rendszerességére törekszünk a gyermekhez igazodó módszerek legjobb megválasztása érdekében: a beszoktatás egyéni módszereinek egyeztetése, napi kapcsolattartás, szülői értekezletek, fogadóórák igény szerint, betekintési lehetőség biztosítása a gyakorlati munkába (nyílt nap)
- közös rendezvényekkel segítjük elő a szülők csoportközösségének és az óvoda szülői közösségének pozitív befolyásolását: ünnepélyek, kirándulások, szülők által felajánlott gyakorlótérek igénybevétele
az óvodakezdet megelőzően befogadást segítő programot szervezünk "Lépegető" Jó gyakorlat keretében (V. sz. Melléklet)

4.3. Óvoda - fenntartó

- a gyakorlati képzés szervezési és tartalmi feladatainak folyamatos egyeztetése, tervezése
- a Pedagógusképző Intézet és az óvoda együttműködése az elmélet és a gyakorlat összhangjának megvalósítása érdekében
- folyamatos tájékoztatás a pedagógiai program gyakorlati megvalósulásáról, helyzetelemzés
- együttműködés a program feltételrendszerének optimális biztosítása érdekében
- igény szerint közreműködés a kar rendezvényein

4.4. Óvoda - iskola

- látogatjuk az első osztályos volt óvodásainkat, megbeszéléseket folytatunk nevelőikkel a tapasztalatokról
- az iskolák hívására, információkat gyűjtünk a speciális tantervű osztályokról
- nagycsoportos óvodásainknak iskolalátogatásokat szervezünk
- propagáljuk az iskolák rendezvényeit a szülők körében
- „Áthidaló” és „Ovi-suli” programok segítik az óvoda-iskola átmenetet

4.5. Egészségvédelmi kapcsolatok

- hatályos rendelkezések alapján történik a gyermekek orvosi vizsgálata
- biztosítjuk a fogorvosi és az ortopéd szűrővizsgálatok évenkénti elvégzését, a korrekciós javaslatokat közvetítjük a szülőknek
- védőnők szűrővizsgálat keretében rendszeresen látogatják az óvodát

4.6. Önkormányzatok – szakmai szolgáltató

- közreműködés helyi, megyei, országos továbbképzési feladatok vállalásában; együttműködés a POK-kal
- gyermekvédelmi tevékenységek segítése, összehangolása az önkormányzattal, gyermekjóléti szolgálattal
- integrált/inkluzív nevelésből adódó szakmai kapcsolatok

- együttműködés a kisebbségi önkormányzattal

4.7. Egyéb kapcsolatok

- Pedagógiai Szakszolgálat
- közművelődési intézmények (könyvtár, múzeum, színház, zeneiskola...)
- más óvodák, testvérkapcsolatok

5. a program megvalósulását segítő ellenőrzési, értékelési rendszerünk

A program hatékonyságának vizsgálata szempontjából fontos a nevelőmunka minőségének ellenőrzése, értékelése.

5.1. Minőségellenőrzés

5.1.1. Dokumentumok ellenőrzése

A felvételi és mulasztási napló a csoportok létszámának, az egyes gyermek adatainak folyamatos alakulását naprakészen kell tükrözze.

A csoportnapló adatai és fejlesztési tervei a pedagógiai programmal összhangban megfogalmazott szervezési és tartalmi feladatokat, tevékenységterveket tartalmazzák a nevelőtestület által meghatározott időegységekben. A bejegyzések tartalmazzák a csoportok sajátosságait, az egyénre és a közösségre vonatkozó problémafelvetéseket, megoldási módokat és hatékonyságot.

Ellenőrzése az intézményvezető joga.

5.1.2. A munka feltételeinek ellenőrzése

Az optimális dolgozói létszám biztosítása az intézményvezető feladata. Folyamatosan figyelemmel kell kísérni a csoportszobák és mellékhelyiségek tisztaságát, ehhez szükséges a

legmegfelelőbb munkarendet biztosítani, szükség szerint a problémafelvetéseket megtenni és a módosításokat elvégezni.

A tárgyi feltételek folyamatos ellenőrzése, selejtezés, felújítás és pótlás szükséges, különösen balesetvédelmi szempontból, amit az óvoda gondnoka az óvónőkkel közösen végez.

5.1.3. A nevelőmunka ellenőrzése

Az ellenőrzés az óvoda alapfunkcióinak, az óvó - védő funkcióknak a legteljesebb körű teljesítésére, valamint a nevelő és személyiségfejlesztő funkciók életkori specifikus és törvényes biztosítására terjed ki.

Az ellenőrzés célja: tájékozódás, segítségnyújtás, problémafeltárás, feladatok végrehajtásának ellenőrzése, eredményességvizsgálat.

Az ellenőrzés szempontjai: a gyermek tevékenysége, a felnőtt tevékenysége, az adminisztratív munka.

Az ellenőrzés formái: intézményi önértékelés, egyéni beszélgetések, óvónő párossal megbeszélés, team munka, nevelőtestületi értekezlet, munkatársi értekezlet, írásos beszámoló, felmérések, szülői vélemények begyűjtése.

5.1.4. Szakvezetői feladatok ellenőrzése: Az intézményvezető feladata a mindenkori fenntartói igényeknek és elvárásoknak megfelelően.

5.2 Minőségértékelés: /a külső szabályozás eszköze/

Célja: a folyamat egy adott állapotának felmérése.

Területe:

- A gyermekek mérése, nyomon követése és ezek rögzítése a fejlődési naplóban
- A nevelőmunka folyamatos megfigyelése és ellenőrzése, értékelése és visszacsatolás

5.3 Intézményi önértékelés

Az életpálya modellnek és a tanfelügyeleti elvárásoknak megfelelésére való törekvés.

Az ellenőrzés folyamata: az intézményi önértékelésben meghatározott folyamatok és szempontok alapján történik.

6. A program feltételrendszere

6.1 Személyi feltételeink

Óvodánk 6 csoportjára 12 óvónői álláshelyünk van. A differenciált és integrált nevelésből adódó feladatokat logopédus, pszichológus, gyógypedagógus és TSMT terapeuta segítségével oldjuk meg. A csoportokban végzett munkát két pedagógiai asszisztens segíti.

Belső szabályzataink az óvónők esetében képesítési előírásként határozzák meg a főiskolai végzettséget, gyakorlatvezető óvónők esetében és a minimum 5 éves szakmai gyakorlatot és a szakvizsgát. Ezen előírásoknak az óvoda valamennyi pedagógusa megfelel. Nagy a testület motiváltsága a szakmai önképzés iránt. A tanulmányok az óvoda pedagógiai programjának megvalósulását, illetve a hallgatói gyakorlóterep biztosításával összefüggő fenntartói igények kielégítését segítik. Az idegen nyelvi csoportban nyelvi ismeretekkel rendelkező óvónő végzi a feladatokat.

A nevelést segítő támogatók létszáma 6 fő, 6 dajkai álláshellyel rendelkezünk.

6.2 Tárgyi feltételeink

Az eszköz és normarendszernek kell megfelelni, biztosítása a fenntartó feladata és kötelessége.

7. Legitimációs záradék

A pedagógiai programot két évente átvizsgáljuk, az aktuális dolgokat korrigáljuk.

A programot megismertetjük a Szülői Munkaközösséggel, majd szülői értekezleteken a szülőkkel. Az óvodai csoportokban elektronikusan és az intézményvezetőnél mindenki számára hozzáférhető a dokumentumok egy-egy példánya.

A program új vezető választásáig érvényes.

8. ZÁRADÉK

A nevelőtestület a 2019. 05. 30-én készült pedagógiai program és a hozzájuk tartozó mellékletek módosításait 2024. 08. 30.-ai értekezleten 100%-os arányban elfogadta.

Szekszárd, 2024. augusztus 2.

Bucsányiné Gréczy Gabriella
főigazgató

Prof. Dr. Szécsi Gábor
dékán

A szavazás hitelül

óvodapedagógus

óvodapedagógus

9. MELLÉKLETEK

- I. Gyakorlati képzés rendje
- II. Jó gyakorlat: „Állatok nyomában”
- III. Egyéni fejlődési napló
- IV. Gyermekvédelmi feladatok
- V. Jó gyakorlat: „Lépegető”

I.SZ. MELLÉKLET

A GYAKORLATI KÉPZÉS RENDJE

KÉPZÉSI SZINT	FELELŐS
I.félév. Általános tájékoztató, beosztás Egyéni komplex gyakorlat 4 alkalom	Képzési koordinátor Szakvezető óvodapedagógusok
II.félév Játékvezetés – komplex gyakorlat egyéni beosztás szerint	Képzési koordinátor Szakvezető óvodapedagógusok
III.félév Irodalmi nevelés - komplex gyakorlat Vizuális nevelés – komplex gyakorlat Nemzetiségi gyakorlat I.	Képzési koordinátor Szakvezető óvodapedagógusok
IV.félév Zenei nevelés – komplex gyakorlat Testnevelés – komplex gyakorlat Nemzetiségi gyakorlat II.	Képzési koordinátor Szakvezető óvodapedagógusok
V.félév Környező világ tevékeny megismerése (matematikai-, környezeti nevelés) – komplex gyakorlat Nemzetiségi gyakorlat III.	Képzési koordinátor Szakvezető óvodapedagógusok
VI.félév Zárófoglalkozások – húzás, tájékoztató, beosztás, lebonyolítás	Képzési koordinátor Szakvezető óvodapedagógusok

II.SZ.MELLÉKLET

JÓ GYAKORLAT – „ÁLLATOK NYOMÁBAN”

A program a 3-7 éves óvodás gyermekek, és az óvodapedagógus hallgatók körét érinti.

Célja:

- Harmóniában élni önmagunkkal és környezetünkkel.
- Környezetre, természetre figyelő, óvó-védő, értékeket feltáró magatartás megalapozása közvetlen tapasztalatszerzés útján.
- A szociális képességek fejlesztése a természet, az állatok, az emberi munka iránti pozitív érzelmi viszony erősítésével.
- Kommunikációs képességek fejlesztése az állatokhoz kapcsolódó viszonyuk és érzelmeik megfogalmazása által.
- Hallgatók szemléletformálása.

Elveink:

- Szülői értekezleten tájékoztatjuk a szülőket az éves programunkról, terveinkről, amihez várjuk véleményeiket, javaslataikat. Ezeket a testülettel egyeztetve beépítjük programjainkba.
- Aktuális programjainkról időben értesítjük a szülőket, akik egyetértésüket aláírásukkal erősítik meg.
- Gyűjtőmunkákba bevonjuk a szülőket is.
- Kirándulásainkon esetenként a helyszínt is ők biztosítják (szakember szülők).
- Megvalósult programjainkról kikérjük a véleményüket.
- Programjainkon való részvételük által a szülők szemléletváltását is elősegítjük.
- Élőlények és élőhelyek tisztelete és védelme fontossá válik.
- Hangsúlyozzuk az emberek felelősségének felismerését az állatok életében.
- Alakítjuk pozitív viszonyulásukat az állatok felé.
- Formáljuk szemléletüket a hagyományaink tisztelete iránt.
- Erősítjük önbizalmukat és önállóságukat, pozitív érzelmi kötődésüket.
- Az SNI-s gyerekek helyét kiemelten kezeljük, mint ahogy szem előtt tartjuk, hogy minden gyermek megtalálja az érdeklődésének és képességeinek megfelelő tevékenységet.

Tématerv	Foglalkozás	Távlati és nevelési cél	Várható eredmény
1. „Szállnak, szállnak, peregnak a levelek...! Kirándulás Pörbölyre az öko turisztikai központba	Erdei múzeum megtekintése Erdői állatok testközelben (etetés, simogatás) Állatfarm megtekintése	Tájegységünk erdei állatainak és élőhelyüknek megismerése, megszeretése, elfogadása. Szokásalakítás	Élőlények tisztelete. Ember felelősségének felismerése az állatok életében Pozitív viszonyulás kialakítása az állatok felé
2. „Falusi hangverseny” Egy hagyományos „parasztudva” meglátogatása	Baromfiudvar és istálló megtekintése. Állat simogatás az istállóban Ismerkedés a baromfiudvar lakóival Állatok etetése „Honnan kerül az asztalra” Lovaskocsizás.	A falusi és a városi életvitel közötti különbség megismerése. Közvetlen tapasztalatszerzés a falusi gazdálkodásról. Állatokról való gondoskodás megismerése Szokásalakítás	Hagyományos állattartás megismertetése és megszerettetése. Hagyományaink tisztelete. Hagyományaink értéként való beépülése.
3. „Talpalatnyi természet” Kirándulás Sötétvölgybe	Erdői séta Sötétvölgyben. Állatok élőhelyének megismerése. Gyűjtögetés Szenzitív játékok párban (hallgató – gyerek)	Elsajátítják a viselkedés szabályait a természetben A természet legyen természetes Környezetbarát életvitelre hangolás Környezettudatos magatartás alapozása.	Szemléletformálás Pozitív viszonyulás, környezeti kultúra alapozása. Élőhelyek védelme fontossá válik.
4. „Vendégeink az állatok” Otthoni és csoportok kedvenceinek kiállítása Plakátkészítés	Otthoni kedvtelésből tartott állatok, csoportok kedvenceinek kiállítása Hallgatók kiállítása a fokozottan védett állatokról(képek, plakátok) Csoportos témafeldolgozás	Egymás kedvenceinek megfigyelése, megismerése Felelősségtudat kialakítása Pozitív viszonyulás alapozása Szokásalakítás Ismeretek rendezése	Ismereteik gyarapodnak Önbizalmuk, önállóságuk erősödik Félelmeik oldódnak. Pozitív érzelmi kötődés alakul

„Szállnak, szállnak peregnak a levelek, erdő, mező lakóinak, puha ágyat vetnek”

TÉMA	„Szállnak, szállnak peregnak a levelek, erdő, mező lakóinak, puha ágyat vetnek” – Kirándulás Pörbölyre.
A tevékenység célja	<ul style="list-style-type: none"> • Az állatok Világnapjának megünneplése • Lakóhelyünkön, Gemencben és a Sárközben honos vadonélő állatok megfigyelése, természetes környezetben, tapasztalat szerzés céljából.

<p>A tevékenység feladata</p>	<ul style="list-style-type: none"> • II évfolyamos hallgatók szemlélet formálása • Ismeretek gyűjtése a vadonélő állatok tulajdonságairól, cselekvéssel, megfigyeléssel. Etetjük, simogatjuk őket. • Sárköz régi halászati tárgyainak és halászati szokásainak megtekintése. • Pozitív érzelmi viszony formálása – állatok szeretete és az „élő „tisztelete iránt. • A II. éves hallgatók felkészítése a „jó gyakorlatra.” • Szociális képességek fejlesztése az együttműködési képességek erősítésével, viselkedési szokások kialakításával. • Értelmi képességek és verbális képességek fejlesztése a tapasztalat gyűjtés során.
<p>Ajánlott megelőző tevékenység:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Szülők tájékoztatása a kirándulás céljáról, körülményeiről és időpontjáról • Autóbusz megrendelése az adott időre • Étkeztetés megszervezése, a kirándulási igények szerint • Hallgatók előzetes tájékoztatása, feladataik, kijelölése • Gyerekekkel könyvtár látogatás – állatos könyvek kikölcsönzése • Képek gyűjtése állatokról – beszélgetés a látottakról –faliújság készítés • Énekek, dalos játékok játszása, pL: Jaj de árva ez az erdő..., Kicsi őz jöjj ide..., Jön a róka..., Én elmentem a vásárra... • Versek, mesék bemutatása pl: A kismalac és a farkas Az aranyos tarajos kiskakas A két kicsi bocs meg a róka A három nyulak Sün Balázs.. stb
<p>Eszközök</p>	<p>Autóbusz, az állatoknak eleség, hátizsák egészségügyi láda, eü. papír, papír – zsebkendő, kényelmes, réteges ruházat.</p>
<p>Szervezeti keretek</p>	<p>Óvodánkénti csoportos foglalkoztatás</p>
<p>Munkaformák</p>	<p>Csoportos foglalkoztatás</p>
<p>Vázlat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Egyeztetés • Autóbusz megrendelése • Csoportok programválasztása, a programok egyeztetése a zökkenőmentes megfigyeltetéséhez • Buszos közlekedés szabályainak felelevenítése • Vadaspark, múzeum, erdei vasút látogatás szabályainak megbeszélése • Utazás lebonyolítása a terepre, reggel 8,30 –kor. • Erdei múzeum megtekintése tárlatvezetéssel • Vadasparkban vadonélő állatok megfigyelése az állatok etetésével és élőhelyük megfigyelésével összekapcsolva • Utazás erdei vasúttal, erdei állatok élőhelyének megfigyelése, madármegfigyelő torony • Utazás vissza az óvodába kb.13, 00 –kor.

„Falusi Hangverseny”

TÉMA	„Falusi Hangverseny” Hagyományos „parasztudvar” lakói
A tevékenység célja	<ul style="list-style-type: none"> • Állatvédelem alapozása a baromfiudvaron, istállóban való tevékenykedés során. • Közvetlen tapasztalatszerzés cselekvésekkel, megfigyelésekkel, játékkal. • Képességfejlesztés élmény-nyújtással, közös játékokkal, utazással. • Hallgatók szemléletformálása.
A tevékenység feladata	<ul style="list-style-type: none"> • Tapasztalatok szerzése a falusi életvitelről • Ismeretszerzés:- állatok élőhelyei , - falun élő emberek munkája. • új fogalmak: település, állattartás • Attitűd alakítása: hagyományos életvitel iránti érdeklődés felkeltésével, tisztelet erősítésével. • Tisztelet erősítése: az emberi munka által létrehozott értékek felfedezésével. <p>Hallgatók felkészítése a „Jó gyakorlatra”</p>
Ajánlott megelőző tevékenység	<ul style="list-style-type: none"> • Játékok: Mit hozott a kishajó?, Állatos szobor játék., „Kutya mondja”..., Állatlabda..., Jobb oldalamról hiányzik..., „Én vagyok a széles szájú béka”..., Állatövoda – társak utánzó hangjáról hangjának felismerésével, Történetek: képek alapján, kitalált. • Népi gyermekjátékok játszása az udvaron: Mit ásol héja?, Gyertek haza ludaim... • Verses - mesék, mesék hallgatása: Móricz Zsigmond: Iciri-piciri, Török és a tehenek., Bartócz Ilona: Hogyan barátkozott össze? Népmesék: Kismalac és a farkas, Tojás. • Mesedramatizálás:Kiskakas gyémánt fél krajcárja. • Versek mondása: Szabó Lőrinc: Falusi hangverseny, Weöres Sándor:Paripám csodaszép, Tó vize..., Kitől fél a kisegér. • Dalos-játékok, mondókák megismerése, gyakorlása:Erre kakas, erre tyúk..., Nincs szebb madár..., Csett Pápára..., Fut szalad a ..., kiskacsa fürdik..., Cirmos cica... Emlékek felidézése az előző kirándulások, sióagárdi tapasztalatok. • Képek gyűjtése, válogatása, beszélgetés róluk, kollázs készítése. • Puzzle készítése:- egyéni és mikro-csoportos játék • Látogatás a könyvtárba: állatokról szóló könyvek keresése, kölcsönzése. • Házi állatokról szóló könyvek gyűjtése. Szülők tájékoztatása.
Eszközök	Higiéniás felszerelés, ivóvíz, hátizsák, Színes karton, - papír, ragasztó, laptop, nyomtató – színes képek háziállatokról, lamináló+fólia, CD lejátszó.
Szervezeti	Csoportos, mikro-csoportos, egyéni

keretek	
Munkaformák	Csoportos, mikro- csoportos, egyéni
Vázlat	<ul style="list-style-type: none"> • Egyeztetés • Képek válogatása. Felidézzük élményeiket, tapasztalataikat, ismereteiket az állatokról. A beszélgetésben részt vesznek a hallgatók is. • Utazás helyközi busszal <ul style="list-style-type: none"> - Öltözködés - Séta az autóbusz pályaudvarra. - Utazási szabályok betartása, gyakorlása. • Séta a baromfiudvarban, <ul style="list-style-type: none"> - irányított beszélgetés • Mikro-csoportos tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> tevékenységek a karámnál tevékenységek az istállóban tevékenységek baromfiudvarban tevékenységek a sertésólnál Élményszerzés: lovas kocsikázás, tejtermékek kóstolása... • Visszautazás

"Talpalattnyi természettúra"

TÉMA	"Talpalattnyi természettúra" Kirándulás Sötétvölgybe, az állatok élőhelyére a hallgatókkal együtt
A tevékenység célja	<ul style="list-style-type: none"> • a helyi értékek megismerése • a természet szeretete, óvása, élőhelyek védelme • az ember felelőssége az állatok életében - gondoskodás -, természetvédelem • kommunikációs készségek fejlesztése • a hallgatók szemléletformálása
A tevékenység feladata	<ul style="list-style-type: none"> • megfigyelések tapasztalatok alapján érzékeljék a gyerekek, hogy az élőlények, és az őket körülvevő környezetük között kölcsönhatás van • egy bizonyos életközösségben minden élőlény fontos • miért fontos az élőhelyek védelme? • problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, ok-okozati összefüggések feltárása • környezettudatos magatartás megalapozása • "vizsgálódás" eszközeinek rendeltetésszerű használata • szenzitív játékok (gyerekek-hallgatók párban) • hallgatók felkészítése a "jó" gyakorlatra
Ajánlott	<ul style="list-style-type: none"> • múzeum látogatás

megelőző tevékenység	<ul style="list-style-type: none"> • képek gyűjtése, tabló készítés erdei állatokról • kirándulás egy közeli vadsparkban, ahol az erdőben élő állatokról közvetlen tapasztalatokat szerezhetnek a gyerekek, most az élőhelyükre látogatunk • kirándulás helyszínének kiválasztása (Sötétvölgy) • időpont meghatározása, egyeztetés a hallgatók tanrendjével • busz megrendelése - utaslista - • szülők tájékoztatása a faliújságon • az étkeztetés egyeztetése a konyhával • megfelelő felnőtt személyzet biztosítása • eszközök elkészítése, előkészítése • egészségügyi doboz feltöltése
Eszközök	<ul style="list-style-type: none"> • előre megrajzolt, és kivágott "talpacskák" (saját, jellel ellátott) • távcső, nagyító, spárga, ragasztó, olló, zsírkréta, rajzlap, kosár (eszközök tárolására) • kosár (folyadék, gyümölcs tárolására)
Szervezeti keretek	<ul style="list-style-type: none"> • csoportos, mikrocsoporthoz, egyéni
Munkaformák	<ul style="list-style-type: none"> • csoportos, mikrocsoporthoz, egyéni
Vázlat:	<ul style="list-style-type: none"> • Indulás az óvodából hallgatókkal együtt 8.30-kor az előre megrendelt különjáratú busszal. • Egy történeten keresztül erősítjük a környezet- és természetvédelmi szemléletet, • segítjük a környezettudatos magatartás kialakulását. <ul style="list-style-type: none"> - mi nem illik a hátizsákba, és miért? - utunk során mire kell figyelni, hogy el ne tévedjünk? - milyen jelzéseket kell figyelni? - hol találhatóak ezek a jelzések? • A történet kitér a "gyűjtés" szabályaira, a természetben való helyes viselkedésre. <ul style="list-style-type: none"> - mit szabad gyűjteni, és mennyit? - szabad-e élő dolgokat gyűjteni? - hova visszük a szemetet, és miért? - hova tesszük a szemetet, ha nincs kuka? - mi számít "szemétnek", és mi nem? • A rajzlapból kivágott "talpacskák" kiosztása. "Talpalattnyi természettúra" • megkezdése az előzetesen megbeszéltek alapján. Hallgatók-gyerekek párban. • Talált kincsek felragasztása a "talpacskákra". <ul style="list-style-type: none"> - ismerkedés a túra során az erdő növény- és állatvilágával (állat- és növényhatározó segítségével) - "életnyomok" keresése - mit jelent védett növény, védett állat? - az erdő hangjai (zajok, zajforrások elkülönítése) • Kéregnyomat készítés.

	<ul style="list-style-type: none"> - rajzlap, zsírkréta segítségével kéregrajzolatok készítése, melyek mellé egy-egy • levelet helyezhetünk, így a fa leveléről felismerve azonosíthatjuk az adott fát. • Növényhatározó segítségével leellenőrizhetjük magunkat. Hallgatók-gyerekek párban. • Mozgásos játék, az erdőben élő állatok mozgásának utánzása. Egy behatárolt területen meghatározott jelre egy adott állat mozgásának utánzása. • Fák törzsének mérése. • Körülöttünk lévő fák közül becsléssel megállapítjuk, melyik fa a legvastagabb, legvékonyabb: <ul style="list-style-type: none"> - hányan tudjuk körbefogni a kiszemelt fát? - hány lépés távolságra van tőlünk egy-egy fa? • Méréssel bizonyítjuk. • "Nyomozó" – játék: A nagyító használatának gyakorlása. A szabad szemmel alig látható kincsek, felfedezés fák törzsén, talajon egyaránt. • "Fülelő" – játék: Érzékelés fejlesztése, apró zajok, zajforrások elkülönítése. Hallásérzékelés finomítása: <ul style="list-style-type: none"> - ki mit fedezett fel? - kinek mit üzent az erdő? • Az erdei pihenőházban rögtönzött kiállítást rendezünk az elkészített "talpacskákból". • Elfogyasztjuk a gyümölcsöket, pótoljuk a folyadékot. • Ha az idő engedi, a "pihenő" ház melletti tisztáson körjátékokat játszunk a hallgatókkal együtt pl.: "Benn a bárány, kinn a farkas", "Jön a róka ne nézz hátra", "Hopp mókuska"....
--	--

„Vendégeink az állatok”

TÉMA	„Vendégeink az állatok”
A tevékenység célja	<ul style="list-style-type: none"> • Szokásalakítás • Egymás érzéseinek és véleményének tiszteletben tartása • Nyitottság, pozitív viszonyulás kialakítása az állatok felé • Hallgatók szemléletformálása
A tevékenység feladata	<ul style="list-style-type: none"> • A csoportok ismerjék meg azokat az állatokat, amelyeket a többi csoportban gondoznak • Ismerkedjenek meg azokkal az állatokkal, amelyeket a gyerekek otthon gondoznak • Ismerjék meg azokat az állatokat, amelyek az ember tevékenysége miatt veszélyeztetetté váltak • Ismereteiket játékos módszerekkel dolgozzák fel
Ajánlott	<ul style="list-style-type: none"> • Egyeztetés állatorvossal • Egyeztetés a szülőkkel (kisállatok behozatala és hazaszállítása a

megelőző tevékenység	<p>program után)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Feladatok megbeszélése a hallgatókkal • Képek gyűjtése, nyomtatása, laminálása • A témához kapcsolódó dalok, versek, mesék, mondókák feldolgozása • Diafilmvetítés
Eszközök	Kartonpapír, olló, ragasztó, filctoll, laminológép, nyomtató, állatok képei, CD lejátszó
Szervezeti keretek	<ul style="list-style-type: none"> • házikedvencek kiállítása, plakátkiállítás óvodaszinten • A téma játékos feldolgozása csoportszinten, mikrocsoportokban
Munkaformák	Csoportos, mikrocsoportos
Vázlat	<ul style="list-style-type: none"> • Tájékoztató a kedvencek kiállításáról • A szülőkkel való egyeztetés után a gyerekek egy kijelölt napon behozhatják otthonról kisállataikat. • Kiállítás: a kis gazdik megismertetik őket kedvenceikkel, tulajdonságaikkal, szokásaikkal, életterükkel, gondozásukkal. • A gyerekek kérdezhetnek, közelebbről megnézhetik őket. • A program végén kis piros korongot tesznek a mellé az állatka mellé, ami a legjobban tetszett - óvoda kedvence. • Megbeszéljük, miben áll a gondozás – etetés, tisztán tartás, oltások. • Ismereteik gazdagodnak, felelősségérzetük, önállóságuk nő. • Gondolataikat verbálisan megfogalmazzák, egymás érzéseit, véleményét tiszteletben tartják. • Plakátkészítés A hallgatókkal közösen plakátokat készítenek a veszélyeztetett állatokról. A képeket csoportonként, földrészenként készítjük el. • A csoportok megismertetik a többieket ezekkel az állatokkal, szokásaikkal. • Beszélgetünk arról, mi mit tehetünk értük- ötletbörze. • Környezetvédelemre, környezettudatos életvitelre való szoktatás alapozása. • A hallgatók bevonásával játékos kezdeményezések keretében megszerezük ismereteiket. • Tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> • képek gyűjtése, felragasztása • „Ki vagyok én?” – utánozó játék • csoportosítások egy kiemelt tulajdonság alapján • hangfelismerés • „Rajzolj le!” • állatnyomok felismerése • állatok formázása agyagból • kapcsolódó dalok, versek, mondókák felidézése • történetek kitalálása kulcsszavak megadásával • Szempont, hogy a tevékenységek a sokoldalú tapasztalatszerzésre és az aktív részvételre serkentsék a gyerekeket, mindenkit érdeklődésének és képességeinek megfelelően.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

--	--

III. SZÁMÚ MELLÉKLET:

EGYÉNI FEJLŐDÉSI NAPLÓ

...../.....tanév

Anamnézis adatlap

A gyermek neve: ..... Beceneve:

.....

Születési helye, ideje:

.....

Anyja neve: ..... Apja

neve:.....

Életkora: ..... Életkora:

.....

Foglalkozása: .....

Foglalkozása:.....

Iskolai végzettsége: Iskolai végzettsége:

alapfok – középfok – felsőfok alapfok – középfok –

felsőfok

Napközben elérhető telefonszáma: Napközben elérhető telefonszáma:

.....

.....

Sürgős esetben továbbá értesíthető: .....

Tel.:.....

Gyermeke testvéreinek száma: ..... neme:.....

életkora:.....

Család életkörülményei: teljes család egyszülős család adoptált gyermek

Lakáskörülmények: családi házban élnek lakótelepi panellakásban albérletben

nagyszülőkkel együtt élnek több generáció él együtt csak a szűk család él együtt
komfortos a lakás komfort nélküli a lakás összkomfortos

A terhesség lefolyása: normális veszélyeztetett terhesség

Születési körülmények: születés normál időre korábban született túlhordta a
gyermeket

Szülés lefolyása: komplikációtól mentes komplikáció lépett fel

Táplálkozás: Szopott-e? ..... Meddig szopott?

.....

Étvágya: rossz evő válogatós jó étvágyú

Önállóan étkezik-e?

.....

Alvási szokások: Jó alvó volt-e csecsemő korában? Igen Nem

Anyával alszik egyedül egyéb alváshoz eszközt használ ringatja magát

Délután otthon: nem alszik változó rendszeresen alszik

Szobatisztasága megbízható-e? Teljesen szobatiszta Néha alváskor bepisil

Csak éjszaka pisil be néha Néha bekakil

Mozgásfejlődés folyamata:

Mikor fordult át? ..... Mikor ült fel?

.....

Kúszott-e? ..... Mászott-e?

.....

Mikor állt fel? ..... Mikor indult el?

.....

Járása: stabil bizonytalan

Lépcsőn biztonsággal közlekedik? igen kapaszkodás nélkül segítséggel nem

Hosszútávú gyaloglásra képes nem képes

Ugrál-e páros lábon? igen nem

Futása: lendületes rendezetlen

Mikor kezdett el beszélni?

.....

Jelenleg hogyan beszél? Nem beszél mutogat beszéde érthetetlen szavakat mond
mondatokban fejezi ki magát

Szereti-e a meséket? ..... Mi a kedvence?

.....

Van-e állandó betegsége?

.....

Van-e mozgásszervi, érzékszervi sérülése?

.....

Volt-e balesete?

.....

Volt-e már kórházban?

.....

Részesült-e korai fejlesztésben, terápiában? (mozgás, beszéd)

.....

Van-e valamilyen allergiája? ..... Hajlamos-e lázgörcsre?

.....

Volt-e jelentősebb időszak, amikor a szülőktől távol volt?

.....

Volt-e bölcsődés? .....Mennyi ideig? .....Szeretett-e bölcsődébe járni? .....

Mi a kedvenc játéka?

.....

Kivel szokott játszani?

.....

Mikor szokott dühös lenni?

.....

Hogyan nyilvánul meg a dühe?

.....

Hogyan nyugtatható meg?

.....

Vannak-e félelmei? (pl.: sötét, égzengés)

.....

Egyéb megjegyzések, kérések :

.....

.....

.....

Együttműködésüket köszönjük!

Szekszárd, 20 .....

.....

kitöltő aláírása

A beszoktatás, beilleszkedés tapasztalatai

Szülőtől való elválás jellemzői: időnként igényli a szülő nehezíti az elválást

hosszú ideig igényli nem igényli a szülő jelenlétét

Étkezés: önállóan esetenként segítséggel segítséggel

Higiénés tevékenység: önállóan esetenként segítséggel segítséggel

Öltözködés: önállóan esetenként önállóan segítséggel

Pihenés: nyugodtan pihen eszköz szükséges a pihenéshez nehezen tud pihenni elutasítja a pihenést

Alapvető érzelmi állapot: kiegyensúlyozott harsány labilis agresszív közömbös visszahúzódó

Akarati jellemzők: lusta dacos, hisztis szófogadatlan együttműködő segítőkész

Társaihoz fűződő viszony: alkalmazkodó félénk közömbös elutasító támadó kezdeményező nyitott, elfogadó

Mozgás: bizonytalan összerendezetlen életkorának megfelelő fáradékony

túl mozgékony

Érdeklődés: tevékenységbe rendszeresen bekapcsolódó tevékenységbe alkalmanként bekapcsolódó távolból figyelő passzív elutasító

Játék: életkorának megfelelő életkorának nem megfelelő változatos csak egyes játéktémákban tevékenykedik felnőtt közreműködését igényli

Beszéd: Közlékeny felnőttel, gyermekkel Tisztán, érthetően beszél Beszédhibás Beszéde érthetetlen Csak bizonyos szituációkban beszél Nem beszél

Beszédértés: Nem érti meg Pontatlan, bizonytalan a megértés Pontosan megérti a hallott információkat

Testrészek ismerete: főbb testrészeit ismeri nem ismeri főbb testrészeit egyéb testrészeit is ismeri egyéb testrészeit nem ismeri

Fizikum: erős közepes gyenge

Felnőttekhez fűződő viszony: ragaszkodó, felnőttekhez kötődő nyitott, elfogadó közömbös elutasító

A ..... gyermek mérésének összesítő lapja

Vizsgálatot végző neve:								
A gyermek szociális háttere, egyéni veszélyeztetettségi foka.								
HH, HHH, BTM, SNI, Tehetséges .								
	3-4 év		4-5 év		5-6 év		6-7 év	
A mérés területei	I. fél év	II. fél év	III. fél év	IV. fél év	V. fél év	VI. fél év	VII. fél év	VIII. fél év
	pont	pont	pont	pont	pont	pont	pont	pont
Megfigyelt tevékenység: Játék								
1. Megjelenése, elmélyültsége								
2. Szabálytudata								
3. Szerepvállalása								
4. Játékának szociális szintje - együttműködő képessége								
5. Ötletei, elgondolásai, azok kivitelezése								
6. Eszközhasználata								
7. Kitartás a játékban								
8. Az elkészült alkotásokhoz és a játékeszközökhöz való viszonya								
Összesen 24 pont/100 %	0	0	0	0	0	0	0	0
Átlag:	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Megjegyzés								
Mozgásfejlettség								
Megfigyelt tevékenység: mozgás								
1. Viszonya a mozgásos feladatokhoz								
2. Ütemtartása, tempótartása								
3. Egyensúlyérzéke								
4. Téri tájékozódása								
5. Mozgásának összerendezettsége								
6. Kéziszerke használata								
7. Alapvető mozgásformák ismerete, végzése:								
7/1. Járás								
7/2. Ugrás								
7/3. Szökdelés páros lábon								
7/4. Szökdelés egy lábon								

SEPECIÁLIS SEGÍTSÉGNYÚJTÁS	3-4 év	4-5 év	5-6 év	6-7 év
Logopédiai foglalkozás:				
Pszichológiai foglalkozás, terápia:				
Gyógypedagógiai fejlesztés:				
Fejlesztőpedagógiai foglalkozás:				
Tehetséggondozás (terület leírása):				
Gyógytestnevelésben való részvétel:				
Szociális helyzet:				
Egyéb:				

Megfigyelt tevékenység								
1. Zenei kezdeményezésekhez való viszonya								
2. Zenei emlékezete								
3. Dallam- és hangmagasság követése								
4. Környezete hangjainak ismerete, azok megkülönböztetése								
5. Ritmusérzéke								
6. Néphagyományokhoz, szokásokhoz való viszonya								
7. Szereti a zenét, szívesen hallgatja								
8. Érdeklődik a hangszerek, az azokon való játék								
9. Énekhangja tiszta								
10. Képes kisebb zenei előadás, koncert meghallgatására								
Összesen: 30 pont/100 %	0	0	0	0	0	0	0	0
Átlag:	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Megjegyzés:								
Vizuális tevékenység								
Megfigyelt tevékenység								
1. Ábrázoláshoz való viszonya								
2. Vizuális technikák iránti érdeklődése								
3. Eszközhasználata								
4. Ceruzafogása								
5. Élményeinek, gondolatainak kifejezése								
6. Testséma megjelenítése								
7. Fantáziájának, hangulatának ábrázolása								
8. Színhasználata								
9. Szívesen rajzol								
10. Rajzában megjelenik a kompozíció								
Összesen: 30 pont/100 %	0	0	0	0	0	0	0	0
Átlag:	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Megjegyzés:								
Környezeti nevelés								
Megfigyelt tevékenység:								
1. Évszakok és azok jellemzőinek ismerete								
2. Környezetében lévő növények ismerete								
3. Állatok- házi, vad, stb.- életformájának ismerete								
4. Közlekedési ismeretei								

5. Jellemzi a környezettudatos magatartás, törekszik környezete védelmére									
6. Ok-okozati összefüggések észrevétele									
7. Eligazodás a társadalmi környezetben									
8. Környezetére irányuló megfigyelése, tapasztalatszerzése									
9. Feladatmegoldása									
Összesen: 27 pont/100 %	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Átlag:	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Megjegyzés:									
Matematikai nevelés									
Megfigyelt tevékenység									
1. Szívesen számol és old meg logikai feladatokat									
2. Összehasonlító képessége									
3. Problémamegoldó képessége									
4. Relációs fogalmak alkalmazása									
5. Tő- és sorszámnevek ismerete									
6. Mennyiségfogalma, halmazokkal végezhető műveletek végzése									
7. Tér- és síkbeli fogalmai, azok alkalmazása									
8. Szimmetriai ismeretei									
9. Matematikai kifejezések használata									
10. Képes különböző ismereteket összekapcsolni									
11. Több megoldási módot talál									
Összesen: 33 pont/100 %	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Átlag:	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Megjegyzés:									
Szocializáció, érzelmi nevelés									
Megfigyelt tevékenység:									
1. Viszonya az óvodai közösséghez									
2. Elfogadja az adott tevékenységek által megkívánt magatartásformát									
3. Önértékelése									
4. Tevékenységekhez való viszonya									
5. Érzelmi kiegyensúlyozottsága									
Énkép, önismeret									
1. Tudja nevét, címét, családtagjai nevét, születési adatait									
2. Ismeri a testrészeket									
3. Ismeri testrészei funkcióit									
Akarati képességek									

1. Magatartása feladathelyzetekben									
2. Együttműködése									
3. Feladattudata									
Társas magatartás, közösségi szokások									
1. Társas kapcsolatai									
2. Alkalmazkodó képessége									
3. Segítőkézsége									
4. Máság elfogadása									
5. Akarati képességei									
Összesen: 48 pont/100 %	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Átlag:	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Megjegyzés:									
Egészséges életmódra nevelés									
Megfigyelt tevékenység									
1. Zsebkendő használata									
2. Tisztálkodás									
3. Fogápolás									
4. WC használat									
5. Öltözés-vetkőzés									
6. Önmagával kapcsolatos igényesség									
8. Balesetek megelőzésére vonatkozó szabályok ismerete									
9. Étkezési kultúrája									
10. Pihenéshez való viszonya									
11. Szükségleteinek jelzése									
Összesen: 33 pont/100 %	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Átlag:	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Megjegyzés:									
Munka									
Megfigyelt tevékenység									
1. Önkéntesség a munkában									
2. Egyéni megbízatások teljesítése									
3. Együttműködési szintje									
4. Környezete rendjéhez való viszonya									
5. Önmaga kiszolgálása									
6. Mások kiszolgálása									
7. Eszközhasználat									
Összesen: 21 pont/100 %	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Átlag:	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Megjegyzés:									

A mérésének összesítő lapja

A mérés területei	Max. pont	3-4. év		4-5. év		5-6. év		6-7. év									
		I. félév		II. félév		III. félév		IV. félév		V. félév		VI. félév		VII. félév		VIII. félév	
		po nt	%	po nt	%	po nt	%	po nt	%	po nt	%	po nt	%	po nt	%	po nt	%
1. Játék	24																
2. Mozgásfejlettség	39																
3. Értelmi nevelés, tanulás	27																
3.1 Anyanyelvi nevelés	36																
3.2 Zenei nevelés	30																
3.3 Vizuális tevékenységek	30																
3.4 Környezeti nevelés	27																
3.5 Matematikai nevelés	33																
4. Szocializáció, érzelmi nevelés	48																
5. Egészséges életmódra nevelés	33																
6. Munka	21																
Összesen	348	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Értékelés 0-3 pontig			
0 pont: A gyermeknél ez a tevékenység még nem alakult ki/nem releváns	1 pont: A tevékenység a gyermeknél kialakulóban van, motivált, sok segítséget igényel.	2 pont: A tevékenység a gyermek korának megfelelő, kis segítséggel vagy önállóan végzi.	3 pont: A tevékenység a gyermeknél kimagasló szinten van.

Szülő tájékoztatás

3-4 ÉVES KORBAN Megfigyelések, tapasztalatok	Megállapodások, nevelési tanácsok	Szülői aláírás
4-5 éves korban megfigyelések, tapasztalatok	Megállapodások, nevelési tanácsok	Szülői aláírás

5-6 éves korban megfigyelések, tapasztalatok	Megállapodások, nevelési tanácsok	Szülői aláírás
6-7 éves korban megfigyelések, tapasztalatok	Megállapodások, nevelési tanácsok	Szülői aláírás

SEPECIÁLIS SEGÍTSÉGNYÚJTÁS	3-4 év	4-5 év	5-6 év	6-7 év
Logopédiai foglalkozás:				
Pszichológiai foglalkozás, terápia:				
Gyógypedagógiai fejlesztés:				
Fejlesztőpedagógiai foglalkozás:				
Tehetséggondozás (terület leírása):				
Gyógytestnevelésben való részvétel:				
Szociális helyzet:				
Egyéb:				

IV.SZ.MELLÉKLET

GYERMEKVÉDELMI MUNKA A CSOPORTOKBAN

...../..... nevelési év kiemelt speciális céljai:

A gyermekvédelmi felelős által meghatározott ez évi feladatok:

Kimutatás a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekről

Hátrányos helyzetű, Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	Veszélyeztetett gyermekek száma	helyzetű	SNI gyerekek száma
HH, HHH helyzet kialakulásának okai és tünetei Ebben az évben elvégzett gyermekvédelmi feladatok	Veszélyeztetett helyzet kialakulásának okai és leggyakoribb tünetei	helyzet	Az SNI meghatározása

Az érintett gyermek neve

Feladatok

Eredmények

V. SZ. MELLÉKLET

JÓ GYAKORLAT – „LÉPEGETŐ”

A program 2-3 éves korú gyermekek és szüleik körét érinti.

Céja:

- az óvónői és szülői nézetek közelítése a gyermeknevelésről.
- a szülői érdeklődés felkeltése és megtartása óvodánk iránt
- a szülők tovább vigyék az óvoda hírnevét.
- megkönnyítsük a gyerekek számára a beszoktatás menetét.

Elveink:

- Fontosnak tartjuk a partnerközpontúságot, ezért biztosítjuk a szülők, ill. gyerekek számára az óvodánkkal és pedagógusainkkal kialakuló kapcsolatot.
- Az óvodánk helyi sajátosságaiból adódóan a szülőknek lehetőséget biztosítunk az egyéni igényeik szerinti választásra (pedagógus egyénisége, csoportok sajátosságai).
- Segítjük kialakítani a szülők és gyerekek érzelmi kötődését az intézményünkhöz.
- A szülőkkel való beszélgetés során lehetőségünk nyílik megismerni a gyerekek családi hátterét, szokásait, érdeklődését, így könnyebben tudunk segítséget nyújtani a szülőknek a választásban.
- Az óvoda megkezdéséig is bátran merjenek fordulni a szülők a leendő pedagógusaikhoz az esetlegesen felmerülő kérdéseikkel, problémáikkal.

Tématerv	Foglalkozás	Távlati és nevelési cél	Várható eredmény
1. „Óvodánk”	Intézmény körüljárása. Intézmény és a csoportok bemutatása. Pedagógusok bemutatkozása.	Csoportonként egy-egy szülő véleményének, tapasztalatának ismertetése. Óvodánk iránti érdeklődés felkeltése.	A szülők megismerkednek az óvoda helyiségeivel és az óvónőkkel. A tapasztalatok pozitív irányú továbbadása a döntés előtt álló szülők részére. Érdeklődés felkeltése a következő program iránt.

<p>2.”Farsang van, farsang van.”</p>	<p>Közös dalos játékok, éneklés. Kézműves tevékenység a farsanghoz kapcsolódóan.</p>	<p>Betekintés az óvodai életbe. Ráhangelés a farsangi mulatságra.</p>	<p>Kellemes, jó hangulatú élmény elérése. Az átélt tapasztalatok pozitív irányú továbbadása a döntés előtt álló szülők részére. Érdeklődés felkeltése a következő program iránt.</p>
<p>3. „Mozgassuk, hogy mozoghasson”</p>	<p>Játékos gyakorlatok mozgásfejlesztő eszközök segítségével.</p>	<p>A gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó tevékenységek szervezésével örömteli, felszabadult érzelmek kiváltása az óvodai élethez igazodóan.</p>	<p>A gyerekek örömein keresztül elindul a bizalmi kapcsolat kialakulása, mely segíti a szülőket az óvoda választás döntésében.</p>
<p>4.”Óvodások leszünk”</p>	<p>Beszélgetés óvodánk életéről, a beszoktatással és óvodakezdéssel kapcsolatos problémákról. Ismerkedés a leendő óvónéikkal.</p>	<p>Bizalmi kapcsolat kialakulása, melyben a szülő bátran fordul kérésével, problémájával az óvónőhöz.</p>	<p>Konkrét segítséget kapnak a szülők az általuk felvetett problémákra és kérdésekre. Megnyugodva gondolnak döntésük helyességére.</p>

<p>Téma 1.</p>	<p>„Óvodánk”</p>
<p>A tevékenység célja</p>	<p>Nyitottság kialakítása, szülői érdeklődés felkeltése és megtartása.</p>
<p>A tevékenység feladata</p>	<p>Intézmény és a csoportok bemutatása. Pedagógusok bemutatják csoport profiljukat.</p>
<p>Ajánlott megelőző tevékenység</p>	<p>Szóróanyagok és az óvodai ismertető elkészítése és aktualizálása az adott tanévre vonatkozóan. Óvoda honlapjának frissítése. A program szervezésének kidolgozása.</p>

Szervezeti keretek	Egyéni, mikro csoportos, és csoportos.
Munkaformák	Kötetlen

Téma 2.	„Farsang van, farsang van.”
A tevékenység célja	Nyitottság kialakítása, pozitív érzelmek és megnyilvánulások elérése. Szülői érdeklődés felkeltése és megtartása.
A tevékenység feladata	Szülői segítséggel működjenek együtt az óvodapedagógussal. A dalos játékokon keresztül érezzék át a zene ritmusát, a farsang hangulatát. Jelezzék szükségleteiket, szülői segítséggel váltsanak cipőt, és használják igény szerint a mosdót. A farsanghoz kapcsolódó kézműves tevékenységek által készült eszközök segítség az óvodához való kötődés kialakulását.
Ajánlott megelőző	Csoportszobák, öltözők és mosdók kijelölése. A program menedzselésének kidolgozása. Sablonok elkészítése.
Eszközök	Papírok, színes ceruzák, viaszkréták, hangszerek, képességfejlesztő játékok három éves korig, egészségügyi szokásokhoz való eszközök.
Szervezeti keretek	Egyéni, mikro csoportos és csoportos
Munkaformák	Kötetlen

Téma 3.	„Mozgassuk, hogy mozoghasson!”
A tevékenység célja	A rendelkezésre álló eszközök bátor és szabad használata. A másokra való odafigyelés, alkalmazkodás és együttműködés lehetséges formáinak megismerése. Az egészséges testi-lelki szükséglet kielégítésének formálása. Mozgásra készítés a színes eszközök segítségével.
A tevékenység feladata	Fejlődjön percepciójuk, legyen készítésük a természetes mozgásformák alkalmazására (járások, mászások, bújások, ugrások, lépcsőzés). Óvónői segítséggel a szülők szerezzenek mintát a testi-lelki szükséglet kielégítésének lehetséges módjára, és az egészséges életmódhoz igazodó tevékenységek szervezésére.
Ajánlott megelőző tevékenység	Tornaterem biztonságos berendezése színes mozgásfejlesztő eszközökkel. Meghívók, tájékoztató szóróanyagok elkészítése, postázása. Ivólé beszerzése.

Eszközök	WESCO mozgásfejlesztő eszközök, ivólé
Szervezeti keretek	Egyéni, páros, mikro csoportos
Munkaformák	Kötetlen

Téma 4.	„Óvodások leszünk!”
A tevékenység célja	Az óvónői és a szülői nézetek közelítése a gyermeknevelésről. A közösségi hatás elfogadása a pozitív tapasztalatokon keresztül. Kölcsonösségen, egymás iránti bizalmon és tiszteleten alapuló, megnyugtató és megerősítő kapcsolat és együttműködés elindítása.
A tevékenység feladata	Kötetlen beszélgetés keretében kapjanak tájékoztatást a zavartalan óvodakezdés körülményeiről. Őszintén fogalmazzák meg felmerülő kérdéseiket, problémáikat. A beszélgetés során derüljön fény a gyermekek egyéni sajátosságaira, az egyéni képességfejlesztés adekvát lehetőségeire, esetlegesen külső szakemberek igénybevételének szükségességére.
Ajánlott megelőző tevékenység	A ténylegesen beíratott gyermekek feltérképezése, adatgyűjtés. Időpont kijelölése, a szülők kiértékelése.
Eszközök	Modelláló eszközök a csoportok sajátos igényei szerint (ágnemű, tornazsák, törölköző, stb.)
Szervezeti keretek	Egyéni, csoportos
Munkaformák	Kötetlen beszélgetés